

Nemesszalók Község Önkormányzata
9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.
Tel: 89/400-200; 30/278-1096
Fax.: 89/342-642
e-mail: hivatal@nemesszalok.hu

Képviselő-testület tagjainak

Helyben

MEGHÍVÓ

Tisztelt Képviselő Asszony/Úr!

Értesítem, hogy a Képviselő-testület

2017. december 15-én (pénteken) 17.00 órai kezdettel

közmeghallgatással egybekötött nyilvános ülést tart, melyre tisztelettel meghívom.

Az ülés helye: Önkormányzati hivatal
Nemesszalók, Rákóczi u. 15.

Napirend:

- 1./ Tájékoztató az önkormányzat 2017. évi munkájáról és gazdálkodásáról
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 2./ Tájékoztató a lakóhelyi környezet állapotáról
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 3./ Közmeghallgatás (közérdekű kérdések, javaslatok)
- 4./ A Településképi Arculati Kézikönyv és Településképi Rendelet (valamint Települési Értékvizsgálat és –
feltár) jóváhagyása
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 5./ Szociális étkeztetés térítési díjának módosítása
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 6./ Feladat-ellátási szerződés KAVICS Alapítvánnyal a szociális- és gyermekjóléti alapszolgáltatások ellátására
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 7./ Megállapodás KAVICS Alapítvánnyal a szociális- és gyermekjóléti alapszolgáltatások ellátásának kiegészítő
finanszírozásáról
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 8./ Az önkormányzat 2018. évi belső ellenőrzési terve
Előadó: Varga Jenő polgármester
- 9./ Vegyes ügyek
Előadó: Varga Jenő polgármester

Nemesszalók, 2017. december 12.

Tisztelettel:

Varga Jenő
polgármester

Nemesszalók Község Önkormányzata
9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.
Tel: 89/400-200; 30/278-1096
Fax.: 89/342-642
e-mail: hivatal@nemesszalok.hu

J E L E N L É T I Í V

A Képviselő-testület 2017. ¹².....hó ¹⁵.....napján ¹⁷⁻⁰⁰.....órákor megtartott nyilvános/zárt ülésén megjelentekről:

Sorszám	Név	Tisztség	Aláírás
1.	VARGA JENŐ	polgármester	
2.	BALATONINÉ HORVÁTH SAROLTA	alpolgármester	
3.	FODOR ZOLTÁN	képviselő	
4.	MOLNÁR GÁBOR	képviselő	
5.	TÓTH ATTILA	képviselő	

Tanácskozási joggal meghívottak:

- 1./ dr. Szabadics Zsuzsanna jegyző
- 2./
- 3./

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, 54. §-a szabályozza a közmeghallgatás formáját. 54. § A képviselő-testület évente legalább egyszer előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen a helyi lakosság és a helyben érdekelt szervezetek képviselői a helyi közügyeket érintő kérdéseket és javaslatot tehetnek. Az elhangzott javaslatra, kérdésre a közmeghallgatáson vagy legkésőbb tizenöt napon belül választ kell adni. A közmeghallgatásnak határozat képes testületi ülésnek kell lennie, a megválasztott 5 fő képviselőből 5 fő jelen van így az ülés megtartásának akadálya nincs.

A mai Közmeghallgatás keretében szeretnénk Önöket tájékoztatni:

- a, Az Önkormányzat 2017. évi munkájáról
- b, Tájékoztató települési környezet állapotáról

a, Tájékoztató az önkormányzat 2017. évi munkájáról

Képviselő-testület a maival együtt 13 ülést tartott, zárt ülést 1, nyilvános ülés 11, együttes ülés 2, egyetlen ülést sem kellett határozatképtelenség miatt elnapolnunk. Itt szeretném megjegyezni, hogy a jogszabály évi 6 üléssel is „megelégedik” A testületi üléseken 91 határozatot hozott a testület és 11 rendeletet alkotott meg. A képviselői munka természetesen nem merül ki az üléseken való részvételben, rengeteg eseményen, rendezvényen vettünk részt. A képviselők nevéhez fűződnek többek között a különböző rendezvények lebonyolítása.

Az idei évi munkáról szóló tájékoztatót időrendben a testületi döntéseknek megfelelően szeretném előterjeszteni, ahol lehetséges és érdemes ott képi anyaggal is szeretném alátámasztani. Természetesen időkeretek közt a testülettől erre a napirendre negyven percet kaptam, fogjunk is hozzá. Mi akik benne élünk, nekünk újdonságot nem jelent, de talán jó újra élni a sikereket, rosszat meg talán megszépíti az idő.

Ahogy megszokhatták természetesen nem az összes határozatot és rendeletet fogom Önökkel ismertetni, rengetek olyan elem van ami törvényes működéshez elengedhetetlen és szükséges, csak az érdekesebbeket említem meg.

Első testületi ülésünk még január 21-én volt, itt kezdtük meg az idei testületi munkát és döntöttünk is az iskolai körzethatárok véleményezéséről. Továbbra is a településünkön lévő iskolába fogadjuk a Nemesszalóki, a Külsővati, a Marcalgergelyi, a Vinári, a Nyárádi gyermekeket, de ez nem azt jelenti, hogy ezekről a településekről minden gyermek ide járna és van olyan gyermekünk is aki körzethatáron kívülről jár. Az év második felében Mihályháza község Önkormányzat képviselő-testülete jelezte, hogy mivel közös hivatalban együtt

vagyunk nekik célszerű lenne, ha az iskolai körzet is ide tartozna. A mi iskolánk tudná Őket fogadni, de ez nem a mi döntésünk. Ez annál inkább is jó döntés lenne, mivel a gyerek létszám fokozatosan csökken, jelenleg 127 tanulót számolunk.

A roma nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodást felülvizsgáltuk, továbbra is biztosítottuk részükre a Sós lakást. Sajnos a téli időszakban nem zárták le a vizet, ott minden elfagyott, ennek javítása még folyamatban sincs.

A társadalmi szervezeteknek át kellett dolgozni az alapszabályukat az új Ptk-nak megfelelően és mivel az iskolai alapítvány és az egyetértés SE nevében is szerepel a Nemesszalók, így a névhasználatot és mivel Önkormányzati tulajdonban vannak a székhelyhasználatot is engedélyeznünk kellett. Itt szeretném megjegyezni, hogy sok helyen látható már nemcsak tárgyakon, eszközökön az önkormányzat címere, ami talán egyfajta reklámot is jelenthet településünknek, de ennek használata és a használat szabályai Önkormányzati rendeletbe vannak foglalva.

Az önkormányzat költségvetésének elfogadása előtt minden olyan megalapozó döntést meghoztunk ami a költségvetésünkbe beépül. Így történt, hogy a közös önkormányzati hivatal költségvetését elfogadták a fenntartó önkormányzatok képviselő-testületei, a társulás keretében működő óvoda költségvetését pedig a társulási tanács. Az önkormányzat költségvetése eredeti előirányzat szerint 220.645.059 Ft volt ez a legutolsó módosítás hatására 229.220.651. Az önkormányzat költségvetése is úgy működik mint bármely család költségvetése, persze azért egy kicsit nagyobb számokkal és közbe nagyobb gondokkal is. A legnagyobb bevételeink a központi költségvetésből érkeznek, de természetesen vannak saját bevételeink is. A feladat finanszírozás rendszerében az állam megmondja, hogy melyik feladat ellátásához mekkora összegű normatívát biztosít, ez van hogy elég, van hogy kevés. Ezért is fontosak a saját bevételeink, hogy a működést tudjuk finanszírozni és még nem is beszéltünk a fejlesztésekről, amihez perszer igyekeztünk a kínálózó pályázati lehetőségeket kihasználni. Egyre többször halottuk és mintha fegyverként akarták volna velünk szemben alkalmazni, hogy idefizetjük az adót nekünk ez jár. Természetesen ez nem így van. Az adó fogalma magában hordozza a kényszer erejét, az ellenszolgáltatás hiányát, tehát ilyen formában nem jár érte semmi. Ma Magyarországon talán csak a TAO rendszer engedi meg, hogy a társasági adó egy részéről rendelkezzenek a cégek és a látvány csapat sportágak számára forrásokat biztosítsanak. Ez a felvetés, hogy nekünk jár ösztönzött arra, hogy egy kis számításba kezdjek az iparüzési adó tekintetében. A lezárt 2016-os évet vettem figyelembe, összesen 86 adóalany szerepel a nyilvántartásban az egy adóalanyra jutó adó összeg 118.678 Ft/év, ha kivesszük a két legnagyobb

adófizetőnket akkor csak 78.912 Ft/év. Tudom, hogy aki fizeti annak minden fillér számít, de gondoljanak bele mit lehet csinálni 78 eFt-ból?

Benyújtottuk pályázatunkat az ASP rendszer kialakítására és a működési feltételek megvalósítására. Ami egy szolgáltató központ, egy felhő alapú szolgáltatást takar. Nemcsak a technikai feltételeket kellett megteremteni, de gondoskodni kell a kollégák képzéséről is, akik rendszeresen részt is vettek ezeken a képzéseken. A rendszer jövő év elejétől működik élesben és ez nem választási lehetőség a kötelező volt a mi számunkra is. Ennek megvalósítására 7 mFt-ot kaptunk.

Pályázatot írtunk, a helyben működő sportszervezetek támogatására, ennek második körében egy pályázat érkezett az Egyetértés SE részéről és 700.000 Ft összegű támogatást nyújtottunk részükre.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő Rákóczi u. 44.-46 szám alatti lakásunkat társas házzá alakítottuk, annak érdekében, hogy az adás-vételi szerződést le tudjuk bonyolítani. Itt szeretném megjegyezni, hogy minden értékesítés előtt értékbecslő bevonásával alakul ki a vételár, meghatározott összeghatár felett a nemzeti vagyon részére is felajánlására kerül az ingatlan. A Rákóczi u. 46 szám alatti lakást 8,6 mFt-ért a Szabadság téri ingatlant 5,5 m Ft-ért értékesítettük.

A volt református iskolára és lakásra is érkezett ajánlat, ahol a saját lakás beszámításával szerették volna megvásárolni az ingatlant, ezt a képviselő-testület nem támogatta.

Pályázatot nyújtottunk be a Testvértelepülési találkozó lebonyolítására a Bethlen Gábor Alaphoz ami sikeres is volt, kaptunk 1.300 000 Ft összegű támogatást, amit fel is használtunk augusztus utolsó hétvégéjén. Azt kell mondanom, hogy az elmúlt évek legsikeresebb programja volt. Az esti koncerten rengetegen vettek részt. A találkozó keretében avatta fel dr Kovács Zoltán államtitkár Úr a téren lévő új ivó kutat. KÉPEK!!

Megkezdődött sikeres pályázatunknak köszönhetően a tornaterem régen várt felújítása. Nyertünk összesen 17.051.014 Ft vissza nem térítendő támogatást, saját erőt 5.683.672 Ft-ot kellett volna hozzá biztosítani. Egyrészt a pályázati keretösszeg, másrészt az épület állapota sokkal nagyobb összegű felújítást eredményezett. A tervezett munkálatokon kívül meg kellett szüntetnünk az öltöző beázását, a tornaterem beázását, rámpát alakítottunk ki, megszüntetésre kerültek a szennyvíz gödrök, rendeztük az udvart, térköveztünk, látogatói Wc-keket alakítottunk ki és még lehetne sorolni. Jelenleg ott állunk, hogy elköltöttünk 23.675.812 Ft-ot, de az épületben jelenleg még nincsen gáz, fűteni nem lehet. Reményeink szerint év végéig ez is megvalósul. Tovább nehezíti a tornaterem helyzetét a tankerülettel fennálló elszámolási vitánk, nagyságrendileg 10 m Ft-ot kérnek tőlünk, ami egy hosszú történet végeredménye, mi is elismerjük, hogy a

saját használat miatt fizetnünk kell a rezsibe, de nem ekkora nagyságrendet. Meg látjuk mi lesz az eredménye. KÉPEK!!

A B3 Takarékszövetkezet épületére a megszűnés után ajánlatot tettünk, de sajnos a kettőnk álláspontja között ég és föld van, akkora összegért amit kérnek az épületért falun nem lehet ennyiért értékesíteni. Az egyik legnagyobb felháborodást kiváltó ügy ép a bankfiók bezárása volt. Többen aláírás gyűjtést követeltek, beszéltem más kollégákkal akik hasonló cipőben jártak és gyűjtöttek is aláírást, majd hogyanem kinevette Őket a bank. Több bankkal is tárgyaltunk annak érdekében, hogy fiókot vagy legalább automatát nyissanak, sajnos nem voltak eredményesek a tárgyalások. Próbáltunk olyan irányba is elmenni, hogy a számlavezető bankunkat megváltoztatjuk, döntött is a testület, de nem lett belőle semmi.

Járda felújításra nyújtottunk be pályázatot. A Rákóczi u. páros oldalára a Fő utcától az óvodáig, illetve a Lehel utca mindkét oldalára. Évek óta próbálkozunk, de sajnos a BM-s pályázaton kívül talán más pályázati forrás nincs is. Igaz, hogy a döntés csak novemberbe érkezett meg, de sajnos forrás hiány miatt nem kaptunk támogatást, felhívták a figyelmünket, hogy a következő évben ismét próbálkozhatunk. Pedig csak 21.780 e Ft ba került volna a felújítás

A Rákóczi utca Sallai utca kereszteződésében megvásárolt és lebontott ingatlanok helyén helyi piac létesítésére nyújtottunk be pályázatot. Rengeteg munkát és energiát fektettünk bele mire a pályázatban elvárt mindenféle engedéllyel előírással rendelkezünk, igényeltünk 48.981.630 Ft összegű támogatást, önerőként fel kellett ajánlani 8.797.347 Ft-ot, így a bekerülési költség 58.648.977 Ft lenne. Jelenleg is a pályázat eredményére várunk. PDF!

Főépítész megbízására is sor került az idei évben, annak érdekében, hogy a kötelezően elkészítendő Település Arculati Kézikönyv határidőre rendelkezésre tudjon állni. A TAK készítés több fázisában is a lakossághoz fordultunk és vártunk mindenkit közmeghallgatás keretében a véleményük feltárására, az első körben még voltak is a második közmeghallgatáson talán hárman, akik az elsők voltak talán meg is rémültek mi is ez. A mellett, hogy kötelező nem a túlszabályozás a cél, egyfajta jó gyakorlat megteremtése, egységes település arculat kialakítása vagy megőrzése. Ennek megvalósítására 1 m Ft-ot költöttünk.

Július 13-án értesített a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságának vezetője, hogy „Nemesszalók község közösségi Házának komplex energetikai korszerűsítése” című pályázatunk - magyarul a Fő u. 10 szám alatti lakásunk támogatást nyert. Támogatásként 41.513.499 Ft-ot kapunk önerővel együtt a felújítás minimum 58.808.577 Ft-ba kerül. Jelenleg a közbeszerzési szakasznál járunk, szakértő segítségével kiválasztásra kerül a nyertes ajánlat tétel, a munkálatok azonnal kezdődhetnek, 2018. december 31-ig be is kellene fejezni a

felújítást. Vannak olyan munkarészek ebben a pályázatban amik csak az előkészítésig jutnak el, a végleges forma elnyeréséhez egy második körös pályázatra, vagy rengeteg önerőre van szükségünk. KÉPEK!

Az elmúlt év végén már beszámoltunk róla, hogy a Táncsics utcai temetőben nyertes pályázatunk van egy emlékmű kivitelezésére, de akkor még azt a kivitelezőt nem találtuk meg aki a pályázati forrásért elkészítette volna. Ez év elején megtörtént és határidő módosítással elkészült az emlékmű. Azon már mi is utólag meddültünk, hogy lehetett volna más helyszínen, illetve lehetett volna más formája, de ez már ilyen. KÉPEK!

Vállalkozási szerződést kötöttünk a védőnői parkoló kialakítására, illetve a hivatali út kivitelezésére, ami határidőre el is készült. Sokan megfordulnak a hivatalba, az orvosnál, a védőnőnél és nagyon sok dicséretet kaptunk. KÉPEK!

Pályázatot nyújtottunk be az I. Világháborús emlékművünk felújítására 1.711.350 támogatási igény és 200.000 ft összegű önerő mellett. KÉPEK!

Az idei évben is csatlakoztunk a Bursa Hungarica ösztöndíj pályázati rendszerhez, sajnos az idei évben öt gyermekünk pályázott. A képviselő-testület döntése alapján duplájára 8.000 ft/fő/hó összegre emeltük a támogatás mértékét.

A képviselő-testület módosította az egyes szociális ellátási formák szabályairól szóló helyi rendeletét. A közüzemi díj támogatására megállapított ellátás során mind a jogosultsági összeghatárt, mind a támogatás mértékét megemelte. A jogosultsági összeghatár a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatszorosa, jelenleg 171.000 Ft/fő. A támogatás mértéke az eddigi 7.000 Ft-ról 10.000 Ft-ra emelkedett. 165 db kérelem érkezett be hivatalunkba ebből 1 részben a többi 164 teljes mértékű támogatásban részesült.

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése Területfejlesztési, Területrendezési és Gazdasági Bizottsága 42/2017. (V.25.) sz. határozatával elfogadta „A tiszta és virágos Veszprém megyéért” 2017. évi versenyfelhívást.

Az idei évben 61 önkormányzat jelentkezett a versenyre, ebből 7 városi és 54 községi önkormányzat. A tavalyi évhez képest ez közel 10 %-os részvétel növekedést jelent. A helyszíni bejárásokra 2017. július 18. és július 31. közötti időszakban, öt különböző időpontban került sor. „A tiszta és virágos Veszprém megyéért” 2017. évi verseny során a zsűri az alábbi feladatok megvalósulását vizsgálta a helyszíni szemlék alkalmával: → Gyomtalanítás, parlagfű irtás, gyepesítés → Virágosítás → Fásítás, fák ápolása → Köztéri bútorzat állagmegóvása → Vízvezető árkok rendbetétele → A közterület tisztán tartása,

takarítása → A település rendezett összképének kialakítása → a településkapu, városkapu esztétikus kialakítása és környezetének állapota.

Eredményes minősítést, a pontszámok legalább 60%-át mind az 61 település elérte, míg a pontok 85%-át, így kiváló minősítést ezek közül 32 település szerzett. Mi kiváló minősítést kaptunk, többek közt megelőztünk olyan balatoni településeket mint Abrahámhegy, Balatonakarattya, Balatonalmádi Balatonederics, Révfülöp.

b, A tájékoztató települési környezet állapotáról
Írásos előterjesztés készült, mindenki számára hozzáférhető.

Közmeghallgatás

Ahogy már az elején is mondtam képviselő-testület évente legalább egyszer, előre meghirdetett közmeghallgatást tart, amelyen az állampolgárok és a helyben érdekelt szervezetek képviselői közérdekű kérdést és javaslatot tehetnek. Tessék parancsolni.

Nemesszalók, 2017. december 11.

Tisztelettel:

Varga Jenő
polgármester

BESZÁMOLÓ a környezet állapotáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. 46. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzatnak a környezet védelme érdekében elemezni, értékelni kell a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatnia kell a lakosságot, továbbá az 51. § (3) bekezdés értelmében a lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról a települési önkormányzat szükség szerint, de legalább évente tájékoztatja a lakosságot. A hivatkozott jogszabályi előírások teljesítésére a következő tájékoztatást adom:

I.

A KÖRNYEZETVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS HATÁLYOS ÖNKORMÁNYZATI RENDELKEZÉSEK

A települési szilárd hulladék kezelésével kapcsolatos közszolgáltatásról és annak kötelező igénybeviteléről szóló rendelet főbb szabályai:

Hatálya Nemesszalók közigazgatási területén a rendszeres hulladékszállításba bevont, helyi közszolgáltatással ellátott ingatlanok használóira, (a továbbiakban együtt: ingatlanhasználó) terjed ki.

A közszolgáltatás az ingatlanon összegyűjtött települési szilárd hulladék rendszeres elszállítására, a közszolgáltatás keretében összegyűjtött települési hulladék ártalmatlanítását szolgáló létesítmény, valamint a begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvarok, átrakóállomások, gyűjtőszigetek) és az előkezelő és hasznosító (válogatómű, komposzttelep) működtetésére, a begyűjtött és előkezelte hulladék hasznosításra történő átadására terjed ki.

Nemesszalók Önkormányzata a hulladékkezelési feladatait az Észak-Balatoni Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. keretein belül szervezett közszolgáltatás útján biztosítja.

Nemesszalók közigazgatási területén a települési szilárd hulladék begyűjtésére és elszállítására irányuló közszolgáltatást a gyűjtőkörzet szerint illetékes „Avar Ajka” Városgazdálkodási és Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft végzi.

A rendszeres hulladékszállításba bevont területen az ingatlanhasználó köteles a szervezett közszolgáltatást igénybe venni.

Gazdálkodó szervezet akkor köteles a közszolgáltatás igénybevitelére, ha a gazdasági tevékenységével összefüggésben keletkezett települési hulladékának kezeléséről a Hgt. 13. §-ában foglaltaknak megfelelően nem gondoskodik.

A szervezett közszolgáltatást igénybe vevők számára a szabványos tárolóedények használata kötelező.

A hulladék begyűjtő közszolgáltató a települési szilárd hulladékot heti egy alkalommal köteles elszállítani, kivéve az egyedi megállapodás alapján történő többszöri szállítást. A szállítás módjáról és idejéről az igénybevevőt a hulladék begyűjtő közszolgáltató írásban vagy közzététel útján tájékoztatja, úgyszintén az ünnepi szállítás rendjéről is.

A hulladékszállításba bekapcsolt ingatlanulajdonosok a közszolgáltatásért díjat kötelesek fizetni.

A közterületeken keletkező háztartási és egyéb szilárd hulladékot kizárólag a kijelölt hulladéklerakóban lehet elhelyezni, amelyről az önkormányzat a közszolgáltatás keretein kívül, külön szerződés alapján gondoskodik.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére és elszállítására vonatkozó helyi közszolgáltatásról rendelet főbb szabályai:

A rendelet célja Nemesszalók község közigazgatási területén keletkezett nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtésére, elszállítására és ártalommentes elhelyezésére vonatkozó helyi szabályok megalkotása.

A rendelet tárgyi hatálya a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényben meghatározott nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtésével, és ártalommentes elhelyezésével összefüggő közszolgáltatás teljes körére terjed ki.

A rendelet személyi hatálya a község közigazgatási területén lévő azon ingatlanok tulajdonosaira, használóira (a továbbiakban: tulajdonos) terjed ki, melyek ingatlanjain keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz nem a közterületen meglévő szennyvízelvezető hálózatba van bevezetve.

Nemesszalók Község Önkormányzata a közigazgatási területén keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtését, elszállítását és ártalommentes elhelyezését szervezett helyi közszolgáltatás útján biztosítja.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésével, elszállításával és ártalmatlanító helyre történő elhelyezésével kapcsolatos közszolgáltatás teljes körét a Szabó Norbert ev. (Sárvár, Cukorgyári u. 8.) jogosult és köteles ellátni, Nemesszalók Község Önkormányzatával kötött szerződés alapján.

A vállalkozó (a továbbiakban: közszolgáltató) által szállított, nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizet a szombathelyi és a répcelaki szennyvíztelepen helyezi el.

II.

A TELEPÜLÉS KÖRNYZETÉVÉDELMI HELYZETE 2017.

Az ember nem csak azért felelős, amit tesz, hanem azért is, amit nem tesz meg.

(Prótagorasz)

Ha valaki tulajdonának tekinti a természetet, ha érzi, hogy annak nem csupán értelmes része, könnyen el tudja dönteni, hogy mit szabad és mit nem.

A környezetvédelem egy társadalmi tevékenység, amely az emberi társadalom által saját ökológiai létfeltételeiben (saját maga által) okozott károsodások megelőzésére, a károk mérséklésére vagy elhárítására irányul.

A Földön az élő és élettelen dolgok bonyolult rendszerekben kapcsolódnak össze. Az ember is a rendszer része, és tevékenységeivel nagymértékben befolyásolja a természeti környezeti elemeket (levegő, felszíni és felszín alatti vizek, föld, élővilág).

A beszámolóban, a teljesség igénye nélkül, a környezeti elemek közül a levegő, a felszíni és felszín alatti vizek állapotának jellemzői, illetve azok megőrzésére tett intézkedések kerülnek ismertetésre.

1. Környezeti elemek állapota

1.1. A levegő minősége

A Földön az élő és élettelen dolgok bonyolult rendszerekben kapcsolódnak össze. Az ember is a rendszer része, és tevékenységeivel nagymértékben befolyásolja a természeti környezeti elemeket (levegő, felszíni és felszín alatti vizek, föld, élővilág).

A beszámolóban, a teljesség igénye nélkül, a környezeti elemek közül a levegő, a felszíni és felszín alatti vizek állapotának jellemzői, illetve azok megőrzésére tett intézkedések kerülnek ismertetésre.

1. Környezeti elemek állapota

1.1. A levegő minősége

A médiában egyre gyakrabban szerepel hírként a települések légszennyezettsége.

A levegő minőségét több tényező befolyásolja, többek között a közlekedés, a növényzet, az ipari, mezőgazdasági, vállalkozói tevékenységek, az alkalmazott fűtési technológia, stb.

Településünk jellemzően továbbra is a jó levegőminőségi kategóriába tartozik.

Ipari méreteket öltő, jelentősnek mondható szennyezőanyag kibocsátó forrás nem található.

A fűtésből eredő légszennyezés nem jelentős.

A növénytermesztéssel összefüggésben keletkezett növényi részek égetése még mindig jelentős, a komposztálást továbbra is szorgalmazni kell.

1.2. Víz védelme

A víz mindennapi életünkben, környezetünkben nagyon fontos szerepet tölt be. Különböző formáját más-más célra használjuk. Víz nélkül nincs élet, ezért egyértelmű, hogy a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata a víz védelme. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a vizek mennyiségi és minőségi védelmét, valamint a fenntartható vízkészlet - gazdálkodást biztosítanunk szükséges, és az esetleges károsodásokat meg kell előzni.

A felszíni víz minőségét befolyásoló tényezők

A településen jelentős belterületi fejlesztések történtek. Elkészült a csapadékgyűjtő hálózatok rekonstrukciója, kibővítése, és a burkolt felületek jelentős növekedése jellemző. Ezen fejlesztések jelentősen megnövelik az egyidejűleg a belterületekről elvezetendő csúcsidejű csapadékvizek mennyiségét. Mivel a Hajagos vízrendszer állapota, kapacitása nem változott, a meder feliszapolódással csak romlott, így megnőtt a térség belvív-érzékenysége, veszélyeztetettsége.

A Környezetvédelmi Felügyelőség a csapadékvíz befogadók mentén létesült mezőgazdasági településeket rendszeresen ellenőrzi.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő árkok a külterületen elszórtan helyezkednek el. A belterületek közelében lévő külterületi árkok és műtárgyak állapota 50-60 %-os.

Az önkormányzati külterületi belvízcsatornák állami tulajdonba adása még nem történt meg. Korábban arról volt szó, hogy ezek át fognak kerülni az államhoz. Erre nem került sor.

A szennyvízcsatorna-hálózat megléte nagy előrelépést jelent a felszíni és a felszín alatti vizek vízminőségének megőrzése, illetve javítása szempontjából.

A szennyvízcsatorna-hálózatra való lakossági rákötések ösztönzésével kapcsolatban elmondható, hogy a lakosság mintegy 98%-ban rákötött a csatornahálózatra. A rá nem kötött ingatlanok egy része lakatlan, vagy olyan fogyasztói kört jelent, ahol az ingatlanban nincs fürdőszoba, nincs szennyvízgyűjtés.

A település rendelkezik a talajterhelési díjra vonatkozó rendelettel.

Jogszabály írja elő a rákötési kötelezettséget. - A rákötést a Járási Kormányhivatal rendelheti el.

A 2012. évtől 10-szeresére emelkedett talajterhelés alapdíj, majd később az építéshatóság felszólítása láthatóan jelentős kényszerítő erő volt.

A földtani közeg, a felszín alatti vizek további terhelésének elkerülése érdekében a kutak vízszintjének állandó ellenőrzésével megfigyelésre kerül a rétegvízszint alakulása.

Reméljük, hogy a program az elkövetkezendő években is folytatódik, ezáltal továbbra is jó színvonalon lehet biztosítani a település tisztaságát.

Téli hó eltakarítás és síkosság-mentesítés

A köztisztasági tevékenység legkritikusabb feladatköre a téli, november közepétől általában következő év márciusáig tartó időszakban végzett „hó munka”.

A korlátozott anyagi és technikai lehetőségek miatt hó és jégmentesítés a legkritikusabb esetek kivételével kizárólag hóekézési munkákra korlátozódik.

Az elmúlt időszakban sokkal nagyobbak lettek a lakossági elvárások mind a hóeltakarítás minőségével, mind a bevont területek nagyságával kapcsolatban. Az önkormányzati finanszírozás nem elégséges ahhoz, hogy az elvárt időn belül minden belterületi burkolt út „szürke” azaz teljesen hómentes legyen. A külső vállalkozók bevonása hatékonyabbá teszi a munkavégzést, de fajlagosan jelentősen növeli a költségeket.

A köztéri rongálások terén javulás mutatkozik, de a hétfévi rendezvények idején a település utcáin, terein még nagyobb ellenőrzésre lenne szükség. A köztéri rongálások szinte kivétel nélkül vandalizmusból származnak. Elenyésző hányad származik a fiatalok által üzött különböző extrém sportok gyakorlásából.

Elmondható, hogy a grafiti nem jellemző a településen.

Számos takarítási akció szervezésére került sor az elmúlt években.

2.1. Kommunális szilárd hulladékok megfelelő kezelése és ártalmatlanítása

A települési szilárdhulladék közszolgáltatás keretei között a szolgáltató az alábbi feladatokat látja el:

- települési szilárdhulladék begyűjtése lakossági és közületi ügyfelektől
- eseti megrendelés alapján történő települési szilárdhulladék szállítás
- szelektív hulladékgyűjtés, -kezelés
- lomtalanítási lakossági veszélyes hulladékgyűjtési akció lebonyolítása
- köztisztasági feladatok (illegális hulladéklerakó felszámolás)

A 2010-2017. év tapasztalatai alapján elmondható, hogy a rendelkezésre álló szállítási kapacitással az üzembiztonsági és gazdaságossági szempontoknak megfelelően teljesíthető a települési szilárd hulladékok végső elhelyezése a jelentősen megnövekedett szállítási távolság ellenére is.

2.2. Fejlesztési programok

Kötelező szabványos gyűjtőedény használata. - A lakossági szilárdhulladék gyűjtése és elszállításra történő átadása egyedi szerződések alapján 60, 80 és 120 l-es kukákban történik.

A szállítási gyakoriság: heti.

2016. évben lehetőség volt 400 l-es szelektív hulladékgyűjtő edények igénylésére is. E lehetőséggel a lakosság egy része élt is. A szelektív hulladék szállítás gyakorisága: havi.

A településen központi szelektív hulladékgyűjtő rendszer is üzemel.

III.

A KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ÉRTÉKELÉSE

A FÖLD ÁLLAPOTA

Az önkormányzatnak nincs tudomása arról, hogy a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira környezetkárosítás történt volna. A település talajának termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága megfelelő.

A VÍZ ÁLLAPOTA

A felszíni és felszín alatti vizek, azok készletei, minősége és mennyisége veszélyeztetett. Sajnos a település kutjainak vízminősége a környezetterhelés hatásai miatt megromlott. A szennyvízcsatorna kiépülése óta a vízminőség romlása megállt, de a várt jelentős javulás sajnos még nem következett be.

A község ivóvízellátása közműről megoldott, de az ivóvízellátást biztosító, vízkészleteket fokozott védelemben kell részesíteni.

A LEVEGŐ ÁLLAPOTA

A levegőt terhelő mesterséges hatás, amely azt, vagy közvetítésével más környezeti elemet sugárzó, folyékony, légnemű, szilárd anyaggal minőségét veszélyeztető, vagy egészséget károsító kibocsátás a településen jelenleg nincs.

AZ ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

A vörösiszap-katasztrófa teljesen kipusztította a közeli Marcal élővilágát, továbbá a térség vadállományának jelentős mértékű pusztulását is eredményezte. A természet reprodukáló képességét dicséri, hogy a károsodott területeken már helyreállt az élet.

Az élővilág védelme – az ökológiai rendszer természetes folyamatainak, arányainak megtartása és működőképességének biztosítása – most különösen fontos.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÁLLAPOTA

Az épített környezet védelme során biztosított az ingatlanok, közterületek tisztántartása, a közterületek szennyezésének megelőzése.

A közterületet szennyező tevékenység településünkön nincs.

Az egyes ingatlanok, ingatlanrészek tisztántartásáról az ingatlanok tulajdonosai folyamatosan gondoskodnak.

AVAR ÉS KERTI HULLADÉK ÉGETÉS

A lakosság ingyenesen igényelhetett komposztládát, melyek az Önkormányzat közreműködésével kerültek kiosztásra. Az akció célja – elősegíteni a kerti hulladék hasznosítással (komposztálással) történő megsemmisítését.

Az avar és kerti hulladék ártalmatlanításáról sajnos a tulajdonosok egy része - még mindig - égetéssel gondoskodik.

A PARLAGFŰ

A tulajdonosok illetve a használók kötelesek ingatlanaikat folyamatosan parlagfűtől mentesíteni. Sajnos ez nem mindig történik meg. Törekedni kell arra, hogy a parlagfű irtása lehetőleg teljes körűen megvalósuljon. A parlagfű irtás jogi eszközökkel kikényszeríthető.

A HÁZTARTÁSI HULLADÉK SZERVEZETT SZÁLLÍTÁSA

A háztartási hulladék elszállításáról az önkormányzat - szerződésben rögzített megbízás alapján – az Ajkai Avar Kft – mint megbízott útján gondoskodik. A szervezett szemétszállítás a település egész területére kiterjed. A szolgáltatás igénybevétele kötelező.

A szemétszállítási díjat az ingatlan használók a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt-nek fizetik.

A kötelezően igénybeveendő közszolgáltatást sokan nem tudják elfogadni máig sem, de a szolgáltatás árának csökkenése azért pozitívan hat a lakosság környezettudatára.

ÖSSZEFOGLALÓ

A környezet védelme az egyénen múlik, de a hatását a közösség viseli, ezért kiemelt figyelemmel kell kísérni a környezet állapotát.

A település környezetvédelmi helyzete összességében jobb a környező településekénél. A szennyvízcsatorna és szennyvíztisztító beruházás megvalósulásával a település össz-közműves lett, ami jelentős mértékben javította a település környezetvédelmi állapotát, vagy legalábbis megállította a további romlást. Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden rendben van, már nem kell semmit sem tenni.

Az Önkormányzat rendelkezik Környezetvédelmi programmal, amely megtekinthető az Önkormányzat hivatalában.

*Lásd a fényt, ne bánts, mi érted él!
Halld a szót, mit föld, az ég beszél.
Nézd a bolygót! Oly' tiszta kék.
Élj ma úgy, hogy éljen még.*

Amennyiben a fenti idézet üzenetét szem előtt tartjuk minden olyan cselekedetünk előtt és közben, amely a környezetünkre bármilyen kihatással lehet, akkor elmondhatjuk, hogy mi megtettük a tőlünk telhetőt annak megóvása érdekében.

Nemesszalók, 2017.12.04.

Varga Jenő sk.
polgármester

<Nemesszalók>

Nemesszalók Község Önkormányzata

9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.

Tel: 89/400-200; 30/278-1096

Fax.: 89/342-642

e-mail: nemesszalok@emw.hu

Ügyirat szám: 1/ 420 /2017.

Ügyintéző: Bujdosó Judit főépítész

Elérhetősége: 0630/2447721

Tárgy: Településképi Arculati Kézikönyv és
Településképi Rendelet (valamint Települési
Értékvizsgálat és -leltár)

ELŐTERJESZTÉS

a Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2017. december 15-i ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

ELŐZMÉNYEK:

A 2017. év számos változást hozott a településfejlesztés és –rendezés területén. 2017. január 1-én hatályba lépett a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Eljr.) módosítása, valamint - az év folyamán többször módosított - a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Tktv.) módosítása. A jogszabályváltozásokkal két új terműfaj lépett életbe: a településképi arculati kézikönyv (a továbbiakban: TAK), valamint a településképi rendelet (a továbbiakban: TKR).

A Tktv. 16.§ (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat képviselő-testületének előbb 2017. október 1. napjáig, majd törvény módosítás után 2017. december 31-ig meg kell alkotnia a TKR-t és a TAK-ot.

A TAK szemléletformáló célt szolgál, mely a településképi követelményeket alapozza meg. Ebben kell meghatározni a település településkaraktert meghatározó településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel, a településképi minőségi formálására vonatkozó javaslatokat, valamint a településképhez illeszkedő építészeti elemeket.

A TKR állapítja meg a helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, a településképi szempontból meghatározó területeket, valamint a településképi követelményeket. A TKR megalapozására a TAK szolgál.

A TKR és a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) mellérendelt viszonyban áll egymással. A két rendelet célja, szerkezete és tartalmi felépítése is eltérő, de a két rendeletnek összhangban kell állnia egymással.

A TKR a „Hogyan és milyen lehet építeni?” kérdésre, míg a HÉSZ a „Hová, mit és mekkorát lehet építeni?” kérdésre ad válaszokat.

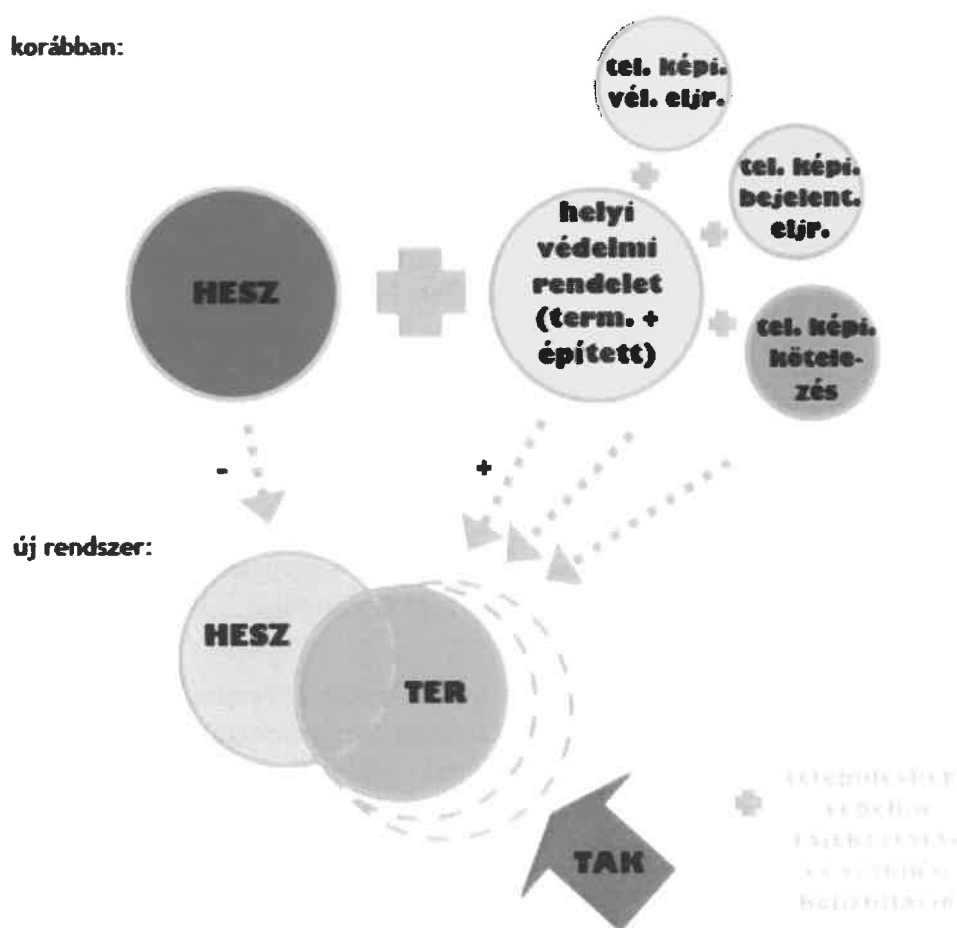
A TKR kizárólag:

- a helyi védelmet, a védelem elrendelését és megszüntetését,
- a településképi szempontból meghatározó területeket,

- a településképi követelményeket,
- a településképi-érvényesítési eszközökkel kapcsolatos részletszabályokat, illetve
- a településképi önkormányzati támogatási és ösztönző rendszer alkalmazásával kapcsolatos részletszabályokat állapíthatja meg.

A TKR tartalmi elemei nem kötelezően meghatározandó elemek, ezért a TKR megalkotása előtt meghatározandó, hogy mi az elérni kívánt cél, és a szabályozási elemek alkalmazásához milyen eszközök állnak az önkormányzat rendelkezésére.

A településen hatályos rendeletek településképi szabályozásra vonatkozó előírásait a TKR megalkotása során figyelembe kell venni, annál is inkább, mert a TKR elfogadásával egy időben ezen rendeleteket, illetve a HÉSZ vonatkozó tartalmi elemeit hatályon kívül kell helyezni. Ezek a rendelkezések azonban nem emelhetők át automatikusan a TKR-be, mivel a vonatkozó országos keretszabályokban változások történtek, így a jogfolytonosság biztosítása mellett a magasabb szintű jogszabályi követelményeknek való megfelelésről is gondoskodni szükséges.

INDOKOLÁS:

A Településképi rendelet célja, hogy a település közössége hatékonyan óvja meg környezeti kultúráját, az ehhez kapcsolódó identitás érzése és érzékelése megerősödjön, tudatosan fejlessze azt az utókor értékei közzé.

Településképi rendeletben a településképi-védelem összes helyi eleme egy önkormányzati rendeletbe kerül.

Úgymint:

1. Településképi Arculati Kézikönyv:

széleskörű társadalmi bevonással készül (partnerségi egyeztetés szabályai szerint). A kézikönyv feltárja és bemutatja a településen belül jól elkülönülő egyes településrészek arculati jellemzőit és értékeit, javaslatot tesz a településképhez illeszkedő építészeti elemek alkalmazására, és a településképi rendelet megalapozását szolgálja.

2. Helyi értékvédelem:

Területi és egyedi védelmek értékkatasztere és azok térképi lehatárolása.

3. Területi besorolások településképi szempontból:

általános, meghatározó és védett területek, amelyeket térképi megjelenítés is tartalmaz.

4. Településképi követelmények:

Területi és egyedi építészeti, valamint reklámelhelyezési- és műszaki berendezések elhelyezésére vonatkozó követelmények.

5. Támogatási és ösztönző rendszer:

Az önkormányzatnak sajátosan felvállalható eszközrendszere, amelyet az épületek településképet javító állapotának javítására fordíthat, pénzügyi és egyéb támogatásként.

6. Településképi-érvényesítési eszközök:

- a) Településképi-védelmi szakmai konzultáció
- b) Településképi bejelentés
- c) Településképi véleményezés
- d) Településképi kötelezés
- e) Településképi bírság

Az önkormányzat feladatai a településképi törvény¹, és annak végrehajtási rendeletének² keretei között:

- a) partnerségi egyeztetés új keretszabályai szerinti partnerségi rendelet felülvizsgálata, ez megtörtént,
- b) főépítész megbízása a Településképi Arculati Kézikönyv és településképi rendelet készítésének idejére is, ez megvolt,
- c) a Településképi Arculati Kézikönyv és településképi rendelet elkészítése legkésőbb 2017. december 1-ig. A novemberi jóváhagyással ez teljesíthető.

A szabályozásból eredő kötelezettségek összhangja akkor lesz teljes, ha a rendeletalkotás után a településképi követelményekre nézve sor kerül még

- a) **HÉSZ felülvizsgálatára** (a településképi követelmények hatályon kívül helyezésével és a településképi rendelettel való összhang megteremtésével)
- b) **Közterületi rendelet felülvizsgálata**
- c) **helyi értékvédelmi rendelet hatálytalanítására is.**

ELŐZETES HATÁSVIZSGÁLAT:

A szabályozás várható következményei

A rendelet **társadalmi hatása** a településképi kézikönyv és a szabályok tudatosabb elfogadottságában jelentkezhet a többszöri partneri egyeztetés miatt. Az építészeti minőség hosszútávon érzékelhető változáson alapul, a kitartó és határozott végrehajtási szint megerősítésével. A rendelet a jogkövető magatartást segíti elő egyértelműbb

¹ a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény

² 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet

közérthetőségével, és a jobban követhető szankciók bevezetésével. Ez utóbbi hatáskörére a **közterület-felügyeleti hatóság** van megnevezve (a törvény által is), amelynek megerősítése az ellenőrzési és szankcionálási tevékenységet segítené.

A rendelet **gazdasági és környezeti hatása** egyértelműen az, hogy a **szép, egységes és harmonikus környezet** vonzó lehet nemcsak az átutazó turistáknak, hanem ezzel együtt a vendéglátóhelyeket, a szálláshelyeket üzemeltetőknak is, amelyek vállalkozói és idegenforgalmi adóvonzatával a **költségvetésre** és a munkahelyteremtésre is hatással van. A költségvetésben bevételt jelentenek a településképi bírság befolyt összegei is, amelyet vissza lehet forgatni a támogatási és ösztönző rendszerbe, a védett épületek megújításáért.

A rendelet **adminisztratív terheket befolyásoló hatásai** a megnövekedett és több adminisztrációt igénylő településképi-érvényesítési eszközök bevezetése miatt várható.

A rendelet megalkotásának szükségességét a törvényi szabályozáson kívül, az erős kormányzati akaratként is érzékelhető a polgármesteri és jegyzői végrehajtások kikényszerítései miatt. A jogalkotás elmaradásának következménye a mulasztásos jogsértésen felül, a településképi követelmények érvényesülésének megszűnése, és okt. 1-től való automatikus hatályvesztése, a törvény erejénél fogva.

A rendelet jogszabályi alkalmazásához a polgármester a feladatok címzettje, a főépítésszel együtt. Ezen kívül közterület-felügyeletnek is megerősödik a feladata a kötelezés és a bírságolás tekintetében, így személyi létszáma a bírságolási szándéktól vagy bírságolási kényszertől függ. ill. a szankcionálási összegek és a ösztönző rendszer kapcsolatával való tovább tervezéstől. A rendelet jogszabályi alkalmazásához egyéb szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek nem szükségesek.

A RENDELET-TERVEZET VÉLEMÉNYEZÉSE

A rendelet véleményeztetését a törvény és a vhr. írja elő. A partnerségi egyeztetést kétszer, előzetesen adatgyűjtési szándékkal, és munkaközi állapotban kell megtenni. Szintén kétszer vesz részt ugyanígy 4 államigazgatási szerv is a véleményeztetésben: a természetvédelem, az örökségvédelem, a hírközlés az állami főépítész (a TKR estében) és az építész kamara (a TAK esetében).

A lakossági és partneri fórumok megtörténtek, a tájékoztatási és a véleményezési időszakban. Az ott elhangzottak is a TAK és a TKR érdemben javításra kerültek a véglegesítés során. A véleményekre -hasonlóan, mint a rendezési terveknel- önkormányzati válaszadás szükséges. Az önkormányzati válaszokat a melléklet tartalmazza.

TOVÁBBI ÖNKORMÁNYZATI TEENDŐK A JÓVÁHAGYÁS UTÁN

A polgármesternek gondoskodni kell a kézikönyv és a településképi rendelet monitorozása érdekében az önkormányzat honlapján nyilvános értékelő felületet működtetéséről.

Az önkormányzati főépítész évente egy alkalommal a felületre beérkezett véleményeket kiértékeli és ismerteti a képviselő-testülettel, ennek alapján a kézikönyv módosítható. Vélhetően nem csökkeni fog a tartalom, hanem növekedni, az újabb értékes épületek képeivel.

Kérem a fentek figyelembe vételével megtárgyalni a dokumentumokat és az *Arculati Kézikönyvet*, az *Értékvizsgálatot- és leltárat* külön-külön határozattal, a településképi rendelet-tevezetet rendeleti döntéssel elfogadásra javasolni a Képviselő-testületnek.

2017. december 12.

Varga Jenő
polgármester

mellékletek:

*Településképi Arculati Kézikönyv
Értékvizsgálat- és leltár
Településképi rendelet tervezet és mellékletei
Véleményekre adott válaszok*

Határozati javaslat:

... /2017. (XII...) Ökt határozat

... Község Önkormányzata Képviselő-testülete a **Településképi Arculati Kézikönyv**-et az előterjesztett formában megtárgyalta. Az államigazgatási szervek véleményeit a Képviselő-testület megismerte és az azokra adott előterjesztett válaszokat elfogadta, a javítások után a **Településképi Arculati Kézikönyv**-et az előterjesztett formában hagyja jóvá és azt a határozat mellékleteként elfogadja. Felkéri a polgármestert, hogy a jóváhagyás utáni közzétételt a vonatkozó előírások szerint tegye meg, valamint biztosítsa a kézikönyv monitorozása érdekében az önkormányzat honlapján a nyilvános értékelő felületet működtetését.

Határidő: azonnal, és folyamatosan

Felelős:

Határozati javaslat:

... /2017. (XII...) Ökt határozat

... Község Önkormányzata Képviselő-testülete a **Települési Értékvizsgálatot és -leltárat** az előterjesztett formában hagyja jóvá, és azt a határozat mellékleteként elfogadja. A felsorolt értéklisták szerint a helyi egyedi védett értékeket felveszi a helyi védelem körébe. Felkéri a polgármestert, hogy a dokumentumot, mint a településképi rendelet alátámasztó munkarészét a jóváhagyás után a vonatkozó előírások szerint tegye közzé.

Határidő: azonnal, és folyamatosan

Felelős:

... /2017. (XII...) Ökt rendelet a településkép védelméről

A döntés előtti kérdés (a jegyzőkönyvbe beleírni):

... Község Önkormányzata a **Településképi Rendelet**-et az előterjesztettek szerint megtárgyalta. Az államigazgatási szervek véleményeit a Képviselő-testület megismerte és az azokra adott előterjesztett válaszokat elfogadta, a javítások után a **Településképi Rendelet**-et rendeleti formában hagyja jóvá. A polgármester a jóváhagyás utáni közzétételt a vonatkozó előírások szerint megteszi, valamint biztosítja a Rendelet monitorozása érdekében az önkormányzat honlapján a nyilvános értékelő felületet működtetését.

Egyetértés:	Tartózkodás:	Elutasítás:
-------------	--------------	-------------

NEMESSZALÓK

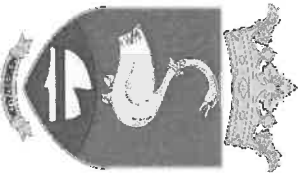

TELEPÜLÉSKÉPI

ARCULATI

KÉZIKÖNYV

2017. november

Nemesszalók

Településképi Arculati Kézikönyve

készült: 2017. június - november

KÖSZÖNTŐ

Polgármesteri Köszöntő!

Az Országgyűlés elfogadta a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényt. A törvény célja, hogy a települési közösségek hatékonyan óvják meg környezetét, kultúrájukat, és fejlesszék azt. A jogszabály új elemeket, fogalmakat vezet be, illetve feladatokat ró az önkormányzatokra is. Ilyen új elem a Településképi Rendelet és a Településképi Arculati Kézikönyv.

Jelenleg Ön a **Településképi Arculati Kézikönyvet tartja a kezében, vagy olvassa a számítógépén. A Település Arculati Kézikönyv – mint ahogy a neve is tükrözi** - településünk sajátos, egyedi arcát tükrözi, különösen pedig védendő értékeinket hivatott bemutatni. Szakemberek bevonásával megmutatjuk a településen belül elkülönülő egyes településrészek arculati jellemzőit és értékeit és javaslatot teszünk a településképhez illeszkedő építészeti elemek alkalmazására. Nem a túlszabályozás volt a célunk, egységes szemléletet, arculatot kívánunk kialakítani, ami lehet, hogy csak ránk –Nemesszalókra- jellemző és meg is különböztet bennünket más településektől. Nem állítjuk, hogy tévedhetetlenek vagyunk és csak a mi Arculati Kézikönyvünk az igazi, mindent megtettünk annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb nyilvánosság mellett, minél több érdeklődő bevonásával fogadjuk el a kézikönyvet. Természetesen azt is tudjuk, hogy majd a gyakorlat fogja megmutatni azt, hogy mennyire életszerű, mennyire használható.

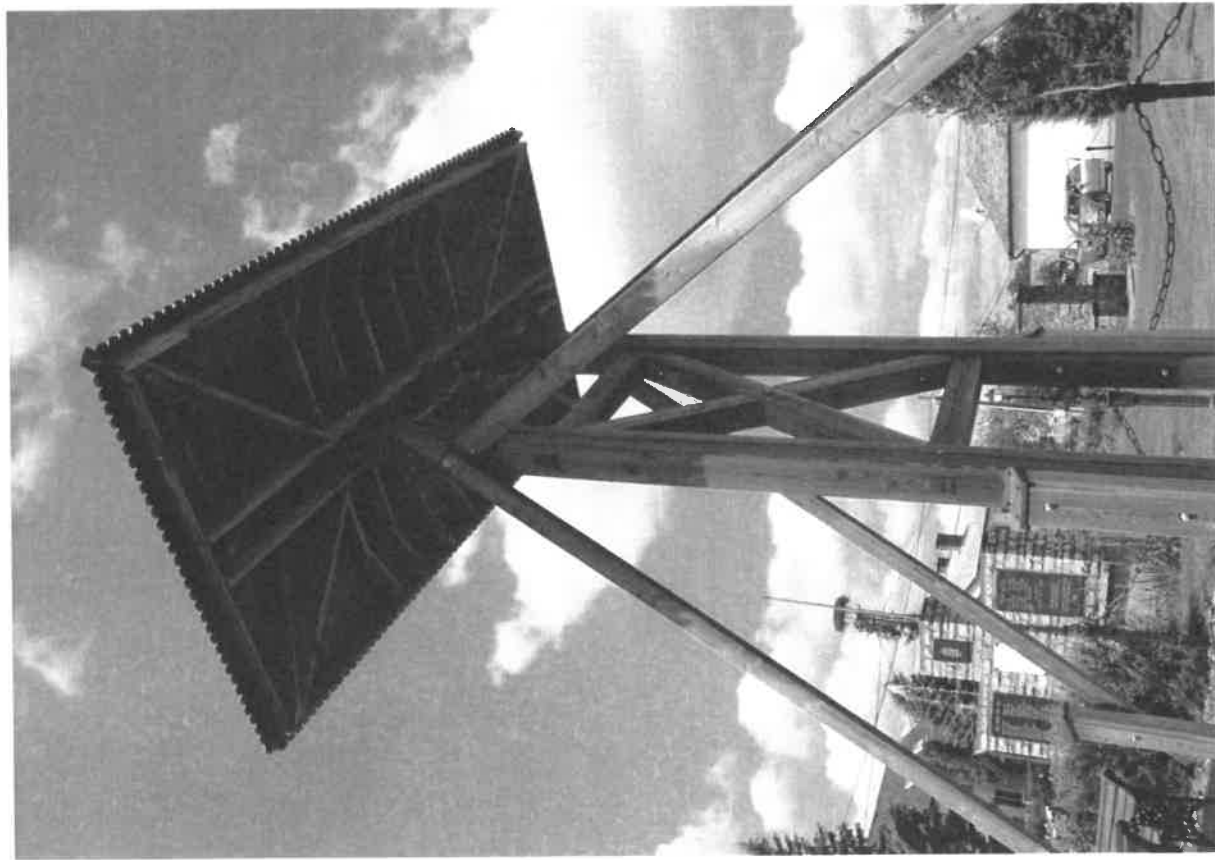
Reméljük az lesz!

Nemesszalók, 2017. november 13.

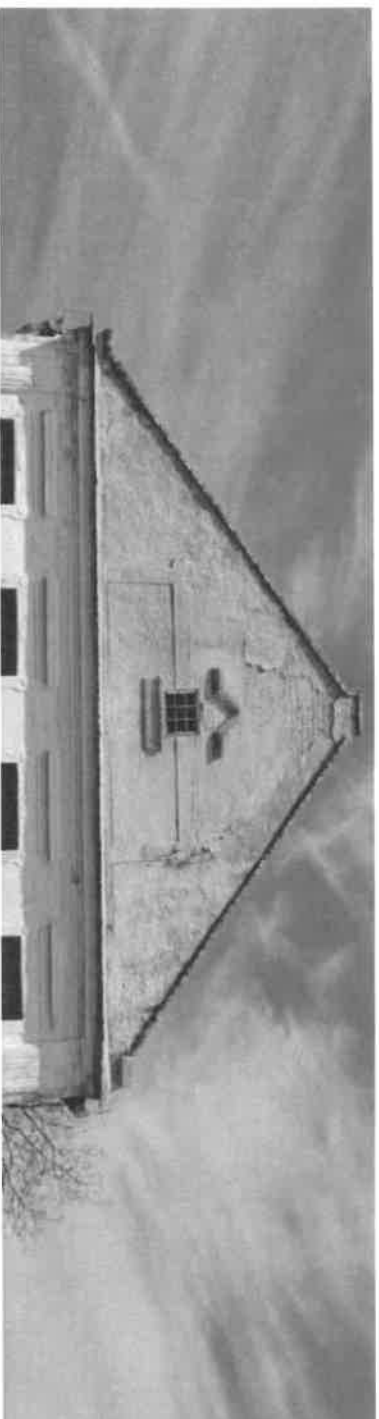
Varga Jenő polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

KÖSZÖNTŐ	3
TARTALOMJEGYZÉK.....	5
BEVEZETÉS.....	6
TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	8
ÖRÖKSÉGÜNK	12
TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK.....	22
AJÁNLÁSOK, KÖRNYEZETALAKÍTÁSI ÚTMUTATÓ.....	30
HELYI ÉS KORTÁRS JÓ PÉLDÁK.....	64
FORRÁSOK.....	72
IMPRESSZUM.....	73

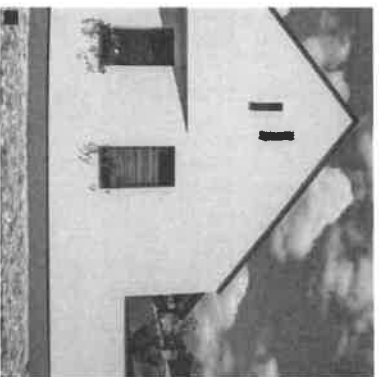
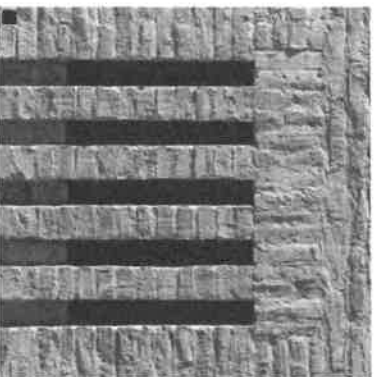
BEVEZETÉS

Jelen dokumentum Nemesszalók község **Településképi Arculati Kézikönyve**, melynek célja, hogy segítséget nyújtson mind a helyi lakosoknak, mind a település életébe bekapcsolódni kívánóknak, hogy **az értékek felismerésével** és a településképhez kapcsolódó alapelvek bemutatásával **tárja fel a település épített és természeti környezetének szépségeit**. Bevezeti az olvasót a település meglévő építészeti értékeinek tárházába, hogy aki szeretne, olyan házat tudjon építeni, illetve környezetét olyan módon tudja alakítani, mely nemcsak büszkeséggel tölti el, hanem az a település képéhez, karakteréhez is illeszkedik, azt **hagyománytisztellel** gondolja tovább.

A ház – vagyis a lakás, lakóépület – elválaszthatatlan kapcsolatban áll a hozzá közvetlenül kapcsolódó létesítményekkel, az udvarral, a kerttel. A telkek rendszere pedig összefüggésben áll a beépítéssel. Ezek kapcsolata az utcával, maga az utca, míg az utcák kapcsolatának rendszere egy adott tájegységben az életmódtól és a lakóhelyi kultúrától függő, ismétlődő mintákat hoz létre. E minták sok esetben **nemzeti kultúránk részévé váltak**, de a társadalmi fejlődés, az életmódváltás és a falusi életminőség lehetőségeinek szűkülése miatt eltűnőben vannak. A kézikönyv célja így elsősorban az, hogy segítséget nyújtson **a hagyományok feltárásához és megőrzéséhez** a jövőben is.

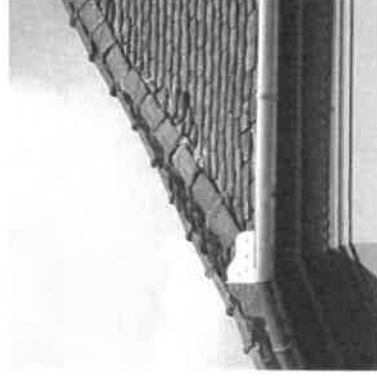
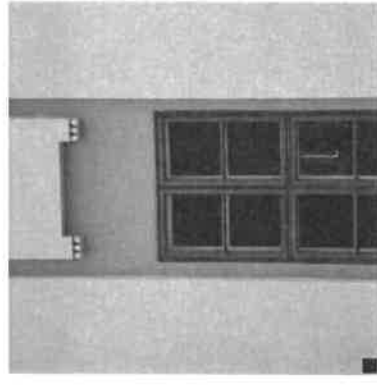
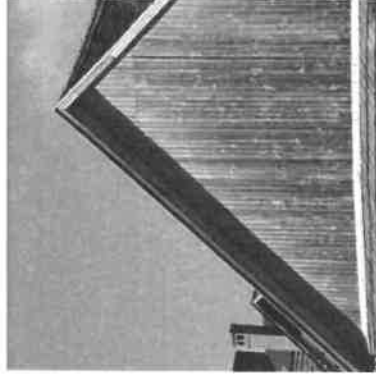
A kézikönyvtől nem a meglévő – sokszor történeti - minták formai átvételének lehetőségét kell várnunk – bár indokolt esetben ez is elképzelhető –, hanem azt **a környezetteremtő - környezetalakító gondolkodásmódot**, amelyik a kultúra folvamatosságát helyreállíthatja, és természeténél fogva hatékonyan segíti a mai igények korszerű, de a hagyományokat is magába ötvöző megformálására. A kézikönyv mind léptékben, mind szemléletben újszerű megközelítést igényel, léptékében ugyanis nem az épületre, hanem az azt magába foglaló és értelmező mikrokozmoszra kell koncentrálni, szemléletét pedig nem a műemlékvédelem vagy a néprajz, hanem a környezetteremtés helyi örökségének továbbfejlesztése orientálja.

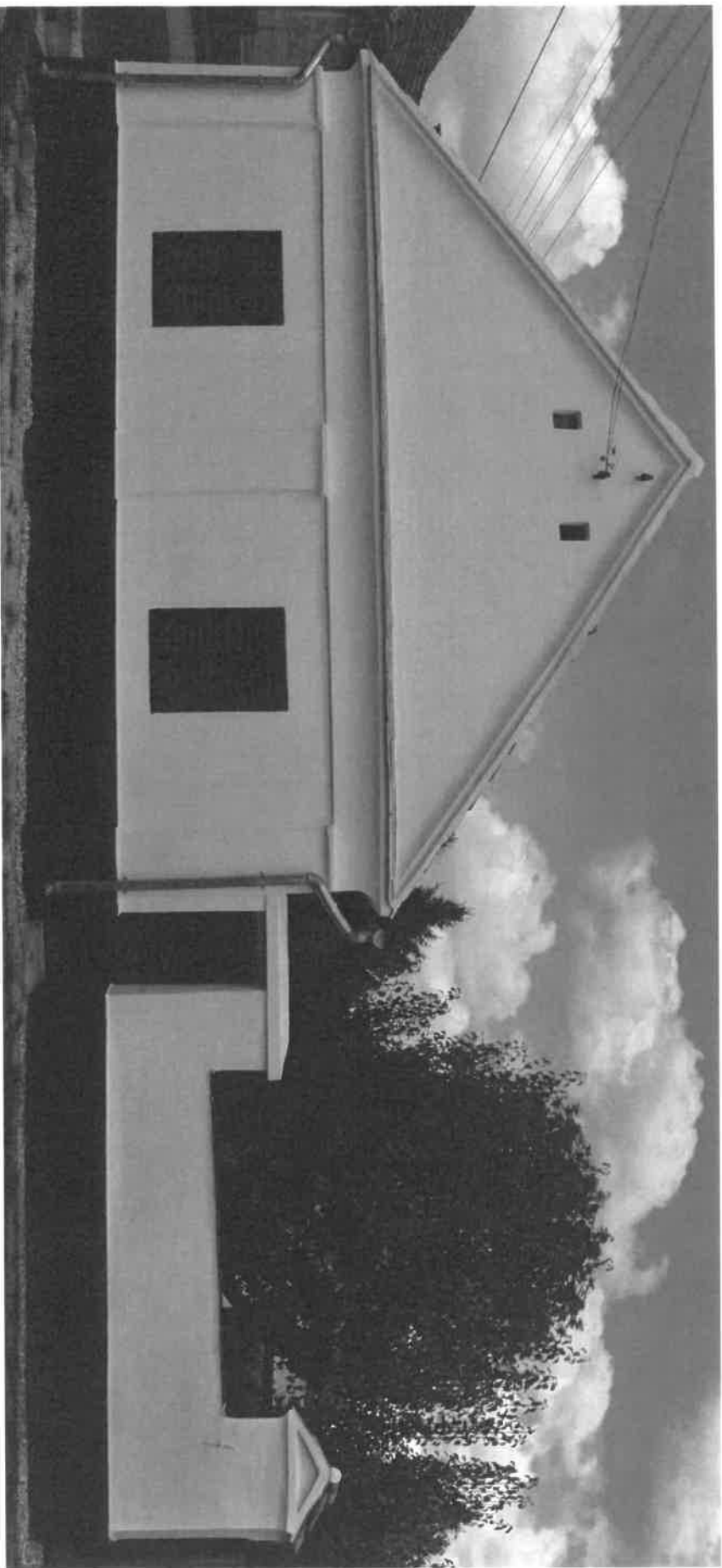
A kézikönyv műfajából és terjedelmi korlátaiból adódóan nem ad teljes körű képet a település adottságairól, de ennek ellenére nem egy merev, lezárt egész kíván lenni, hanem nyílt, hozzászólásokat és a lakossági véleményeket is befogadó kezdeményezés, mely akár új, jó példákkal folyamatosan bővíülhet is.

Az itt megfogalmazott **ajánlások** természetesen nem kötelező érvényűek, céljuk nem egy **tervezési kézikönyv** átadása, hanem sokkal inkább az épített környezet hagyományos értékek figyelembe-vételével történő alakításának segítése a valós értékek feltárásával.

A kézikönyv tartalmát „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet 12. melléklete határozza meg, így értelemszerűen annak előírt tartalmát követi, de beépíti a lakossági fórumok és egyéb személyes interjúk tanulságait is. A kézikönyv szemléletformáló célt szolgál, amelyet a **települési önkormányzat határozattal fogad el.**

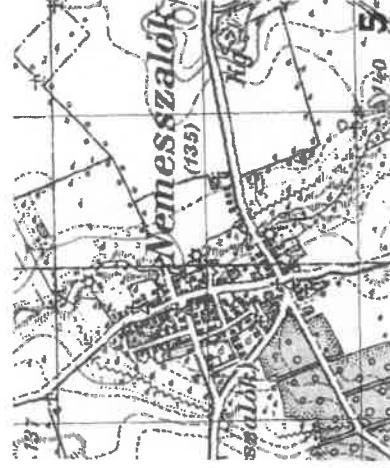
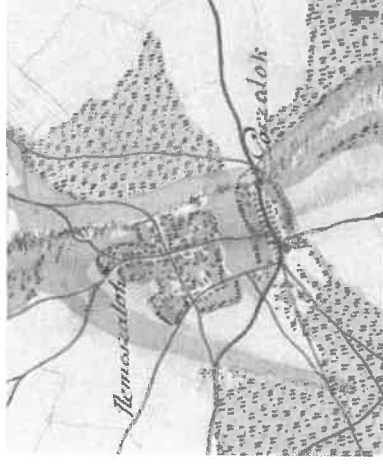
TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

Nemesszalók a Bakonyalja és a Marcal-medence találkozásánál, a Pápai-síkság nyugati felén található. A legközelebbi nagyobb város Pápa, mely 15 km-re északra található. Bár a táj domborzatánál fogva síkság, a felszín sehol sem tökéletesen sík, 1-3 méter magas szigetzerű dombok emelkednek ki belőle. Maga a település a Marcal mellékpatakjai által kialakított kiszélesedett hordalékkúp-mezőn helyezkedik el, ebből adódik, hogy talaja kavicsos, homokos, néhány helyen pedig lösz is található. A Bakony karsztos röghegység lévén a felszínére hulló csapadékvíz a talajban vezet el, s a hegy lábánál eredő patakokban továbbítja. Ilyen patak például a Hajagos-patak, mely áttollik a községen és északnyugati irányban a Rába felé tart.

A település belterülete 111 hektár, melyhez egy jelentősen nagyobb, 1945 hektáros külterület tartozik. A külterületen a művelésre alkalmas területeken – bár a termőhelyi adottságok gyengék – a szántóföldi növénytermesztés keretein belül gabonaféléket (búza, őszi árpa, kukorica) és pillangós takarmánynövényeket termesztnek. A szántóföldek mellett a Hajagos-patak völgyében nagy kiterjedésű rétek húzódnak, melyeken a réti széna az uralkodó növényzet. A külterület DNy-i részén cseres erdő akáccal és nyárfával társult maradványait találjuk.

Nemesszalók történelme nagyon régre nyúlik vissza. Maga a településnév a Szalók ősmagyar személynévből ered. A Szalók nemzetség első említése egy 1183-as oklevélben található. A területet, ahol a nemzetség élt, az Árpádkortól Szalókföldének nevezték, 1307-ből pedig a „villa Zolouk” elnevezés is ismert. Ez a terület hajdanán hatalmas kiterjedéssel bírt, azonban nemzedékről nemzedékre a család fiúgyermekei között felosztották, s a 15. század végére már jobbra egyetlen nemesek lakták. A mai Nemesszalók elnevezés 1544-től ismert. Jelenleg a településen élők száma 926-ra tehető, a lakosságszám stagnáló tendenciát mutat. Az itt élők 96%-a magyar, 3%-a roma, 1%-a pedig román. A felekezeti megoszlás is vegyes képet mutat. A népesség több, mint fele római katolikus, negyedük evangélikus, 15%-uk pedig református hitű.

1. Első Katonai Felmérés (1763-1787); 2. Második Katonai Felmérés (1806-1869);
3. Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887); 4. 19. századi kataszteri térkép (1857);
5. Katonai Felmérés (1941); 6. Topográfiai térkép (1971)

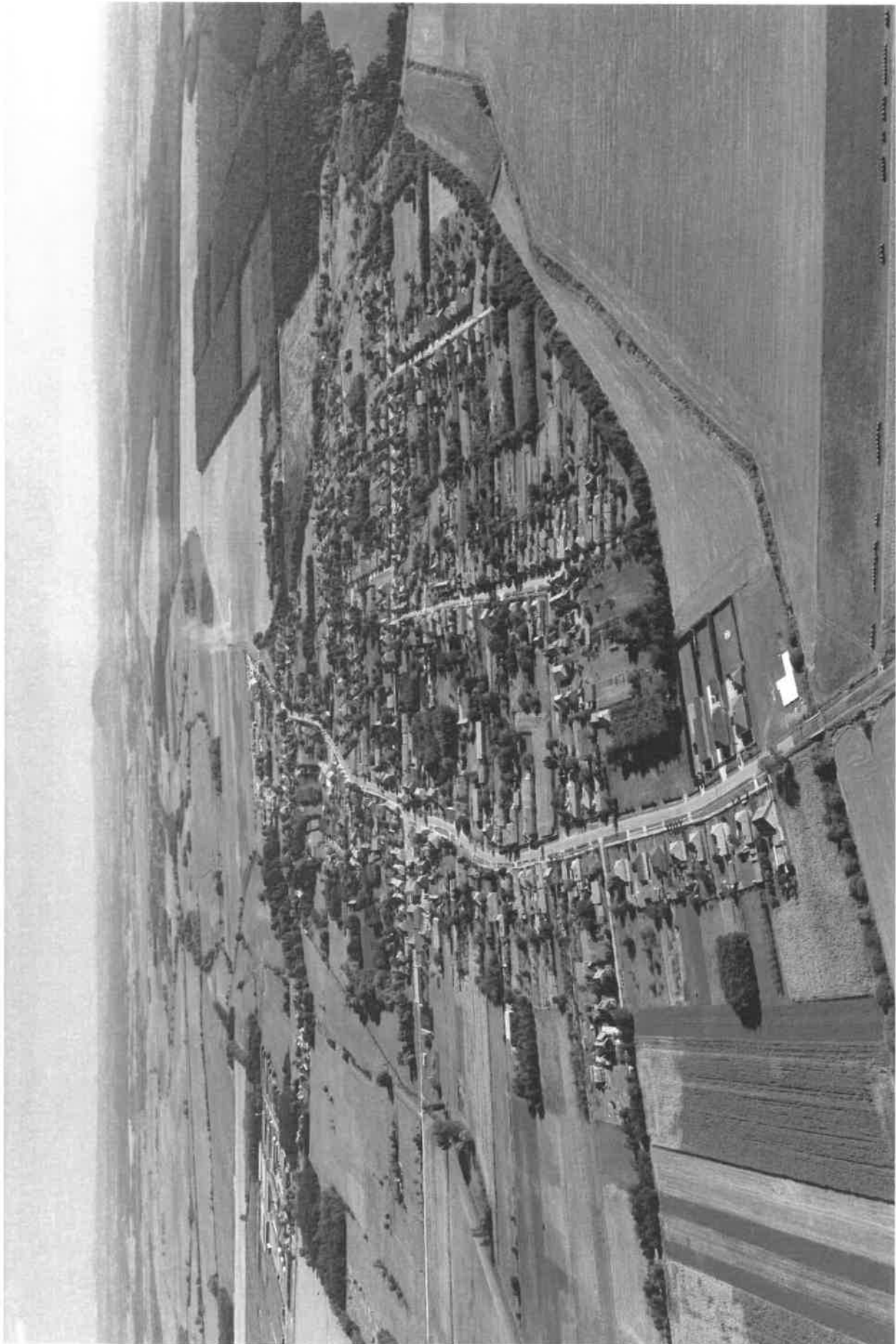
A foglalkoztatottság tekintetében a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe van. A növénytermesztés mellett az állattartás is megjelenik: a helyi szarvasmarha tartás országosan is kiemelkedő mértékű. A településen emellett fafeldolgozó Kisvállalkozások is találhatóak. A helyi kereskedelmi tevékenység gépkocsiszervező és élelmiszer- és vegyes-áru kiskereskedelemre korlátozódik. A munkahelyek hiánya miatt a fiatalok számára gondot jelent az elhelyezkedés, így ők jellemzően Pápán és Celldömölkön keresnek állást.

A településen a lakóterület falusias beépítésű. Jellemzően az utcák mindkét oldalán árok húzódik, s általában egyik, de több helyen is mindkét oldalon betonlap burkolatú járdát is találunk. A Pápát Celldömölkkel összekötő út egyben a település fő utcája.

A település telkei szalagtelkek, azaz keskenyek és hosszúak, hosszanti oldalukkal érintkeznek. Jellemző a soros beépítés. Jelenleg mintegy 360 lakóház található a településen, melyek között két alaptípusú találunk: az utcára merőleges gerincű, egyemeletes, oromfalas, cserépfedésű, esetenként téglából falazott tornácos és a városiasodó jellegű mutatódó, az utcavonallal párhuzamos gerincű, sokszor kapuáthajtóval, 4-5 tengelyes homlokzattal rendelkező lakóépületeket. Közülük vannak nagyon szépen ápoltak, karbantartottak, akadnak újírtásúak is, azonban akad néhány olyan épület is, amely kissé több gondozást igényelne. Bár a községben vannak foghíjtelkek, további lakótelkek fenntartása is szükséges a településen tapasztalható leteljedési és építési kedv kielégítése érdekében.

Nemesszalókon az intézményi ellátottság megfélelőnek tekinthető, a helyi igényeket teljes mértékben kielégíti. A településen található óvoda, általános iskola, orvosi rendelő, gyógyszerár és posta is. A kulturális igényeket a művelődési ház és a könyvtár hivatott kielégíteni.

A településen az ivóvíz-, elektromos és földgázvezetést, valamint a szennyvízcsatorna-hálózat is kiépített. Árammal és ivóvízzel minden épület ellátott, a földgázvezetést azonban csak a házak fele, a szennyvízcsatorna-hálózatra 87%-a bekötött.

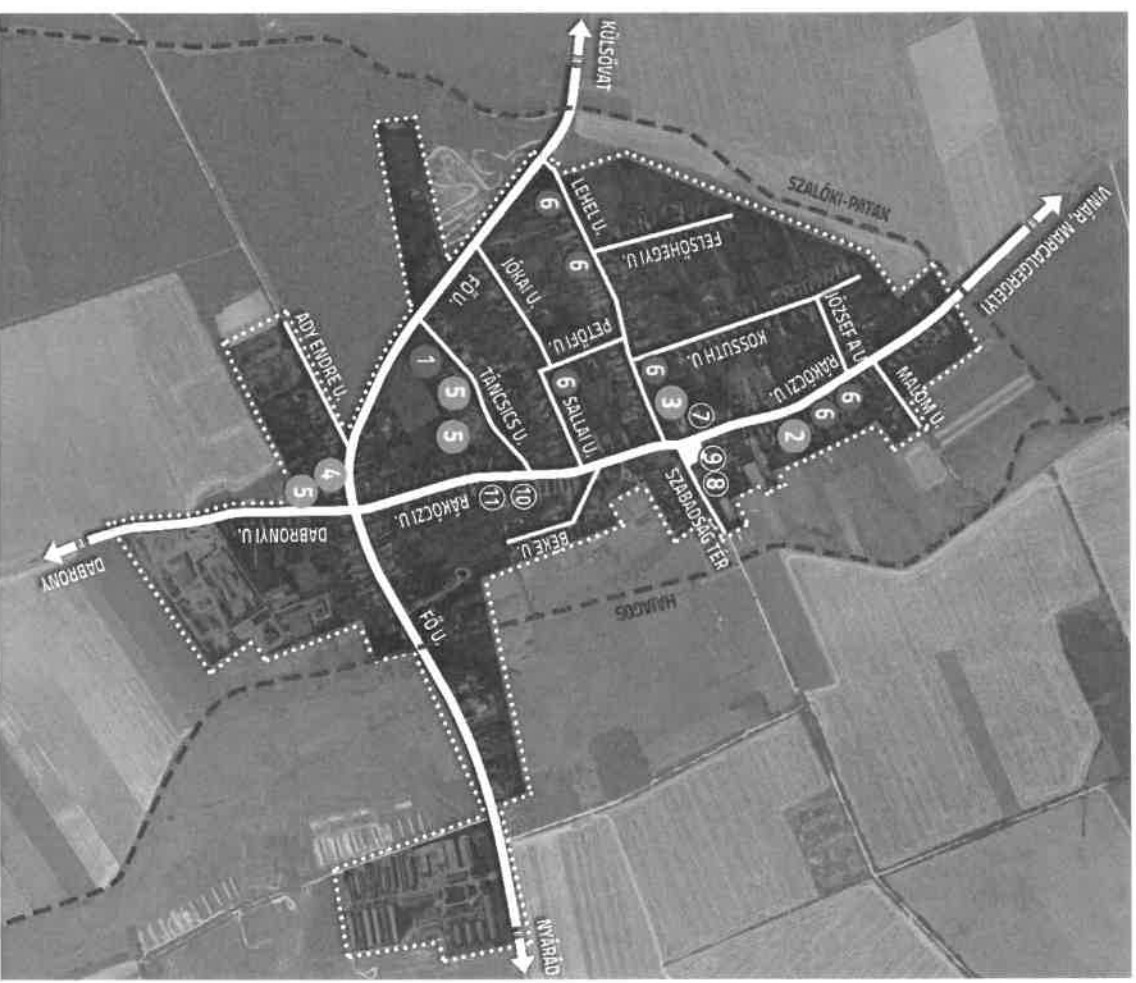

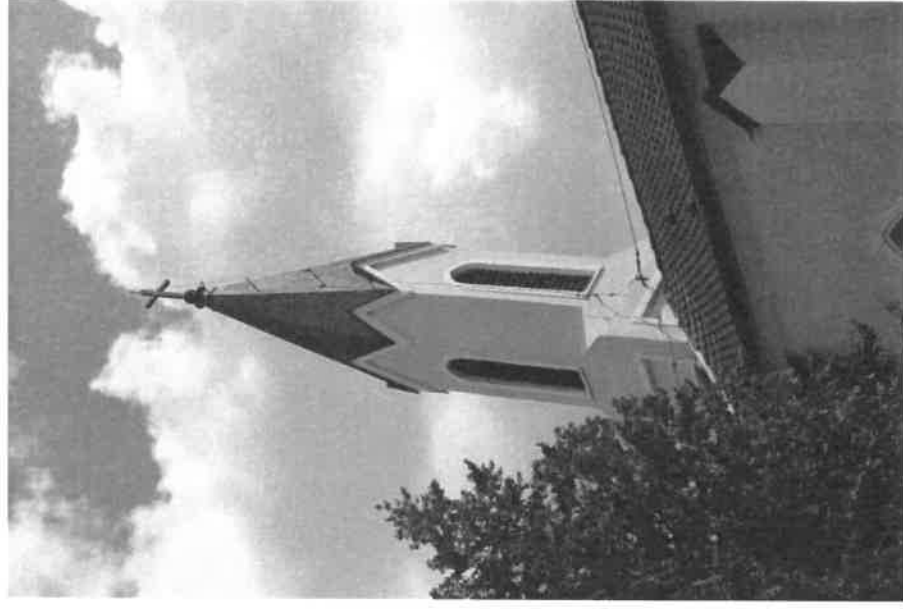
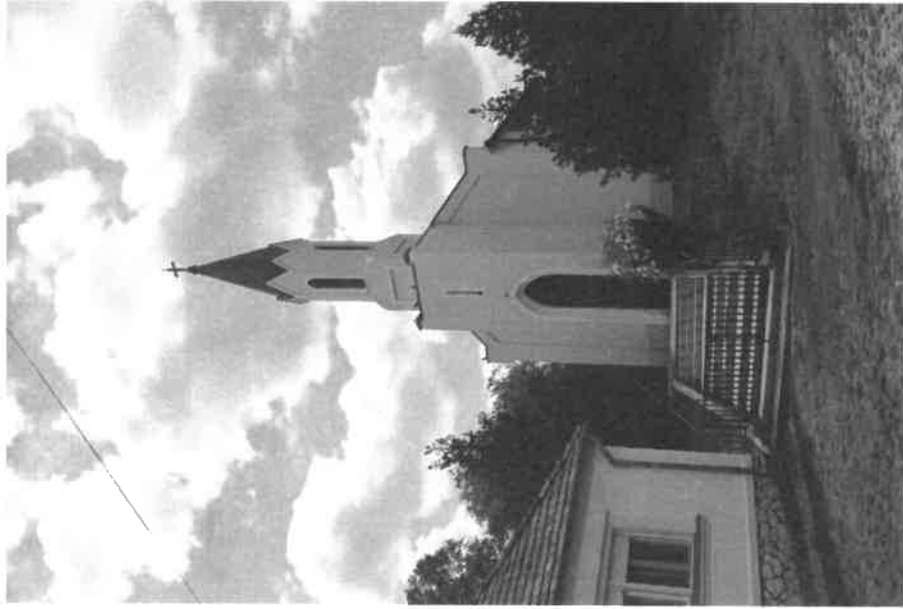
ÖRÖKSÉGÜNK

Településképi szempontból meghatározó építészeti, műemléki, táji és természeti értékek

- 1** Szakonyi sírbolt
- 2** Református templom
- 3** Evangélikus templom
- 4** Római katolikus templom
- 5** Temetők (keresztény és izraelita)
- 6** Lakóépületek
- 7** Nemesszalóki Mezőgazdasági Rt.
- 8** Közös Fenntartású Általános Iskola és Nyilvános Könyvtár
- 9** Művelődési ház
- 10** Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal
- 11** Óvoda

- MŰEMLEK
- EGYÉB HELYI ÉRTÉK
- INTÉZMÉNY
- HELYI VÉDETT ÉRTÉK
- TERMÉSZETI ÉRTÉK

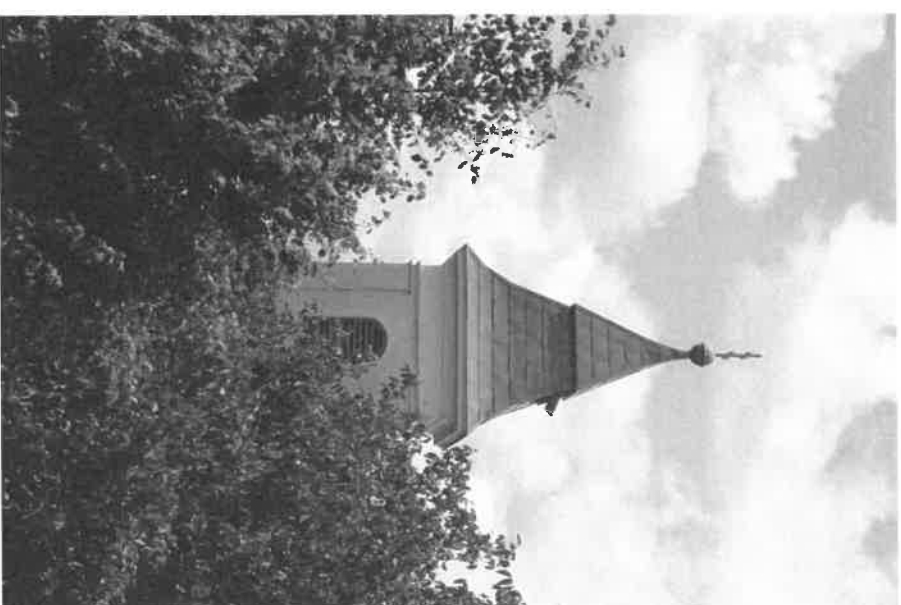

Római katolikus templom

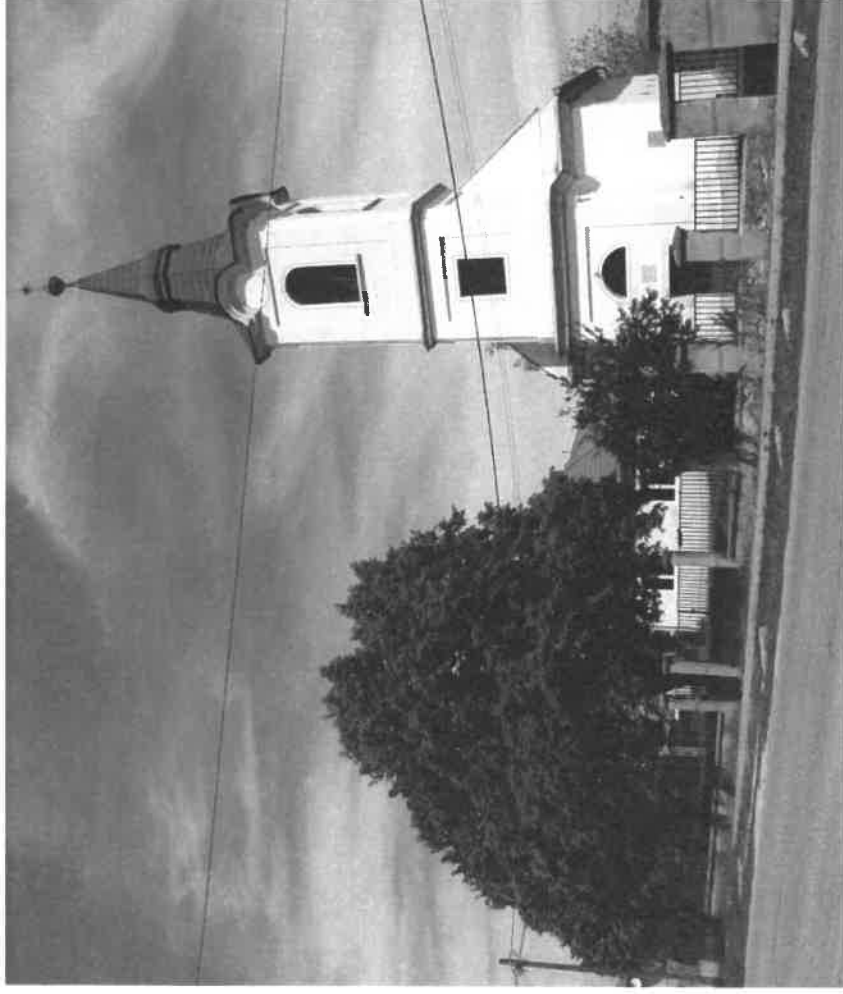
Nemesszalókon már 1271-ben állt egy Szent Márton tiszteletére felszentelt katolikus templom, mely a törökök betöréseit is átvészelte. A protestantizmus azonban erős gyökeret vert a településen, melynek következtében a katolikusok szinte eltűntek, a középkori templom pedig elhagyatottá vált. Az 1783-as katonai térképen pedig már csak a romokat láthatjuk.

Az új templom 1866-ban épült, ma a főúton, egy kis emelkedőn áll. A neogót stílusú egyhajós, kétbóltmezős templom középtornya az első szint után visszalép és átmeneti tömbbel nyolcszögletűre vált. A toronytesten csúcsíves, tagozatlan keretezésű sílc-ablakok és keskeny, keretezett, zsals harangablakok vannak. A hajót oldalról támpillérek támasztják, melyek között egy-egy csúcsíves, keretezett vasablak kapott helyet.

Evangélikus templom

Bár a 17. századi protestantizmus Nemesszalókon is elég erősen jelen volt, az evangélikus templom csupán a 18. század végén, 1789-ben épült, ekkor még torony nélkül. Feltételezhető tehát, hogy ezt megelőzően csupán lakóházban működő imaházuk lehetett, melyet a korabeli térképek nem jelöltek. A lakóházak közé épült templom megjelenése egyszerű. Az utólag épült vasos torony előálló, de valamelyest a hajótérbe is beépült. Oromfala dísztelen, téglával fedett. Kapubejárata félköríves, kórus- és padlásablakai szögletesek, harangablakai félkörös zsalsusak. A toronyablakok tagolatlan vakolatkeretkezéssel ellátottak. A stílusjegyeit vesztett hajó fedése cserép, míg a toronysisak fedése pala, csúcsán gömböt és kettőskeresztet találunk.

Református templom

Nemesszalók református temploma lakóházak között áll. A jelenlegi, későbarokk eredetű kőtemplomot 1787-ben emelték, de tornyával csak bő 50 évvel ez után, 1839-ben egészítették ki. A 17 m magas torony a templom délnyugati homlokzata előtt áll, későbarokk motívumaival, tömegével, formájával és részletképzéseivel meghatározza az egész épület jellegét és stílusát. Ez a hangsúlyos elem minőségi váltást jelent a semmitmondó, sematizált hajóhoz képest. A megjelenő húzott párkányok határozottan elkülönítik az emeleteket, melyeket egy jól tagozott órapárkány zár. Tetején nyolcszögletű bádog toronysisak, rajta gömb és csillag. Építésének centenáriumáról a bejárat fölött táblával emlékeztek meg: „Isten dicsőségére 1839-1939.”

Temetők

Nemesszalók területén három temető található. Egy-egy köztemető Szalókon és Pórszalókon, valamint egy zsidó temető a szalóki temető mellett.

Mindkét köztemető vegyes felekezettű temető, területükön református, evangélikus és katolikus síremlékeket találunk. A katolikusok a másik két felekezettől elszeparáltak, a temetők egy-egy külön részén temetkeztek, míg az evangélikusok és reformátusok közös területi egységen osztoztak. A temető déli részén három nagyobb kripta áll, a Szakonyi családé 1868-ból (műemléki védelem alatt), illetve a Szalóky családé 1886-ból és 1923-ból.

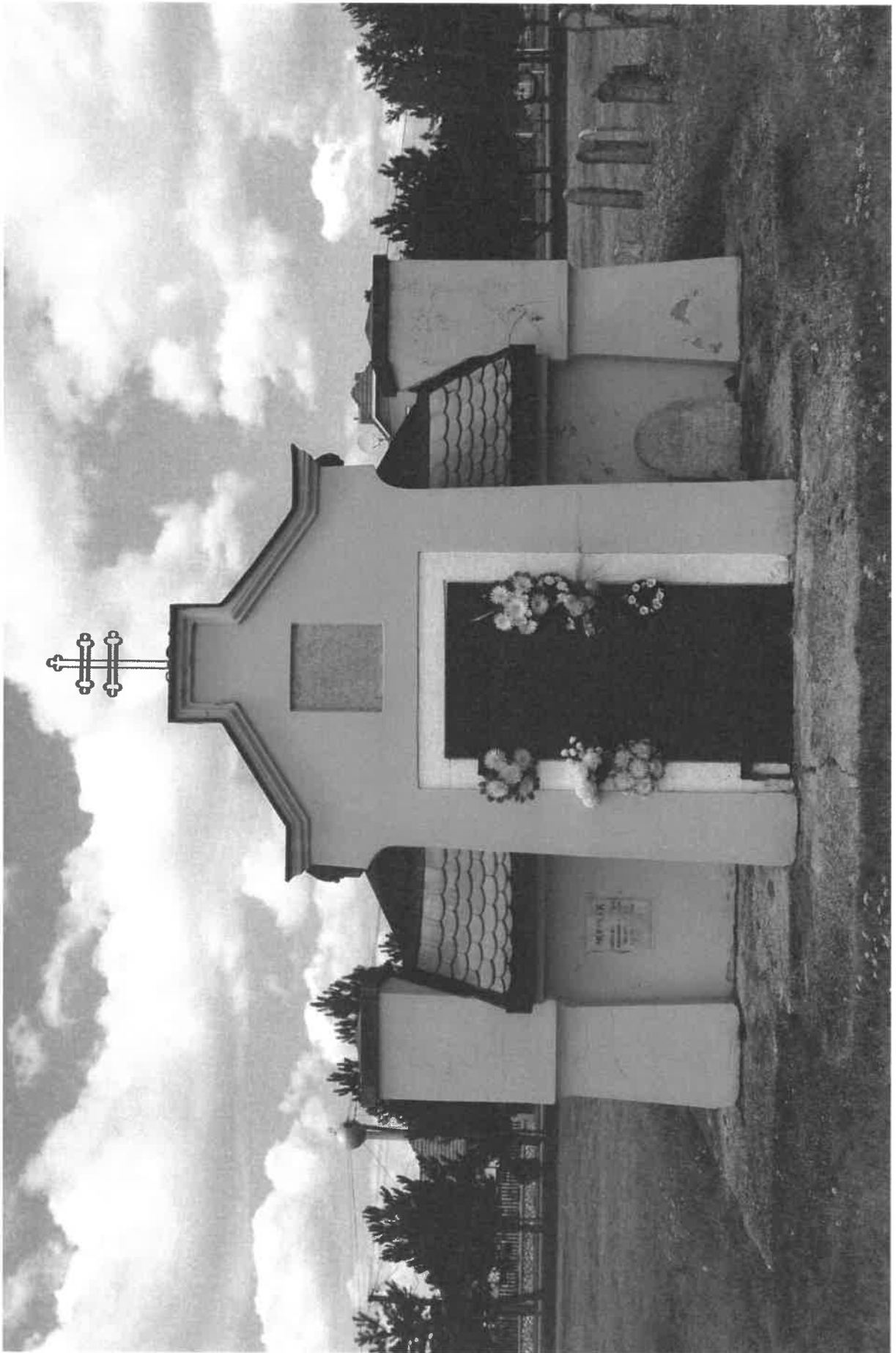
A szalóki temetőhöz észak felől csatlakozik a zsidó temető, attól természetközeli kerítéssel különül el. Néhány éve felújították, melynek keretein belül kiegészítették a kerítését, a temető területét kitisztították és rendezték. Hasonló méltóképpen kellene a keresztény temetők régi sírköveit is egybegyűjteni és megőrizni.

Mindhárom temető legkorábbi sírkövei az 1700-as évek legvégéről, az 1800-as évek elejéről valók. Jellemzően mészkőből vagy márványból, ezeknek is vörös váltózatából készültek.

Szakonyi sírbolt

A község egyik birtokos családja, a Szakonyi család emeltette a sírboltot 1868-ban. A téglalap alaprajzú, romantikus jellegű kripta vakolt homlokzatú, cserépfedésű. Az építmény sarkain két tagból álló sarokpillérek találhatók: az alsó tag felfelé karcsúscodik, míg a ráülő felső tag kiugró hasáb alakú. A keleti (fő)homlokzaton középrizalit, azaz előreugró falrész található, melynek oromzata lépcsős, romantikus jellegű. Az oromzat tetején vas kettőskereszt áll. Ezen a homlokzaton található a kripta bejárata is. A kovácsoltvas pántos vasajtót kőkeret veszi körbe.

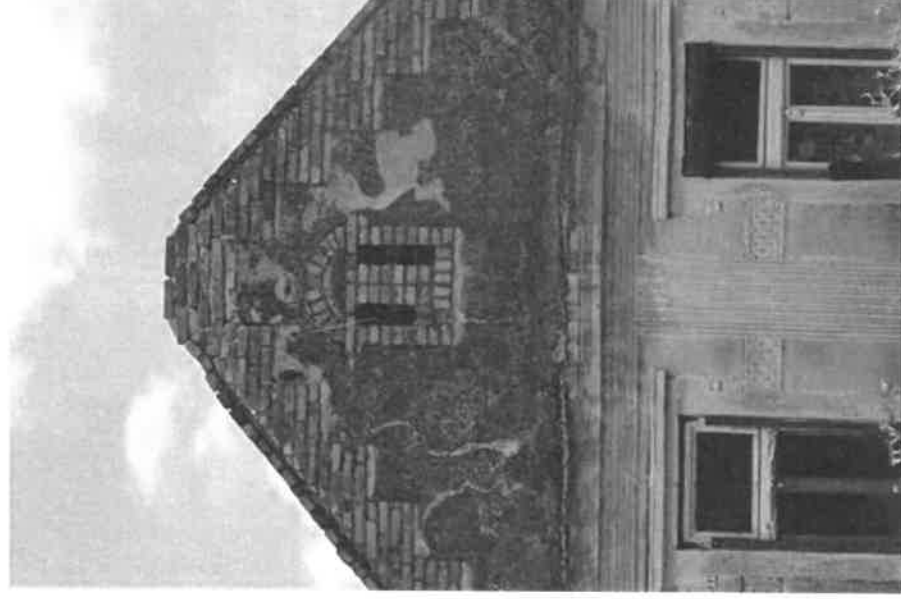
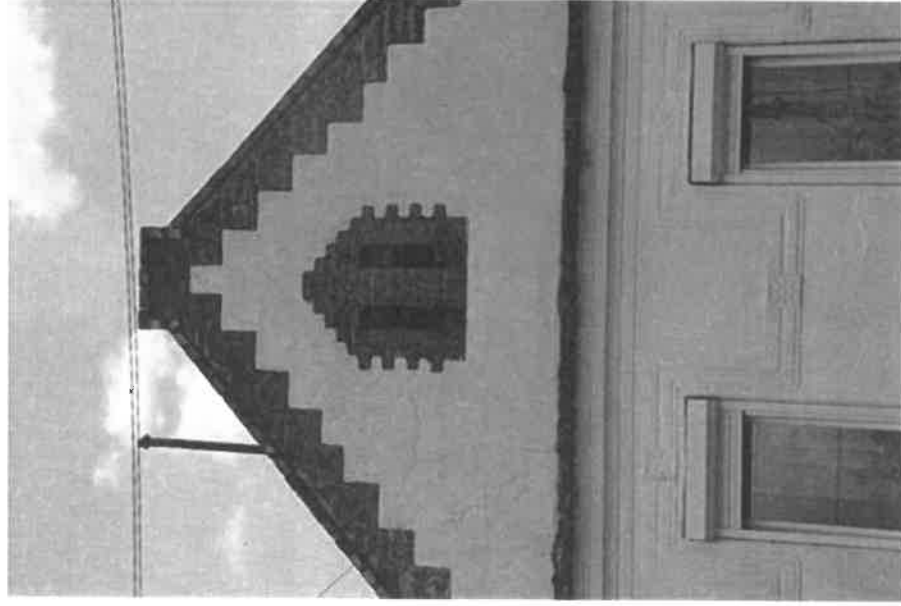

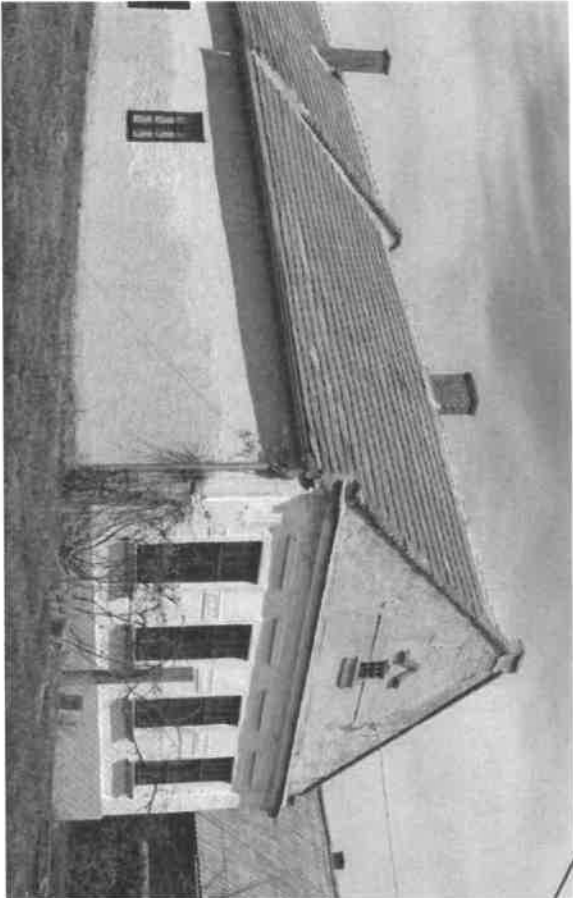

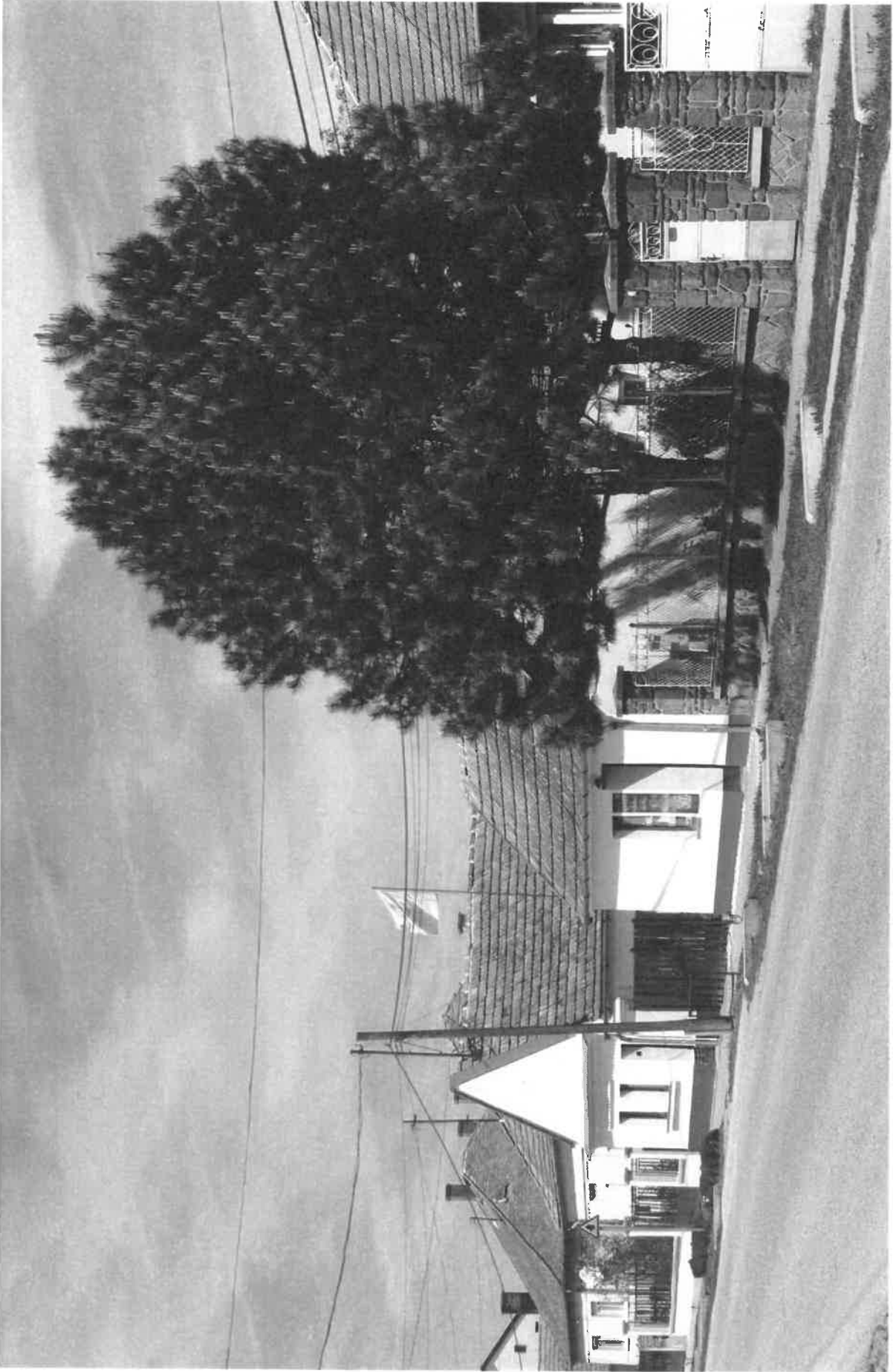

Értékes, védendő lakóépületek

A településen több helyi védelemre méltó lakóház is található, elsősorban a Lehel és Rákóczi utcában. Ezen házak külső megjelenése, utcai és udvari homlokzatuk, oromfaluk és nyílásaik egyedi értékeket képviselnek. Elmondható, hogy ezek a házak általában téglából épültek, eredetileg egysorosak, háromszatúak, nyeregtetősök voltak, háromszög alakú oromfalukkal fordultak az utca felé. Meghatározó emellett még a térségre jellemző vakolt szemöldökpárkány megjelenése is. Némelyik épület szépen karbantartott, ám néhányuk felújításra szorul, hogy az épített értékeket az utókor is megcsodálhassa.

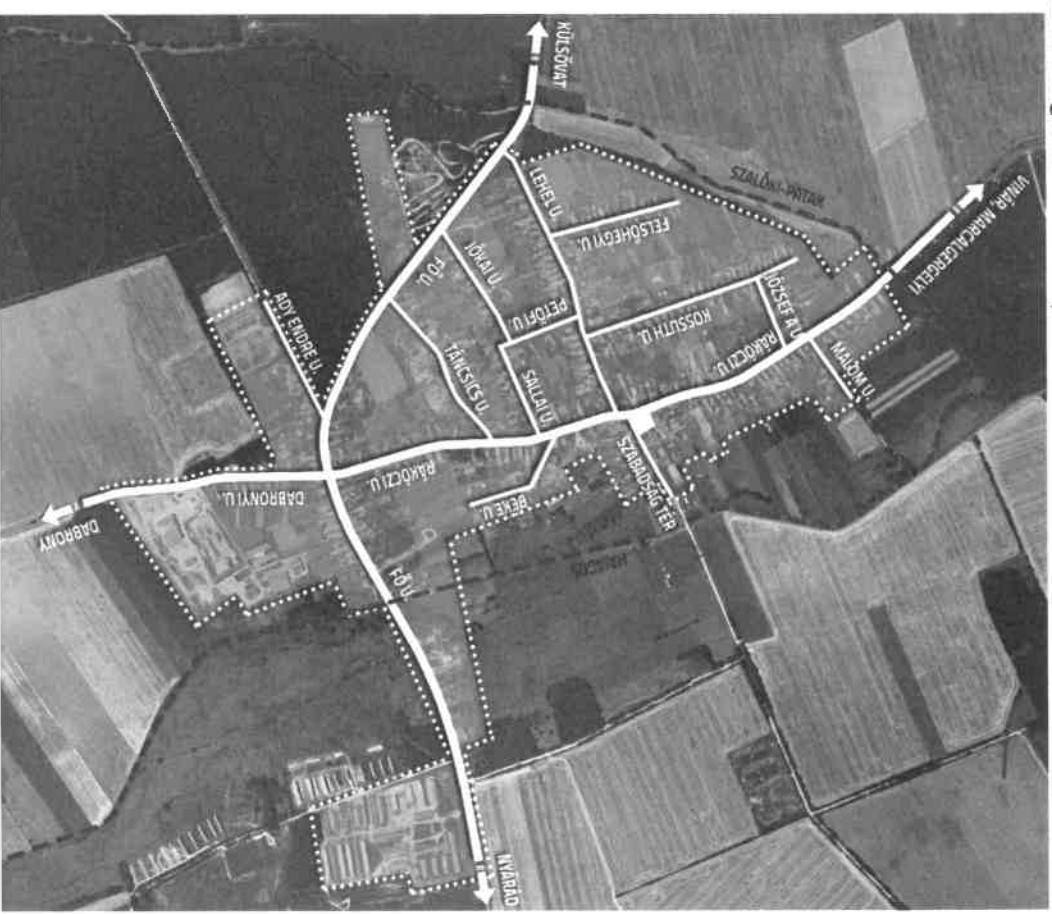

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

A kézikönyvben - a településképi követelmények megalapozására - meg kell határozni a település alapvető településképi jellemzőit, a településképi szempontból egymástól jól elkülönülő településrészeket arculati jellemzőikkel és értékeikkel. Az eltérő karakterű területek lehatárolásának célja az, hogy a településképi, arculati jellemzők szempontjából hasonló területeken hasonló viselkedésmódokat javasoljon a kézikönyv. A területek lehatárolásai egyrészt a település történeti fejlődésének, morfológiájának vizsgálatából, másrészt a helyszíni vizsgálatok eredményeiből születtek.

- Hagyományos falusias lakóterület
- Átalakuló falusias lakóterület
- Intézmény terület
- Gazdasági területek
- Különleges beépítésre nem szánt és zöldterületek

Hagyományos falusias lakóterület

A 19. század elejére kialakult, elsősorban a Szabadság tér közvetlen környezetében lévő utcák és utcaszakaszok (Rákóczi utca, Lehel utca, Sallai utca, Petőfi utca), valamint a római katolikus templom környezetében (a Fő utca településen belüli részein) lévő településszövet.

Jellemzője a köznyelvben fésűs beépítésnek nevezett falusias beépítési mód, mely a hagyományos gazdálkodó lakóközvezetek egyik alaptípusa és részben sváb hatásra alakult ki. Keskeny, hosszú és utcára merőleges, többnyire azonos vagy hasonló méretű telkek egymás utáni sorolása és oldalhatáron álló beépítés jellemzi. Az épületek előkert nélkül nyílnak az utcára, míg a telek oldalhatárára egymás után sorakoznak a lakó, majd a gazdasági épületek. A hagyományos utcakép meghatározója, az utcai homlokzaton megjelenő, sokszor díszes, oromzatos tetőforma (néha kontyolt tető is megjelenik) és a tömör deszka, illetve falazott kerítések által létrejövő zárt épületsor. A beépítés szabályosságára és egységessége egyes utcákban némileg oldódik, de az utcavonalra való kiépülés ott is jellemző marad.

Átalakuló falusias beépítésű terület

A hagyományos falusias lakóterületeken túli további lakóterületek, melyek jellemzően a 20. században kialakult településrészeket foglalják magukba. Ezek a területek, bár jellemzően hagyományos építési móddal épültek, nem rendelkeznek teljesen egységes karakterrel. Váltakozva jelennek meg oldalhatáron és szabadon álló épületek. A lakóépületek jellemzően az utcavonaltól hátrahúzva, előkerttel épültek, de egyes utcákban megjelenik az előkert nélküli építés is. Az épületek kora is heterogénebb: egyes házak a 20. század első felében, míg mások az 1945. utáni időszakban, illetve az 1970-es, 1980-as, 1990-es években épültek, egységesen magastetős kialakítással.

Intézményterületek

A település központjában lévő, egy területre csoportosuló intézmények helye. Itt helyezkedik el az Általános Iskola, a Közös Önkormányzati Hivatal, az Óvoda, a bolt, a gyógyszertár, a könyvtár, a Művelődési Ház és a Nemesszalóki Mezőgazdasági Zrt. épülete is. Az épületek a település léptékének megfelelően egy-, maximum 2 szintesek, magastetővel épültek, de nem alkotnak egy egységes központi karaktart.

Gazdasági területek

Elsősorban a mezőgazdasághoz kapcsolódó gazdasági területek, melyek a meglévő utcahálózathoz illeszkedve a település széléin alkotnak kisebb-nagyobb összefüggő zónákat. Beépítésükre a szabadonálló épületek halmaza, a rendeltetések által igényelt elhelyezése jellemző. Domináns tetőforma a magastető. Az épületek környezete néhol rendezetlen.

Különleges területek

Az egyéb különleges és beépítésre nem szánt területek a településen az alábbiakat foglalják magukba:

- temetők
- sportpályák
- egyéb belterületi zöldfelületek.

Ezek mind sajátos karaktereket hordozó, nagy felületet elfoglaló területek, ahol elsősorban a zöldfelületek túlsúlya dominál. Ezekben a területeken az eltérő speciális használatból adódóan egységes jellemzők nem állapíthatóak meg, de gondos építészeti megformálással, környezetalkítással kialakított épületek és épített környezeti elemek a különleges területek rendezett, kedvező képét segítik elő.

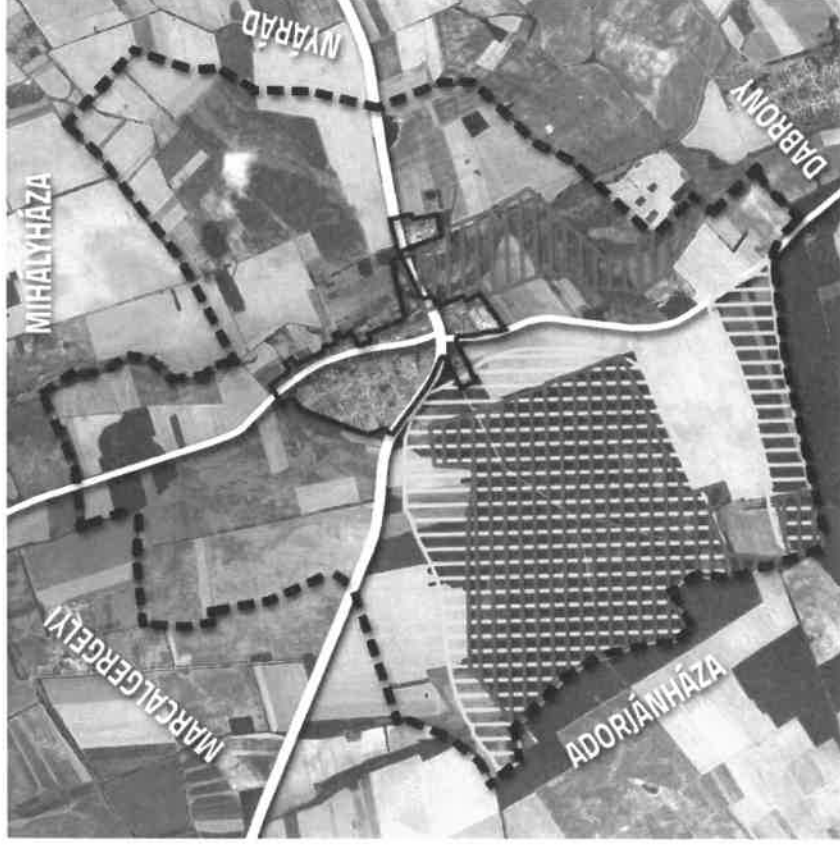

Egyéb, jellemzően külterületi, beépítésre nem szánt területek

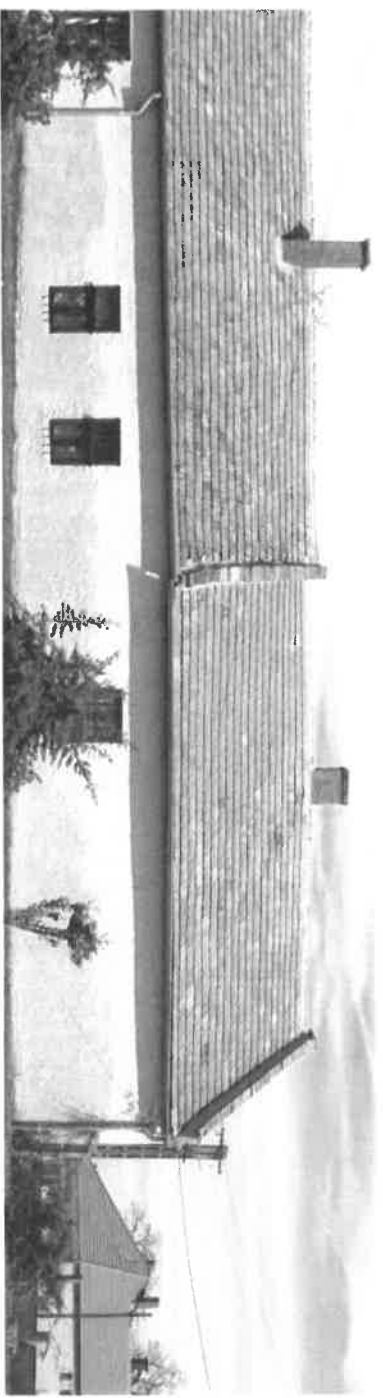
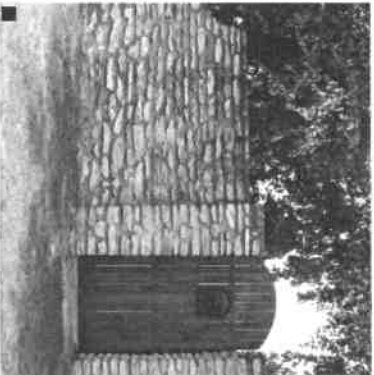
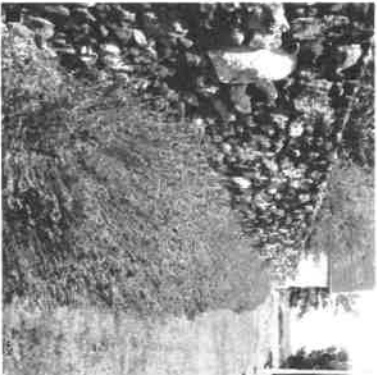
Nemesszalók beépített és beépítésre szánt területeit a település külterületei övezik. A domborzati viszonyok és a környezet természeti adottságai (vízfolyások, jellemző felszínborítás) határozzák meg az egyes külterületi területek tájhasználatának jellemzőit. Erdő területek (természetes vagy telepített), szántóföldek, gyepek és legelők, szőlőültetvények területei mellett természetes és mesterséges vizes élőhelyek is megtalálhatóak a külterületen. A település közigazgatási területének csak korlátozott része áll természeti védettség alatt, így a terület meghatározója a mezőgazdasági tevékenység, melyhez kapcsolódóan egy-egy gazdálkodáshoz kapcsolódó építmény is megjelenik.

A település közigazgatási területén az alábbi természeti védelmek találhatóak meg:

- országos ökológiai hálózat: magterület és pufferterület
- tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület

AJÁNLÁSOK, KÖRNYEZETALKÍTÁSI ÚTMUTATÓ

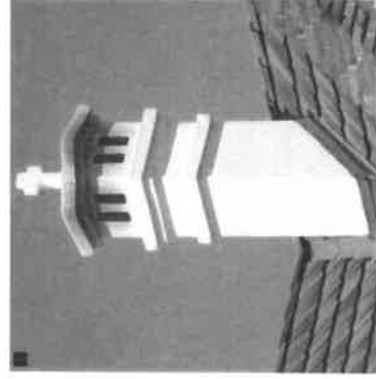
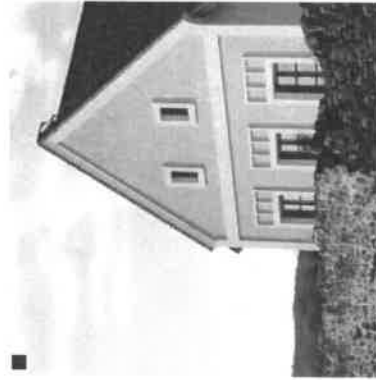
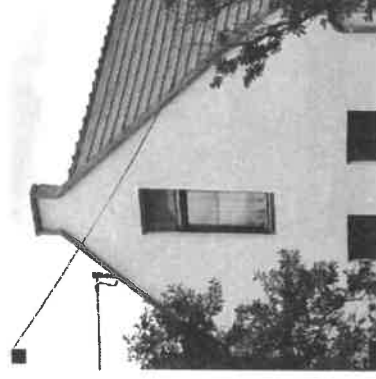

Nemesszalók község Településképi Arculati Kézikönyvének egyik legfontosabb feladata, hogy olyan módon **formálja a település arculatát** és a településen építkezni kívánók **szemléletét**, hogy nem egységes elvek mentén rögzíti az építési szabályokat, hanem példák, jó gyakorlatok segítségével igyekszik a település lakóit a helyes, illetve a település, a tájegység, a régió **környezetalkítási hagyományaihoz** illeszkedő viselkedésmód felé terelni. Az elmúlt években a településen tapasztalt korlátozott építési tevékenység miatt a kézikönyvben megjelenő jó példák egy része környező, hasonló településképpel bíró településekről származik, melynek célja a példamutatás mellett a **tájegységi rokonságok** tudatosítása is.

Így a Településképi Arculati Kézikönyv **ajánlásait nem kell** és nem is lehet **kötelező érvényű előírásként értelmezni**. A Településképi Arculati Kézikönyv és ajánlásai nem írják felül és nem helyettesítik a település Helyi Építési Szabályzatát és az abban rögzített építési előírásokat. Célja sokkal inkább az, hogy az ott előírt számszerűsített (normatív) **szabályokat illusztrálja és segítsen a település lakosainak**, illetve az építkezni szándékozóknek, hogy hogyan töltsék meg azt tartalommal.

AZ ÉPÍTÉS TÍZPARANC SOLATA (Meggyesi Tamás alapján):

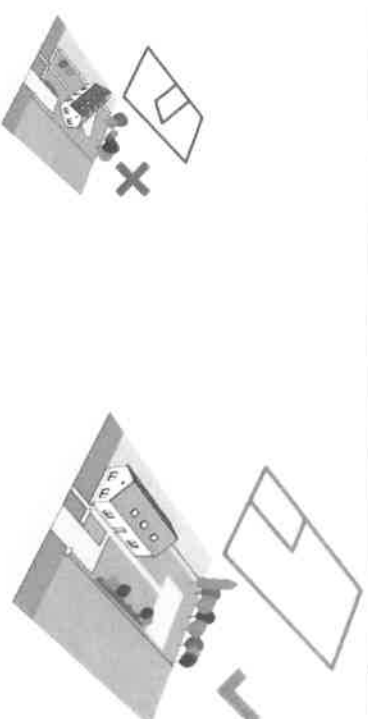
1. Ismerd és szeresd meg településed sajátos környezeti karakterét és hagyományos építészeti elemeit!
2. Ne csak a saját telkedet, hanem a település egészét is tekintsd otthonodnak! Ne feledd, hogy az építkezés közügy is!
3. Az építkezéssel ne hivalkodjál, mert az nem telenné tesz, és ráadásul tönkreteszi a környezetet!
4. Tekintsd mintának a hagyományos építési formákat!
5. A telek beépítésénél ne csak házban, hanem udvarban és térfalakban is gondolkozzál!
6. Az udvart úgy tervezd, mint a nappalidat: ahol a díófa lombja szolgáltatja a tetőt!
7. Az oldalhatáron álló beépítés nem a szegénység, hanem a telek jó kihasználásának záloga!
8. Ne tervezz garázst az utcára! Őseid se helyezték ide az istállót! Az utcai homlokzat a ház arca!
9. A településrendezési tervet, illetve a Településképi Arculati Kézikönyvet ne koriaátnak, hanem jó szándékú segítő társnak tekintsd!
10. A tervezéssel csak jó építésszt bízzál meg; szegény ember ne vegyen olcsó dolgokat, mert ráfizet!

Hagyományos falusias lakóterületekre vonatkozó ajánlások

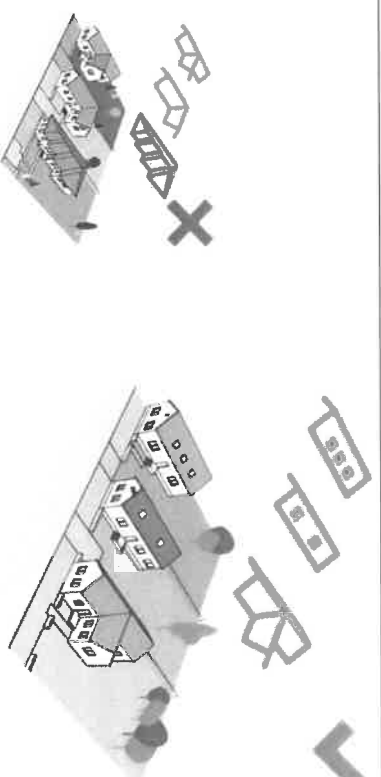
Az épületek telepítése

Oldalhatáron álló, egyszerű, utcára merőleges tömegforma alkalmazása ajánlott, előkert nélkül, utcavonalra kihúzott épületekkel, de egyes esetekben a szomszédos épületekhez illeszkedően előkerttel való építés is elfogadható. A hagyományos falusias beépítésű területeken, ha a környezethez való illeszkedés megengedi, szabadonálló épület elhelyezés is megengedett.

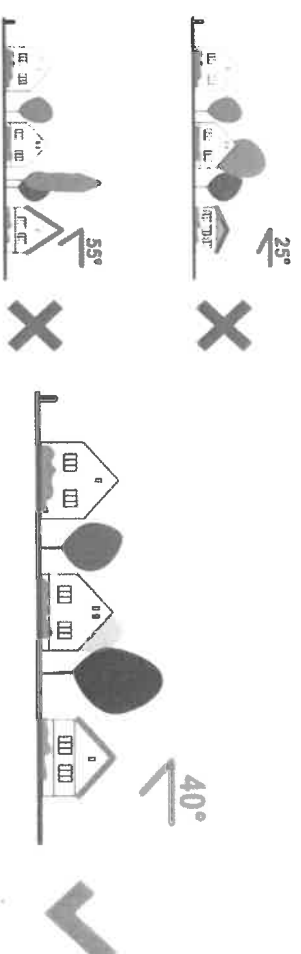
Az épületek tetőformája

Egyszerű tetőforma alkalmazása ajánlott, mely figyelembe veszi az utcaképet és szomszédos hasonló nyeregvetős házak viselkedését is.

Az épületek tetőhajlásszöge

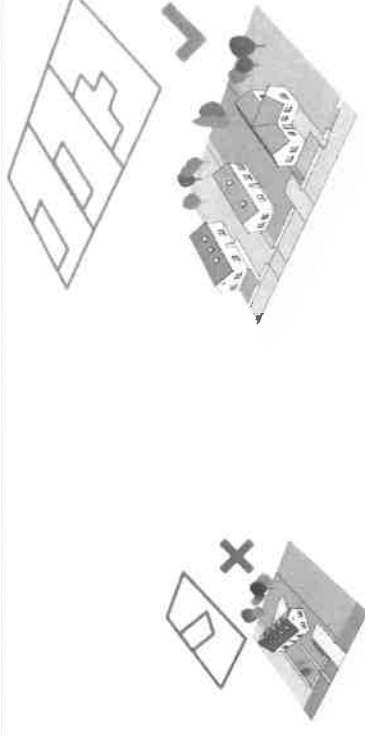
Hagyományos tetőformát követő tetőhajlásszög alkalmazása ajánlott, mely az egész településen közel azonos. Sem a túl alacsony, sem a túl magas tetőhajlásszögek nem illeszkednek a település meglévő képébe.

Átalakuló falusias lakóterületekre vonatkozó ajánlások

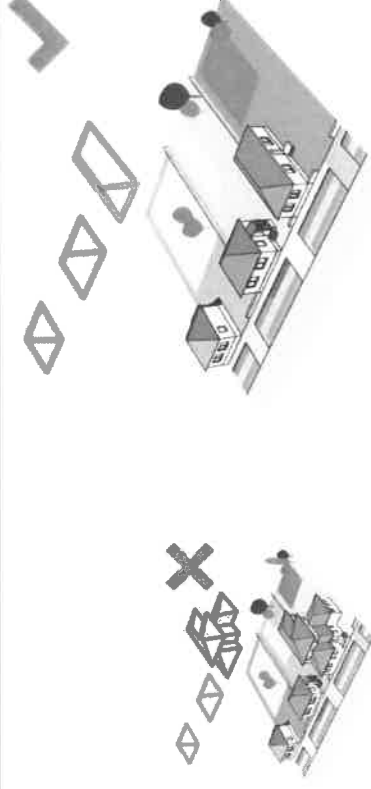
Az épületek telepítése

Oldalhatáron álló vagy szabadonálló, egyszerű, utcára merőleges vagy utcával párhuzamos tömegforma alkalmazása ajánlott, a meglévő környezethez illeszkedően, jellemzően előkerttel.

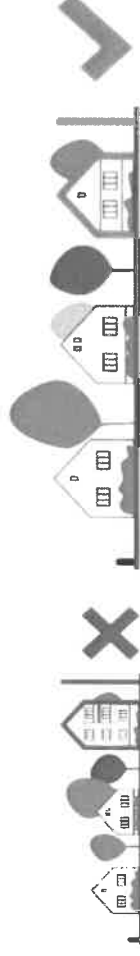
Az épületek tetőformája

Egyszerű tetőforma alkalmazása ajánlott, mely figyelembe veszi az utraképet és szomszédos hasonló nyeregtetős vagy sátoertetős házak viselkedését is.

Az épületek léptéke

A településrész nagy teljes és tágas szövetéből adódóan a falusias léptékű, jellemzően földszintes (maximum földszint plusz tetőtér beépítésű) épületek a jellemzőek. A településrész karakterének megőrzése érdekében ezért nem ajánlott többszintes épületek építése.

UTCAKÉP

Egy település **épített környezetének karaktere és arculata az utcaképekben is kifejezésre jut**, sőt annak az utcán jövő számára egyértelmű megfogalmazódása. Az utcakép elemei falusias beépítésnél a lakóépületek oldalhomlokzata, valamint az esetek túlnyomó többségében tömör (falazott vagy deszka) kerítés. Ezt a képet gyakran gazdagítják az utcáfrontra kiépült melléképületek is. Az utcák kiegészüllyezett képét hasonló, de sohasem egyforma elemek szabályos, de sohasem mechanikusan ismétlődő mintája teszi olvashatóvá és emberivé. **A hagyományos lakókörnyezet** organikus jellegét elsősorban az adja meg, hogy **elemei** sohasem önállóan értelmezendők és sohasem egyediek, nem építhetők meg és **nem értelmezhetőek függetlenül a többi elemtől, együtt alkotnak egy települési karaktert, utcaképet**. A szabadonálló beépítés a hagyományos történeti beépítésekben idegen és ismeretlen, bár a 20. század második felének beépítéseiben egyre szélesebb körben elterjedt. A sokszor városias hatású folyamatosság titka egyrészt az oldalhatáron álló épülettömeg (ami egyidejűleg a szomszéd udvar egyik térfalát adja), másrészt a tömör beépítés. Az előkert általában ismeretlen, de néha előfordul, hogy az oromfal 3-4 méterrel a falazott kerítés mögött áll.

Az épületeink viselkedésében mindenekelőtt figyelembe kell vennünk a **környező épületek kontextusát**, viselkedését. Az alapvető szabályokon túl úgy helyezzük el az épületünket ahogy azt a szomszéd is tette, **illeszkedjünk hozzá**. Ezzel az ő telekhasználatát is segítjük, de a sorolás révén a saját telkünket is hatékonyabban tudjuk kihasználni, nem utolsósorban egy egészségesebb, **kiegészüllyezett utcaképet** kapunk.

TELEKHASZNÁLAT, TÖMEGALKÍTÁS

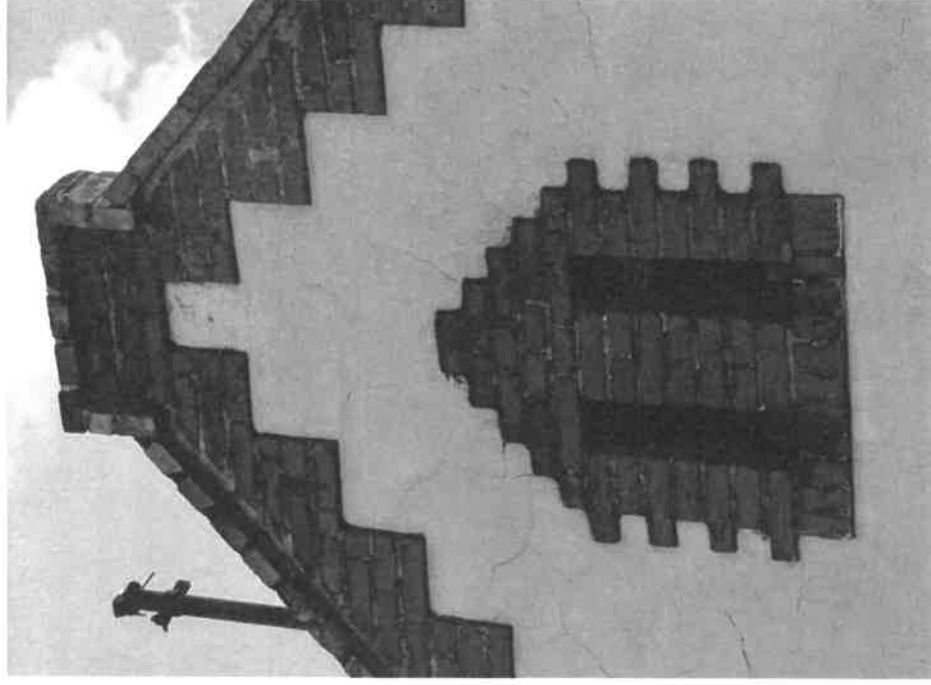
Az **oldalhatáron álló „hosszúházas” beépítés** a mezőgazdasági eredetű települések legősibb telekhasználati rendje. Az egyes helységek sorolásában nem csak a **bővíthetőség racionális elve**, hanem a magyar gondolkodásra egyébként is jellemző egyszerűség, az egymás mellé rendelés logikája is kifejezésre jut. Az elrendezés nagy mértékben alkalmazkodik a magyar, sík mezőgazdasági területek klímájához, így az épületek egyetlen, a **telek udvarára néző homlokzata mindig délre, délkeletre néz**. A fokozatos bővítés szükségletének kielégítését segíti a tornác, mely eleinte toldalék volt, majd később az épület szerves része lett.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

A hagyományos magyar települési karakter sajátossága az **egyszerű tömegformálás** (utcára merőleges vagy utcával párhuzamos gerincű tető, egyes esetekben L-alakú beépítéssel), melynek eredményeképpen a **homlokzatok egyszerű arányossága adja az épületek karakterét**, apró változatosságai pedig meghatározzák az utcában betöltött helyét. Ezt az egyszerűsége való törekvést a mai építkezéseken is figyelembe kell vennünk!

Az egyszerű tömegformálást jellemzően **helyi anyagokra, illetve helyi hagyományokra támaszkodó anyaghasználat** egészíti ki. Vakolt felületek, egységes kőburkolatok, téglaburkolatok, egységes kerámia tetőburkolatok, melyeket egy-egy jól megválasztott, igényes anyaghasználatú részlet (párkány, ablakkeretezés, tetőcsatlakozás, esővízelvezetés) egészíti ki, szinte a ház díszeként is funkcionálva.

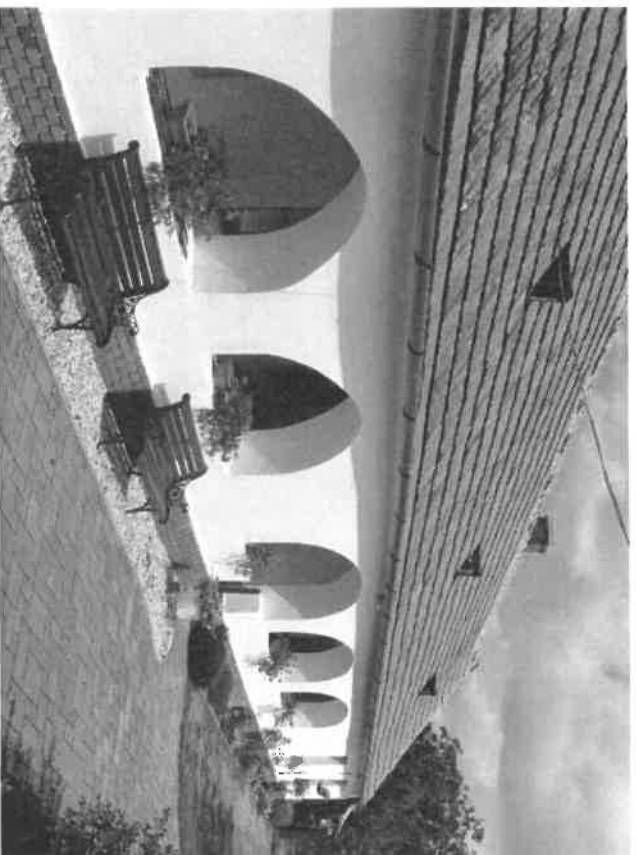
Az épületek **színei általában visszafogottak**. A korábbi, jellemzően mezőgazdasági területhasználat a puritán és célszerű anyaghasználatot részesítette előnyben a túldíszítettség helyett, mely az épületek színezésében is megjelent. **A magyar településkép** nyugodt tisztasága így jellemzően egyszerű, **visszafogott színekkel** operál, melyre bármilyen épített környezeti elem létrehozásakor ma is törekednünk kell.

TORNÁCOK

A hagyományos magyar vidéki építészet egyik **legkarakteresebb épületeleme a tornác** (vagy gádor vagy ambitus), melynek hasznossága sok szempontból is megkérdőjelezhetetlen. Ez az oszlopokkal, pillérekkel, boltívekkel alátámasztott fedett átmeneti helyiség eredetileg közlekedési, emberi tartózkodási, raktározási céllal jött létre, illetve a ház bővíthetőségét is lehetővé tette. Sokrétegű használhatósága révén Magyarország teljes területén elterjedt. A tornác a népi építkezésben **díszítő-térképző művészi kifejezőmód** középpontjába került, és bár anyaghasználatá, kialakításának módja tájegységenként, településenként változik, alig található két egyforma tornácos ház. Néhány szép példája Nemesszalókon is megtalálható, a „hagyományos falusias lakóterület” egyes épületeinek meghatározó eleme. Itt a településen a tornácok elsősorban téglapillérekkel készültek, egyenes vagy íves záródással.

A mai kortárs épületfelújítások esetén is a tornác az épület közlekedésének lelke tud maradni, miközben a déli oldal felől árnyékot biztosít a mögötte sorolódó lakóhelyiségeknek. Bármilyen felújítás, átépítés során érdemes azt megtartani és hasznosítani, akár szélsőséges esetben annak beüvegezésével is. A tornác használatával és a megtartásával ugyanakkor létre tud jönni **a lakóépület és az udvar funkcionális egysége**, azok egymás kiegészítésévé és folytatásává tudnak válni.

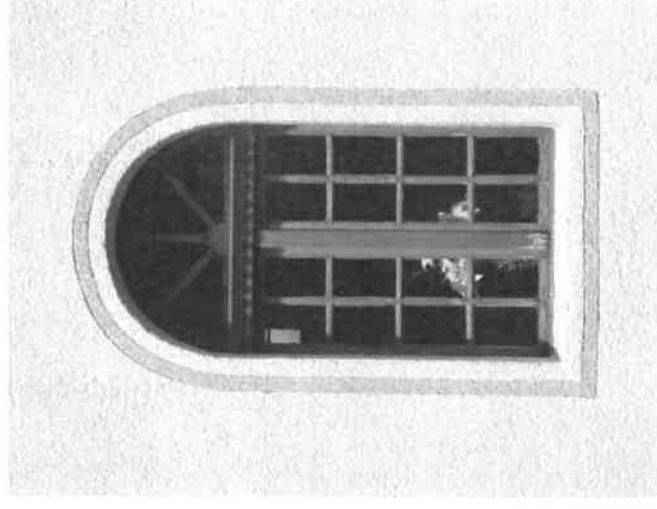
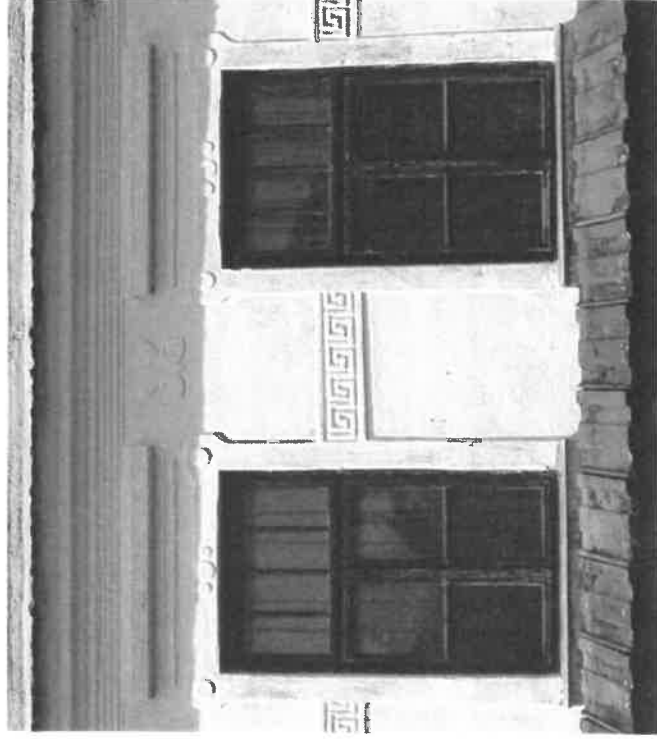

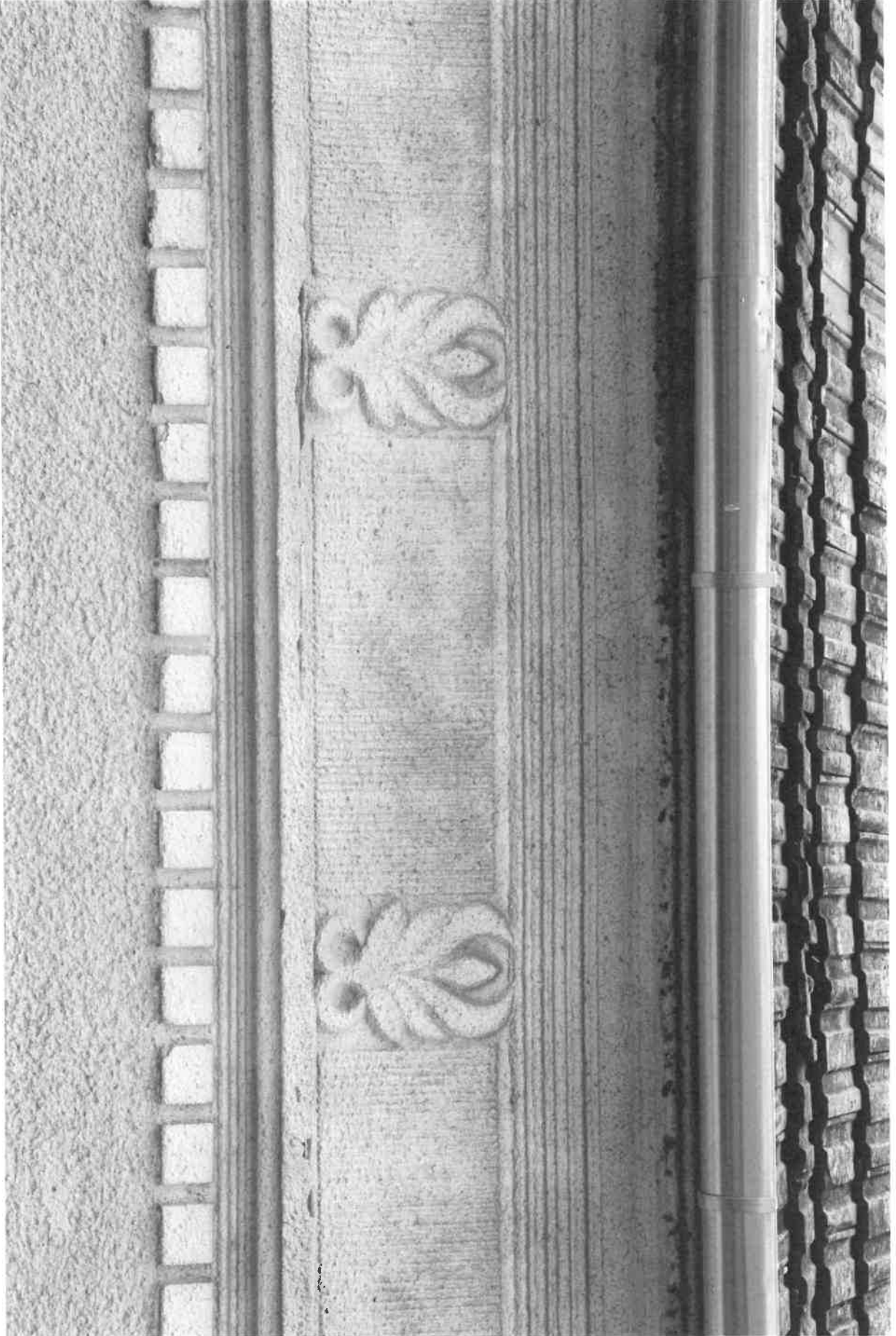
AJTÓK, ABLAKOK

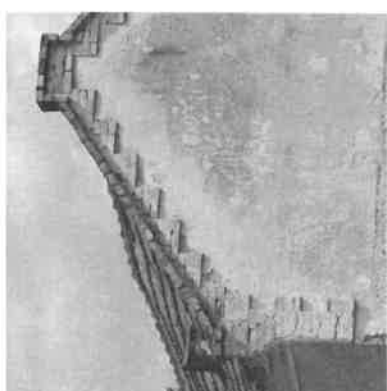
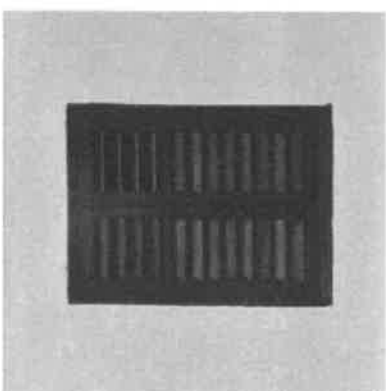
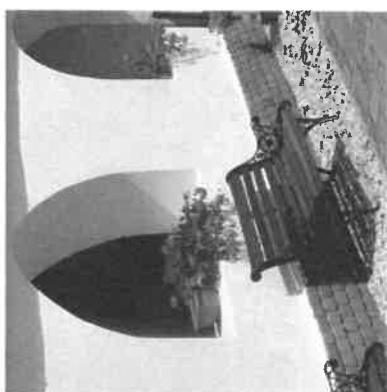
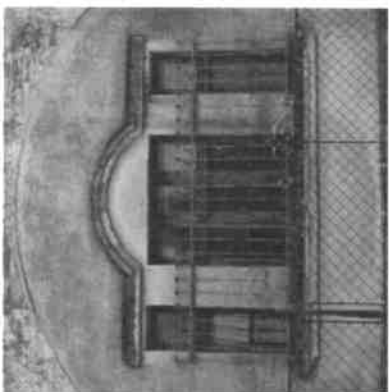
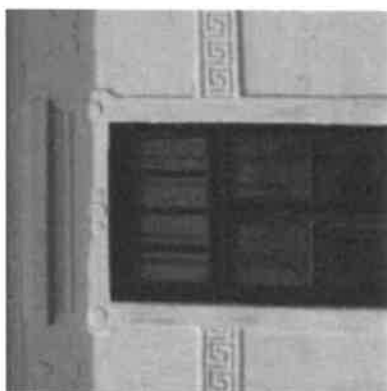
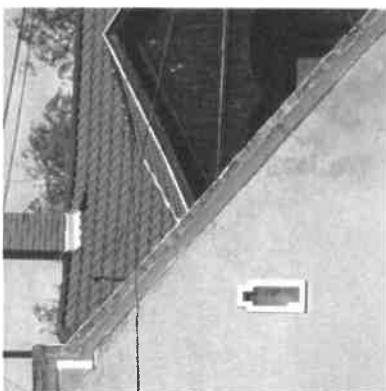
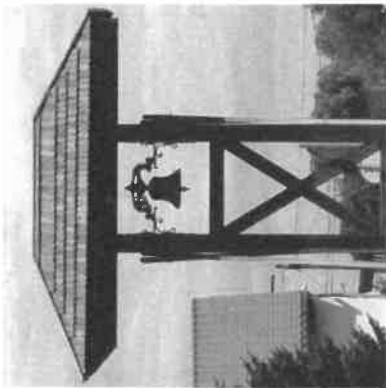
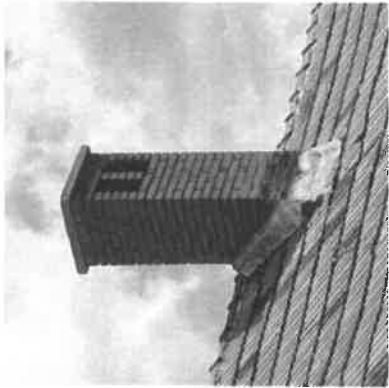
A **lakóépületek használhatóságának és komfortjának** egyik alapvető meghatározó elemei azok a nyílászárók, melyek a külső és belső tér között biztosítják az átláthatóságot és az átjárhatóságot. Mivel a hagyományos lakóépületek esetében mind a technológiai, mind az anyagi lehetőségek figyelembevétele miatt az ablakok, ajtók mérete a lehető legminimálisabbra szorítkozott, a mai komfortigényeknek megfelelően ezeket igyekszünk a lehető legnagyobbra kialakítani.

Ugyanakkor a **nyílászárók egy épület karakterét, megjelenését is alapvetően befolyásolják.**

A hagyományos zártabb épületek, kisebb ablakokkal az utcaképek karakterét is meghatározzák, a „hagyományos falusias” területen az utca felé így törekedni kell a kisebb ablakok kialakítására, míg az „átalakuló falusias” területek esetében ez oldódhat, nagyobb nyílászárók az utcai előkert felé is fordulhatnak. Az ajtók, ablakok, kapuk a sokszor puritán kialakítású **ház díszei** is. Az egyszerűbb falusias beépítéseknel is megjelennek azok az ablakkeretezések, díszes deszkakapuk melyek a helyi kultúrák díszítőkedvének tárgyaivá váltak és melyek egy-egy településrész karakterét is meghatározhatják. Hagyományosan **gazdag részletképzésükkel**, a hozzájuk kapcsolódó ablakpárkányokkal, szemöldök kialakítással a ház meghatározó alkotóelemeivé válnak, ezért azokat lehetőség szerint mindig meg kell tartani és felújítani, vagy hasonló részletgazdagságú elemekkel kell pótolni!

UTCAI KERÍTÉSEK

Az utcai kerítések is fontos szerepet töltenek be, mivel **jelzik a magánterületek és közterületek határát**. Sőt – az esetek túlnyomó többségében – nemcsak jelzik a határt, hanem áthathatatlanná is teszik. Ezért településeinken manapság el sem képzelhető „kerítésmentes” utcakép. Éppen emiatt – az épületek és az élő elemek látványa mellett - kiemelt figyelmet kell fordítani esztétikájukra. Ebben talán a legfontosabb rendező elv **az egységes összképre való törekvés**. Ez elsősorban azt jelenti, hogy a kerítés – magassága, formája, áttörtése, osztásának ritmusa, anyaga, színe – illeszkedjen a településen történelmileg kialakult hagyományokhoz és nem mellelesleg a mögötte vagy mellette lévő épülethez.

Általánosságban elmondható, hogy minden településnek megvan a jellemzően kialakult kerítés anyaga és formája. Ezeket bátran használhatjuk mind a történelmi településrészekben, mind az új beépítéseknél.

A kapuk – funkcionális szempontból – még talán fontosabbak, mint a kerítések, mivel ezek **a megérkezés, a vendégfogadás első élményét adják**. Ezért legyenek hangszúlyosak, de ne legyenek hivalkodóak. Céljukat tekintve két típusuk van: személy- és gépkocsi bejáratok. Ezek létesülhetnek együtt vagy külön-külön, de a lényeg a jó arányok megtalálása. A jó arány nemcsak a felületek és az osztások esztétikus ritmikusságának megtalálását jelenti, hanem a túldíszítettség és a túlzott puritánság közötti középutat is.

A kerítések és kapuk kialakításakor – az egységes és jellemző településképp megőrzése vagy visszaállítása érdekében – az alábbi elvek szerint igyekezzünk eljárni:

1. Teljes magasságában zárt kerítéseket általában csak oldalhatáros beépítési módnál alkalmazunk, szabadonálló beépítésű telkeknél inkább a részben áttört kerítéseket építsük!
2. Egy telekhatár mentén az átlátható anyagokból lehetőség szerint csak egyet, az átláthatatlan anyagokból kettő típusnál többet ne használjunk (kapu anyaga eltérhet!)
3. A kapukat kétoldalt jelezzük egy-egy – pillérrel, mely által a bejárat helyének jelentősége is kiemelhető, de azért ezek illeszkedjenek a többi pillérhez is!
4. A postailádák, hászámok, névtáblák, világítótestek helyének és kinézésének eldöntésénél is rendszerben gondolkodjunk!
5. Az anyagok nagy részénél legkevésbé akkor tévedünk, ha azok természetes színét tartjuk meg (javasolt anyagok: terméskő, téglá (vakolt vagy vakolatlan), fa, kovácsoltvas, drótfonat, műkő, beton).
6. Kerüljük a műanyagok, nádszövetek, hullám- vagy trapézlemezek, fémipari hulladéklemek, betonvasak, többféle vagy harsogó színek alkalmazását, léckerítésnél kerüljük a ballusztrád-jellegű profilokat, deszkakerítésnél viszont kivágtott népi motívum nem kerüendő (ha kerítésünk Haidekker-fonatos, igyekezzünk azt megőrizni és ne váltsuk le műanyagbevonatos drótfonatra).
7. Ha műszakilag szükséges, a fedkövek szakszerű vízorros kialakítására kiemelten figyeljünk, viszont ne használjunk szögesdrótot és a falak tetején üvegszilánkos védelmet!
8. A műszaki kialakításnál vegyük figyelembe a könnyű fenntarthatóságot!
9. Ha kerítésünk zavaróan átlátható, a belátás akadályozására a növényzet telepítése javasolható, de a kerítés menti sövény-sáv távolságának meghatározásánál figyeljünk a növényfaj növekedési erejére!
10. A kerítésre csak úgy futtassunk kúszónövényeket, hogy azok sem a kerítést ne tegyék tönkre, sem a járdán való haladást ne akadályozzák (pl. drótkerítésre ne futtassunk trombitafolyondárt vagy iliaakácot!).

MAGÁNTERÜLETEK - VIDÉKI KERTEK

ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

Nemcsak az épület, hanem a kert is az épített környezet része, az élettelen elemek élettel való megöltésének biztosítéka.

Telek és épület: egymás nélkül elképzelhetetlenek, ezért nagyon fontos a telek és az épület jó viszonyának, az optimális építési helynek a megtalálása. Ehhez nagyon fontos feladat az épületrészek és a ketrészek tájolásának és egymáshoz való viszonyuknak, vagy egymástól való függetlenségüknek a meghatározása.

Épület és kert: csak egymással harmonikus egységben képesek működni, ezért illeszkedniük kell egymáshoz.

A kert maga: nemcsak a lakóházzal, hanem saját magával is összhangban kell lennie, mert csak így tudja feladatát tökéletesen eljátni. Növényzetének, mint élő alkotórészeinek és berendezési tárgyainak, mint élettelen alkotórészeinek is illenie kell egymáshoz.

Ahogy az épületet, úgy a kertet is meg kell tervezni (ha nem is feltétlenül szakembernek, de legalább mi magunknak), mert ahogyan a ház a zárt térben, úgy a kert a szabad térben lévő kellemes tartózkodásunk színelhelyévé kell, hogy váljon.

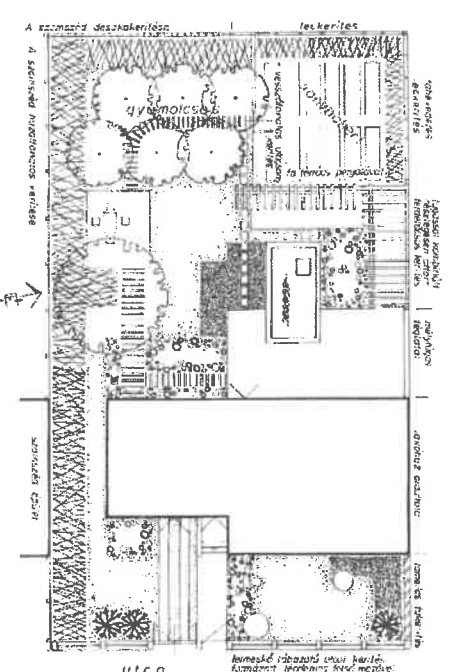
Elsősorban meg kell határozni a kert funkcióját/funkcióit, mint:

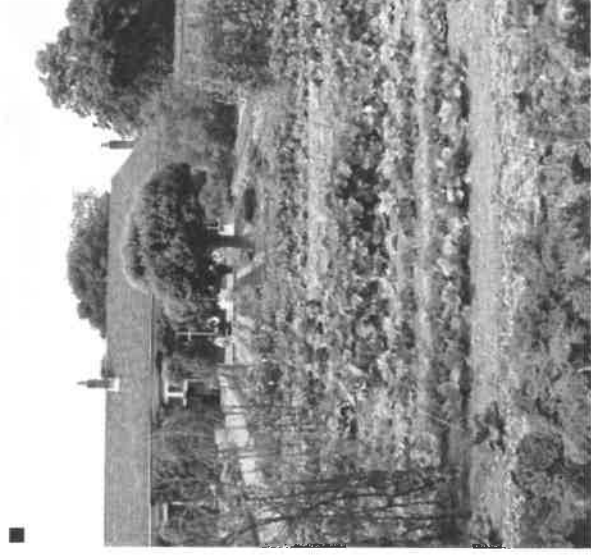
- díszkert
- pihenőkert
- játsszókert
- sportkert
- haszonkert (zöldszéges, gyümölcsös, háziállatok).

A különböző funkciójú ketrészeket javasolt elválasztani egymástól, legalább a dísz- és haszonkertet – e kettőt nem ajánlott vegyíteni (pl. nem szép egy virágoskert fölő magasodó almafa, vagy egy sor hagyma mellett egy sor tulipán).

Az elválasztás lehet:

- valós/fizikai: pl. egy magasabb kerítés
- csak jelzés értékű: pl. egy alacsony sövény sor
- csak vizuális: pl. egy sor szőlő.

Az építési szabályozás máshogy csoportosítja a kerteket, mely szétválasztás – bár más szempontból, de – szintén fontos. Ilyenek az:

- előkert,
- oldalkert,
- hátsókert.

Az előkert jellemzően a díszkert helye. A közterületekről, az idegenek számára ez a legláthatóbb része kertünknek, ezért legyen kiemelkedő díszértéke, de intímebb teret igénylő funkciót – mint pl. pihenőkert – ne helyezünk ide. Miután ez a kertrész **„kifelé mutat”**, ezért a településképet – saját kertünkben – leginkább ez befolyásolja, ezért ez legyen a leglátványosabb és a legigényesebben fenntartott területe telkünknek. Ha a telek adottsága olyan, az előkertet lehetőleg ne is határoljuk el a közterülettel kerítéssel.

Az oldalkert a valóságban az elő- és a hátsókert **„között”** helyezkedik el. Oldalhatáron álló beépítésnél a teleknek csak az egyik oldalán, szabadon álló beépítésnél pedig mindkét oldalán kialakul. Ha az oldalkert gazdasági udvarként szolgál, akkor leginkább közlekedési és raktározási célú, a lakóépületek hátsó szárnyainak és a hátsókert megközelítésének, a gépkocsi parkolásnak a színhelye. De szükség esetén lehet itt jó helye akár a játszókertnek, akár a pihenőkertnek is.

A hátsókert jellemzően a haszonkert elhelyezésére szolgáljon. De helyet kaphat itt is a pihenőkert, játszókert, és különösen valamilyen sportcélú használat, mint pl. egy gyepes labdázó- vagy tornatér. Ez telkünk **„befelé mutató”**, intímebb része, közterületről rendszerint nem látszik. Ennek ellenére azért szomszédjainkra tekintettel a hátsó kertészen is figyeljünk arra, hogy zavaró látványt ne adjunk (pl. fóliasátor), depóniák (pl. trágyadomb) ne legyenek itt (sem), vagy legalábbis ne legyenek láthatók.

A fenti általános ismertetés után nézzünk néhány további olyan ajánlást, melyeket célszerű megfogadni kertünk kialakításánál vagy felújításánál!

A növények helyének és méretének meghatározásakor mindenképpen vegyük figyelembe

- mind a lakóépület nyílászáróinak (ablakok, ajtók) helyét,
- mind a ketrészek és az azokat összekötő kerti utak nyomvonalát.

Azok ne sötétítsék el a szobákat, vagy ne álljanak útjában az optimális közlekedésnek.

Ugyanakkor adódhat olyan helyzet is, hogy egy meglévő nagyon szép és egészséges fa helyzetét vesszük figyelembe a lakóépület helyének, vagy legalább nyílászáróinak meghatározásakor.

Azonban ne csak új növényzet ültetésével kalkuláljunk, hanem mérjük föl a **meglévő jó állapotú fásszárú növényeket** is és lehetőség szerint **örizzük meg** azokat. Ezek sokat jelenthetnek a kertünk azonnali látványában és használatában, míg a frissen telepített növények csak sok év múlva érik el a habitusuknak megfelelő méretet.

Legyünk kiemelt figyelemmel arra, hogy a növényzet

- **mérete** a környezetének méretét is befolyásolja (nagyobb növény „kicsinyíti”, kis növény „nagyítja” a körülötte lévő tárgyakat)
- **kifejlődött kori habitusától** függ az általa igényelt tő- és sortávolság (bár ültetéskor még kicsi a fa, de – jó esetben – minden irányban sokszorosára fog nőni)
- fajainak összeállítása **tükrözze vissza az évszakokat** (hogy kertünk az év minden szakában változatos látványt nyújtson)
- különböző adottságaikból fakadóan a **legkülönbözőbben tudnak díszíteni**, pl.:
 - színükkel: más-más virág-, levél-, termés-, kéreg-szín
 - habitusukkal: szabálytalan vagy szabályos-szerű (pl.: oszlopos, gömb, ernyős, tojásdad, lecsüngő stb. lombkorona)
 - vegetációs idejükkel: örökzöld = egész évben folyamatos, de kevésbé látványos díszítés, vagy lombhullató = időszakos, de hatásosabb díszérték
 - alakzataikkal: más-más virág-méret, levélalak, termés-méret és -alak, kéregtípus stb.

És mindezek után arról se feledkezzünk el, hogy flóránk (növényvilág) egyben faunánk (állatvilág) élőhelye is, melyek szintén sok örömet tudnak okozni (sünök, mókusok, cinegék, nyuszik stb.). Növényeinkkel óvjuk állatainkat is!

RÉSZLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A KERT ÉLETTELENI RÉSZEI

Kertünkhez illeszkednie kell a szabadtéri berendezési tárgyainak is. Ezért ezen tárgyak beszerzésénél és elhelyezésénél vegyük figyelembe:

- színüket,
- anyagukat,
- formájukat,
- méretüket és
- szükséges mennyiségüket.

A burkolatok típusának/típusainak eldöntésénél a következőket kell mérlegelni:

- a szilárd burkolat nagyobb teherbírási, de nehezebben bontható, felújítható, vízvezetése problémásabb
- az ömlesztett burkolat jellemzően kisebb teherbírási, de könnyebben bontható és visszaépíthető, részben vízáteresztő is
- a gyephezagos burkolatok csak kisebb forgalomnál használhatók, mert különben a gyep kikopik
- a kiselemes (többrétegű beton) térkövek megfelelően tömörtett ömlesztett aljazaton is nagy teherbírásiúak, ugyanakkor könnyen bonthatók és helyreállíthatók
- a faburkolat nagyon hangulatos, de fenntartásigényes és gyorsan tönkremegy.

Kerüljük a feltűnő színű, vagy tarka burkolatok alkalmazását!

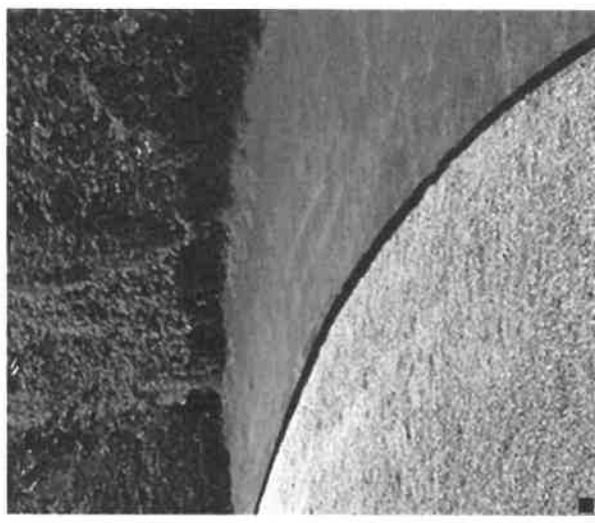
A szeméttároló edényeket lehetőleg minél kevésbé látható, ugyanakkor jól megközelíthető helyre helyezzük. Részsesítsük előnyben a szelektív hulladékgyűjtést és a hulladékok minél nagyobb arányú hasznosítását (pl. komposztálás, visszaváltható göngyölegek vásárlása, papírgyűjtés stb.), még akkor is, ha településünkön nincs szervezett szelektív gyűjtés.

A kerti építmények (pergola, szaletli, fóliasátor, üvegház, télikert, nyári konyha, kemence, füstölő, pince, szerszám tároló, kút stb.) elhelyezésénél vegyük figyelembe, hogy azok látványa inkább zavaró vagy éppen hangulati eleme kertünknek és ennek ismeretében helyezzük azokat közel a hozzájuk kapcsolódó kert- vagy házrészekhez.

A padok, asztalok, székek lehetőleg egy típusúak legyenek és praktikusabbak, ha nem helyhez kötöttek, hanem oda tudjuk őket mozgatni, ahol éppen a legnagyobb szükség van rájuk.

A szegélyezések növelik a kert rendezettségének érzetét. Legalább az ömlesztett anyagok elválasztására (pl. kavicsburkolat és gyepek közé stb.) mindenképpen helyezzünk ilyeneket.

A kerti lámpák egyrészt hangulatossá teszik kertünket éjszaka, másrészt használati értékük is van a sötétben is használt részek (pl. terasz, utak stb.) megvilágításával.

A KERT ÉLŐ RÉSZEI

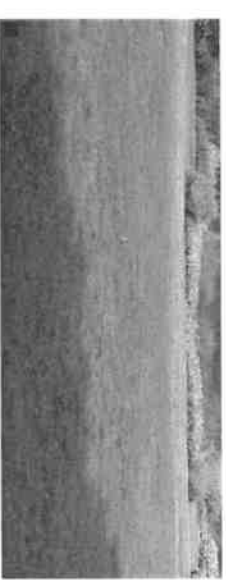
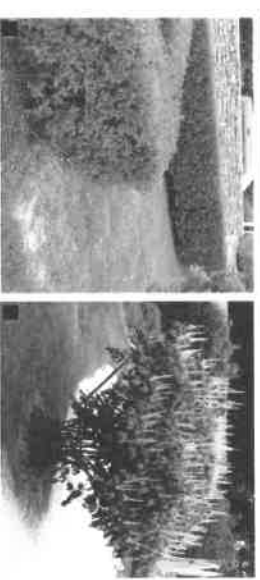
A fák (=lombkorona-szint) – függőleges és vízszintes méretüknei fogva is - a kert látványában a leginkább meghatározó elemek. Éppen ezért ezeket telkünk széléire ültessük; természetesen úgy, hogy szomszédjainkat se az árnyékolásukkal, se a szemetelésükkel, gondozásukkal ne zavarjuk. Az előkertben egyértelműen díszfa, a hátsókertben egyértelműen gyümölcsfa, az oldal kertben pedig igény szerint bármilyen fa ültetése elképzelhető, de igyekezzünk a két másik kert között fokozatos átmenet képzésére.

A cserjék (=cserjeszint) – funkciójukat tekintve – két részre oszthatók: sövénycserjék vagy szoliterek. A sövénycserjéket szintén a telekszélékre telepítsük, ügyelve arra, hogy azokat metszeni is kell, úgyhogy tartásunk kellő sortávolságot a kerítésektől. Telken belüli is létesíthetünk sövényt, de az inkább csak jelzésként szolgáljon, pl. a különböző funkciójú kertetrészek határán. A szoliterek azok a nagy díszértékű cserjék, melyeket rendszerint egymagukban ültetnek, ahol jól érvényesüli látványuk, és jellemzően nem kell (de szükség esetén lehet) metszeni őket.

A talajtakarók (=gyepszint) azon növények, melyek növekedési típusa olyan, hogy a - talajt valamilyen célból – be tudják fedni. Ilyen cél általában: a részük védelme, vagy ahol a gyep (pl. árnyékvetés miatt) nem marad meg, vagy a sövény és a gyep közötti átmenet képzése stb.

A gyep (=gyepszint) a kert legalacsonyabb növény szintje, faj/fajtaállománya vegyes, vagyis túlnyomó része egy szikű füvek ből áll, de található benne kétszikű évelők-egynyáriak is. Gyepes részeket inkább a kert belseje felé alakítsunk ki, viszonylag egybefüggő, nagyobb felületekkel, melyek nyírását nem akadályozzák az itt-ott elültetett szoliter cserjék vagy fák. A vidéki kertekben nem jellemző ennek „dászit” nevű megjelenési formája, melynek követelménye, hogy kizárólag egy szikű fűfélékből álljon. Viszont fontos a gyepfelületek rendszeres nyírása, tápanyag-utánpótlása, felülvetése, szellőztetése, mert az elhanyagolt gyep jelentősen rontja a kert esztétikáját!

Az évelők, egynyáriak (=gyepszint) kertünk legfeltűnőbb dísz adó elemei, ugyanakkor a leginkább kézimunka igényesek. Épp ezért ezeket legfőképpen az előkeri díszkertbe, illetve az intenzíven használt területrészek közvetlen közelébe – „a kevesebb néha több” elvét szem előtt tartva - telepítsük. Ügyeljünk arra is, hogy feltűnő színeik harmonizáljanak!

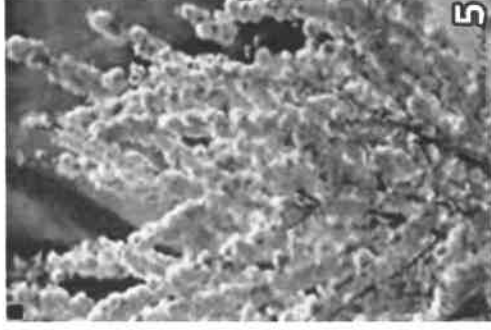
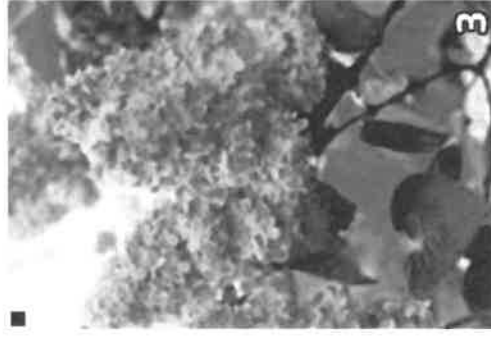
A KERTEKBE AJÁNLOTT NÖVÉNYFAJOK

FÁK

Ajánlott fajaik az utcák, illetve közterek, közparkok, közkertek leírásánál találhatóak meg, mert a házikertben – mint urbanizált környezet – majdnem csak az azt használók igénye kell, hogy meghatározza, milyen fajt/fajtát ültessenek.

CSERJÉK

<i>Hydrangea macrophylla</i>	(1)
<i>Hibiscus syriacus</i>	(2)
<i>Syringa vulgaris</i>	(3)
<i>Viburnum opulus</i> 'Roseum'	(4)
<i>Paeonia officinalis</i>	(piros) bazsarózsa
<i>Amygdalus triloba</i> 'Multiplex'	babarózsa/szilvarózsa
<i>Lavandula angustifolia</i>	(6)
<i>Rosmarinus officinalis</i>	rozsmaring
<i>Rosa</i> sp.	(7)

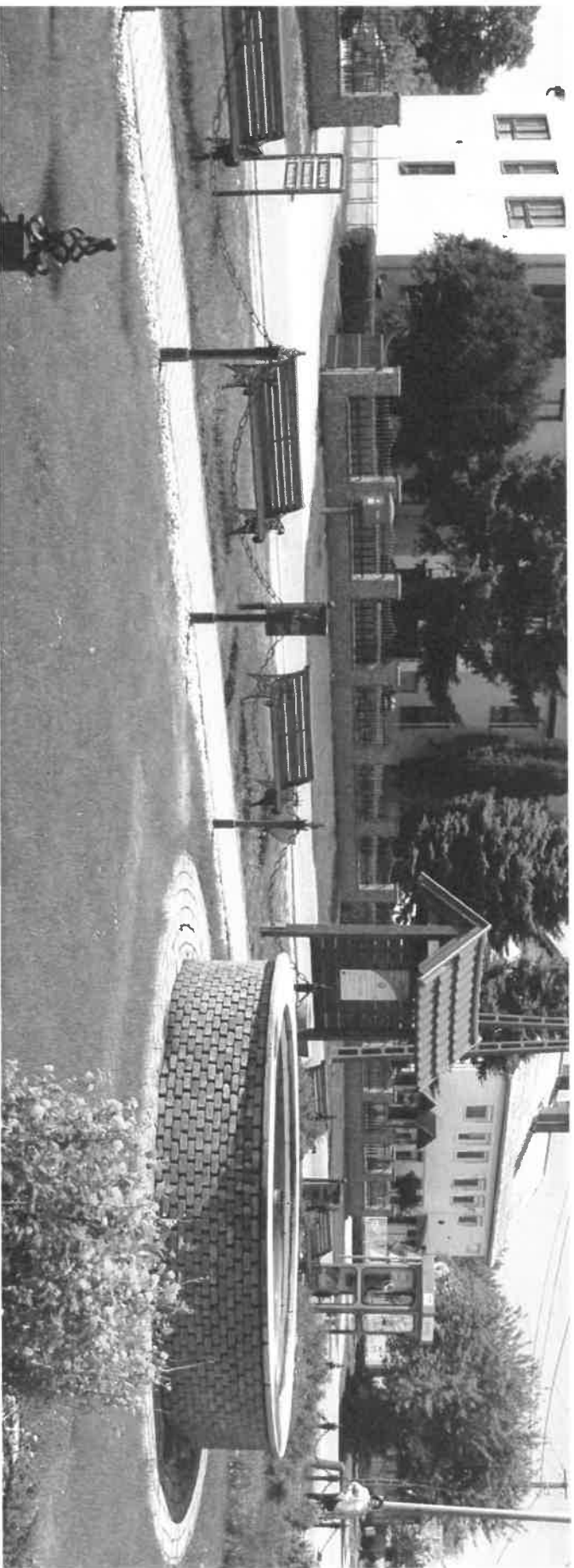

KÖZTERÜLETEK - UTCÁK, TEREK, TEMETŐK ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

A közterületek esztétikája különösen fontos településünk számára, mert

- egyrészt a mi magunk (ittlakók) közvetlen környezetét adja
- másrészt az idegenek (látogatók) leginkább ezek látványán keresztül formálnak képet közösségünkről.

A közterületek folyamatos jókarban-tartása és fejlesztése együtt kell, hogy járjon a hagyományos településkép megőrzésével. Ennek során figyelni kell a településkép tájba-illesztésére, lehetőleg fokozatos átmenetet kell képezni a beépített területektől a be nem épített területek felé. Kiemelten fontos a közterületek megjelenésénél a **rendezettség = harmonikusság = egységesség** érzete, melyet mind a település belsejében, mind azon kívül éreznünk és törekednünk kell rá, egészen a szomszéd település határáig (sőt, azon túl is, de ez már a másik község feladata). A felújításoknál és az új fejlesztéseknél, majd ezeket követően a szakszerű és folyamatos fenntartás során ezt az egységes megjelenést ajánlott következetesen és hosszútávon végigvinni!

A közterületek csoportosíthatók:

- vonalas (utcák stb.) és
 - térbeli (terek stb.) elemekre
- vagy más csoportosításban az alábbi részei vannak:

- burkolatok,
- „berendezési” tárgyak,
- közműhálózat,
- közúthálózat, vasút (ez utóbbi csak közterületnek látszik, de valójában nem az),
- növényzet.

A közterületek felújításánál vagy kialakításánál az egyik leglényegesebb szempont a

funkciók, használati módok és idők egyértelmű elválasztása:

- közlekedési vagy tartózkodási célú használat
 - o ha közlekedési, akkor gépjárműves vagy gyalogos közlekedésű
 - o ha tartózkodási, akkor dísz, pihenő, sport, játszó vagy rendezvényi célú (vagy ezek kombinációi)
- burkolt és növényesített (zöld-)felületek és arányuk
- intenzív vagy extenzív használat
- állandó vagy időszakos használat

Az épített elemek egységességének igényén túl legalább olyan fontos a **növények** (fásszárúak) **kiválasztása**. Tekintettel arra, hogy ez a kiadvány inkább a települések belterületére vonatkozóan ad ajánlásokat, ezért ezeken a területeken kevésbé fontos szempont a honosság-tájidegenség mérlegelése, hiszen a beépítésre szánt területek egy olyan erősen urbanizált környezetet képeznek, ahol fölösleges kényszer lenne a honos növényzet erőltetése. Ezért a fásszárú növényzet kiválasztásánál inkább az a szempont legyen meghatározó,

- mely faj éri jól magát (mert közterületen a környezeti kitettség még nagyobb, mint magánterületen),
- de inváziós fajokat (pl. bálványfa (köznéven: ecetfa), ostorfa, amerikai kőrís stb.) azért mégse használjunk!

RÉSZLETEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A KÖZTERÜLETEK BURKOLATAI

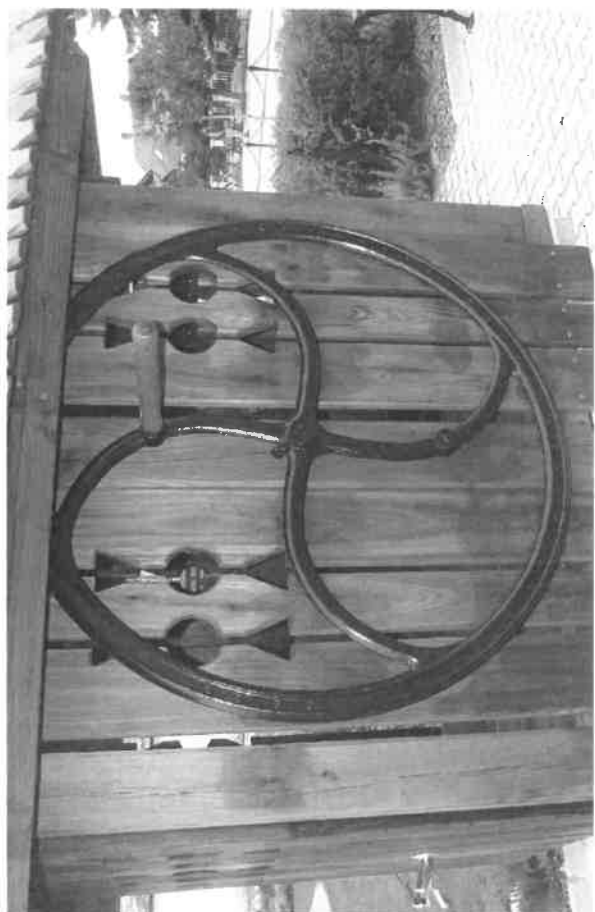
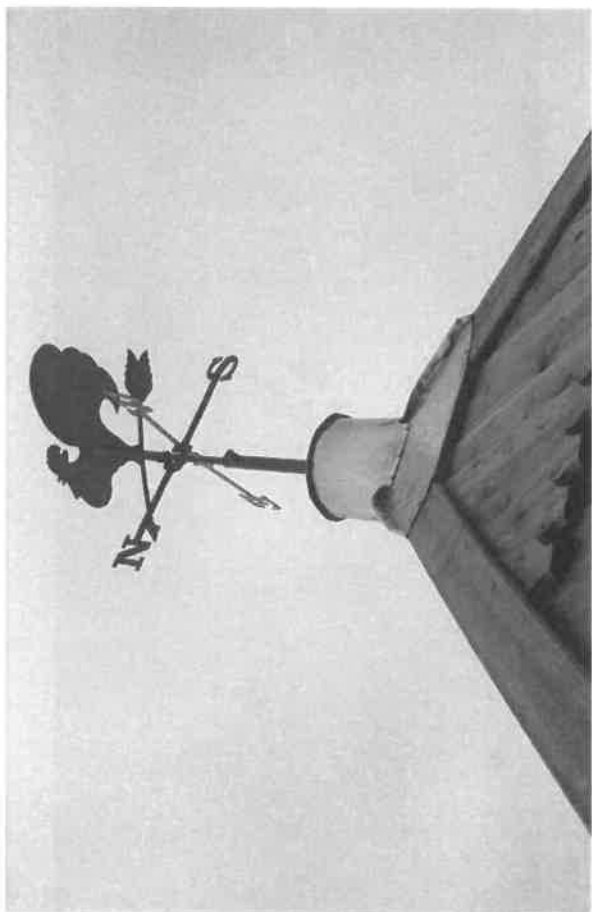
A burkolatok tervezésénél vagy kivitelezésénél az alábbiak a legfontosabb szempontok:

- a burkolt felületek többi felülethez való megfelelő arányának megtalálása
- szilárd vagy vízáteresztő szükségesség inkább
- a burkolóanyag javíthatósága, fenntarthatósága, tartóssága mérlegelése
- akadálymentesség indokoltága/kötelezettsége
- esztétikai kérdések (visszafogott, semleges színek alkalmazása javasolt)

A KÖZTERÜLETEK BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Közterületi szabadtéri berendezési tárgyak jellemzően a reklámhordozók, útbalgaító táblák, KRESZ táblák, utcátáblák, útszéli-úttrelő korlátok, pillérek, hidak, szeméttartók, padok, asztalok, köztéri művészeti alkotások, emlékművek, kutak, térvilágítás, kerékpártartók stb. Ezek némelyikének megformálását jogszabály írja elő (pl. KRESZ tábla), némelyiket nem lehet rendszerbe foglalni (pl. művészeti alkotás), de amelyiket lehet (pl. padok, térvilágítás stb.), azokból célszerű egy típusból, egy termékszaládból származókat alkalmazni a település teljes területén, mert ez is elősegíti az egységes látványt, ezáltal a településképp esztétikus megjelenését. A hagyományos falusias lakóterületen reklámhordozó nem helyezhető el. Célgér, cégtábla elhelyezésekor elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anvaghasználatához.

A KÖZTERÜLETEK KÖZMŰHÁLÓZATAI, VASÚT

A közterületek esztétikájának egyik kulcsfontosságú problématicája a **közműhálózat tájballesztése**, melyen belül a legproblémátikusabb a légvezetékekre és a vízvezetékekre olyan műszaki megoldást találni, mely minél kevésbé rombolja a táj- és településképet, ugyanakkor nem túl drága. Ennek érdekében - lehetőség szerint – **kerüljük:**

- újabb légvezetékek elhelyezését = **helyezzük előtérbe** a földvezetékek létesítését,
- a zárt csatornás vízvezetési megoldást = **preferáljuk** a nyílt, gyepes (nem burkolt) árkok kiépítését.

A nyílt árkos vízvezetés fölötti

- gépkocsi áthajtók egységes műszaki megoldásúak legyenek,
- gyalogos átvetések lehetőség szerint egyben épüljenek a gépkocsi-áthajtókkal.

Ahol vasúti pálya, megálló, vasúti terület található, ott

- érjük el, hogy a MÁV az igényeinknek megfelelően tartsa fenn a területét,
- emellett mi is tartjuk karban a sajtát, vasút felé eső területünket.

A KÖZTERÜLETEK NÖVÉNYZETE

A közterületeken alkalmazott növénytípusok közül a legnagyobb jelentőségűek:

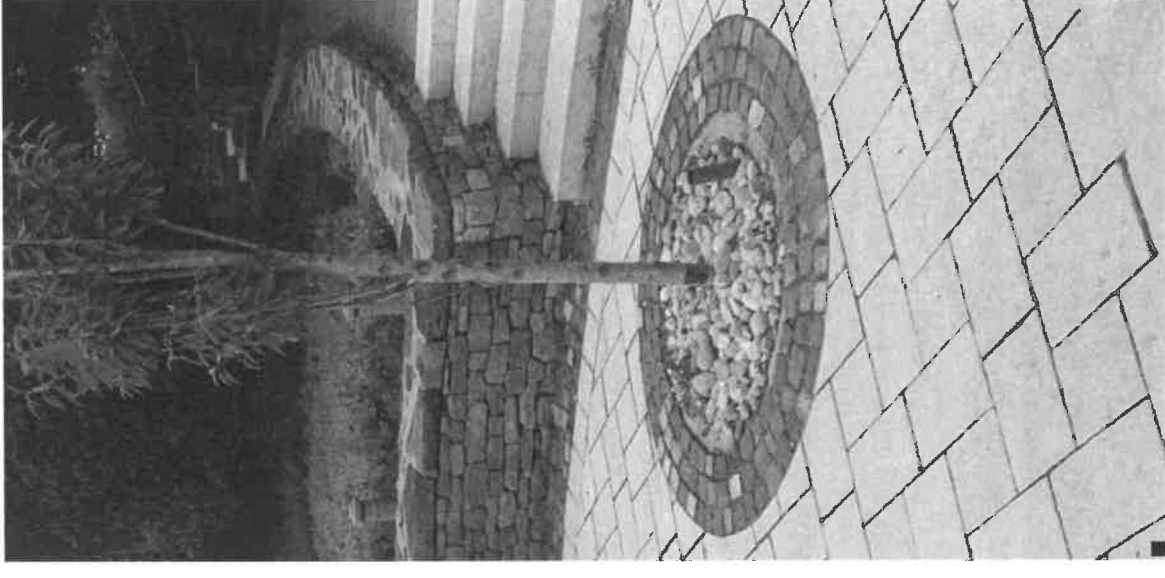
- vertikális szempontból a fasorok és magasabb cserjék
- horizontális szempontból a talajtakarók és lágyszárúak (egynyáriak, évelők).

A nagyobb környezeti kitettség miatt **tűrőképesebb** fajok legyenek választva, mint a magánkertekbe. Az újonnan ültetett fák

- törzsmérete (1 m magasan mérve) min. 5 cm legyen,
- kikarózása
 - o a törzs vastagodását nem akadályozó és
 - o a széltörést, törzsdőlést akadályozó módon történjen,
- öntözési lehetőségének kiépítése ajánlott.

Ha öntözési lehetőség nincs, a törzs körüli, kb. 1-2 m átmérőjű talajfelületet úgy rendezzük, hogy az egy alig észrevehető mélyedést („tányért”) képezzen, hogy a csapadékvíz oda gyűjön és ott szivároгjon el, ezzel biztosítva a fa vízellátását.

A közterületekre javasolt fajok fősorolása az utcáknál, ill. a közterek, közparkok, közkerteknél található.

UTCÁK

A fasor

- legyen egységes (egyazon díszfa fajból álljon), ha az út főút
- lehet vegyes (leginkább gyümölcsfák), ha az út mellékutca.

Ha az út/utca

- széles, akkor
 - o a zöldsáv elválaszthatja a közutat és a járdát, valamint
 - o nagy lombkoronájú faj is telepíthető
- keskeny, akkor
 - o kellő szélességű zöldsáv már nem fér el, ezért nem kell erőltetni a kialakítását
 - o csak szűk utcák fásítására alkalmas faj telepíthető, a járdában elhelyezett faverem-rácsba.

A zöldsáv

- ne gyepes legyen, hanem fásszárú talajtakaró vagy alacsony fedőcserjékkel betelepített
- számára csapadékvíz-hozzávezetést biztosítsunk.

Ha a zöldsáv

- felszín alatti (zárt) csatornás vízelvezetés mentén van, akkor magasságban emelkedjen ki az úttest szintjéből
- nyílt árkos vízelvezetés mentén van, akkor arra folyjon a csapadékvíz az úttestről és a járdáról is.

A fásításnál **a közműnyomvonalak vízszintes iránvú és magassági figyelembe vétele** is elkerülhetetlen (mind a meglévő utak fásításánál, mind új utcák kiszabályozásánál), mert ez „engedi meg”, hogy

- szimpla vagy dupla fasor, illetve
- alacsony vagy magasra növő fák telepíthetők.

Nagyon fontos a fák

- **kifejődött kori habitusának figyelembe vétele** a tőtávolságuk meghatározásánál, illetve
- számára **szabad talajfelület biztosítása** (zöldsávban vagy faverem-ráccsal) és a csapadékvíz hozzávezetése vagy öntözés biztosítása,
- törzse körül a **fűkaszta** (nem fűnyíró) **használatának tiltása**, mert az a fakéreg megsértésével a fa pusztulását okozza!

UTCÁKBA JAVASOLT FÁK

A fűtaton **fasornak kifejezetten alkalmas fajokat telepítsünk** csak:

Tília sp.	hárs	(1)
Fraxinus sp.	kőris	(2)
Quercus sp.	tölgy	(3)
Sorbus sp.	berkenye	(4)
Acer sp.	juhar	(5)
Corylus colurna	törökmandula	(6)

Termésükkel szemetelő dísfákat (pl. japánakác, vadgesztenye) inkább ne ültessünk, hacsak az nem gyümölcsfa – akkor viszont szedjük le az érett gyümölcsét, hiszen valószínűleg ezért telepítettük. De gyümölcsfákat inkább csak az alsóbbrendű utcákba ültessünk. Színes levelű dísfákat fasornak ne, csak szoliternek (magában álló) ültessünk!

KÖZTEREK, KÖZPARKOK, KÖZKERTEK

A közterek, közparkok, közkertek a település életének nagyon fontos terei, mert **(szabadterri) közösségképző és –megtartó erejük van.** Míg az utak a haladást=közlekedést, ezek a megállást=ott-tartózkodást kell, hogy szolgálják.

A település

- belsejében lévőik inkább díszítő, pihenő célúak
- külsőbb területein lévőik inkább sportolási, rendezvényi célúak legyenek.

A játszóterek mind a belsebb, mind a külsőbb területeken előfordulhatnak, elképzelhetők. Ezek a teresedések **rendszerint történelmileg alakultak ki.** Mivel jelenleg sajnos kevesebb lehetőség van újak kialakítására (és sok helyen elég is a meglévő), ezért fontosabb, hogy a már meglévőknél törekedjünk

- a szükséges és lehetséges funkciók(é) megtalálására
- a funkció(k) szakszerű kiépítésének és fenntartásának biztosítására.

Ehhez át kell gondolni, illetve föl kell mérni

- a potenciális használók igényeit, számát
- az igényelt és indokolt használat típusát/típusait, időszakát/ideszakait és intenzitását.

Kialakításuk vagy felújításuk esetében mindenképpen javasolt szaktervező igénybe vétele.

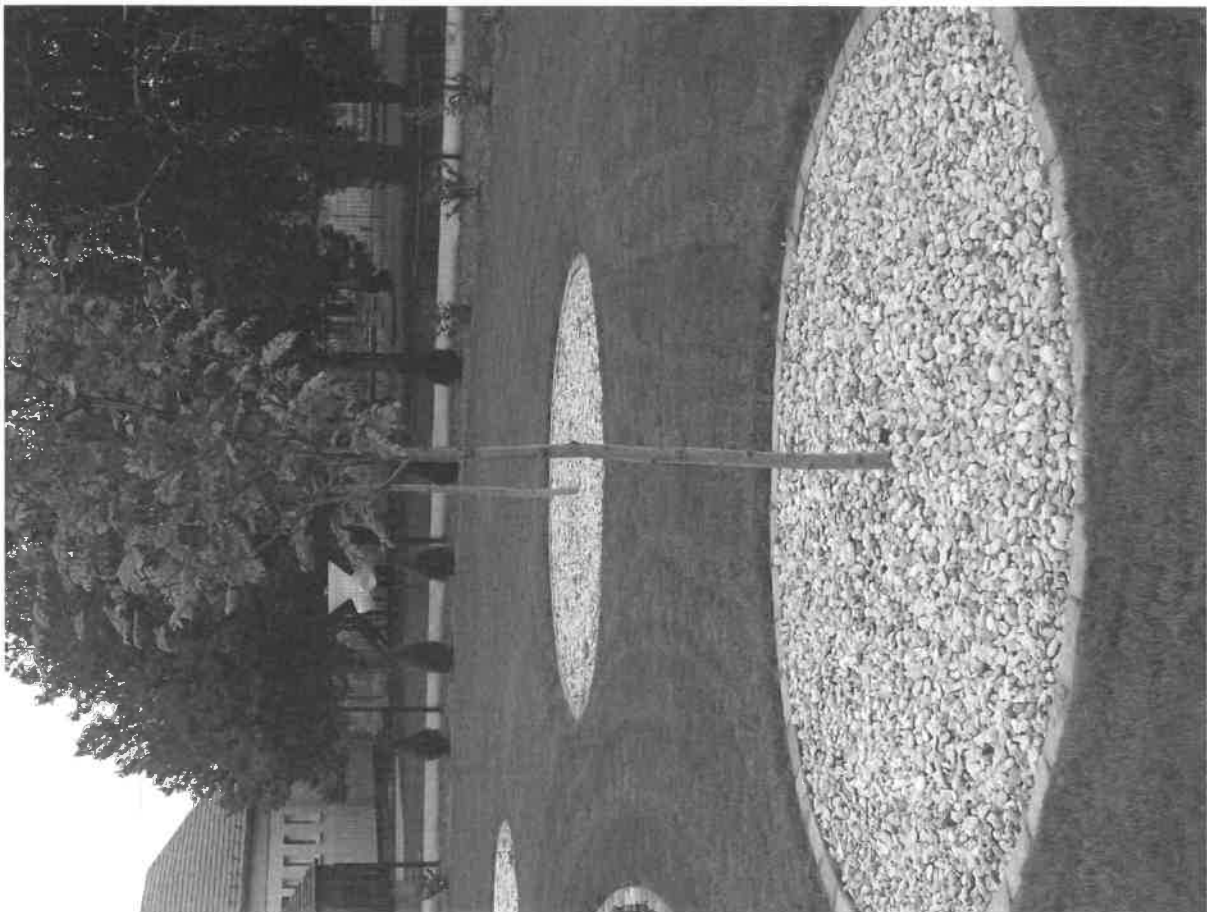
KÖZTEREKRE JAVASOLT FÁK

Az utakkal, utcákkal ellentétben e területeken inkább a **szoliternek alkalmasabb fajok**at

telepítésük:

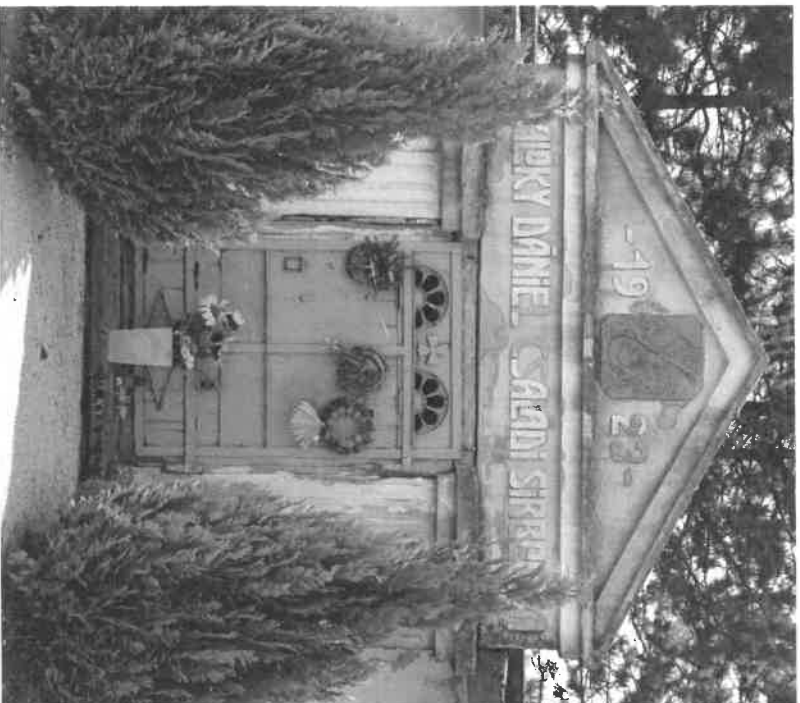
Fagus silvatica 'Atropunicea'	vérbűkk
Liriodendron tulipifera	tulipánfa (nem liliomfa)
Carpinus betulus	közönséges gyertyán
Platanus hispanica	juharlevelű platán
Padus avium	májusfa

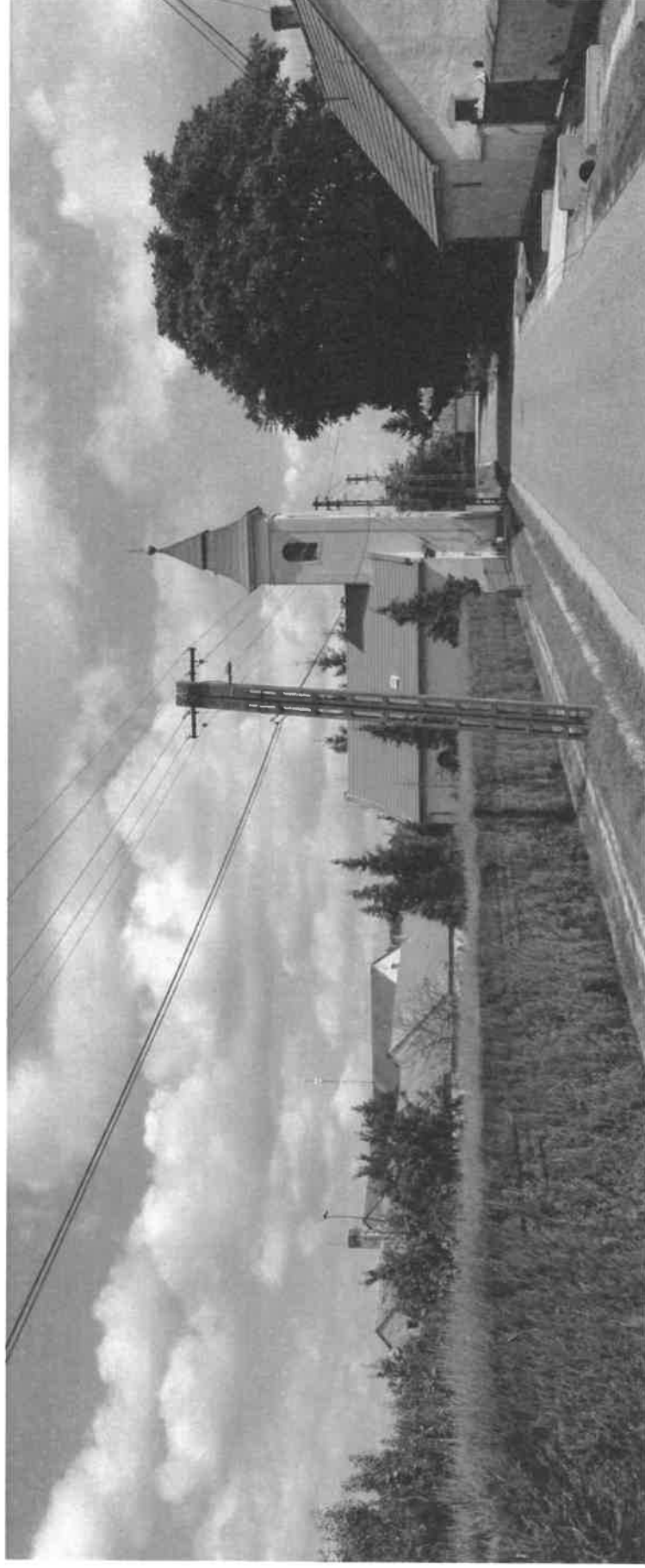
TEMETŐK

A temetők „jó-léte” nagyon fontos **az identitástudat megtartása** érdekében. A temető lehetőség szerint minél tájbaillesztettebb legyen, a sírok elhelyezésénél kerüljük a zsúfoltságot. Az elhagyott sírkövek méltó elhelyezésére alakítsunk ki emlékparkot vagy a működő temető egyik részén, vagy – ha van – a régi temetőt újítsuk föl kegyeleti parkként. A régi sírköveket és fölirataikat megfelelő fenntartással őrizzzük meg (erre lehetőség szerint biztosítsunk anyagi fedezetet az önkormányzat költségvetéséből vagy támogatók adakozásából) – ez is egy közösségképző tevékenység lehet. A temetőkben található egyedi értékek (haranglábak, világháborús emlékművek, síregyüttesek, régi kutak, kapuk, kripták stb.) megőrzésére kiemelt figyelmet fordítsunk. A temetőkben egyszerűsége növényzet telepítése nem feltétlenül szükséges, de a sírok „háttereként” lehetőleg homogén gyepfelület szolgáljon minél kevesebb burkolattal. Esetleg a ravatalozóhoz vezessen egyszerű fasor a főbejárattól. A temető főbejártánál legáltalában az átlagosan szükséges gépkocsi-mennyiség számára legyen parkoló kialakítva és legyen biztosított az öntözés.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK: EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

A sajátos építményfajták azok a jellemzően közterületeken megtalálható közlekedési, hírközlési, közmű- és energiaellátási, vízellátási és vízgazdálkodási, bányászati tevékenységgel összefüggő műszaki berendezések, valamint katonai célú építmények, amelyek létesítéskor egyébként, az adott műtárgyakra jellemző követelmények kielégítésére is szükség van. Ezek elhelyezésekor ugyanúgy **figyelembe kell venni a településképet**, mint bármilyen más műtárgy vagy építmény elhelyezésénél. Törekedni kell arra, hogy minden **új elektromos vagy távközlési vezeték** ne légvezeték-ként, hanem **terepszint alatti földkábelként** valósuljon meg. Ha ez nem megoldható, akkor azt a már meglévő oszlopokra és mindenképpen egy oldali vezetéssel kell megvalósítani (A lehető legkevésbé csúfítsák a településképet). Az egyéb műtárgyak (pl: energiaellátási, hírközlési kapcsolószekrények) elhelyezésénél gondoskodni kell arról, hogy azok épületek, kerítések szerkezeteibe vagy azok takarásába kerüljenek, illetve szükség esetén növényzettel való takarásukat is biztosítani kell.

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK:

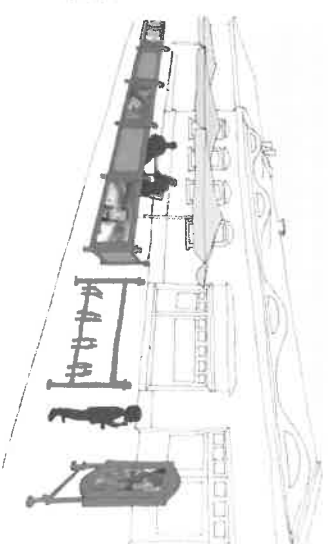
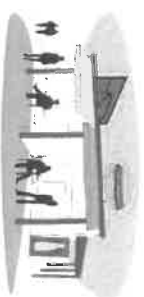
HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

A közösségben jelenleg nem jellemző a hirdetések, reklámtáblák zavaró megjelenése, így településkép formáló hatásuk csekély.

Azokban tendenciáknak megfigyelhető az ilyen jellegű városépítészeti elemek egyre gyakoribb megjelenése a településeken.

Telepítésük esetén az alábbi szempontok figyelembe veendőek:

- illeszkedés és alázat a környező beépítéshez (telepítési helye és mód, anyaghasználat, méretválasztás)
- ízléses kialakítás, részletképzés
- szín és méret tekintetében településképet károsan befolyásoló túlzott dominancia elkerülése
- tervezésükbe és kivitelezésükbe szakember bevonása ajánlott

EGYÉB, JELLEMZŐEN KÜLTERÜLETI BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A település külterületén – bár védettség alatt csak korlátozott mértékben áll - a **táj karakterének**, jelenlegi jellemzőinek **megőrzésére** (pl. látványvédelem) **kiemelt figyelmet kell fordítani**. A meglévő természetes és művi tájértékekkel bíró elemeket, a táj hagyományos használatához illeszkedően kell - lehetőség szerint - megőrizni. A település területén megtalálható **országos ökológia hálózat magterületeit és pufferterületeket, valamint a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetét, településképi meghatározó területként** szükséges lehatárolni és kezelni.

Az értékek megőrzése érdekében védett területekre új épületek nem építhetők, míg más területeken a beépítésre kijelölt területeken a hagyományok figyelembevételével, a táj karakteréhez illeszkedő, kellő körülményekkel megtervezett épületek elhelyezhetők. A tájba illesztett épületeknél – legyen az lakás vagy üdülő célú, esetleg gazdasági rendeltetésű épület – különös figyelmet kell fordítani a minőségi anyagok használatára, a helyi építési hagyományok figyelembevételére és az átgondolt, környezetet nem károsító megvalósításra. A külterületi, nem gazdasági, hanem díszítő célú növénytelepítésekénél pedig – szintén a tájjalleg megőrzése érdekében – elsősorban a honos fajok ültetése javasolt.

HELYI ÉS KORTÁRS JÓ PÉLDÁK

Hagyományos beépítésű lakóház felújítása Kékkúton

A meglévő ház értékeit megtartva és a kortárs építésszet eszközkészletét felhasználva újították fel az utcavonalon álló, azzal párhuzamos gerincű családi házat.

A hagyományos építőanyagok használatának, az egyszerű tömegformálásnak és a hagyománykövető, letisztult homlokzatképzésnek hála, az épület új formájában is illeszkedik a falusias lakókörnyezetek léptékébe és karakterébe.

Oldalhatáron álló beépített lakóház, Ajkarendek

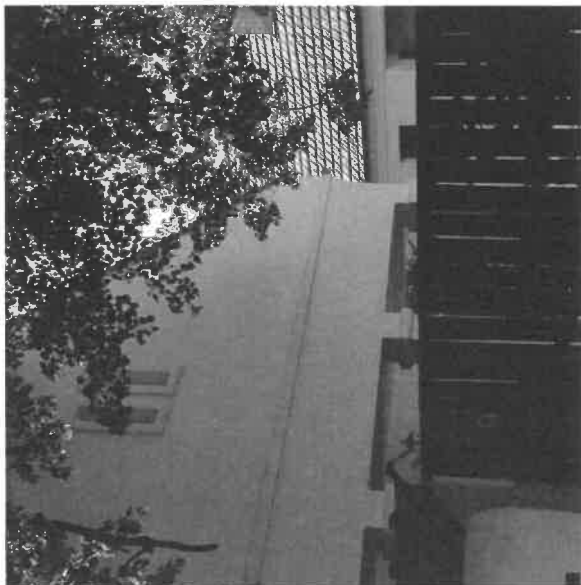
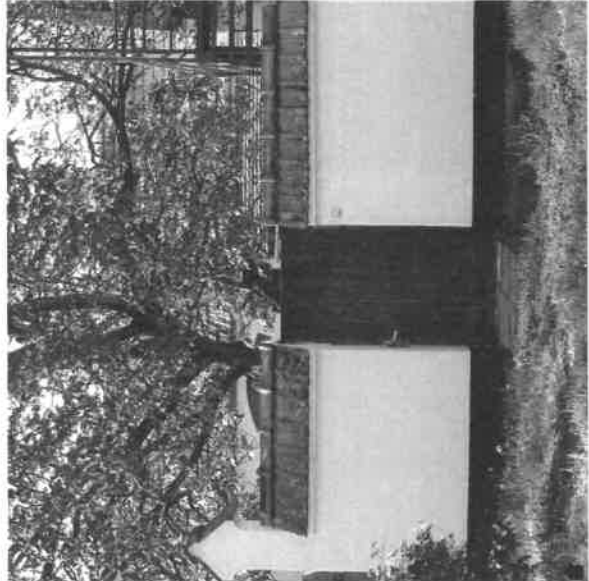
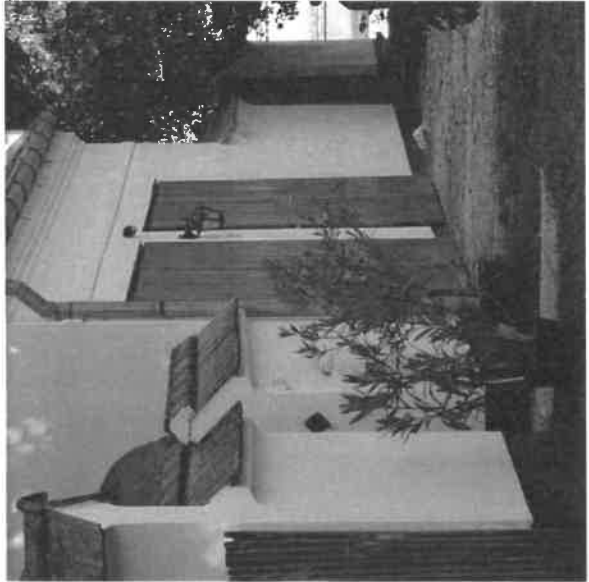
Attól, hogy házuk újépítésű, még illeszkedhet a település képébe. Tiszteletben tartva a helyi építési szokásokat, hagyományos építőanyagok felhasználásával és egyszerű tömegformálással ez a lakóház kihasználja az oldalhatáros beépítés előnyeit, miközben karakterében és léptékében is illeszkedik a falusias lakókörnyezetekbe.

Felújított, átépített lakóház, Pápadereske

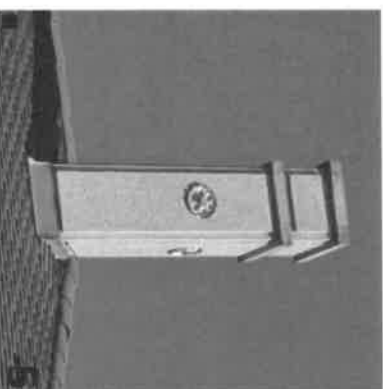
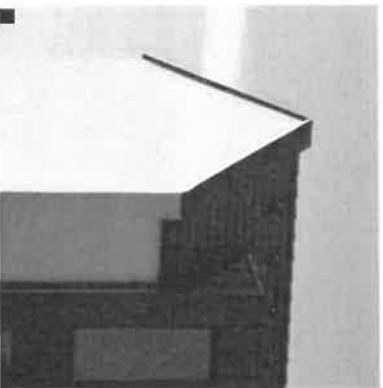
Egy saroktelken, egy korábbi vályog lakóépület helyén 1994-ben korszerű építőanyagokkal teljesen újjáépített lakóház. Az átépítés során az épület modernizálására is sor került a mai kor komfortigényeinek megfelelően. A garázst is magába foglaló melléképület helyén korábban nem állt épület. Az újonnan emelt garázs ajtajai közvetlenül az utcára nyílnak, ami általában nem javasolt, azonban itt a telek sarokhelyzete miatt ez az épület mellékhomlokzata, így az a fő utca utcaképet nem zavaró módon illeszkedik a településképhez.

A felújítás a korábbi épület értékeit megtartva példamutatóan mutat előképzet arra, hogy a hagyományos épületek tömegformálásával és részletképzésével is lehet a mai kor igényeinek megfelelő épületet építeni (felújítani). Zárt kerítéssel, arányaival, közterület felé forduló nyílásaival követi a településképzési történeti hagyományait.

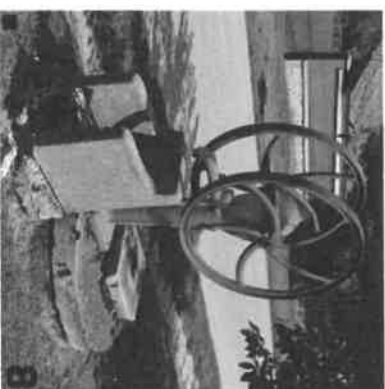

1. Egyszerű hagyományos – utcára merőleges gerincű tömegforma, szimpla, de igényes anyaghasználattal
2. Tornác kortárs újraértelmezése egy régi épület bővítéseként
3. Épített kerítés és épület összhangja egy épület kortárs felújításában

4. Elegáns, korszerű épülettömeg visszafogott anyaghasználattal, de hagyományos épületformálással
5. Igényesen felújított, szép régi kémény
6. Helyi védett épület folyamatban lévő igényes felújítása az eredetivel megegyező igényes részletekkel (szellőzők, ablakok)

7. A település karakterébe és léptékébe illeszkedő közösségi ház
8. Megőrzött helyi különleges részlet
9. Igényesen felújított ablak finom részletekkel

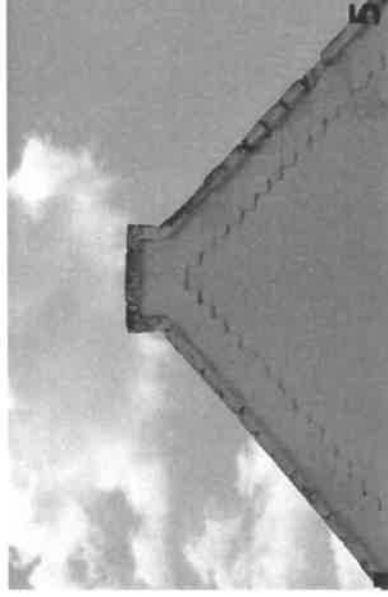
1,2. Igényesen, hagyományos anyaghasználattal felújított épület

3. Kortárs épület, mely figyelembe veszi az utcakép karakterét, a hagyományos épületek léptékét.
4. Igényesen, hagyományos anyaghasználattal felújított épület

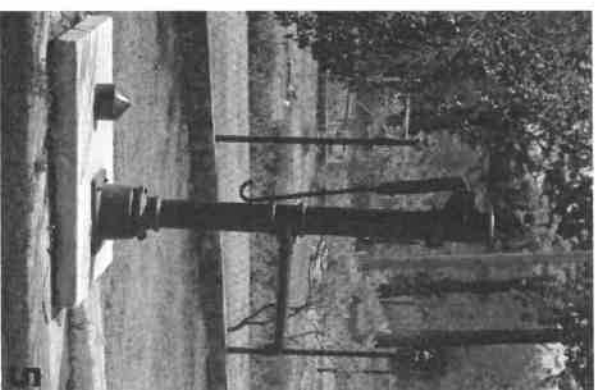

5. Szépen megőrzött és karbantartott, tájegységi karaktert hordozó építészeti részlet
6. A település karakterébe és léptékébe illeszkedő korszerű anyagokkal és elegáns részletekkel kialakított középület

1. Egy gyorsan öregedő, de még gyönyörű ezüstjuhar szoliter
2. Bár nem értékes fafaj, mégis gyönyörű e két feketefenyő az egyik előkertben
3. Az élősvény kerítés oldja az épített kerítések merevségét, ezért alkalmazása javasolható

4. Az esztétikus utcaképhez hozzájárulnak az egységesen kiépített áthajítók és csapadékvíz-elvezetés (kár, hogy az árkok burkoltak és nem gyepesítettek)
5. Egy-egy öreg kút mindig hangulatos eleme a településképeknek
6. A tájékoztató tábla mindig segítség, csak kicsit jobb karban kellene tartani

1. A község különösen jó adottságú központi közterét még jobban ki lehetne használni
2. Jó ötlet a járda és az árok közötti keskeny sávba nem gyepet, hanem évelőket-egynyáriakat telepíteni, mely díszérték szempontjából a legváltozatosabb

3. A kerítés tövébe ültetett évelők oldják a lábazat és a járda közötti "átmenetet"
4. A gyepes szakaszok között változatosságot nyújtanak a virágágynak, még szebb lenne, ha nem lenne "körülkerítve"

5. E két gyönyörű hársfa méltó választás a templomudvarba
6. A sportpálya jókarbantartásáért az automata fűnyíró a felelős

FORRÁSOK

A Településképi Arculati Kézikönyvben szereplő fotókat jellemzően a szerzők - *Nádai Brigitta, Szabó Árpád, Rácz Bálint, Takács Tekla* – készítették. A szerzők Bujdosó Judit, Czirják Ágnes és Tokaji Károlyné egyes fotóit, illetve a Lechner Tudásközpont által biztosított mintafotókat is felhasználták. A nem a település közigazgatási területén készült fotók a Kézikönyvben ■ jellel kerültek megkülönböztetésre.

A címlapon, a 11., 23. és 27. oldalon található légifotókat a Civertan Bt. szolgáltatta.

A 9. oldalon található történeti térképek forrásai: www.mapire.hu; illetve a Budapest Főváros Kormányhivatala, Földmérési, Távérzékelési és Földhivatali Főosztály nyilvános adatbázisa.

A 12. oldalon és a 22. oldalon szereplő ábrák a szerzők munkái.

A 32-33. oldalon lévő ábrák a Lechner Tudásközpont által a Településképi Arculati Kézikönyvek készítéséhez rendelkezésre bocsátott rajzai közül lettek kiválasztva.

A 42. oldalon található kertépítészeti tervi példa Dalányi László: Környezetarchitektúra c. könyvéből származik (Mezőgazda Kiadó, 1998.).

A Településképi Arculati Kézikönyv készítése során felhasználtuk a település adatszolgáltatása révén megkapott hatályos településrendezési terveknek jóváhagyott és alátámasztó munkarészeit, valamint a jogszabályban meghatározott, érintett államigazgatási szervek véleményeit és adatszolgáltatásait.

A kézikönyv készítésekor felhasználtuk Meggyesi Tamás hagyományos lakókörnyezeti kultúrákra vonatkozó kutatásainak eredményeit.

MEGRENDELŐ

NEMESSZALÓK Község Önkormányzata

9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.

www.nemesszalok.hu - +36 89 548 200

Varga Jenő polgármester

Bujdosó Judit megbízott főépítész - kozossegi.foepitesz@gmail.com

SZÖVEG, FOTÓK

IMMO-CENTER Bt. 1025 Budapest, Felső Zöldmáli utca 54.

Nádai Brigitta okleveles táj- és kertépítész mérnök

Rácz Bálint okleveles településmérnök

Esztergályos Tünde okleveles építészmérnök

Takács Tekla építész hallgató

Szabó Árpád DLA okleveles építészmérnök

BETŰTÍPUS

Titillium

KÉSZÜLT

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan, kormányzati támogatással

NYOMDAI PÉLDÁNYOK FELELŐS KIADÓJA

NEMESSZALÓK Község Önkormányzata

Nemesszalók – Budapest / 2017.

**Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének
10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről**

Nemesszalók Község Önkormányzat Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) a) pontjában bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 52/2017.(VI.19.) képviselő-testületi határozatban meghatározott partnerek és a Veszprém Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítésze, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Miniszterelnökség és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park véleményének kikérésével a következőket rendeli el.

**I. FEJEZET
BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK**

1. A rendelet célja, hatálya

- 1.§ (1) A rendelet célja az életminőség javítása a település táji- és lakókörnyezeti településkép védelmén keresztül, az esztétikus környezet kialakítása, ezek társadalmi elfogadtatása. A település vizuális megjelenése (a település képe) és történeti öröksége szempontjából meghatározó táji- és épített értékek védelme, az építészeti örökségének, arculatának a jövő nemzedékek számára való megtartása, a védett értékek fenntartása és helyreállítása.
- (2) A településkép védelme a természeti és épített környezete által meghatározott jellegzetes településrészek, értékes, hagyományt őrző építészeti arculatának és térbeli szerkezetének - az építészeti, táji értékek, és az örökségvédelem figyelembevételével történő – megőrzését vagy alakítását jelenti.
- (3) A helyi védelem célja a település szempontjából hagyományt őrző, a helyben élt és élő emberek, közösségek munkáját és kultúráját tükröző sajátos megjelenésű, a településképet meghatározó építészeti és táji értékek védelme. A helyi építészeti örökség, mint a település épített környezetének sajátos elemeinek közérzetet befolyásoló közérdekűségének elfogadtatása, ezzel a helyi társadalom identitásának erősítése.
- (4) A településképi szempontból meghatározó területek megállapításának célja a település vagy településrész jellegzetes, értékes, hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert hordozó sajátos jellemzőkkel bíró részeinek lehatárolása, és identitásőrző megvédése.
- (5) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás célja településképeinek védelme érdekében a település területén elhelyezhető reklámhordozók számának, formai és technológiai feltételeinek, valamint elhelyezésük módjának szabályozása.
- (6) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás a közigazgatási területen a közterületen, a közterületről látható magánterületen, köztulajdonban álló ingatlanon vagy köztulajdonban álló, valamint közforgalmi személyszállítási szolgáltatást végző személy tulajdonában álló ingatlanon történő reklám, illetve reklámhordozó elhelyezésére terjed ki.
- (7) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás személyi hatálya kiterjed minden természetes és jogi személyre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre – ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is.

2. Értelmező rendelkezések

2.§ A rendelet alkalmazásában használat fogalmak:

1. *Antenna*: olyan eszköz, berendezés vagy tartozék, amely elektromágneses jelek vételére és sugárzására szolgál.
2. *Antennatartó szerkezet*: hírközlési rendeltetésű műtárgy, vezeték nélküli sajátos építmény, amely antenna elhelyezésére szolgál.

**Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének
10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről**

Nemesszalók Község Önkormányzat Képviselő-testülete a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 12. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 32. cikk (1) a) pontjában bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva, a partnerségi egyeztetés szabályairól szóló 52/2017.(VI.19.) képviselő-testületi határozatban meghatározott partnerek és a Veszprém Megyei Kormányhivatal Kormány megbízotti Kabinet Állami Főépítésze, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Miniszterelnökség és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park véleményének kikérésével a következőket rendeli el.

**I. FEJEZET
BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK**

1. A rendelet célja, hatálya

- 1.§ (1) A rendelet célja az életminőség javítása a település táji- és lakókörnyezeti településkép védelmén keresztül, az esztétikus környezet kialakítása, ezek társadalmi elfogadtatása. A település vizuális megjelenése (a település képe) és történeti öröksége szempontjából meghatározó táji- és épített értékek védelme, az építészeti örökségének, arculatának a jövő nemzedékek számára való megtartása, a védett értékek fenntartása és helyreállítása.
- (2) A településkép védelme a természeti és épített környezete által meghatározott jellegzetes településrészek, értékes, hagyományt őrző építészeti arculatának és térbeli szerkezetének - az építészeti, táji értékek, és az örökségvédelem figyelembevételével történő – megőrzését vagy alakítását jelenti.
- (3) A helyi védelem célja a település szempontjából hagyományt őrző, a helyben élt és élő emberek, közösségek munkáját és kultúráját tükröző sajátos megjelenésű, a településképet meghatározó építészeti és táji értékek védelme. A helyi építészeti örökség, mint a település épített környezetének sajátos elemeinek közérzetet befolyásoló közérdekűségének elfogadtatása, ezzel a helyi társadalom identitásának erősítése.
- (4) A településképi szempontból meghatározó területek megállapításának célja a település vagy településrész jellegzetes, értékes, hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert hordozó sajátos jellemzőkkel bíró részeinek lehatárolása, és identitásőrző megvédése.
- (5) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás célja településképeinek védelme érdekében a település területén elhelyezhető reklámhordozók számának, formai és technológiai feltételeinek, valamint elhelyezésük módjának szabályozása.
- (6) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás a közigazgatási területen a közterületen, a közterületről látható magánterületen, köztulajdonban álló ingatlanon vagy köztulajdonban álló, valamint közforgalmi személyszállítási szolgáltatást végző személy tulajdonában álló ingatlanon történő reklám, illetve reklámhordozó elhelyezésére terjed ki.
- (7) A reklámok és reklámhordozókkal kapcsolatos szabályozás személyi hatálya kiterjed minden természetes és jogi személyre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetre – ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is.

2. Értelmező rendelkezések

2.§ A rendelet alkalmazásában használat fogalmak:

1. *Antenna*: olyan eszköz, berendezés vagy tartozék, amely elektromágneses jelek vételére és sugárzására szolgál.
2. *Antennatartó szerkezet*: hírközlési rendeltetésű műtárgy, vezeték nélküli sajátos építmény, amely antenna elhelyezésére szolgál.

3. *Egyedi védelem*: a jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert meghatározó valamely
 - a) építményre, építményrészletre vagy az alkalmazott anyaghasználatra, tömegformálásra, homlokzati kialakításra,
 - b) táj- és kertépítészeti alkotásra, egyedi tájértékre, növényzetre,
 - c) szoborra, képzőművészeti alkotásra, utcabútorra, valamint
 - d) az a)-c) ponthoz kapcsolódóan az érintett földrészlet, telek egészére vagy részére terjed ki.
4. *Épületszélesség*: Az épület rövidebbik homlokzatának szélessége. Az utcai homlokvonaltól szélességéhez hozzá kell számítani azokat az oldalirányú épületkiugrásokat is, amelyeket az utcai homlokvonaltól oldalkert felé eső sarokpontján, annak síkjára állított 45 fokos egyenes érint.
5. *Értéktelár*: az örökség védelmének helyi vagy nemzeti kinyilvánítása, listázása.
6. *Földdel borított pince/boltpince*: a helyi építési hagyományoknak megfelelő oromfalas, boltozott és földdel borított terepszint alatti építmény.
7. *Funkcionális célokat szolgáló utcabútor*: olyan utasváró, kiosk és információs vagy más célú berendezés, amely létesítésének célját tekintve elsődlegesen nem reklámközzétételre, hanem az adott területen ténylegesen felmerülő, a berendezés funkciójából adódó lakossági igények kielégítésére szolgál;
8. *Információs célú berendezés*: az önkormányzati hirdetőtábla, az önkormányzati faliújság, az információs vitrin, az útbaigazító hirdetőtábla, a közérdekű molinó;
9. *Közérdekű molinó*: olyan, elsődlegesen a település életének valamely jelentős eseményéről való közérdekű tájékoztatást tartalmazó, nem merev anyagból készült hordozófelületű hirdetőtábla, amely falra vagy más felületre, illetve két felület között van kifeszítve oly módon, hogy az nem képezi valamely építmény homlokzatának tervezett és engedélyezett részét.
10. *Közérdekű reklámfelület*: olyan reklámhordozó vagy reklámhordozót tartó berendezés, amelyen a reklám közzététele más, egyéb célú berendezés közterületen való létesítésére, fenntartására tekintettel közérdekből biztosított, és amely ezen egyéb célú berendezéstől elkülönülten kerül elhelyezésre;
11. *Más célú berendezés*: a pad, a kerékpárállvány, a hulladékgyűjtő, a telefonfülke, a reklámfelületet is tartalmazó, közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés, korlát és a közterületi illemhely
12. *Nem emberi tartózkodásra szolgáló építmény*: huzamos emberi tartózkodásra nem alkalmas építmények (állattartási építmény, vadetető, árnyékszék, állványzatok)
13. *Önálló rendeltetési egység*: helyiség vagy egymással belső kapcsolatban álló fő- és mellékhelyiségek műszakilag is összetartozó együttese, amelynek a szabadból vagy az épület közös közlekedőjéből nyíló önálló bejárata van. Meghatározott rendeltetés céljára önmagában alkalmas és függetlenül üzemeltethető (egy üzlet-, egy lakás- vagy egy szállásegység)
14. *Önkormányzati faliújság*: az önkormányzat által a lakosság tájékoztatása céljából létesített és fenntartott, elsődlegesen az önkormányzat testületei, szervei, tisztségviselői tevékenységéről a lakosságot tájékoztató berendezés, mely az önkormányzat működését szolgáló épületek homlokzatán kerül elhelyezésre és mely a közérdekű tájékoztatási célt meghaladóan reklámok közzétételére is szolgálhat;
15. *Önkormányzati hirdetőtábla*: az önkormányzat által a lakosság tájékoztatása céljából létesített és fenntartott, elsődlegesen a település élete szempontjából jelentős információk, közlemények, tájékoztatások, így különösen a település életének jelentős eseményeivel kapcsolatos információk közzétételére szolgáló, közterületen elhelyezett tábla, mely önkormányzati döntések, egyéb hatósági hirdetőtáblák és közérdekű tájékoztatási célt meghaladóan reklámok közzétételére is szolgálhat;

16. *Tájba illeszkedés*: a tájban elhelyezésre kerülő építményeknek vagy befolyásolt építmény-együtteseknek a természeti vagy művi (mesterségesen kialakított) táji adottságokhoz funkcionális, ökológiai és esztétikai értelmű igazítása, amely a környezettel való összhang megteremtését célozza. Az *Épületek, építmények tájbaillesztése védett természeti területeken* című MSZ 20376-1 szerinti szempontok érvényesülését figyelemmel kell követni.
17. *Tömör kerítés*: Olyan kerítés, melynek a kerítés síkjára merőleges átláthatósága 70%-nál nagyobb mértékben korlátozott.
18. *Útbaigazító hirdetmény*: közérdekű információt nyújtó olyan közterületi jelzés, amelynek funkciója idegenforgalmi eligazítás, közösségi közlekedési szolgáltatásról tájékoztatás, vagy egyéb közérdekű tájékoztatás;
19. *Üzleti-információs célú berendezés*: cégtábla, cégér, üzletfelirat, megállítótábla, egyéb grafikai megjelenés.
20. *Helyi védett építészeti együttesek*: azok a topográfiailag körülhatárolható épületeryüttesek vagy az épített és természetes környezet együtteseként kialakult kultúrtájak, amelyek történelmi, régészeti, művészeti, tudományos, társadalmi, vagy műszaki-ipari szempontból jelentősek, közságszerkezeti, közsásképi szerepük meghatározó, és amelyeket az önkormányzat e rendeletében védetté nyilvánított.
21. *Helyi védett építészeti érték*: azok az épületek, épületrészek, műtárgyak, berendezési tárgyak, közterületi és magánlétesítmények, amelyek történelmi, régészeti, művészeti, tudományos, társadalmi vagy műszaki-ipari, mérnöki a hagyományos településkép megőrzése szempontjából jelentős alkotások, ideértve a hozzájuk tartozó kiegészítő külső és belső díszítő elemeket, és amelyeket az önkormányzat e rendeletében védetté nyilvánított.

2. RÉSZ

II. FEJEZET A HELYI VÉDELEM

3. A helyi védelem feladata, általános szabályai, önkormányzati kötelezettségek

3.§ A helyi védelem feladata:

- a) a különleges oltalmat igénylő építészeti, építészettörténelmi, településtörténelmi szempontból védelemre méltó épületek, épületeryüttesek, épített környezetek körének számbavétele, meghatározása, nyilvántartása, dokumentálása, közvéleménnyel történő megismertetése, elfogadtatása.
- b) a védett érték károsodásának megelőzése, elhárítása, a bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, a védett érték helyreállítása, újjáépítése.

4. A helyi védelem fajtái

4.§ (1) A helyi védelem területi vagy egyedi védelem lehet.

- (2) A *helyi területi védelem* az érintett terület településszerkezetének, utcavonal-vezetésének megőrzésére, értékóvó fenntartására és fejlesztésére terjed ki.
- (3) A *helyi egyedi védelem* a jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatot, településkaraktert meghatározó valamely
 - a) építményre, építményrészletre vagy az alkalmazott anyaghasználatra, tömegformálásra, homlokzati kialakításra,
 - b) táj- és kertépítészeti alkotásra, egyedi tájértékre, növényzetre,

- c) szoborra, képzőművészeti alkotásra, utcabútorra, valamint
 - d) az a)-c) ponthoz kapcsolódóan az érintett földrészlet, telek egészére vagy egy részére terjedhet ki.
- (5) A helyi egyedi védelem jegyzékét és térképi lehatárolását a 1. melléklet tartalmazza.
- (6) A helyi egyedi védelem feltárása, számbavétele az értékvizsgálat-értékeltár nyilvántartás (továbbiakban: nyilvántartás) szerint meghatározott, szemrevételezés alapján történt.

5. A helyi védelem alá helyezés és a védelem megszűnésének szabályai

- 5.§ (1) Települési építészeti értékek védetté nyilvánítására, számbavételre (értékeltárban való nyilvántartásba vételre), illetve annak megszüntetésére önkormányzati eljárást bármely természetes és jogi személy kezdeményezhet a jegyzőnél.
- (2) A kezdeményezésnek tartalmaznia kell:
- a) a kezdeményező nevét, megnevezését, lakcímét, székhelyét,
 - b) védett értékek esetében:
 - ba) az építmény megnevezését, szükség esetén körülhatárolását,
 - bb) a pontos hely megjelölését (utca, házszám, helyrajzi szám, épületrész),
 - bc) az építmény rövid ismertetését, leírását,
 - bd) a kezdeményezés indokolását.
 - c) védett építészeti együttesek esetében:
 - ca) az együttes megnevezését, körülhatárolását,
 - cb) az együttes rövid ismertetését, leírását,
 - cc) a kezdeményezés indokolását.
 - d) védelem megállapításához: értékvizsgálatot,
 - e) védelem megszüntetésére: alátámasztó szakvéleményt.
- (3) A védetté nyilvánítási vagy a védelem megszüntetési eljárás megindításáról, mint érdekeltet értesíteni kell:
- a) az ingatlan tulajdonosát, kezelőjét,
 - b) a védetté nyilvánításra, illetve annak megszüntetésére javaslatot tevő kezdeményezőt,
 - c) műalkotás esetén az élő alkotót, vagy a szerzői jog jogosultját.
- (4) Az értesítést a jegyző az Önkormányzati Hivatal hirdetőtábláján és a honlapján 15 nappal közzéteszi.
- (5) A kezdeményezéssel kapcsolatban az érdekeltek egyedi védelem esetén az értesítés átvételét, területi védelem esetén a hirdetmény közzétételét követő 15 napon belül írásban észrevételt tehetnek. Amennyiben észrevételt nem tesznek, az egyetértő véleményként kezelendő.
- (6) Az érdekeltek határidőn belül benyújtott észrevételeiről a Képviselő-testületet a döntés előtt tájékoztatni kell.

6. A helyi védelmi döntéssel összefüggő önkormányzati feladatok

- 6.§ (1) A helyi védett értékkel nyilvánításról vagy a megszüntetésről a Képviselő-testületet dönt.
- (2) A helyi védett értékkel nyilvánítás, vagy a megszüntetés tényét az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni. Az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésről a polgármester gondoskodik.
- (3) Amennyiben helyi védettség alatt álló értéket országos műemléki védettség alá helyeznek, a Képviselő-testület a helyi védettséget megszünteti, miután a műemléki védettségről szóló döntés hatályba lépett.
- (4) A helyi védettség megszüntetése esetén, - indokolt esetben - az önkormányzat polgármestere (továbbiakban polgármester) gondoskodik:
- a) az értékes építészeti, szerkezeti elemek és tárgyak megmentéséről, elhelyezéséről.
 - b) az épület és telek érték-archiválásához szükséges, felmérési és fotódokumentációjának elkészítéséről.

7. A helyi egyedi védelemhez kapcsolódó tulajdonosi kötelezettségek

- 7.§ (1) A helyi védelem alatt álló védett építészeti érték karbantartásáról, az értéket nem veszélyeztető, rendeltetésszerű használatáról a tulajdonos köteles gondoskodni.
- (2) A védett érték fenntartása a mindenkori tulajdonost terheli.
- (3) Amennyiben a védett építészeti érték karbantartásának és fenntartásának hiánya miatt, annak megjelenése és környezete (telke) településképet is rontó módon elhanyagolttá válik, úgy a polgármester településképi kötelezéssel és bírsággal élhet a tulajdonos felé, a kedvezőtlen állapot megszüntetése miatt.
- 8.§ (1) A védett épületek hagyományos építészeti tömegükben, tetőformájukban és homlokzati jellegükkel kell megtartani, érintetlenül hagyva (szükség esetén visszaállítva) az eredeti nyílásrendet, a nyílászárók osztását, a díszeket, a homlokzati és kiegészítő tagozatokat.
- (2) A védett épületek belső korszerűsítését, átalakítását, esetleg bővítését a védettség nem akadályozhatja. A belső átalakításokat az eredeti szerkezet, annak jellege és a belső értékek megtartásával kell tervezni és kivitelezni.
- (3) A védett épületeket csak úgy lehet bővíteni, hogy azok eredeti tömegformája, homlokzati kialakítása, utcaképi és településszerkezeti szerepe ne változzon, illetve az a legkisebb kárt szenvedje, továbbá a tervezett bővítés a régi épület formálásával, szerkezetével, anyaghasználatával összhangban legyen.
- (4) A védett épületek bármilyen építési munkájának településképi konzultációja kötelező.
- (5) A helyi egyedi védelem alatt álló értékre a településképi követelmények hatálya, az egyedi érték minden elemére kiterjed.

III. FEJEZET

A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK

8. Településképi szempontból eltérő karakterű területek

- 9.§ Nemesszalók Község településképi szempontból *sajátosan eltérő karakterű* területei, figyelembe véve a településképi arculati kézikönyv besorolását:
- Hagyományos falusias lakóterület
 - Átalakuló falusias lakóterület
 - Intézmény terület
 - Gazdasági területek
 - Különleges és zöldterületek
 - Egyéb beépítetlen mezőgazdasági- és erdőterületek

9. Településképi szempontból meghatározó és nem meghatározó területek

- 10.§ Nemesszalók Község településképi szempontból *meghatározó* területei:

- Hagyományos falusias lakóterület
- Átalakuló falusias lakóterület
- Intézmény terület
- Gazdasági területek
- Különleges és zöldterületek

- 11.§ Nemesszalók Község településképi szempontból *egyéb* területe:

- egyéb beépítetlen mezőgazdasági-és erdőterület.

- 12.§ A településképi szempontból *meghatározó* és *egyéb* területek területi lehatárolását a 2. melléklet tartalmazza.

IV. FEJEZET

TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEK

10. Helyi egyedi védelem egyedi építészeti követelményei

13.§ Helyi egyedi védett épületen

- a) állagmegóvási munka végzésénél, felújításnál, helyreállításnál, korszerűsítésnél, tetőtérbeépítésnél, bővítésnél
 - ba) az épület helyi hagyományokhoz illeszkedő jellegzetes tömegét, tömegkapcsolatait eredeti formában és arányban kell fenntartani: bővítés esetén a meglévő és új épülettömegek arányai, formái és anyaghasználatai illeszkedjenek egymáshoz,
 - bb) az épületnek a közterületről látható homlokzatán meg kell tartani, illetve szükség esetén a helyi hagyományokhoz illeszkedő eredeti állapotnak megfelelően vissza kell állítani a homlokzat felületképzését, a homlokzat díszítő elemeit, tagozatait, a nyílászárók formáját, azok jellegzetes szerkezetét, az ablakok osztását, a tornácok kialakítását, a lábazatot, a lábazati párkányt.
 - bc) az alaprajzi elrendezés – különösen a fő tartószerkezetek, főfalak, belső elrendezés elemei -, valamint a meghatározó építészeti részletek és szerkezetek megőrzendők.
 - b) bontását követően annak karakterelemei az új épület építése során beépítésre kerüljenek.
- (2) Helyi egyedi védett műtárgyak felújítása során a helyi hagyományokhoz illeszkedő eredeti anyaghasználatot és formai elemeket kell továbbra is alkalmazni.
- (3) Helyi egyedi védelem alatt álló értékre a településképi követelmények hatálya annak minden elemére kiterjed.

11. Területi építészeti követelmények

14.§ A település településképi szempontból meghatározó területein

- a) csak olyan településképi és építészeti szempontból igényes építmények építhetők, amelyeket a telek adottságainak, a környezetük karakterjellegének, a rendeltetésük követelményeinek, az építőanyagok sajátosságainak megfelelően, és a területi sajátosságok figyelembevételével alakítottak ki.
- b) településképhez való illeszkedés biztosítására és a minőségi településképi kialakítása vagy védelme érdekében - a településképi szempontból meghatározó terület tájhasználatát során biztosítani kell a táji jellegzetességek, a jellemző természeti rendszerek megővését a kialakult geomorfológiai formák (lejtő és emelkedő) megőrzendők, azt csak az épület megközelítése miatt lehet szükséges mértékben megbontani.

15.§ A település településképi szempontból meghatározó területén az új *beépítések telepítési módja*

- a) tereprendezés szükségessége, a meglévő terepszinthez viszonyított feltöltés vagy bevágás mértéke külön-külön nem haladhatja meg a 1,5 m-t, együttesen legfeljebb a 2,0 m-t.
- b) az utcában kialakult épületelhelyezésekhez igazodóan
- c) amennyiben -a tömbre jellemzően- oldalhatáros beépítési oldal nem állapítható meg, amennyiben az a szomszédos telek építési jogát nem korlátozza, az északi irányhoz közelebb eső telekhatár oldalához igazodóan
- d) amennyiben -az utcára jellemzően- előkert beépítési vonal nem állapítható meg, úgy az előkert beépítési vonalának kijelölése a vonatkozó magasabb szintű előírás szerint
- e) saroktelek esetében az előkert építési vonala megválasztása - az utcakép egységessége és a településképi megőrzése érdekében - a csatlakozó utcák telkeinek építési vonalához igazodóan történhet.

16.§ A település településképi szempontból meghatározó területén a *kerítés*

- a) az utcaképi illeszkedésnek megfelelően - nyitott vagy tömör kerítés formában is - készülhet.
- b) színének és anyaghasználatának a területhasználatához és az épülethez illeszkedőnek, megjelenésében ahhoz alkalmazkodónak kell lenni.

- c) az egyéb területen kizárólag drótfonatos, élősövény vagy vadvédelmi háló formában építhető.
 - d) közhasználatú zöldterületen legalább 90 %-ban áttört formájú lehet, legfeljebb 1,0 méteres magassággal.
 - e) sportpálya területén labdafogó hálóként, 6,0 m magasságig építhető.
 - f) légvezeték, légkábel újonnan nem létesíthető, új építés, korszerűsítés, csere során is csak földkábel helyezhető el. Új bekötés, meglévő légvezeték esetén is csak földkábel lehet, kivéve a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok kiépítése érdekében már meglévő légvezetékes vagy meglévő szabadvezetékes fizikai infrastruktúra elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti felhasználását.
 - g) az üzemi terület területén technológiai magasabb építményeket a környezethez (a domborzati és növényzeti adottságokhoz) illeszkedően kell elhelyezni.
- 17.§ *Közterület alakítási terv* készítendő – a vonatkozó előírás szerinti tartalommal -
- a) a településszerkezeti, településképileg vagy forgalomtechnikailag együtt kezelendő közterületekre.
 - b) új közterület kialakítása, vagy a meglévő közterületek átfogó felújítása esetén.
 - c) a település településképi szempontból meghatározó fejlesztési terület területére
- 18.§ A település településképi szempontból meghatározó területein a településképet meghatározó beépítés telepítési módja, beépítés jellemző szintszáma, a kerti építmények, kerítés kialakítás, a közterület alakítási terv által érintett terület lehatárolása keretszabályait a helyi építési szabályzat számára a 2.4. melléklet táblázata tartalmazza.

11.1 Egyedi építészeti követelmények

11.1.1 Építmények anyaghasználata

- 19.§ A település településképi szempontból meghatározó területén
- a) az épület homlokzatok kialakításánál a településre jellemző helyi anyagot (elsősorban téгла) kell alkalmazni.
 - b) tetőhéjalásként és épület homlokzat burkolatként – a gazdasági terület kivételével - mesterséges sík- vagy hullámpala, műanyag hullámlemez, alumínium trapézlemez bitumenes zsindeley sem alkalmazható.
 - c) kerítések nyers beton felülettel nem jelenhetnek meg.

11.1.2 Építmények tömegformálása

- 20.§ A település településképi szempontból *meghatározó* területén
- a) csarnok jellegű épülettömeg csak tájba illesztve, a környezeti állapotadat részét képező építészeti és utcafépi látványtervvel, (lejtős terep esetén) tájba illesztett látványtervvel is igazoltan, vagy növényzettel takartan helyezhető el.
 - b) egy telken lévő építmények tömegeit úgy kell kialakítani, hogy azok egymással összhangban legyenek és formai szempontból egységes építmény-együttes hatását keltsék.
 - c) épületek csak magastetővel létesíthetők. A magastető hajlásszöge 37°-nál alacsonyabb, 42°-nál meredekebb nem lehet, kivéve a gazdasági területen. Alacsonyabb hajlásszögű- vagy lapostető az épület bruttó alapterületének 20%-án, de legfeljebb 40 m²-en létesíthető.
 - d) gazdasági területen technológiai torony, előtető fedése ettől eltérő hajlásszöggel is kialakítható.
 - e) épületek tetőtér beépítése esetén a tetőfelépítmények kerülendők, helyette a tetőfelületbe simuló tetőtéri nyílászárók alkalmazandók.
 - f) keresztszárny az épület homlokvonalától számított 5 méteren túli épületrészen alakítható ki.

- g) különálló melléképületek a főépülettel azonos oldalhatárra, azzal építészeti egységet alkotva építhető, homlokzatának magassága, illetve gerincmagassága a főépületét nem haladhatja meg, tömegarányaival annak méreteit kell követni.
- h) szomszédos épületek tömegformálásukkal egymáshoz kell illeszkedjenek.
- i) tetőgerinc és épülettömeg az utcai településképhez illeszkedően, többnyire az utcavonalra merőleges hossz tengely irányú legyen.
- j) tetőtér beépítés esetén a tetőfelépítmények kerülendőek, helyette a tetőfelületbe simuló nyílászárók alkalmazandók.
- k) új épületek a helyi hagyományokhoz alkalmazkodó, hagyományos épületekhez igazodó tömeg- és arányrendszerrel épülhetnek. Előnyben kell részesíteni az egy szerkezeti raszterrel (egy menettel) tervezett épületeket, ezért az épületszélesség – intézményi rendeltetés kivételével - nem haladhatja meg a 7,2 métert, mely szélességbe a tornác mérete is beletartozik.

21.§ A település településképi szempontból meghatározó gazdasági területén

- a) az épületek lapos, vagy magastetővel létesíthetők. A magastető hajlásszöge 15°-nál alacsonyabb, 45°-nál meredekebb nem lehet. Rendhagyó élénk színű fedések nem alkalmazhatók. A technológiai létesítmények növényzettel takarva helyezhetők el.

22.§ A település településképi szempontból nem meghatározó *egyéb* területén, építési jogok esetén

- a) a földdel borított pince/boltpince oromfal teljes magassága nem haladhatja meg a 3,20 m-t. A földdel borított pince legmagasabb pontja az eredeti terepszinthez viszonyítva nem haladhatja meg az 1,0 m-t.
- b) új épület csak a helyi hagyományokhoz alkalmazkodó anyagok használatával építhető, a meglévő, hagyományos épületekhez igazodó tömeg- és téralakítással.
- c) magastetős épület helyezhető el, 37-42° tetőhajlásszöggel, a szintvonalakra merőleges tetőgerinccel. Nádfedés esetén a tetőhajlásszög 37-45° lehet.

11.1.3 Építmények homlokzatalakítása

23.§ A település településképi szempontból meghatározó területein az épületek *homlokzatkialakítása*

- a) a helyi építészeti hagyományoknak megfelelően a településre és tájra jellemző, természetes anyagokkal és színekkel, a helyi építészeti hagyományokhoz illeszkedő megjelenéssel történhet:
 - aa) csak vakolt, festett vagy téglával burkolt lehet.
 - ab) a településre jellemző halvány (fehér, sárga, barna és árnyalatai) színezéssel alakíthatók ki.
 - ac) rajta hagyományos anyagokból készült vakolatdíszek elhelyezhetők.
- b) az egy telken lévő építményekkel és kerítéssel együtt (színezéseit és anyaghasználatát tekintve) egymással összhangban legyenek egységes építmény-együttes hatását keltsék.
- c) felújításának, színezésének, a közterületről látható épülethomlokzat párok egészére ki kell terjednie. A felújítást, színezést nem lehet közterületről láthatóan részletekben hagyni.

24.§ A település településképi szempontból meghatározó területein *műszaki berendezések közül*

- a) épületgépészeti, -hírközlési és -elektronikai eszközök kivezetését, kültéri egységeit az épület utcai homlokzatára nem lehet elhelyezni.
- b) napenergia hasznosító napkollektor, napelem - tetőfelületre történő telepítés esetén – magastető tetősíkjától legfeljebb 10°-kal emelkedhet ki. Előnyben kell részesíteni a cserépbe épített napenergia hasznosító rendszereket.
- c) háztartási méretű szélgenerátor telepítésének feltétele, hogy
 - ba) magassága a telepítés telkére vonatkozó előírásokban rögzített épületmagasságot max. 3 m-rel haladhatja meg,
 - bb) dőlés távolsága minden irányban saját telken belülré essen, és

- d) házi gáznyomás-szabályozó az épület utcai homlokzatára nem helyezhető el, a berendezés csak
 - da) a telkek előkertjében,
 - db) a telkek udvarán,
 - dc) az épület egyéb homlokzatán helyezhető el.
- e) égéstermék elvezető rendszerek, szerelt kémény utcai homlokzaton nem építhető.

11.1.4 Zöldfelületek kialakítási módja

25.§ A település településképi szempontból meghatározó és nem meghatározó területén *zöldfelületeken*

- a) a tájra jellemző, lombhullató cserje- és fafajok telepítése lehetséges, a növénylista szerinti a hazai flórát reprezentáló, lombhullató fajok alkalmazhatók. A közterületi növénytelepítésnél a túlevelű örökzöldek és a tujafélék dominanciája kerülendő.
- b) útsatlakozásoknál a szabad belátást biztosítani kell, akadályozó létesítményeket, növénytelepítést elhelyezni, valamint 0,60 m-nél magasabb növényzetet ültetni nem lehet.
- c) az utcák mentén, ahol nincs akadályozó tényező, fasor telepítendő. A zöldsáv fenntartását, és gyommentesítését tulajdonosának, illetve kezelőjének folyamatosan kell végezni.
- d) erdősávok, fasorok telepítése, felújítása őshonos fajokkal történjen (tölgyek, hársak, kőris, szil, hazai nyár fajták).
- e) gazdasági területen
 - ea) a telkek be nem épített, illetve gazdasági céllal nem hasznosított részét, továbbá a beültetési kötelezettséggel érintett területeket többszintes növényállománnyal telepítve, parkosítva kell kialakítani, illetve fenntartani, a telekhatárok mentén legalább egy fasort kell telepíteni. A növényzetet az építés(ek) befejezéséig el kell ültetni.
 - eb) magasabb építményeket a környezethez (a domborzati és növényzeti adottságokhoz) illeszkedően kell elhelyezni.
- f) egyéb területen
 - fa) csak extenzív jellegű vagy természet- és környezetkímélő gazdálkodási módszerek alkalmazhatók. A kialakult tájhasználatot megváltoztatni csak a természetes állapothoz közelítés érdekében szabad.
 - fb) az építmények a környezettel funkcionális és esztétikai összhangban, tájba illesztve helyezhetők el. A külterületi épületek kialakítása a helyi építészeti hagyományoknak megfelelő anyaghasználattal és formavilág szerint történjen.
 - fc) az utak melletti fasorok védendőek, folyamatos ápolásukról, szükség szerint tájra jellemző, lombhullató fafajokkal történő pótlásukról gondoskodni kell.

12. SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK, MŰTÁRGYAK TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEI

26.§ (1) A teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére elsősorban a település településképi szempontból egyéb területe alkalmas.

- (2) Elektronikus hírközlési építményt, valamint elektromos elosztót, oszloptranzformátort
 - a) elsősorban állami vagy önkormányzati közterületen, meglévő alépítmények közös eszközhasználatával kell elhelyezni,
 - b) műemléki vagy helyi védettségű épületek közeléből a következő rekonstrukció alkalmával át kell helyezni a látvány kedvezőbb érvényesülése érdekében.
- (3) Tájképvédelmi területen új önálló adóantenna nem helyezhető el.
- (4) A település területén elektronikus hírközlési magasépítmény, adótorony, 6 m magasságot meghaladó antennatartó szerkezet, illetve antennával szerelt antennatartó szerkezet, zászlótartó oszlop elhelyezése

- a) belterületen, illetve a belterületi határtól számított 200 méteres távolságon belül, valamint védett természeti területen tiltott,
 - b) egyéb területeken a tájba illeszkedés a környezeti állapotadat részét képező látványtervvel igazolandó.
- (5) A település területén 10 méternél magasabb hírközlési magaspítmény, adótorony, antennatartó szerkezet, illetve antennával szerelt antennatartó szerkezet nem helyezhető el.

13. A REKLÁMHORDOZÓK TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEI

13.1 Reklámok elhelyezésére vonatkozó szabályok

- 27.§ (1) A településkép fokozottabb védelme érdekében a közterületeken, valamint közterületnek nem minősülő, de a közterületről látható magántelkeken és épületeken reklámhordozó csak úgy és olyan méretben, megjelenési formában helyezhető el, hogy az a településkép megőrzését, érvényesülését vagy kialakítását e rendeletben foglaltak figyelembevételével ne sértse és ne akadályozza.
- (2) A lakosság általános tájékoztatását szolgáló útbaigazító tábla, térkép vagy más jelzés közterületen szabadon elhelyezhető. Kialakítása, anyaghasználata, formavilága a helyi hagyományokhoz alkalmazkodik. Elhelyezése a táj- és településképet, utcaképet nem bonthatja meg, jogos érdeket nem sérthet, közforgalmat nem akadályozhat és a közbiztonságot nem veszélyeztethet.
 - (3) A helyi termelő, szolgáltató, vendéglátó egységek tevékenységük hirdetésére saját ingatlanukon belül cégeket, figyelemfelkeltő táblákat, feliratokat helyezhetnek el, illetve más ingatlanon belül ilyeneket - a tulajdonos hozzájárulásával - kialakíthatnak.
 - (4) Reklámokat támfal, kerítés, kapuzat, épület homlokzatának szerves (építészetiileg megkomponált) részeként, építési telkeken önállóan, továbbá közterületi utcabútoron kerülhet elhelyezésre. Hideg színhőmérsékletű megvilágítás (neon, halogén, lézer fényfényforrás), vibráló, pulzáló fényjelenség nem alkalmazható.
 - (5) A helyi területi védelem alá vont települési területeken, valamint a fő közlekedési utak mentén – kivéve az önkormányzat által telepített reklám hordozót - közterületi és közterületről látható magánterületen reklámhordozó nem helyezhető el. Ezen a területen reklám és reklámhordozó csak meglévő épületre, a benne folytatott tevékenység hirdetésére helyezhető ki.
 - (6) Az előző bekezdések tilalmai alól - legfeljebb évente összesen tizenkét naptári hét időszakra - eltérés adható, ha a település szempontjából jelentős valamely eseményről való tájékoztatás érdekében az szükséges.
- 28.§ (1) A település közigazgatási területén tiltott valamennyi e rendeletben, a településképről szóló törvényben (a továbbiakban: Tvtv.), valamint a Tvtv. felhatalmazása alapján kiadott, a településkép védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV. 28.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Kr.) tiltott vagy nem szabályozott reklám közzététele.
- (2) Reklámhordozók elhelyezése a hagyományosan kialakult településképet nem változtathatja meg hátrányosan.
 - (3) Reklámhordozó az épületek utcai homlokzatán – építési reklámháló kivételével – nem helyezhető el.
 - (4) Magántulajdonban álló ingatlanon elhelyezett reklámhordozó a telekhatárt nem keresztezheti és közvetlenül a telekhatáron nem helyezhető el.
 - (5) Utcabútoroktól számítva egy adott útszakasz menetirány szerinti azonos oldalán ötven méteren belül további reklámhordozó nem helyezhető el. A tilalom nem vonatkozik a reklámközzétételre nem használt információs célú berendezésekre, funkcionális célú utcabútorokra, közérdekű reklámfelületre, továbbá az építési reklámhálóra.
 - (6) Reklámhordozó megvilágítása céljából kizárólag 80 lumen/Watt mértéket meghaladó hatékonyságú, statikus meleg fehér színű fényforrások használhatók.

- (7) Reklám analóg és digitális felületen, állandó és változó tartalommal is közzétehető.
- (8) A közérdekű molinó, az építési reklámháló és a közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés kivételével molinó, ponyva vagy háló reklámhordozóként, reklámhordozót tartó berendezésként nem alkalmazható.
- 29.§ (1) A településképi szempontból meghatározó területeken reklám közzététele, illetve reklámhordozók, reklámhordozót tartó berendezések elhelyezése kizárólag utcabútor alkalmazásával lehetséges.
- (2) Nem helyezhető el reklámhordozó, reklámhordozót tartó berendezés a helyi területi védelem alatt álló területeken (lsd. 1. melléklet).
- 30.§ (1) A településképi szempontból meghatározó területeken kizárólag olyan funkcionális célokat szolgáló utcabútor helyezhető el, amelynek kialakítása a településképi megjelenést nem befolyásolja hátrányosan.
- (2) A településképi szempontból kiemelt területeken létesített funkcionális célú utcabútor esetén kizárólag az utcabútor felülete vehető igénybe reklámközzététel céljából.
- (3) A funkcionális célokat szolgáló utcabútorként létesített információs célú berendezés reklámközzétételre alkalmas felületének legfeljebb kétharmadán tehető közzé reklám. Más célú berendezés reklámcéllra nem használható, a közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés felülete sem használható reklámcéllra.
- (4) Információs célú berendezés az alábbi gazdasági reklámnak nem minősülő közérdekű információ közzétételére létesíthető:
- a) az önkormányzat működés körébe tartozó információk;
 - b) a település szempontjából jelentős eseményekkel kapcsolatos információk;
 - c) a településen elérhető szolgáltatásokkal, ügyintézési lehetőségekkel kapcsolatos tájékoztatás nyújtása;
 - d) idegenforgalmi és közlekedési információk;
 - e) a társadalom egészét vagy széles rétegeit érintő, elsősorban állami vagy önkormányzati információk;
- (5) A más célú berendezés reklámcéllra nem használható, kivéve a közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés. A közterület fölé nyúló árnyékoló berendezés egész felülete használható reklámcéllra.

13.2 Reklámhordozóra, reklámhordozó berendezésekre vonatkozó követelmények

- 31.§ (1) A település közterületein reklámhordozó elhelyezhető
- a) horganyozott és szinterezett acélból, vagy szinterezett alumíniumból készült eszközön;
 - b) plexi vagy biztonsági üveg mögött;
 - c) hátsó fényforrás által megvilágított eszközben;
 - d) állandó és változó tartalmat is megjelenítő eszközön;
- (2) A település közterületein reklámhordozó nem helyezhető el egymástól számított 2 méteres távolságon belül – ide nem értve az egyetlen funkcionális célú utcabútoron történő több reklámhordozó elhelyezését – sem horizontálisan, sem vertikálisan.
- (3) A közérdekű reklámfelület, az utasváró és a kioszk kivételével a reklám elhelyezésére szolgáló reklámhordozón kialakítható reklámfelület legalább egyharmadán a helyi Önkormányzat az információs célú berendezésekre megállapított információk közzétételére jogosult.

V. FEJEZET A TELEPÜLÉSKÉPI-ÉRVÉNYESÍTÉS ESZKÖZEI

14. Szakmai konzultáció

- 32.§ (1) A polgármester településképi szakmai konzultációt biztosít - a vonatkozó kormányrendelet keretei között, minden hatósági engedélyhez kötött, vagy ahhoz nem kötött építési tevékenységekre vonatkozóan
- (2) Az épített környezet védelméről szóló 1997. évi LXVIII. tv. (továbbiakban: Étv.) 33/A. § szerinti egyszerű bejelentéshez kötött építési tevékenységekre vonatkozóan a szakmai konzultáció kötelező. Ennek elmulasztása esetén, valamint, ha a helyi építési szabályzat és településképi rendelet követelményeit a kivitelezés során nem tartották be a tervezés és a kivitelezés során, a polgármester hatósági intézkedést kezdeményezhet a hatáskörrel rendelkező hatóságnál a jogsértés megszüntetése érdekében. Továbbá e rendelet keretei között, e magatartás elkövetőjével szemben a polgármester településképi kötelezést írhat elő, illetve településképi bírságot szabhat ki.
 - (3) A szakmai konzultáció elsősorban a hatályos helyi építési szabályzat követelményeire és e rendeletben foglalt településképi követelményekre terjed ki.
 - (4) A szakmai konzultációt az építési tevékenység megvalósulásában résztvevő megbízott, jogosult szakemberek (tervező, kivitelező), a tulajdonos és az építető is kérheti.
 - (5) A konzultációról a 3. melléklet tartalma szerinti emlékeztető készül, amelyben röviden rögzíteni kell a felvetett javaslatokat, tervek esetén azokat az emlékeztető mellé csatolva, valamint a főépítésznek, (annak foglalkoztatása hiányában a polgármesternek) lényeges nyilatkozatait. Az emlékeztetőben rögzített nyilatkozatok kötik a települési önkormányzatot a településképi véleményezési, bejelentési és kötelezési eljárás során.

15. Településképi véleményezési eljárás

- 33.§ (1) A polgármester településképi véleményezési eljárást folytathat le - a vonatkozó kormányrendelet keretei között, e rendeletben meghatározott módon, minden hatósági építési engedélyhez kötött építési tevékenységekre vonatkozóan.
- (2) A településképi véleményezési eljárás lefolytatása csak főépítész foglalkoztatása esetén lehetséges. A polgármester a településképi véleményének kialakításához kikéri a főépítész szakmai állásfoglalását, amely a vélemény szakmai megalapozását jelenti.
 - (3) A településképi véleményezési eljárást az építető vagy az általa megbízott személy (a továbbiakban együtt: kérelmező) kezdeményezhet a polgármesterhez benyújtott - papíralapú - kérelemmel. A településképi vélemény kérelem tartalmát és benyújtandó mellékleteit e rendelet 3. melléklete tartalmazza.
 - (4) A kérelmező a kérelemmel egyidejűleg benyújtandó a véleményezendő tervdokumentáció
a) papíralapon, vagy
b) a főépítésznek elektronikus hozzáférést biztosítva, a hivatali elektronikus címen.
 - (5) A településképi véleményezési eljárásban a polgármester az építésügyi engedélyezési eljárást megelőzően, - a megkeresés beérkezésétől számított 15 napon belül, a településképi követelmények teljesítésével kapcsolatban - véleményt ad az építésügyi hatósági engedély kérelemhez.

15.1 Szakmai álláspont meghatározása

- 34.§ (1) A főépítész szakmai álláspontjának kialakítása során vizsgálni kell, hogy a tervezett épület és telepítés:
- a) megfelel-e a helyi építési szabályzatban foglalt előírásoknak;
 - b) figyelembe veszi-e a (település) építészeti illeszkedésre vonatkozó beépítési előírásokat,

- c) az utcaképben a szomszédos épületekkel egyenértékű vagy kedvezőbb beépítést, illetve településképi megjelenést eredményez-e.
- (2) A telepítéssel kapcsolatban vizsgálni kell, hogy:
- a) a beépítés módja megfelel-e a környezetbe illeszkedés követelményének;
 - b) megfelelően veszi-e figyelembe a kialakult, illetve átalakuló környező beépítés adottságait, rendeltetésszerű használatának és fejlesztésének lehetőségeit;
 - c) nem korlátozza-e indokolatlan mértékben a szomszédos ingatlanok benapozását, építmények kilátását, illetve rálátását;
 - d) több építési ütemben megvalósuló új beépítés, illetve meglévő építmények bővítése esetén
 - da) biztosított lesz- vagy marad-e az előírásoknak és az illeszkedési követelményeknek megfelelő további fejlesztés, bővítés megvalósíthatósága;
 - db) a beépítés javasolt sorrendje megfelel-e a rendezett településképpel kapcsolatos követelményeknek.
- (3) Az alaprajzi elrendezéssel kapcsolatban vizsgálni kell, hogy:
- a) az alaprajz és a tervezett rendeltetés, illetve az azzal összefüggő használat sajátosságaiból eredően, nem korlátozza-e, illetve zavarja-e indokolatlan mértékben a szomszédos ingatlanok rendeltetésszerű használatát;
 - b) az alaprajzi megoldások nem eredményezik-e az épület tömegének, illetve homlokzatainak településképi szempontból kedvezőtlen megjelenését.
- (4) Az épület homlokzatának és tetőzetének kialakításával kapcsolatban vizsgálni kell, hogy:
- a) azok építészeti megoldásai megfelelően illeszkednek-e a kialakult, illetve a településrendezési eszköz szerint átalakuló épített környezethez;
 - b) a homlokzatot tagolása, a nyílászárók kiosztása összhangban van-e az épület rendeltetésével és használatának sajátosságaival;
 - c) a terv javaslatot ad-e a rendeltetéssel összefüggő reklám- és információs berendezések elhelyezésére és kialakítására;
 - d) a terv településképi szempontból kedvező megoldást tartalmaz-e az épület gépészeti és egyéb berendezései, tartozékai elhelyezésére, továbbá
 - e) a tetőzet kialakítása – különösen hajlásszöge és esetleges tetőfelépítményei – megfelelően illeszkednek-e a domináns környezet adottságaihoz.
- (5) A határoló közterülettel való kapcsolatot illetően vizsgálni kell, hogy:
- a) a közterülethez közvetlenül kapcsolódó szint alaprajzi kialakítása, illetve ebből eredő használata:
 - aa) korlátozza-e a közúti közlekedést és annak biztonságát;
 - ab) korlátozza-, illetve zavarja-e a gyalogos és a kerékpáros közlekedést és annak biztonságát;
 - ac) megfelelően veszi-e figyelembe a közterület adottságait és esetleges berendezéseit, műtárgyait, valamint növényzetét, illetve ebből eredően
 - ad) a terv megfelelő javaslatokat ad-e az esetleg szükségessé váló – a közterületet érintő – beavatkozásokra,
 - b) az esetleg a közterület fölé benyúló építmény-részek, illetve szerkezetek és berendezések milyen módon befolyásolják a közterület használatát, különös tekintettel a meglévő, illetve a telepítendő fákra, fasorokra.

15.2 A véleményezés részletes szempontjai

35.§ (1) A polgármester a főépítész szakmai álláspontját nem bírálhatja felül, de mérlegelheti egy eseti helyi építészeti-műszaki szakértői csoport összehívását, a szakmai álláspont felülvizsgálata miatt.

- (2) Amennyiben a településképi véleményezésre benyújtott építészeti-műszaki tervdokumentációban foglaltak a helyi építési szabályzat valamely előírásának nem felel

meg, akkor a településképi követelmények vizsgálata nem válik relevánssá, a kérelmet nemleges javaslattal el kell utasítani.

- (3) A településképi véleményben a polgármester a tervezett építési tevékenységet településképi követelmények teljesítésével kapcsolatban
 - a) javasolja,
 - b) feltétellel javasolja,
 - c) nem javasolja.
- (4) Ha a polgármester határidőn belül nem nyilvánít véleményt, hozzájárulását megadottnak kell tekinteni.
- (5) A településképi véleményt – a kérelem beérkezésétől számított legfeljebb 15 napon belül – meg kell küldeni a kérelmezőnek, és (pdf formátumban) az ÉTDR elektronikus tárhelyre is fel kell tölteni.
- (6) Az eljárást az építésügyi hatósági eljáráshoz kapcsolódóan, azt megelőzően kell lefolytatni. A döntés ellen önálló jogorvoslatnak nincs helye, az csak az építésügyi hatósági ügyben hozott döntés keretében vitatható.

16. Településképi bejelentési eljárás

36.§ A polgármester településképi bejelentési eljárást folytat le - a vonatkozó kormányrendelet keretei között, e rendeletben meghatározott esetekben és módon - hatósági engedélyhez nem kötött vagy az Étv. 33/A. § szerinti egyszerű bejelentéshez nem kötött építési tevékenységek, hirdetéselhelyezések és épületek rendeltetés-módosításaira vonatkozóan.

37.§ A polgármester a településképi véleményének kialakításához kikéri a főépítész szakmai állásfoglalását.

38.§ A hatósági építési engedély nélkül, de településképi bejelentési eljárással végezhető építési munkák esetei:

1. Építmény átalakítása, felújítása, helyreállítása, korszerűsítése, homlokzatának megváltoztatása, ha e tevékenységek a csatlakozó építmény alapozását vagy tartószerkezetét is érintik.
2. Meglévő építmény utólagos hőszigetelése, homlokzati nyílászáró cseréje, a homlokzatfelület színezése, a homlokzat felületképzésének megváltoztatása.
3. Meglévő építményben új égéstermék-elvezető kémény létesítése.
4. Új, önálló (homlokzati falhoz rögzített vagy szabadon álló) égéstermék-elvezető kémény építése melynek magassága a 6,0 m-t nem haladja meg.
5. Az épület homlokzatához illesztett előtető, védőtető, ernyőszerkezet építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése, megváltoztatása.
6. Épületben az önálló rendeltetési egységek számának változtatása.
7. A 14. pont e) alpontjában és a 29. pontban foglaltak figyelembevételével a kereskedelmi, vendéglátó rendeltetésű épület építése, bővítése, amelynek mérete az építési tevékenység után sem haladja meg a nettó 20,0 m² alapterületet.
8. Nem emberi tartózkodásra szolgáló építmény építése, átalakítása, felújítása, valamint bővítése, amelynek mérete az építési tevékenység után sem haladja meg a nettó 100 m³ térfogatot és 4,5 m gerincmagasságot.
9. Önálló reklámtartó építmény építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése, megváltoztatása.
10. Temető területén:
 - d) sírbolt, urnasírbolt építése, bővítése, melynek mérete az építési tevékenység után sem haladja meg a nettó 50 m² alapterületet, vagy a 3,0 m magasságot,
 - e) urnafülke, sírhely, sírjel építése, elhelyezése.
11. Szobor, emlékmű, kereszt, emlékjel építése, elhelyezése, ha annak a talapzatával együtt mért magassága nem haladja meg a 6,0 m-t.

12. Emlékfal építése, amelynek talapzatával együtt mért magassága nem haladja meg a 3,0 m-t.
13. Park, játszótér, sportpálya megfelelőségi igazolással - vagy 2013. július 1-je után gyártott szerkezetek esetében teljesítménynyilatkozattal - rendelkező műtárgyainak építése, egyéb építési tevékenység végzése.
14. Megfelelőség-igazolással - vagy 2013. július 1-je után gyártott szerkezetek esetében teljesítménynyilatkozattal - rendelkező építményszerkezetű és legfeljebb 180 napig fennálló
 - a) rendezvényeket kiszolgáló színpad, színpadi tető, lelátó, mutatványos, szórakoztató, vendéglátó, kereskedelmi, valamint előadás tartására szolgáló építmény,
 - b) kiállítási vagy elsősegélyt nyújtó építmény,
 - c) levegővel felfűjt vagy feszített fedések (sátorszerkezetek),
 - d) ideiglenes fedett lovarda,
 - e) legfeljebb 50 fő egyidejű tartózkodására alkalmas - az Országos Tűzvédelmi Szabályzat szerinti - állvány jellegű építmény építése.
15. Növénytermesztésre szolgáló üvegház építése, bővítése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, megváltoztatása.
16. Növénytermesztésre szolgáló fóliasátor építése, bővítése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, megváltoztatása.
17. A 6,0 m vagy annál kisebb magasságú, a 60 m³ vagy annál kisebb térfogatú siló, ömlesztettanyag-tároló, nem veszélyes folyadékok tárolója, nem veszélyes anyagot tartalmazó, nyomástartó edénynek nem minősülő, föld feletti vagy alatti tartály, tároló elhelyezéséhez szükséges építmény építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése.
18. A magánhasználatú kerti víz-, fürdőmedence, kerti tó építése.
19. A telek természetes terepszintjének építési tevékenységgel összefüggő, 1,0 m-nél nem nagyobb mértékű, végleges jellegű megváltoztatása.
20. Támfal építése, bővítése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, megváltoztatása, amelynek mérete az építési tevékenységgel nem haladja meg a rendezett alsó terepszinttől számított 1,5 m magasságot.
21. Kerítés, kerti építmény, tereplépcső, járda és lejtő, háztartási célú kemence, húsfüstölő, jégverem, valamint zöldségverem építése, építménynek minősülő növénytámasz, növényt felfuttató rács építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése.
22. Mobil illemhely, mobil mosdó, mobil zuhanyozó elhelyezése, árnyékszék építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése.
23. Napenergia-kollektor, szellőző-, klíma-, riasztóberendezés, villámhárító-berendezés, áru- és pénzautomata, kerékpártartó, zászlótartó építményen vagy építményben való elhelyezése.
24. Építménynek minősülő, háztartási hulladék elhelyezésére szolgáló hulladékgyűjtő és -tároló, sorompó, árnyékoló elhelyezése.
25. Telken belüli közmű becsatlakozási és -pótló műtárgy építése.
26. Telken belüli geodéziai építmény építése.
27. Zászlótartó oszlop (zászlórúd) építése, amelynek terepszinttől mért magassága a 6,0 métert nem haladja meg.
28. Építési tevékenység végzéséhez szükséges, annak befejezését követően elbontandó állványzat és felvonulási építmény építése.
29. A 7. pontban és a 14. pont e) alpontjában foglaltak figyelembevételével a magasles, vadetető, erdei építmény, kilátó építése, amelynek a terepcsatlakozástól mért legfelső pontja az 5,0 m-t nem haladja meg.

30. Közforgalom elől elzárt, telken belüli átereszt, bejáró-, átjáró-híd építése.
31. A legfeljebb 2,0 m mélységű és legfeljebb 20 m³ légtérű pince építése, meglévő felújítása, helyreállítása, átalakítása, korszerűsítése, bővítése.
32. Közterületen, filmforgatáshoz kapcsolódó építmény építése.
- 39.§ Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni meglévő építmények rendeltetésének – részleges vagy teljes – megváltoztatása esetén, amennyiben az
- lakófunkciót érint, annak változásával jár.
 - az érintett ingatlan lakóterületen van.
- 40.§ (1) Településképi bejelentési eljárást kell lefolytatni – a vonatkozó kormányrendelet szerinti - hatósági engedélyezési eljáráshoz nem kötött reklám és reklámhordozó, üzleti-információs célú berendezés, valamint információs célú berendezés elhelyezése előtt minden esetben.
- Reklám és reklámhordozó üzleti-információs célú berendezés, valamint információs célú berendezés településképi bejelentési eljárás tudomásulvételi döntése alapján helyezhető el.
 - A reklámhordozó, kihelyezését tudomásul venni akkor lehet, ha
 - a reklám kihelyezője helyi adóalany, és adószámla pozitív egyenlege igazolt.
 - a vonatkozó közúti közlekedési jogszabályokban előírt szabályok a reklám elhelyezése után is betarthatók.
 - főutak mentén való elhelyezéseknél, a közlekedési hatóság hozzájáruló nyilatkozata igazolt.

16.1 A településképi bejelentési eljárás általános szabályai

- 41.§ (1) A településképi bejelentési eljárás a kérelmező által a polgármesterhez benyújtott – papíralapú – kérelemre indul. A bejelentéshez a megértéshez kellő mértékben kidolgozott egyszerűsített műszaki tervdokumentáció szükséges. A kérelem tartalmát és benyújtandó mellékleteit e rendelet 3. melléklete tartalmazza.
- A polgármester településképi bejelentésre vonatkozó önkormányzati hatósági döntést ad ki. Döntésével szemben a települési önkormányzat képviselő-testületéhez lehet fellebbezni, 5000.- Ft illeték lerovása mellett, a kézhezvételtől számított 15 napon belül.
 - Az (1) bekezdés szerinti tevékenység a bejelentés alapján megkezdhető, ha ahhoz más hatósági engedély nem szükséges, és a polgármester a tevékenység végzését a bejelentést követő 15 napon belül nem tiltja meg.
 - A településképi bejelentési eljárás során meghozott döntésben foglaltak megszegése vagy a bejelentés elmulasztása esetén településképi kötelezés, és önkormányzati településképi bírság jogkövetkezményei alkalmazhatók.
 - Hatósági engedélyhez kötött, de a jogerős engedélytől eltérően megvalósuló – az eltérést nézve hatósági engedélyhez nem kötött – építési munkák csak településképi bejelentési eljárás alapján, településképi polgármesteri döntéssel végezhetők.
 - Amennyiben a hirdetés és hirdetéshordozó elhelyezésére közterületen kerül sor, a közterület-használati engedély kiadásának a feltétele csak a településképi bejelentés tudomásulvételét tartalmazó igazolás megléte, és az abban meghatározott kikötések betartása lehet.

16.2 Reklámok és reklámhordozók elhelyezésének szabályai

- 42.§ (1) A polgármester településképi bejelentési eljárást folytat le a Kr.-ben szereplő általános településképi követelmények és a reklám és reklámhordozó elhelyezési követelmények tekintetében a reklámok és reklámhordozók elhelyezését megelőzően.
- A polgármester ezt a településképi bejelentési eljárást a Tvtv-ben, a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: Tr.) és a jelen rendelet 51.§ szerinti eljárási szabályok szerint folytatja le.

- (3) A reklám és reklámhordozó elhelyezésére vonatkozóan a polgármester településképi bejelentési tudomásulvételének érvényességi ideje a kiadmányozástól számított egy év.
 - (4) A reklám és reklámhordozó elhelyezése a településképi bejelentés alapján – a polgármester tudomásul vételét tartalmazó hatósági határozatának birtokában, az abban foglalt esetleges kikötések figyelembevételével – megkezdhető, ha ahhoz más hatósági engedély nem szükséges.
 - (5) E rendeletben foglalt településképi kötelezettségek megsértésével kapcsolatos hatósági eljárásra a Tvtv., a Tr. és a Kr. illetve a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- 43.§ (1) A polgármestertől jelentősnek minősített eseményről való tájékoztatás érdekében a reklám közzétevője, a jelentősnek minősített esemény időtartamára, legfeljebb azonban valamennyi jelentős esemény esetén, együttesen naptári évente tizenkét hét időtartamra településképi bejelentési eljárásban eltérést kérhet.
- (2) A polgármester döntése nem pótolja, illetve helyettesíti a reklám közzétételéhez szükséges, jogszabályban előírt egyéb hatósági engedélyeket, melyeknek a beszerzése a reklám közzétevőjének feladata.
 - (3) A reklám közzétevője az eltérést a településképi bejelentési eljárás lefolytatására irányuló írásbeli kérelmével kezdeményezheti.

17. A településképi kötelezési eljárás

- 44.§ (1) Ha az ingatlan tulajdonosa a településképi rendeletben foglalt településképi követelményeket megsértette, az önkormányzat polgármestere felhívja az ingatlantulajdonos figyelmét a jogszabálysértésre, és végzésben megfelelő határidőt biztosít a jogszabálysértés megszüntetésére.
- 45.§ (1) Településképi kötelezési eljárást lehet kezdeményezni hivatalból vagy kérelemre, ha az 44.§ (1) felhívása sikertelen, illetve egyéb tudomásulvételi esetben.
- (2) A településképi kötelezésben az önkormányzat polgármestere önkormányzati hatósági döntéssel, a településképi követelmények teljesülése érdekében az ingatlan tulajdonosát az építmény, építményrész felújítására, átalakítására vagy elbontására kötelezheti, határidő megadásával.
- 46.§ A településképi követelmények megszegése településképi kötelezési eljárást von maga után a következő okok miatt:
- a) a településképet zavaró, bejelentés nélkül vagy bejelentéstől eltérően megvalósított hirdetés vagy hirdeteshordozó elbontása és az eredeti állapot visszaállítása érdekében, ha az nem felel meg a településképi követelményeknek vagy:
 - aa) műszaki állapota nem megfelelő, jó karbantartása elmaradt,
 - ab) tartalma idejétmúlt, aktualitását veszítette, a hirdetett tevékenység megszűnt,
 - ac) épülethomlokzat megjelenését, harmóniáját rontja, díszítést takar el,
 - ad) nem illeszkedik az ajánlott közterületi hirdeteshordozókhoz, vagy
 - ae) erős és szokatlan, környezetétől eltérő színeivel, fényeivel a környezetéhez nem illeszkedik.
 - b) a településképi védett értékek, valamint településképet befolyásoló rendeltetés- és területhasználat védelme érdekében, ha egy építmény műszaki, esztétikai állapota nem felel meg a településképi követelményeknek, különösen ha
 - ba) átépítése vagy színezése az egységes és harmonikus településképet rontja,
 - bb) leromlott és fenntartást nélkülöző műszaki állapotából eredően a homlokzati vakolat vagy ornamentika hiányos, a homlokzat színezése lekopott,
 - bc) a homlokzat színezése nem egységes (homlokzatonként többféle),
 - bd) a rendeltetésváltás esetén a rendeltetés a területhasználattal ellentétes, vagy ha az ingatlan beépítetlen részét nem a településképi követelményeknek megfelelően használják,

- be) az építmény bejelentési eljárás nélkül, vagy attól eltérően került átépítésre vagy változott a funkciója és sérti a településképet.
- c) a telek zöldfelületének használati módja, karbantartása és fenntartása nem felel meg a településképi követelményeknek,
- d) az ingatlan tulajdonosa a jókarbantartási kötelezettségét elmulasztja és a telek, illetve az épület ingatlan megjelenése sérti a településképet – kivéve, ha az az építéshatósági, vagy építésfelügyeleti eljárás hatálya alá tartozik.

18. A településképi bírság

- 47.§ (1) A településképi rendelet településképi követelményeinek megszegése vagy végre nem hajtása esetén, e magatartás elkövetőjével szemben az önkormányzat képviselő-testülete településképi önkormányzati bírságot szabhat ki, a településképi bejelentési eljárás során meghozott döntésben foglaltak megszegése vagy a településképi kötelező konzultáció és településképi bejelentés elmulasztása, vagy a településképi kötelezés jogkövetkezményének eredménytelensége esetén.
- (2) A bírság kiszabásának összege:
- a) településképi bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén 50 000 - 100 000 forint,
 - b) a polgármester tiltása ellenére végzett tevékenység esetén 100 000 - 200 000 forint,
 - c) a bejelentési dokumentációban foglaltaktól eltérő tevékenység folytatása esetén az eltérés mértékétől függően legalább 100 000 forint, legfeljebb 500 000 forint,
 - d) településképi kötelezésben foglaltak végre nem hajtása esetén alkalmanként legalább 300 000 forint, legfeljebb 1 000 000 forint.
- (3) A bírság kiszabása során a önkormányzat képviselő-testülete mérlegelési jogkörében figyelembe veszi a jogsértés súlyát, számát, a településképi védelméhez fűződő érdek sérelmének mértékét, a jogsértés ismételtségét, időtartamát, a jogsértéssel elért előny vagy hátrány mértékét és a kötelezett adóalany előző évi adózott eredményét.
- (4) A településképi kötelezés határidőn túli elmulasztása esetén a polgármester önkormányzati hatósági jogkörében eljárva, a legmagasabb összegű településképi bírságot ismételten mindaddig kiszabhatja, amíg a jogsértő állapot meg nem szűnik.
- (5) A településképi bírság ismételt kiszabása esetén a mérlegelés szempontjai az önkormányzati településképi bírság kiszabásánál arányos a mulasztással okozott jogsértő magatartás következményeivel, illetve a jogkövető magatartás megszegésének súlyával.
- (6) A bírság megfizetése nem mentesíti a kötelezettet a jogsértő állapot megszüntetésének kötelezettsége alól.
- (7) A jogsértő állapot előírt határidőn belüli megszüntetésének elmulasztása miatt a bírság ismételten kiszabható.
- (8) Az önkormányzat a jogsértő állapot megszüntetéséről, az eredeti állapot visszaállításáról, saját hatáskörben is intézkedhet.
- (9) A jogerősen kiszabott és be nem fizetett településképi bírság adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül.
- (10) A kiszabott településképi bírság az önkormányzat településképi támogatási és ösztönző rendszerének bevételeit képezi.

VI. FEJEZET ÖNKORMÁNYZATI TÁMOGATÁSI ÉS ÖSZTÖNZŐ RENDSZER

- 48.§ (1) Az önkormányzat a településképi követelmények megvalósulása és a helyi védett építészeti örökség megóvása érdekében önkormányzati támogatási és ösztönző rendszert vezet be és alkalmaz, az e rendelet hatálya alá tartozó védett értékek megóvása érdekében végzett

építési munkák, helyrehozatali kötelezettséggel terhelt épület és védett épület rendeltetésszerű használatához szükséges mértéket meghaladó építési munkák elvégzéséhez.

(2) Az építési munkák elvégzéséhez szükséges költségeket pályázati úton elnyerhető támogatással segíti, e rendeletben meghatározott, az önkormányzat költségvetésében elkülönített településképi bírságokból és egyes építményadókból befolyt összeg mértékéig.

49.§ (1) A településképi követelmények alkalmazásának és a védett értékek megóvása érdekében végzett építési munkákra a pályázatokat minden év január 31. napjáig kell kiírni, a Képviselő-testület adott évre vonatkozó döntése alapján. A pályázat kiírásáért a polgármester a felelős.

(2) Pályázatot nyújthat be minden olyan magánszemély, gazdasági társaság, civil szervezet, mely a település közigazgatási területén lévő helyi védelem alatt álló érték tulajdonosa, bérelője, használója. Benyújtási határidő: január 31.

(3) A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell:

- a) az építési tervdokumentációt,
- a) színezett homlokzati tervet,
- b) a megvalósítást szolgáló tételes költségvetést;
- c) a megpályázott munka elkészülésének tervezett határidejét;
- d) a megpályázott pénzösszeg megjelölését,
- e) a megpályázott pénzösszeg felhasználásának tervezett ütemét és végső határidejét;
- f) előzetes kötelezettségvállalást arra, hogy a támogatás elnyerése esetén a kapott összeget a pályázati feltételek szerint használja fel.
- g) jogi személy esetén emellett igazolni kell, hogy a településen közérdekű tevékenységet folytat.

(4) A beérkezett pályázatok előkészítéséért a polgármester felel, a Képviselő-testület a támogatás kiosztásáról és odaítélt összegeiről a költségvetési rendelet elfogadásával egyidejűleg dönt.

(5) Támogatás visszatérítendő kamatmentes, vagy vissza nem térítendő támogatás formájában nyújtható, ami nem lehet több a megpályázott építési munka költségvetésének 40 %-nál.

(6) A vissza nem térítendő támogatás nem lehet több a megpályázott építési munka költségvetésének 30 %-nál.

(7) A támogatást az Önkormányzat előfinanszírozás formájában nyújtja.

50.§ (1) Az Önkormányzat támogatást nyújthat továbbá természetes és jogi személyek részére központi finanszírozású pályázatok benyújtásához szükséges önerő biztosításához, amennyiben a pályázat összefügg az értékvédelem és a településképi követelmények céljával. A pályázati önrészként nyújtható támogatás külön meghatározott összeg, melyet sikeres pályázat esetén vissza nem térítendő támogatásként nyújthat az Önkormányzat.

(2) A beérkezett pályázatok előkészítéséért a polgármester felel, a véleményezi, majd a Képviselő-testület a támogatás kiosztásáról és odaítélt összegeiről a költségvetési rendelet elfogadásával egyidejűleg dönt.

(3) A döntésnek tartalmaznia kell a támogatásban részesítettek megnevezését, a támogatás mértékét, a védett érték és az azon végzett munkák megjelölését, visszatérítendő támogatás esetén a visszatérítés időtartamát.

(4) A konkrét támogatás feltételeit, folyósításának, elszámolásának módját, az elvégzett munkák elszámolási rendjét a támogatásban részesített tulajdonos és az önkormányzat által kötött szerződésben kell rögzíteni. A szerződést a jegyző készíti elő.

(5) Az elvégzett felújítási munkák megvalósulását és megfelelőségét a befejezési határidő lejártakor helyszínen ellenőrzi a főépítész (annak foglalkoztatása hiányában a polgármester).

(6) A támogatást nyújtó hivatala a munkák végzése alatt ellenőrzést végezhet. Amennyiben a megállapodástól eltérő tevékenység végzését vagy a támogatás nem okszerű felhasználását tapasztalják, a jegyzőnél a szükséges intézkedések megtételét kezdeményezhetik, és a támogatást az önkormányzat visszavonhatja.

(7) Amennyiben a támogatásban részesült a kedvezményes felújítás, karbantartás vagy pótlás támogatással érintett részét a megállapodásban meghatározott határidőn belül nem végzi el,

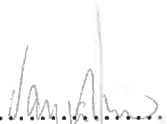
vagy nem igazolja a késedelmesség okát, a támogatás összegét – a pénztartozásokra érvényes késedelmi kamattal megnövelt összeggel – 30 napon belül köteles visszafizetni. A tartozás 3 hónap után adók módjára behajtható.

3.RÉSZ

VII. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

19. Hatálybalépés

51.§ Ez a rendelet a közzétételt követő 8. napon lép hatályba.

.....
Varga Jenő
polgármester

.....
Dr. Szabadics Zsuzsanna
jegyző

A rendelet kihirdetve 2017. december 27-én.

.....
Dr. Szabadics Zsuzsanna
jegyző

Tartalom

I. FEJEZET	BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK	1
1.A rendelet célja, hatálya.....		1
2.Értelmező rendelkezések		1
II. FEJEZET	A HELYI VÉDELEM	3
3.A helyi védelem feladata, általános szabályai, önkormányzati kötelezettségek.....		3
4.A helyi védelem fajtái		3
5.A helyi védelem alá helyezés és a védelem megszűnésének szabályai		4
6.A helyi védelmi döntéssel összefüggő önkormányzati feladatok		4
7.A helyi egyedi védelemhez kapcsolódó tulajdonosi kötelezettségek		5
III. FEJEZET	A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK ..	5
8.Településképi szempontból eltérő karakterű területek.....		5
9.Településképi szempontból meghatározó és nem meghatározó területek		5
IV. FEJEZET	TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEK	5
10. Helyi egyedi védelem egyedi építészeti követelményei		6
11. Területi építészeti követelmények		6
11.1Egyedi építészeti követelmények.....		7
11.1.1 Építmények anyaghasználata.....		7
11.1.2 Építmények tömegformálása		7
11.1.3 Építmények homlokzatalakítása		8
11.1.4 Zöldfelületek kialakítási módja		9
12. SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK, MŰTÁRGYAK TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEI... 9		
13. A REKLÁMHORDOZÓK TELEPÜLÉSKÉPI KÖVETELMÉNYEI.....		10
13.1Reklámok elhelyezésére vonatkozó szabályok.....		10
13.2Reklámhordozóra, reklámhordozó berendezésekre vonatkozó követelmények		11
V. FEJEZET	A TELEPÜLÉSKÉPI-ÉRVÉNYESÍTÉS ESZKÖZEI	12
14. Szakmai konzultáció		12
15. Településképi véleményezési eljárás		12
15.1Szakmai álláspont meghatározása.....		12
15.2A véleményezés részletes szempontjai		13
16. Településképi bejelentési eljárás.....		14
16.1A településképi bejelentési eljárás általános szabályai		16
16.2Reklámok és reklámhordozók elhelyezésének szabályai.....		16
17. A településképi kötelezési eljárás		17

18. A településképi bírság.....	18
VI. FEJEZET ÖNKORMÁNYZATI TÁMOGATÁSI ÉS ÖSZTÖNZŐ RENDSZER.....	18
VII. FEJEZET ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	20
19. Hatálybalépés.....	20

MELLÉKLETEK	2
1. melléklet: A település építészeti örökségének jegyzéke.....	2
1.1. fejezet A védelem alatt álló építmények	2
1.2. fejezet A település építészeti örökségének és közintézményeinek térképe	3
1.3. fejezet A helyi örökségvédelmi adatlap tartalmi minta	4
2. melléklet A településképi szempontból meghatározó területek jegyzéke és lehatárolása.....	5
2.1. fejezet A településképi szempontból meghatározó területek jegyzéke.....	5
2.2. fejezet A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása.....	5
2.2.1 Nemesszalók településképi szempontból meghatározó területek - Belterület.....	5
2.2.2 Nemesszalók településképi szempontból nem meghatározó területei – Külterület.....	6
2.3. fejezet Nemesszalók településképi szempontból meghatározó - eltérő karakterű - területek besorolása (kivonat a Településképi Arculati Kézikönyvből)	7
2.4. fejezet: Településképi szempontból meghatározó eltérő karakterű területek területi építészeti követelményei.....	8
3.melléklet	9
3.1. Nyomtatvány településképi szakmai konzultáció emlékeztető	9
3.2. Nyomtatvány településképi véleményezési eljárás kérelem.....	10
3.3. Nyomtatvány településképi bejelentési eljárás kérelem	11
FÜGGELÉKEK.....	12
1.függelék Településképi Arculati Kézikönyv (külön dokumentálva).....	13
2.függelék Értékvizsgálat – értékleltár (külön dokumentálva).....	13
3.függelék Településképi szempontból kiemelt területek jegyzéke és lehatárolása.....	13
3.1. Régészeti lelőhelyek:	13
3.2. Országosan védett műemlékek:	14
3.3. Településképi szempontból kiemelt területek lehatárolása	14
3.4. Településképi szempontból kiemelt területek lehatárolása (térkép 1. 2.).....	15
4. függelék: Növények telepítéséről, fenntartásáról és egyes fajok ellen való védekezésről	17
4.1. fejezet: Tájjelleg megtartására alkalmas növényfajok listája (új beültetéseknel alkalmazandó!)	17
4.2. fejezet: Az idegenhonos inváziós fajok	19
4.3. fejezet: A NATURA 2000 gyepterületek	20
4.4. fejezet: A növényvédelmi tevékenységről.....	21

MELLÉKLETEK

1. melléklet a 10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelethez

1. melléklet: A település építészeti örökségének jegyzéke

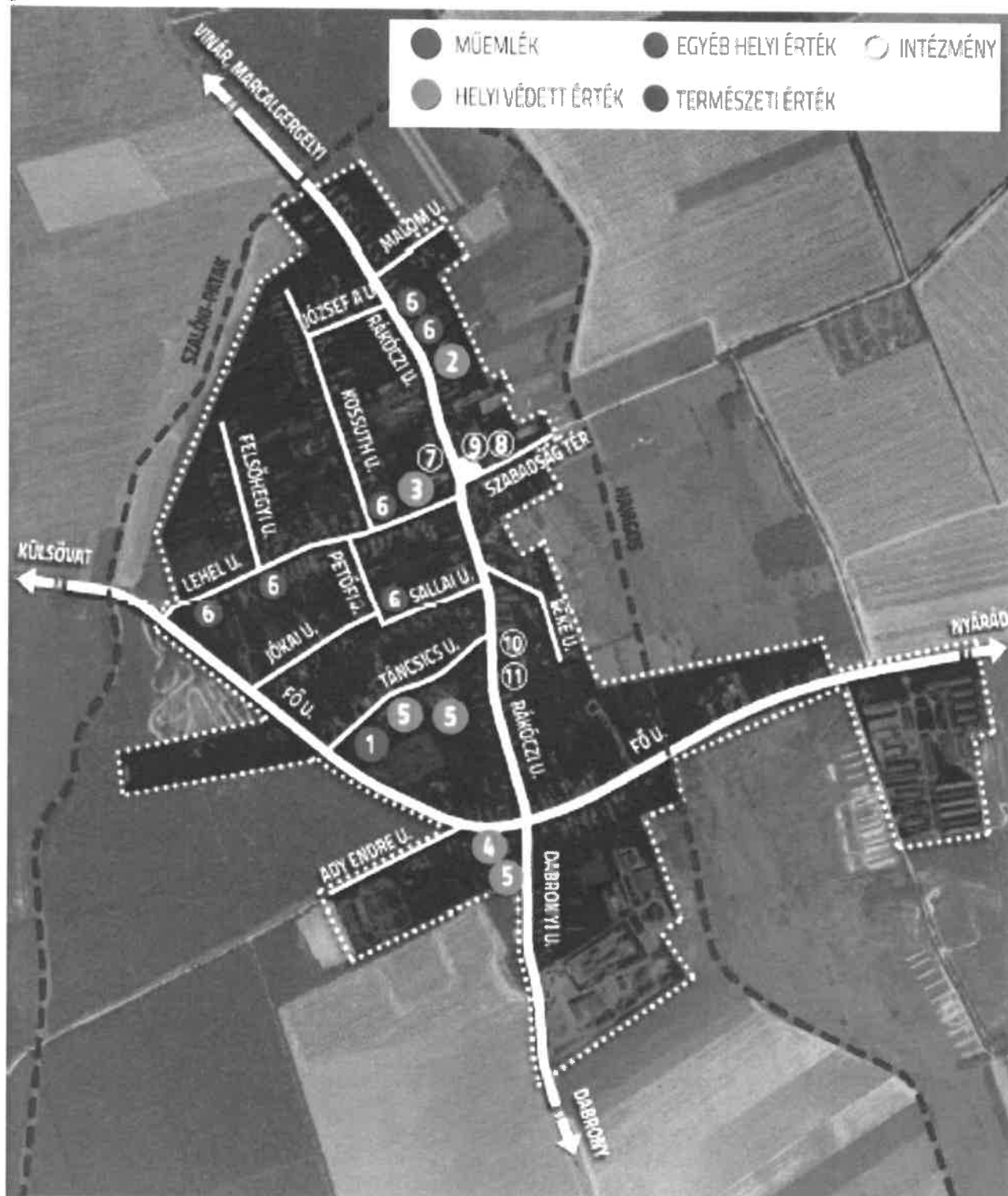
1.1. fejezet A védelem alatt álló építmények

Helyi védett épület, építmény, térelem

ssz	Megnevezése	Címe	Tulajdon	Datálása	Állapot	Helyi védett	Hrsz.
ÉPÜLETEK							
1.	Református templom	Rákóczi u.	egyházi		Jó	H	329
2.	R. k. templom	Fő u.	egyházi		Jó	H	503
3.	Evang. templom	Lehel u.	egyházi		jó	H	271
4.	Lakóház	Lehel u. 1.	magán		Jó	H	209
5.	Lakóház	Lehel u. 34.	magán		Jó	H	75
6.	Lakóház	Lehel u. 48.	magán		Közepes	H	72
7.	Lakóház	Rákóczi u. 53.	magán		Jó	H	306
8.	Lakóház	Rákóczi u. 59.	magán	1953	Jó	H	294
9.	Lakóház	Sallai u. 9.	magán	1922	jó	H	258
SÍREMLÉKEK. Római katolikus temető.							
1.	Temető területe	Zsidó temető	egyházi		jó	H	411 és 419
2.	Szalóky sírbolt	Köztemető	Egyházi	1886	közepes	H	416
3.	Szalóky sírbolt	Köztemető	Egyházi	1923	közepes	H	416
4.	Régi sírkövet (25 db.)	Köztemető (Nemesszalók)	Egyházi		jók	H	416

1.2. fejezet A település építészeti örökségének és közintézményeinek térképe

- 1 Szakonyi sírbolt
- 2 Református templom
- 3 Evangélikus templom
- 4 Római katolikus templom
- 5 Temetők (keresztény és izraelita)
- 6 Lakóépületek
- 7 Nemesszalóki Mezőgazdasági Rt.
- 8 Közös Fenntartású Általános Iskola és Nyilvános Könyvtár
- 9 Művelődési ház
- 10 Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal
- 11 Óvoda

1.3. fejezet A helyi örökségvédelmi adatlap tartalmi minta

cím	hrsz	1.
rendeltetés	EOV	
leírás	helyszínrajz	átnézeti helyszínrajz
védendő elemek	korrekciós javaslat,	
érték jellege	védelem jellege	
fénykép	fénykép	

cím	hrsz	2.
rendeltetés	EOV	
leírás	helyszínrajz	átnézeti helyszínrajz
védendő elemek	korrekciós javaslat,	
érték jellege	védelem jellege	
fénykép	fénykép	

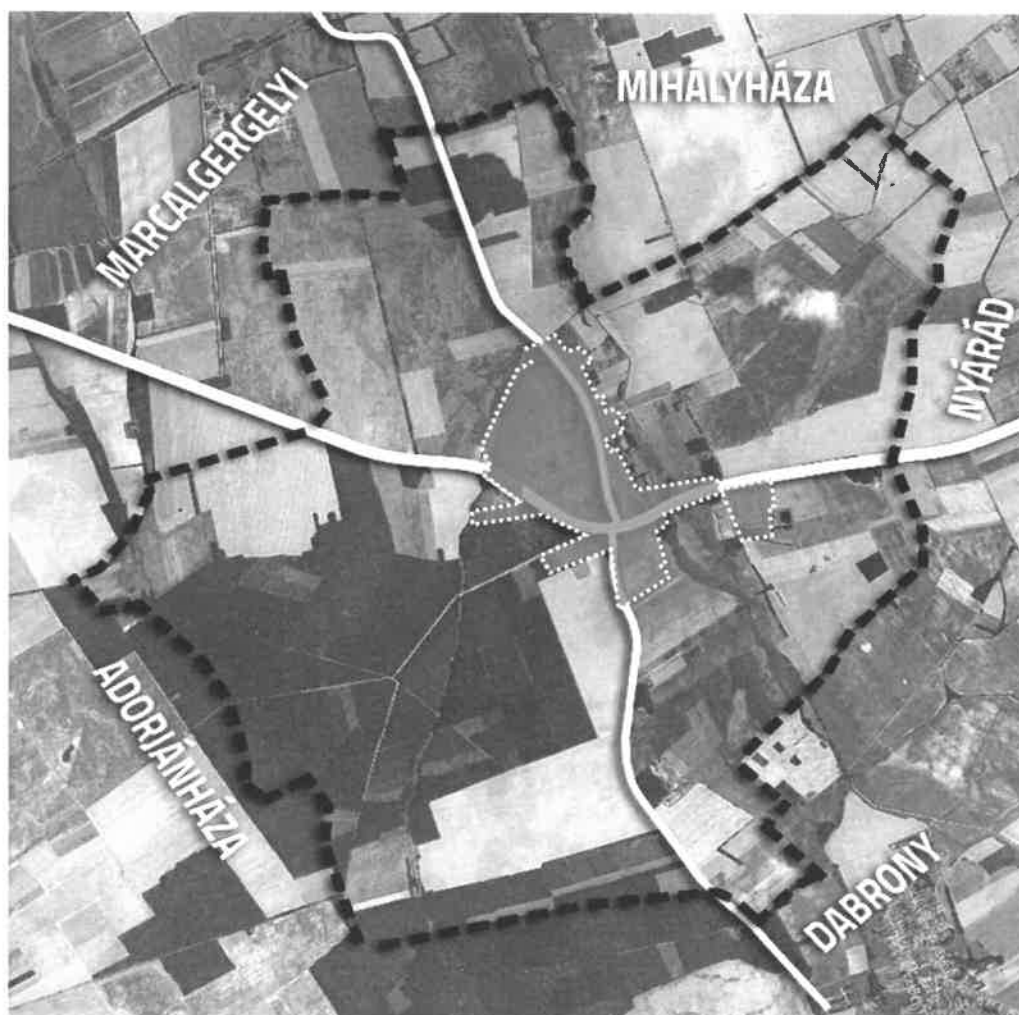
2. melléklet A településképi szempontból meghatározó területek jegyzéke és lehatárolása

2.1. fejezet A településképi szempontból meghatározó területek jegyzéke

- a) Hagyományos falusias lakóterület
- b) Átalakuló falusias lakóterület
- c) Intézmény terület
- d) Gazdasági területek
- e) Különleges és zöldterületek

2.2. fejezet A településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása

2.2.1 Nemesszalók településképi szempontból meghatározó területek - Belterület

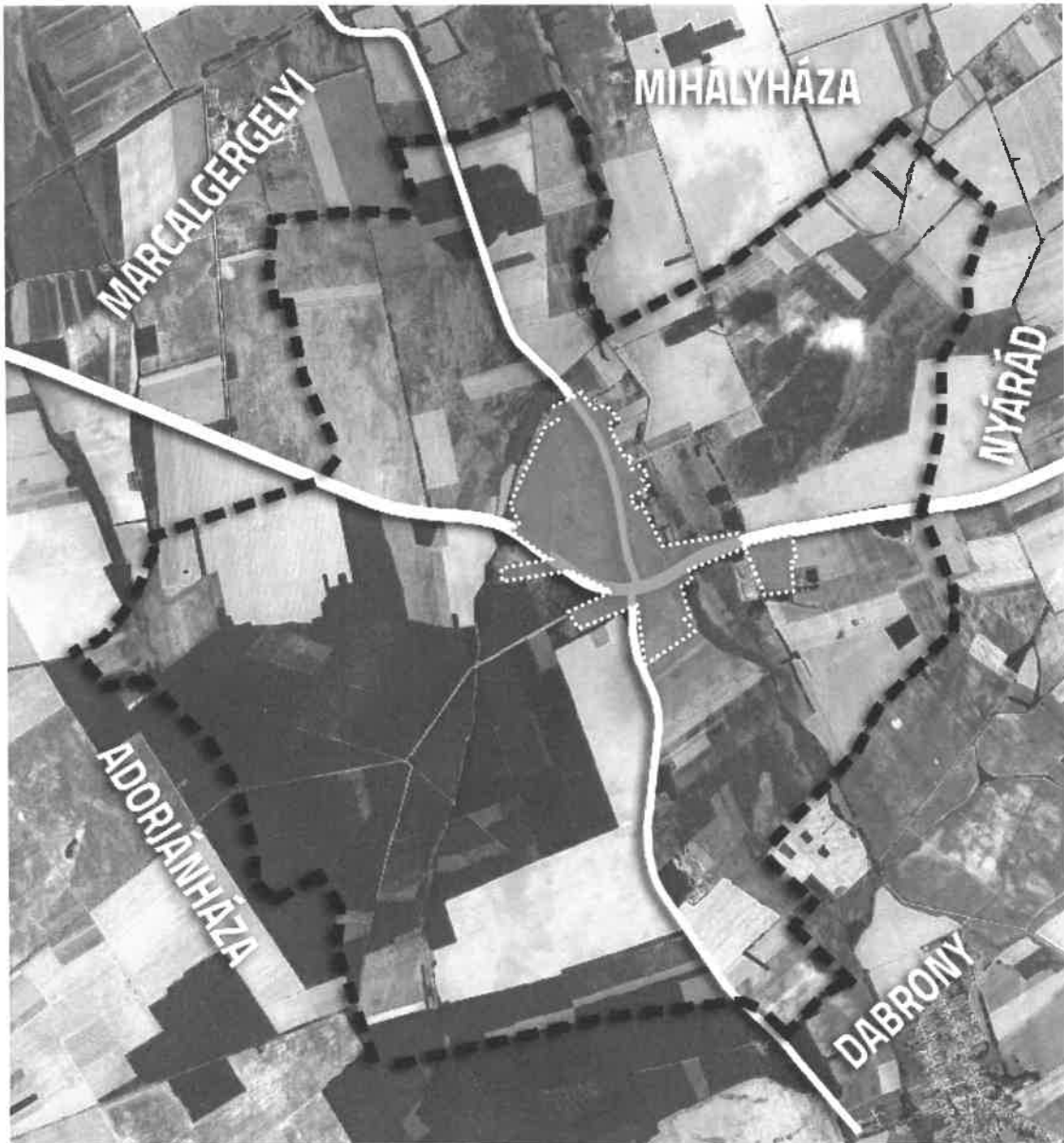
 településképi szempontból meghatározó területek sajátos építmények elhelyezésére nem alkalmas terület!

 egyéb területek

 belterület határa
 külterület határa

2.2.2 Nemesszalók településképi szempontból nem meghatározó területei – Külterület

a) Egyéb beépítetlen mezőgazdasági- és erdőterületek

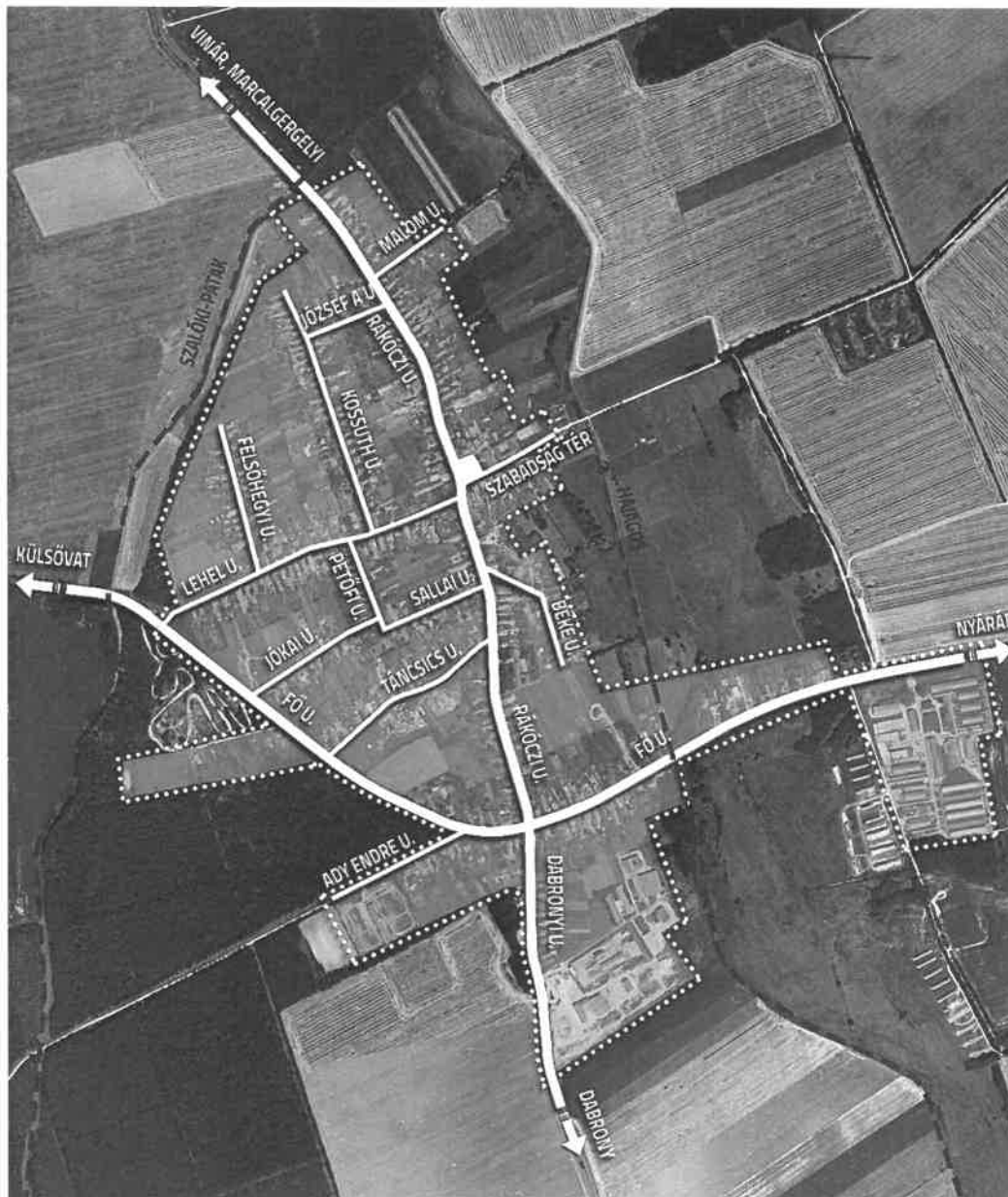
— — — — — Közigazgatási terület, külterület határa

..... Belterület határa

■ településképi szempontból nem meghatározó egyéb mezőgazdasági és erdőterületek, sajátos építmények elhelyezésére nem alkalmas terület

■ településképi szempontból meghatározó területek, egyben a sajátos építmények elhelyezésére alkalmas terület

2.3. fejezet Nemesszalók településképi szempontból meghatározó - eltérő karakterű - területek besorolása (kivonat a Településképi Arculati Kézikönyvből)

- Hagyományos falusias lakóterület
- Átalakuló falusias lakóterület
- Intézmény terület
- Gazdasági területek
- Különleges és zöldterületek

2.4. fejezet: Településképi szempontból meghatározó eltérő karakterű területek területi építészeti követelményei

	A	B	C	D
1.		MEGHATÁROZÓ ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK		
2.	KARAKTER JELLEMZŐK	Lakóterületek	Intézményterület	Gazdasági és Különleges területek
3.	beépítés telepítési módja	oldalhatáron álló	szabadonálló	szabadonálló
4.	beépítés jellemző szintszáma	fsz, fsz + tt	fsz, fsz + tt	max. 2 építési szint, kivéve a technológiai toronyszerű építmények
5.	kerti építmények	építési helyen belül elhelyezhetőek	nem helyezhetőek el	építési helyen belül elhelyezhetőek

3.melléklet

Iktató szám:

**3.1. Nyomtatvány
településképi szakmai konzultáció emlékeztető**

Készült: dátum: hely: önkormányzati hivatala

Jelen vannak:

.....

Tárgy:

Előadott tervezői javaslatok:

.....

.....

.....

.....

Tervek csatolva: igen nem

Főépítész¹ / Polgármester¹ nyilatkozata

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

aláírások:

ügyfél

ügyfél

.....

főépítész

polgármester

¹ Megjegyzés: A fentiekben rögzített nyilatkozatok kötik a települési önkormányzatot további településképi eljárások során.

Iktató szám:

**3.2. Nyomtatvány
településképi véleményezési eljárás kérelem**

Kérelmező(k) neve:

.....

lakcíme:

.....

elérhetősége (telefon és e-mail):

Kérelmező neve, jogcíme (*aláhúzandó*): építető tulajdonos tervező megbízott

az építési tevékenységgel érintett ingatlan **helyrajzi száma**:

címe:utca.....hsz.

Építési tevékenység rövid ismertetése:

.....

.....

A kérelem tárgyában korábban született engedélyek, vélemények száma, kelte:

.....

A benyújtandó építészeti-műszaki tervdokumentáció tartalma:

- € műszaki leírás (és/vagy technológiai leírás)
- € helyszínrajz
 - a tervezéssel érintett, valamint a szomszédos telkeken álló építmények,
 - a terepviszonyok és a be nem épített területek kialakításának ábrázolásával,
 - az érintett közterület adottságainak, berendezéseinek, műtárgyainak és növényzetének ábrázolásával
 - a szomszédos építménytetők felülnézeti ábrázolása.
- € az épület működését és tömegalakítását meghatározó jellemző szintek alaprajza,
- € a megértéshez szükséges metszetek,
- € valamennyi homlokzat,
- € utcakép,
- € látványterv vagy modellfotó,
- € fotódokumentáció a tervezési területről és környezetről.

.....év hónap

.....
kérelmező(k)

Iktató szám:

3.3. Nyomtatvány településképi bejelentési eljárás kérelem

Kérelmező(k) neve:

.....

lakcíme:

.....

elérhetősége (telefon és e-mail):

Kérelmező neve, jogcíme (*aláhúzandó*): építtető tulajdonos tervező megbízott

az építési tevékenységgel érintett ingatlan **helyrajzi száma**:

címe:utca.....hsz.

A kérelmezett tevékenység² rövid ismertetése:

.....

.....

Korábban született engedélyek, vélemények, emlékeztetők száma, kelte (másolatot mellékelni is kell):

.....

A benyújtandó egyszerűsített műszaki dokumentáció tartalma:

<u>építési munkákhoz</u>	• műszaki leírás: rendeltetés, forma, anyag, méretek, szín stb. leírással• helyszínrajz, alaprajz, a megértéshez szükséges metszetek,• homlokzatok, nézetek (színkóddal)• utcakép vagy fotó / látványterv vagy fotó,	<table border="1"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>						
<u>reklámelhelyezéshez</u>	• műszaki leírás: rendeltetés, forma, anyag, méretek, szín stb. leírással• látványterv vagy fénykép							
<u>rendeltetésváltáshoz</u>	• tulajdoni lap másolat, alaprajz, külső fénykép• helyszínrajz, üzletnél gépjármű elhelyezés igazolása• üzletnél technológiai leírás							

.....év hónap

.....
kérelmező(k)

² hatósági engedélyt nem igénylő építési (megnevezve), reklámelhelyezési tevékenységre, és rendeltetésváltáshoz

1.függelék a 10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelethez

1.függelék Településképi Arculati Kézikönyv (külön dokumentálva)

92/2017.(XII.15.) önkormányzati határozattal elfogadva

2.függelék a 10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelethez

2.függelék Értékvizsgálat – értékleltár (külön dokumentálva)

93/2017.(XII.15.) önkormányzati határozattal elfogadva

3.függelék a 10/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelethez

3.függelék Településképi szempontból kiemelt területek jegyzéke és lehatárolása³

3.1. Régészeti lelőhelyek:

(VMKH VJH Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály - adatszolgáltatása alapján, 2017.)

azonosító	település	lelőhely-szám	azonosítatlan	név	védelem	bírság kategória	HRSZ	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
8710	Nemesszalók	1		Belterület	szakmai		329, 330, 286/2, 286/3, 280, 332/4, 332/5, 333, 279, 277, 286/1	517779	216451
8711	Nemesszalók	2		Pórszalók-Bódótag	szakmai		062/3	518260	215116
8713	Nemesszalók	4		Úradalmi-erdő I.	szakmai		0110/1	516749	214896
8714	Nemesszalók	5		Úradalmi-erdő II.	szakmai		0107/3	517140	215101
8715	Nemesszalók	6		Országúti-dűlő, Rövid-dűlő, Csallós-dűlő I.	szakmai		Nemesszalók: 038/3, 043/1, 043/2, 043/3, 052, 056, 057/4, 057/5, 038/2, 055 (Dabrony: 021/10, 021/9, 021/3, 021/2)	518938	215105
8716	Nemesszalók	7		Úradalmi-erdő III.	szakmai		099/3, 0101/1, 0100/2	516052	214468
8717	Nemesszalók	8		Antfa	szakmai		064, 069/7, 069/8	518856	214552
55389	Nemesszalók	9		Országúti-, Rövid- és Csallós-dűlő II.	szakmai		Nemesszalók: 052 (Dabrony: 021/1, 021/10, 021/2, 021/3, 021/9)	519297	214527

³ központi adatszolgáltatás alapján készült

3.2. Országosan védett műemlékek:

(VMKH VJH Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály - adatszolgáltatása alapján, 2017.)

törzsszám	azonosító	helység	cím	név	védelem	bírság kategória	helyrajzi szám	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
10957	10091	Nemesszalók	Fő utca	Szakonyi kriptá	általános műemléki védelem	III.	416	517650	215732

3.3. Településképi szempontból kiemelt területek lehatárolása

(VMKH VJH Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály, és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján, 2017.)

MŰEMLEK

MŰEMLEKI TELKE

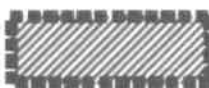
MŰEMLEKI KÖRNYEZET

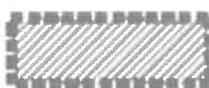
RÉGÉSZETI LELŐHELY

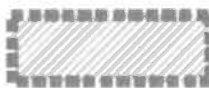
HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT ÉRTÉK

ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT
MAGTERÜLET

ÖKOLÓGIAI FOLYOSÓ

ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT
PUFFERTERÜLET

NATURA 2000

TÁJKÉPVÉDELMI
SZEMPONTBÓL KIEMELTEN
KEZELENDŐ TERÜLET HATÁRA

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ
VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET

FORRÁS

3.4. Településképi szempontból kiemelt területek lehatárolása (térkép 1. 2.)

NEMESSZALÓK TELEPÜLÉSKÉPI RENDELETE

Megrendelő: Nemesszalók Község
Önkormányzata
9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.

Tervező: Nádai Brigitta K/1. 11/1. TK 01. 5049
Stócs Árpád Ért. 16-0216
Köze Bóffy Istváné; Kende Tamásé; Fekete

Tervlap: TELEPÜLÉSKÉP VÉDELME
SZEMPONTJÁBÓL KIEMELT
TERÜLETEK-KÜLTÉRÜLET

KÉSZÜLT A 2008-BAN KIADOTT
ÁLLAMI ALAPADATOK
FELHASZNÁLÁSÁVAL

JELESMAGYARAZAT

- MOEVLÉK
- MŰMELÉK TELKE
- RÉGÉSZEI LELŐHELY
- HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT ÉRTÉK
- MAGTERÜLET
- PUFFERTERÜLET
- TÁJKEPVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ TERÜLET

**NEMESSZALÓK
TELEPÜLÉSKÉPI RENDELETE**

Megrendelő: Nemeszalók Község
Önkormányzata
9533 Nemeszalók, Rákóczi u. 15.
Tervező: Nádai Éngilla K/1. T/1. TK 01 S049
Szabó Árpád É/1 16-0216
Részlet: Belső ügykezelés, Lakossági

Tervlap: **TELEPÜLÉSKÉP VÉDELME
SZEMPONTJÁBÓL KIEMELT
TERÜLETEK-BELTERÜLET**

4. függelék: Növények telepítéséről, fenntartásáról és egyes fajok ellen való védekezésről

4.1. fejezet: Tájjelleg megtartására alkalmas növényfajok listája (új beültetéseknel alkalmazandó!)

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park által telepítésre javasolt növényzet (új beültetéseknel alkalmazandó!)

Az alábbi jegyzék ajánlás, a felsoroltakon kívül számos további honos növényfaj megtalálható, alkalmazható. A jegyzék a települési területeken ajánlott növényfajokat, kertészeti kultúrát tartalmazza, nemesített növények alkalmazásával.

Védett fajok nem gyűjthetők és nem telepíthetők!

Az itt megadott általános jegyzéket az élőhelyi adottságok, települési hagyományok tovább árnyalhatják.

A lakóterület kertje:

Javasolt kialakításának előzménye és mintája a parasztkertek hagyománya, melynek számos vonása ma is megtalálható a Balaton-felvidék településein. Ez kiegészíthető a klimatikus adottságoknak megfelelő, honos növényzettel.

- gyepterületek:

Kialakításuknál a lakókertben az egyetlen fajból álló, fajszegény gyepek helyett a területen előforduló több fűfaj és más alacsony lágyszárú növényzet használatával virágos gyepek létesítése javasolt. Kialakítása természetes úton, vagy fűmag keverék vetésével történhet. (Pl. Sport keverékkel megerősödő gyepe Margitsziget keverékkel és apró díszítő lágyszárúakkal fajgazdag, természetes hatású pázsit telepítése.) A gyepek szélein, vagy a kevésbé taposott foltokban a környék szép vadvirágai {üzöknak kertészeti változatai} ültethetők.

Többféle fűmag használatával a természeteshez közelebb álló gyepek kialakítása.

Javasolt alkotók:

francia perje (*Arrhenatherum elatius*), karcsú fényperje (*Koeleria cristata*), prémes gyöngyperje (*Melica ciliata*), sziklai csenkesz (*Festuca pseudodalmatica*), kései perje (*Cleistogenes serotina*), vékony csenkesz (*Festuca valesiaca*)

- A fű felületét apró növésű lágyszárúak díszíthetik, pl. százszorszép (*Bellis perennis*), vajszínű ördög szem (*Scabiosa ocaleuca*), kakukkfű (*Thymus sp.*), veronika fajok (*Veronica sp.*), hasznos földitömjén (*Pimpinella saxifraga*), fehér here (*Trifolium repens*)

- A gyepek széleinél, vagy kevésbé taposott foltokban telepíthetők, pl. török hóvirág (*Galanthus elwesii*) széles levelű salamonpecsét (*Polygonatum latifolium*), illatos ibolya (*Viola odorata*), gyöngyvirág (*Convallaria majalis*).

A kertet szegélyezhetik alacsony növésű, ill. helyenként magasabb virágos növények. Kedvező a fűszer és gyógynövények használata is. A kerítések, támfalak felületét díszcserjék sora élénkítheti. Nagyobb felület esetén feltétlenül szükséges a kőbástyára, kerítésre felkúszó, vagy lecsüngő növényzet telepítése.

- Alacsony növésű szegélyvirágok:

porcsinrózsa (*Portulaca grandiflora*), petúnia (*Petunia hybrida*), árvácska (*Viola wittrockiana*), körömvirág (*Calendula officinalis*), jácintok (*Hyacinthus sp.*), lila sáfrány (*Crocus vernus*), fehér nárcisz (*Narcissus poeticus*), aranysáfrány (*Crocus aureus*), csupros nárcisz (*Narcissus pseudonarcissus*), kék nőszirm (*Iris germanica*), tazetta nárcisz (*Narcissus tazetta*), pompás nárcisz (*Narcissus incomparabilis*), törökszegfű (*Dianthus barbatus*), törpe bársonyvirág (*Tagetes patula*), kerti szegfű (*Dianthus caryophyllus*), búzavirág (*Centaurea cyanus*), habszegfű fajok (*Silene sp.*), szikla-bőrlevél (*Bergenia crassifolia*)

- Magasabb kerti virágok:

nefelejcs (*Myosotis silvestris*), tornyos harangvirág (*Campanula pyramidalis*), ezüstös pipitér (*Anthemis biebersteiniaia*), kerti margaréta (*Chrysanthemum maximum*), estike (*Hesperis matronalis*), mezei margaréta (*C. leucantheum*), erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*), kerti szarkaláb (*Consolida ajacis*), fehér liliom (*Lilium candidum*), japán árnyliliom (*Hosta lancifolia*),

túzliliom (*Lilium bulbiferum*), pálmaliliom (*Yucca filamentosa*), tulipánfélék (*Tulipa sp.*), bugás lángvirág (*Phlox paniculata*), oroszlánszaj (*Antirrhinum majus*), kerti fátyolvirág (*Gypsophila elegans*), báránnyarok (*Amaranthus hypochondriacus*), nagy meténg (*Vinca major*)

- kerti díszként is használható fűszer- és gyógynövények:

izsóp (*Hyposus officinalis*), levendula (*Lavandula angustifolia*), rozsmaring (*Rosmarinus officinalis*), kerti ruta (*Ruta graveolens*), orvosi zsálya (*Salvia officinalis*), kakukkfű fajok (*Thymus serpyllum*, *T. sp.*), bazsalikom (*Ocimum basilicum*), szurokfű (*Origanum vulgare*)

- kerítést kísérő díszcserjék:

kerti madárpirs (*Cotoneaster horizontalis*), tűztövis (*Pyracantha coccinea*), egybibés galagonya (*Craetegus monogyna*), nyári orgona (*Buddleia davidii*), mályva (*Hibiscus siriacus*)

- felkúszó és lecsüngő növényzet (támfalra, kerítéshez, kőfal elé):

trombita folyondár (*Campsis radicans*), sarkantyúka (*Tropaeolum majus*), tatár lonc (*Lonicera tatarica*), magyar lonc (*Lonicera tellmaniana*), borostyán (*Hedera helix*), kék hajnalka (*Ipomoea tricolor*), ligeti szőlő (*Vitis silvestris*), bíboros hajnalka (*Ipomoea purpurea*), lila akác (*Wisteria sinensis*)

- kőfalakat, támfalakat élénkítő növényzet (a kúszónövényekkel együtt alkalmazva):

sziklai ternye (*Alyssum saxatile*), fehér varjúháj (*Sedum album*), rózsás kövirózsa (*Sempervivum marmoreum*), borsos varjúháj (*Sedum acre*), valamint kertészetekben kapható termesztett fajok

A lakótelek fái:

A régi falusi kertekben jellemzőek a hasznofák voltak, főleg a kevés permetezést igénylő gyümölcsfák. Más fát csak megtűrték - nem vágtak ki -, ha kivételesen szép volt. pl. kislevelű hárs (*Tilia cordata*), berkenye (*Sorbus sp.*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), tölgy (*Quercus sp.*), tájfafták

- javasolt gyümölcsfák és cserjék:

dió (*Juglans regia*), kajszibarack (*Prunus armeniaca*), őszibarack (*Prunus persica*), mandula (*Prunus dulcis*), szilva (*Prunus domestica*), meggy (*Prunus cerasus*), cseresznye (*Cerasus sp.*), alma (*Malus domestica*), körte (*Pyrus communis*), eperfa (*Morus alba*), szőlő (*Vitis vinifera*), füge (*Ficus carica*), málna (*Rubus idaeus*), piros ribizli (*Ribes spicatum*), egres (*Ribes uva-crispa*), mogyoró (*Corylus avellana*)

Sajátos hangulatot adhat a különféle díszfák (*Cucurbita pepo*), a kúszó bab (*Phaseolus sp.*), napraforgó (*Helianthus annuus*) mértéktartó alkalmazása.

A lakótelken a felsorolt növényfajokból izléssel összeválogatva alakítható ki a virágos gyep, néhány árnyékot adó (gyümölcs)fa, a széleken cserjék, virágok, a kerítést kísérő magasabb virágok vagy cserjesor, a nagyobb függőleges felületeket vagy kőfalat derítő kúszónövények, sziklai növényzet. A lakóházat, tornácot, falmélyedéseket cserepes dísznövények gazdagíthatják, legjellemzőbb a muskátli (*Pelargonium zonale*).

Közterületek, parkok növényzete:

Alapvető szempont, hogy a területen honos növényfajok, fák és cserjék {és azok kertészeti változatainak} használatával kerüljenek kialakításra. Nagyszámú fa, bokor alkalmazása esetén a lágyszárúak, virágok a kezelt parkok jellegét kevésbé határozzák meg.

A növények nemesítésével a távoli területeken honos virágok mindennapi alkalmazása elterjedt. A díszparkokban a honos fajok alkalmazása mellett lágyszárúak esetében kisebb mértékben elfogadott a zöldfelületek karakteréhez igazodó nemesített más fajok ültetése is.

- Fák a településközpontban, a templom körül és a jelentősebb középületeknél:

kislevelű hárs (*Tilia cordata*), vadgesztenye vagy bokrétafa (*Aesculus hippocastanum*), molyhos tölgy (*Quercus pubescens*), kocsánytalan tölgy (*Quercus petrae*)

- További ajánlott fafajok:

mezei juhar (*Acer campestre*), mezei szil (*Ulmus minor*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), virágos v. mannakőris (*Fraxinus ornus*), madárberkenye (*Sorbus aucuparia*)

Színezheti az összetételt egy-egy rezgő nyár (*Populus tremula*), nyír (*Betula pendula*), eperfa (*Morus alba*).

- Cserjék:

madárpirs (*Cotoneaster sp.*), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*), kecskerágó (*Euonymus sp.*), veresgyűrű som (*Cornus sanguinea*), kökény (*Prunus spinosa*), közönséges fagyal (*Ligustrum vulgare*), mogyoró (*Corylus avellana*)

A lakóterületnél felsorolt gyümölcsfák, cserjék, kúszónövények is alkalmazhatók a hely függvényében.

Külterületeken ajánlott növényzet:

Szőlőhegyeken a történeti szőlőművelés fenntartásával csak a pince bejáratnál jellemző a kis gyepterület. Az épület vagy boltpince mellett diófák ültetése általános, melyek egyben a pince árnyékolását is szolgálják. Esetleg telepíthető néhány gyümölcsfa, főként csonthéjasok, és cserjék. Gyakori a cseresznye, mandula, szelídgesztenye fa ültetése.

A tájidegen növényzet alkalmazását mindenképpen kerülni kell.

A települések további külterületén

megtalálhatók a természeti értéket hordozó rétek, gyepek, nádasok, mélyfekvésű, vizes élőhelyek és a patakokat, élővízfolyásokat kísérő természetes növényzet. E területek természetes növényzetének megőrzése, a változatlan élőhelyi feltételek fenntartása szükséges. Tájképi értékük mellett ökológiai kapcsolatot, sok állatfaj számára menedéket jelentenek a patakot szegélyező és az út mentén látható fasorok, sövények.

A védett táj egyediségének megőrzéséhez a településeken, különösen a külterületen kerülni kell a tájidegen növényfajok használatát. Az arborétumok és díszparkok gyűjteményének kivételével a Balaton-felvidéki táj szépségét a sokféle élőhelyet jellemző honos növényzet gazdagsága adja. Ezért a tájidegen fajok egyedei (pl. a fenyők (*Picea sp.*)) csak igen kis mértékben, inkább csak egy-két jelentős épülethez kapcsolódva jelenjenek meg a településeken. A lakó- és üdülőtelkek, de különösen a külterületek, szőlőhegyek területén a tájidegen fajok (tü- és pikkelylevelűek, tuják (*Thuja occidentalis*)) ültetése feltétlenül kerülendő.

A nyomvonalas infrastruktúra létesítésénél

(út, közművezetékek) különösen fontos a bolygatott területek helyreállítása, a telepítésre kerülő növényzetnek a honos állományból történő megválasztása, a terület élőhelyi adottságainak függvényében.

Kerülendő, inváziós növényfajok

Az adventív fajok betelepítését minden áron meg kell akadályozni!

Az adventív fajok ellenőrizhetetlen mértékű szaporodásukkal a növényzet összetételében, a települési és természetes zöldfelületekben óriási károkat okoznak, terjeszkedésük meg nem állítható. Ide sorolható pl. a bálványfa (*Ailanthus altissima*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), akác (*Robinia pseudo-acacia*), aranyvessző (*Solidago canadensis*, *S. gigantea*), ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*).

4.2. fejezet: Az idegenhonos inváziós fajok

betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014. EU rendelet alapján

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
Borfa, tengerparti seprúcserje	<i>Baccharis halimifolia</i>
Kaliforniai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
Vízijácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
Perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i>
Sosnowsky-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
Hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
Fodros átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
Nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>

Sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
Sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
Közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum
Keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
Ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
Kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

Magyar név	Tudományos név
Közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
Vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
Óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
Tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

4.3. fejezet: A NATURA 2000 gyepterületek

fenntartásának földhasználati szabályairól szóló (269/2007. (X. 18. Korm. rendelet alapján

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	Robinia pseudo-acacia
amerikai kőris	Fraxinus americana
bálványfa	Ailanthus altissima
keskenylevelű ezüstfa	Elaeagnus angustifolia
fekete fenyő	Pinus nigra
erdei fenyő	Pinus silvestris
gyalogakác	Amorpha fruticosa
kései meggy	Prunus serotina
zöld juhar	Acer negundo

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	Phytolacca americana
japánkeserűfű fajok	Fallopia spp.

kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntők	<i>Echinocystis lobata</i>

4.4. fejezet: A növényvédelmi tevékenységről

(kivonata a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendeletből)

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen:

- parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*),
- keserű csucsor (*Solanum dulcamara*),
- selyemkóró (*Asclepias syriaca*),
- aranka fajok (*Cuscuta* spp.).

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.
a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete**

véleményezők	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok
Veszprém Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész	<p>A Tkr.-tervezet 5. S (1) bekezdésének első mondata tartalmazza a rendelet területi hatályát. Az Eljr. 22. S (1) bekezdése alapján a Tkr. a település teljes közigazgatási területére kell, hogy készüljön, így a Jat. 6. S (1) és (3) bekezdése értelmében szükségtelen a rendelet hatályára külön kitérni, ezért kérem törölni.</p> <p>A Tkr.-tervezetben több helyen előfordul a magasabb szintű jogszabályok (törvények, kormányrendeletek) esetében, azokra számmal történő hivatkozása, ami kerülendő. Javaslom a hivatkozásokat törölni, tekintettel arra, hogy a jogszabályok változása, hatályon kívül helyezése esetén az önkormányzati rendeletet ne kelljen minden esetben módosítani.</p> <p>A 6, S 3. és 4. pontjait csak abban az esetben javaslom a Tkr.-tervezetben rögzíteni a Mintarendelet alapján, amennyiben az a településen használatos, mert egyébként nem releváns, használata zavaró. Törlése esetén a 12. pontban és a 36. S (3) bekezdésében foglaltakat is javítani szükséges.</p> <p>A 7. pontot javaslom át gondolni, mivel az eredeti terepszint az ott leírtak esetén nehezen megállapítható, így annak korrekt ellenőrzése is problémás lehet.</p> <p>A 6. S 9. pontját törölni szükséges, tekintettel arra, hogy az értékvizsgálat fogalmát az Eljr. 23/A. S-a egyértelműen rögzíti.</p> <p>A 6. S 13. pontját (Kerti építmény) kérem törölni, ugyanis az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. melléklet 61. pontja egyértelműen rögzíti a „kerti építmény” fogalmát. Felhívom a figyelmet, hogy a napkollektor nem sorolható a kerti építmények közé, mivel az energiatároló, -termelő berendezésnek minősül.</p> <p>A 6. S 17. pontból, a 20. S (1) bekezdés b) pont aa) alpontjából és a 25. S (1) bekezdés a) pontjából kérem törölni a „pl.” és „stb.” kifejezéseket, mivel az a felsorolásoknál jogbizonytalanságot okoz.</p> <p>A 20. pontnál szükséges figyelembe venni, hogy külön jogszabály szerint a „önkormányzati hirdetőtábla” az önkormányzati döntések és egyéb hatósági hirdetmények közlésére is kell, hogy szolgáljon. Javaslom átfogalmazni a meghatározást.</p> <p>A 21. pontban megfogalmazott előírásokkal kapcsolatban felhívom a figyelmet, hogy az MSZ-k ben foglaltakat betartását nem lehet jogszabályban előírni.</p> <p>A 22. pontot (Településképi engedély) kérem törölni, tekintettel arra, hogy az Eljr. 26/C. S értelmében a településképi bejelentési eljárás során a polgármester által kiadott tudomásulvétel nem minősül engedélynek.</p> <p>A 26. és 27. pontban lévő megnevezést kérem kiegészíteni a „helyi” szóval, mivel ezen fogalmak meghatározásánál egyértelműen a helyi, azaz az önkormányzat által védetté nyilvánított építészeti együttesek, építészeti értékeket jelöl, és későbbiekben a rendelet szövegében is így használatos, Továbbá a magasabb rendű jogszabályokban is ez a szóhasználat.</p> <p>A 8. S (6) bekezdésből, a 32. S (1) bekezdés a) pontjából és a 36. S (3) bekezdésből kérem törölni a függelékre való hivatkozást, mivel a 61/2009. (XII. 14.) IRM rendeletben foglaltak értelmében a függelék nem része az önkormányzati rendeletnek, így nem lehet rá hivatkozni a rendeletben.</p> <p>A 9. S (1) bekezdésben nem célszerű a védetté nyilvánítás folyamatába a jegyző személyét bevonni, tekintettel arra, hogy a védetté nyilvánításról és annak megszüntetéséről a képviselő-testület dönt.</p> <p>A 11. S (4) bekezdését kérem törölni, mivel az abban foglaltak értelemszerűen a 12. S (4) bekezdésében szerepelnek.</p> <p>A 15. és 16. S-ban a „nem meghatározó terület” megnevezés helyett javaslom az Eljr. 22. S (7) bekezdése szerinti „egyéb terület” megnevezés használatát.</p>	<p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>módosítva</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>figyelembe véve</p> <p>átfogalmazva</p> <p>átfogalmazva</p> <p>törölve</p> <p>tudomásul véve</p> <p>kiegészítve</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>javítva</p>

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.
a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete**

véleményezők	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Veszprém Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész</p>	<p>A „III. FEJEZET”-ből szükséges törölni a „10. Településképi szempontból kiemelt területek” címet, és így a 17. és 18. S-t, tekintettel arra, hogy az ott szereplő területeket nem az önkormányzat határozza meg az Eljr. 22. S-át alapul véve, hanem a természetvédelmi és az örökségvédelmi államigazgatási szervek jogszabályon alapuló adatszolgáltatása alapján vannak lehatárolva. Ezeket a típusú területeket a Tktv. 11/B. S-a értelmében <u>csak</u> a reklámok és reklámhordozók elhelyezésével kapcsolatban lehet figyelembe venni. Ehhez kapcsolódóan a 36. S (2) bekezdéséből az első mondat törlendő, mivel azt a Tktv. rögzíti, megismétlése felesleges.</p> <p>A 22. S (1) bekezdés d) pontjában a rendelet előírja a földkábel létesítését. Felhívom a figyelmet a Tvtv. 14. S (2a) bekezdésére, és javaslom az önkormányzati rendelkezés átgondolását „a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok kiépítése érdekében már meglévő légvezetékes vagy meglévő szabadvezetékes fizikai infrastruktúra elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti” felhasználás tekintetében.</p> <p>A 24. S (1) bekezdés ab) és ac) pontjai nem tartalmaznak építészeti követelményeket, ezért nem itt kellene szerepeltetni, hanem pl. „Területi tájvédelmi követelmények” fejezetben a zöldterületekre vonatkozó szabályozásnál. Továbbá a „galérianövényzet” megnevezés nem tisztázott fogalom. Amennyiben ezt a rendeletben kívánja az önkormányzat szerepeltetni, akkor kérem a fogalommagyarázatban meghatározni, egyéb esetben kérem törölni. A művelési ág változás nem településképi, hanem ingatlan-nyilvántartási fogalom, kérem a használatát kerülni, és az azzal kapcsolatos szabályozást a Tkr.-ből törölni.</p> <p>A 26. S (1) bekezdés a) pontjában szereplő „helyi anyag” fogalma nem tisztázott, kérem a fogalommagyarázatban meghatározni az egyértelmű megítélés érdekében. A b) pontot javaslom a következőként átfogalmazni: „b) tetőhéjaiásként és a homlokzat burkolataként — gazdasági terület kivételével — mesterséges sík- és hullámpala, műanyag hullámlemez, alumínium trapézlemez, bitumenes zsindely nem alkalmazható.”</p> <p>A 27. S (1) bekezdés a) pontjában és a 33. S (4) bekezdés b) pontjában előírt látványterv tartalmát javaslom meghatározni az egyértelmű szabályozás érdekében.</p> <p>A 32. S (1) bekezdés fd) pontját törölni szükséges, mivel abban nem a zöldfelületek, hanem az utak kialakítását szabályozza. Erre azonban nem ad felhatalmazást az önkormányzatnak a Tvtv. a településkép védelmével kapcsolatosan.</p> <p>A 34. S (7) bekezdését javaslom törölni, mivel a közlekedési táblák nem minősülnek reklámtábláknak, így fölösleges a szabályozás.</p> <p>A 39. S (2) bekezdését kérem átfogalmazni, tekintettel arra, hogy a településképi követelmények be nem tartása esetén a Tvtv. 11. S (1) bekezdése és az Eljr. 26/E. S-a csak a polgármesternek ad felhatalmazást, hogy településképi kötelezési eljárást folytasson le, szükség esetén kötelezést bocsásson ki. Más hatóság nem rendelkezik hatáskörrel a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott településképi követelmények teljesülése érdekében. Az Eljr. 11. S (2) bekezdése szerint „az önkormányzat képviselő-testülete a településképi rendeletben az (1) bekezdés szerinti településképi követelmények megszegése vagy végre nem hajtása esetére e magatartás elkövetőjével szemben 1 000 000 forintig terjedő bírság kiszabását rendelheti el (településképi bírság)”. Az előzőek értelmében <u>jelen rendeletben</u> szükséges lehet a bírságösszegek meghatározása is, így ezzel javaslom kiegészíteni a Tkr.-tervezet 53. S-át.</p>	<p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>módosítva</p> <p>módosítva</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>átfogalmazva</p> <p>meghatározva</p> <p>törölve</p> <p>törölve</p> <p>átfogalmazva</p>

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.**

a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete

Veszprém Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész	A 39. S (6) bekezdése törlendő, mivel azt az Eljr. 25. S (7) bekezdése rögzíti, ismétlése felesleges.	törölve
	A 42. S (1) bekezdésben foglaltak akkor relevánsak , amennyiben a településen van helyi építészeti-műszaki tervtanács. Annak hiányában kérem a bekezdés átfogalmazását, mert jelen formájában félrevezető.	törölve
	A 47. S (2) bekezdése tévesen rögzíti , hogy a „polgármester településképi bejelentésre vonatkozó önkormányzati hatósági döntést, településképi engedélyt (igazolást) ad ki.” Az Eljr. 261C. S-a értelmében „a polgármester a bejelentést követő 15 napon belül hatósági határozatban a tervezett építési tevékenységet, reklám, reklámhordozó elhelyezését vagy rendeltetésváltogatást - feltétel meghatározásával vagy anélkül - <u>tudomásul veszi</u> ”, vagy „ <u>megtiltja</u> ” a jogszabályban meghatározott feltételek esetén. Így a polgármester döntése nem minősül sem engedélynek, sem igazolásnak. Kérem a jogszabálynak megfelelően javítani.	javítva
	Az (5) bekezdésben is kérem javítani a „településképi <u>engedély</u> ”, valamint a (6) bekezdésben a „a településképi bejelentés tudomásulvételét tartalmazó <u>igazolás</u> ” kifejezéseket az előbbieknél megfelelően.	javítva
	A „17.2 Reklámok és reklámhordozók elhelyezésének engedélyezése” helyett kérem a „17.2 Reklámok és reklámhordozók elhelyezésének szabályozása” címet alkalmazni . A törvény és a kormányrendeletek rendelkezéseinek szolgai ismétlése fölösleges. Az ebben a részben szereplő rendelkezéseket csak akkor kell szerepeltetni, amennyiben eltérőek a magasabb rendű jogszabályoktól, az azokban lehetőségként rögzített esetekben. Egyéb esetben a törlésük indokolt . Azonban ahol a magasabb rendű jogszabály lehetővé teszi az önkormányzati rendeletben való szabályozást, ott vagy szabályozni kell ezért a rendelkezés nem lehet feltételes módban —, vagy nem kell alkalmazni az eltérést.	alkalmazva
	Így pl. a 49. S (1) bekezdésében megfogalmazottak esetén élhet az önkormányzat azzal a Tvtv. 11/R. S (4) bekezdésében biztosított lehetőséggel, hogy a településképi rendeletében eltérést enged legfeljebb évente összesen tizenkét naptári hét időszakra az (1) és (2) bekezdésben, továbbá az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott tilalmak és követelmények alól, ha a település szempontjából jelentős valamely eseményről való tájékoztatás érdekében az szükséges. De erről az önkormányzatnak döntenie kell <u>jelen rendeletben</u> , így nem megfelelő a feltételes módban történő szabályozás. Ennek megfelelően kérem átdolgozni a kifogásolt részt.	átdolgozva
	A 48. S (2) bekezdésben nem egyértelmű, hogy a településképi bejelentési eljárást a polgármester miért a Tkr.-tervezet 51. S-a szerinti eljárási szabályok alapján folytatja te, tekintettel arra, hogy a hivatkozott szakaszban a településképi kötelezési eljárás eseteit részletezi a rendelet. Kérem átgondolni és javítani, vagy törölni ezen bekezdést.	törölve
	Felhívom a figyelmet , hogy az Eljr. 26/D. S-a értelmében, ha a polgármester a bejelentési eljárás elmulasztását észleli, vagy a tevékenység folytatását a bejelentési eljárás során megtiltotta, vagy azt tudomásul vette, de attól eltérő végrehajtást tapasztal, akkor van mód a településképi kötelezési eljárás lefolytatására.	figyelembe véve
	A Tkr.-tervezet 50. S (1) bekezdésében javaslom meghatározni az eltérés módját az építési reklámháló elhelyezése esetén, a fentiek és a településképi védelméről szóló törvény reklámok közzétételével kapcsolatos rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 104/2017. (IV. 28.) Korm. rendelet 2. S (6) bekezdésben foglaltak figyelembe vételével.	meghatározva
	A Tkr.-tervezet 53. S (1) bekezdését és az 54. S (1) bekezdését szükségesátfogalmazni , tekintettel arra, hogy téves az a meghatározás, miszerint a képviselő-testület bírság kiszabását elrendelheti, valamint, hogy a „bírság kiszabása során önkormányzati képviselőtestületének mérlegelési jogköre van”.	módosítva

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.
a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete**

<i>véleményezők</i>	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok
<i>Veszprém Megyei Kormányhivatal Állami Főépítész</i>	<p>Az előzőekben tett észrevételem értelmében jelen rendeltben kell a képviselő-testületnek meghatározni az egyes jogsértések esetén szükséges-e a bírság kiszabása, és annak kiszabása esetén meghatározni az összegét vagy összeghatárát. Erre rendelkezik felhatalmazással a képviselő-testület. A konkrét eljárás (településképi bírság kiszabása) során a polgármesternek adhat a képviselő-testület mérlegelési jogot az összeghatáron belül a vétség súlyától függően, a Tkr.-ban. Továbbá javítani kell a bírságot meghatározó bekezdés hivatkozásának egyértelmű jelölését is.</p> <p>Az Tkr.-tervezet 58. S (3) bekezdésével kapcsolatosan felhívom a figyelmet, hogy az Eljr. 32. S (6a) bekezdés e) pontja értelmében a 16/2013. (XII. 30.) rendelettel jóváhagyott, hatályos HÉSZ módosítása a településképi rendelettel történő összhang megteremtése érdekében külön, állami főépítész eljárásban történhet. A HÉSZ-módosítás elkészítéséhez településtervezői jogosultság szükséges.</p> <p>NemesszalókTkr.-tervezetére vonatkozó véleményem egyetértő, javasolom annak testületi jóváhagyását, amennyiben a fentiekben javasolt átdolgozások, módosítások, javítások megtörténtek</p>	<p>módosítva, kiegészítve</p> <p>tudomásul véve, a rendeletből a HÉSZ rendelkezéseit hatálytalanító rendelkezés kivéve!</p> <p>az átdolgozások, módosítások, javítások megtörténtek!</p>

<i>véleményezők</i>	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.**

a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete

véleményezők	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok
<p>Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság</p>	<p>Nemesszalók településképi rendeletének függelékében a táj- és természetvédelmi szempontból fontos övezeteknek a településképi szempontból kiemelt terület-ként való lehatárolása megtörtént, azonban szükséges a rájuk vonatkozó szabályozási követelmények megállapítása is. Ezen kívül kérjük, hogy ez a lehatárolás a függelékből kerüljön át a rendelet mellékletébe.</p> <p>Az értékleltár című dokumentum I.h.) fejezetében (30. oldal) az szerepel, hogy a településen ökológiai folyosó kerület kijelölésre Ezzel szemben korábbi adatszolgáltatásunkban, illetve az arculati kézikönyv véleményezésénél is leírtuk, hogy Nemesszalók területén található országos ökológiai hálózat magterület és pufferterületövezete, tehát ökológiai folyosó nincs a településterületén. Kérjük ennek javítását.</p> <p>A rendelet tervezet függelékének 4.1 fejezetében a tájjelleg megtartására alkalmas növényfajok listájából mindenképpen kérjük kivenni a következő növényfajokat: japánakác (Sophorajaponica), kínai körte (Pyrusca//eryana 'Chantic/eer'), kínai lonc (Ko/kwitziaamabi/is). A természet- és tájvédelmi szempontból növénytelepítésre javasolt fajok listája megtalálható Igazgatóságunk honlapján (https://www.bfnp.hu/hu/novenvielyezek).</p> <p>Korábbi adatszolgáltató levelünk tartalmazta az alábbi követelményeket a kézikönyv és a rendelet elkészítéséhez: Igazgatóságunk álláspontja szerint a tájékvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület Övezetéhez tartozó területek — azok természeti értékei, illetve a természetközeli jelleg által meghatározott tájkarakter miatt, vagy a jellegzetes tájhasználat tekintetével — a településképet meghatározó településkarakternek tekinthetők.</p> <p>Fontosnak tartjuk a természetvédelmi szempontú kijelölés alatt álló területek természeti állapotának megtartását, javítását, a településképet meghatározó település karakter minőségének megóvását, a kilátás- és rálátásvédelem megvalósítását.</p> <p>A településképi szempontból meghatározó területbe sorolt egységekre településképi követelmények megfogalmazását javasoljuk: Kötelező területi építészeti követelményként: -a beépítés telepítési módjára -a beépítés szintszámra -az épületek legmagasabb pontjára -kerítés kialakítására -kerti építmények, műtárgyak létesítésére vonatkozóan, Megengedő vagy tiltó egyedi építészeti követelményként: -építmény anyagára -az épület tömegformálására -az épület homlokzati kialakításra -zöldfelületek kialakítására vonatkozóan.</p> <p>Felhívjuk továbbá a figyelmüket, hogy a törvény 11 /B S értelmében a törvény 1, sz. mellékletében szereplő területeken, köztük a fent említett országos ökológiai hálózat magterületen és ökológiai folyosó területén, valamint a tájékvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeken reklámhordozó és reklám ...jogszabályban meghatározott kivétellel — nem helyezhető el.</p>	<p>a településképi követelmények meghatározása a településképi szempontból meghatározó területeken megtörtént! A kiemelt területeket magasabb szintű jogszabály határolja le, arról az önkormányzat nem rendelkezhet a mellékletekben!</p> <p>javítottuk, kiegészítettük</p> <p>kivettük</p> <p>ezt a növénylistát alkalmaztuk</p> <p>atelepülésképi szempontból kiemelt területekre csak a reklámelhelyezésre vonatkozóan van meghatározva törvényi és magasabb szintű jogszabályi előírás.</p> <p>ezekre való utalás van a tkrszabályok között!</p> <p>a településképi szempontból meghatározó területre a szabályozás általános jelleggel megtörtént!</p> <p>figyelembe vettük, minden kiemelt területen tilos az elhelyezésük.</p>

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.**
a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete

véleményezők	érdemi vélemények	önkormányzati válaszok
<i>Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság</i>	<p>A Településképi Arculati Kézikönyv és a Helyi Településképi Rendelet kiegészítéséhez a további lényeges tájvédelmi szempontok alkalmazására hívjuk fel a figyelmet:</p> <p>A település építészeti karakterének minőségi alakulása, település teljes területének esztétikai megjelenése érdekében a településképet formáló előírásokat (pl. a településképi követelményeket, helyi építészeti védelemre vonatkozó előírásokat) a rendeletben kell szabályozni.</p> <p>Szükségesnek tartjuk, hogy a kézikönyvben a településképet formáló építészeti karakter minőségi alakulása érdekében megalkotott előírások mellett hangsúlyt kapjanak a <i>beépítetlen jellegű, mint speciális települési minőségű területekkel, a természeti és táji értékekkel, a zöldfelületekkel illetve mindezek minőségi alakulásával kapcsolatos előírások, javaslatok, ajánlások is.</i></p> <p>A területegységek jellemzése során a meglévő, teljes mértékben érintetlen, beépítetlen területek beépítetlen jellege megállapítandó arculati jellemző, a kézikönyv és rendelet készítése során beépítése változatlanul szükséges, mivel településképi értéket hordoz. A beépítetlenség megőrzése településképet meghatározó feladat, ezért a települési külterületeken beépítésre nem szánt területek tájkarakterének, építményeinek arculati meghatározása szükséges.</p> <p>Mindenképpen szükséges a beépítetlenség megőrzése Nemesszalók közigazgatási területén található országos jelentőségű védett természeti területen és az országos ökológiai hálózat magterület és ökológiai folyosó övezeteiben. A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetében pedig külön vizsgálat szerint szükséges ennek megállapítása.</p>	<p>szabályoztuk</p> <p>van ilyen előírás a rendeletben</p> <p>a TAK és a rendelet is foglalkozik a táji karakterekkel</p> <p>ezt a HÉSZ fogja szabályozni a továbbiakban is!</p>
<i>Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala</i>	kifogást nem emelt!	
<i>Miniszterelnökség</i>	nem adott véleményt!	---

2017. december 10.

összeállította: Bujdosó Judit főépítész

A válaszokat a Képviselő-testület megtárgyalta!

Dr. Szabadics Zsuzsanna jegyző

NEMESSZALÓK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TERVEZŐI VÁLASZOK

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

Észrevétel

A rendelettervezet hírközlési érdeket nem sért, a Hatóság kifogást nem emel.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 23/G. § a) pontja kimondja, hogy a településképi rendeletben a településképi szempontok figyelembe vételével meg kell határozni a teljes település ellátását biztosító felszíni energiaellátási és elektronikus hírközlési sajátos építmények, műtárgyak elhelyezésére alkalmas területeket. Továbbá a Korm. Rendelet 23/H. § (1) bekezdése kimondja, hogy a településképi rendeletben a település arculati kézikönyv alapján kerülnek meghatározásra az egyéb műszaki berendezésekre vonatkozó, azok egységes elvek szerinti rendezett és esztétikus kialakítását, illetve igényes fenntartását biztosító településképi követelmények, míg a (2) bekezdés alapján egyéb műszaki berendezések vonatkozásában a településképi követelmény a műszaki berendezések legnagyobb méretére, anyaghasználatára, elhelyezésének módjára, alkalmazására és elhelyezésével érintett területi tilalmára határozható meg.

Válasz: A Településképi Arculati Kézikönyvet kiegészítettük a sajátos építményfajtákra vonatkozó ajánlásokkal, melyeket a „Sajátos építményfajták: egyéb műszaki berendezések” és a „Sajátos építményfajták: hirdetések, reklámtáblák” fejezetek tartalmazzák.

Magyar Építészek Veszprém Megyei Kamarája

Közérthetőséggel kapcsolatos szakmai vélemény:

Az anyag nyelvezete nagyrészt megfelelő, a gondolatok úgy vannak megfogalmazva, hogy a lakosság számára többségében érthetőek legyenek. A dokumentáció második felében azonban túl részletesen tárgyalja a zöldfelületek kialakítását mind a magánterületen, mind a közterületen (parkokban, közutak mentén stb.). Szükségtelen az ajánlott növények latin nevének részletes felsorolása.

Válasz: Nemesszalók, - mint sok más magyar vidéki kistelepülés - karakterét, talán az épített környezetnél is jobban meghatározzák a zöldfelületek, be nem épített területek, miközben ezek alakítása, minőségének javítása a lakosság számára a mindennapokban is rendelkezésre álló eszközökkel is megvalósítható. Emiatt a kézikönyv szándékosan tárgyalja ezek kialakításának elveit az épített környezettel egyenrangúan. A latin nevek használata a szakmailag pontos megnevezés miatt szükséges.

Település bemutatásával kapcsolatos szakmai vélemény:

A kézikönyv próbálja megismertetni az olvasóval a település földrajzi elhelyezkedését, rövid történetét, építészetének kialakulását, jelenlegi életét, működését. Fotókkal illusztrálja a falu egyetlen műemlékét (Szakonyi sírbolt), a helyi védett épületeket (református, evangélikus és római katolikus templom) és a település egyéb helyi épített értékeit (néhány védendő lakóépület, temetők stb.), intézményeit, a jellemző épületeket, épületrészleteket, kerítéseket és a kialakult utcaképet. Szemléletesen mutatja be a védendő lakóépületek jellemző részleteit (oromzat), és javasolja az értékek további megóvását a leromlott épületek esetében. Azonban az elhanyagolt épületfotók szerepeltetése lehet, hogy sérelmes az épületek tulajdonosai részére. Ebben a fejezetben célszerűbb lett volna az elején lévő felsorolásnak megfelelő sorrendben bemutatni az épületeket a követhetőség érdekében, vagyis először a műemlékileg védett sírboltot, és utána a többi jelentős, és a település képét meghatározó értékeket. A kézikönyv a település táji és természeti értékeivel nem nagyon foglalkozik.

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.**
a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete

Válasz: Köszönjük. A teljes dokumentáció elérhető volt a lakosság számára. A lakossági fórumokon, vagy egyéb módon beérkezett fotó-csere kéréseket teljesítettük. A szóban forgó képekkel kapcsolatban ilyen irányú észrevétel nem volt. A Kézikönyv a segédleteknek megfelelő mértékben kitér a település táji és természeti értékeire.

Területlehatárolással kapcsolatos szakmai vélemény:

A megfelelő területlehatárolásra törekedtek a készítők, melynek érdekében a kiadott segédleteket használták. A területlehatárolásoknál figyelembe vették a kialakult beépítéseket, az épületek formáját, állagát, valamint használatuk jellegét. Ennek megfelelően határozták meg a hagyományos falusias, az átalakuló falusias lakóterületet, intézményi területet, a gazdasági, a különleges, beépítésre nem szánt (jellemzően a külterület) és a zöldterületeket (temetők, sportpályák egyéb zöldterületek), ami nagyrészt tükrözi a település jellemzőit. Az anyag felváltva használja a zöldfelület és zöldterület fogalmát a területek ismertetésénél, ami téves. Itt zöldterületekről kell beszélnünk.

Válasz: Köszönjük. Az anyag készítésekor tudatosan használjuk a zöldfelület kifejezést. Az OTÉK több helyen beszél ugyan „zöldfelületi arányról”, de nem definiálja a zöldfelület fogalmát (csak a „telek zöldfelületét”!) mely kifejezésnek mind a tájépítész, mind a településtervező szakmában elfogadott szakmai konszenzuson alapuló értelmezése „minden olyan terület, amelyet növényzet borít”. Vagyis egy település zöldfelülete több mint a „zöldterület” területfelhasználási kategóriába sorolt területek összessége. Erre is utal a használt kifejezés és el kívánja kerülni a területfelhasználási kategóriával való összekeverés lehetőségét.

Építészeti ajánlással kapcsolatos szakmai vélemény:

A beépítéssel kapcsolatos ajánlások sematikusak, nagyrészt a Lechner Tudásközpont által kidolgozott javaslatokat tüntetik fel, konkrét javaslatok nélkül. Az utcaképek (előkertes, előkert nélküli), kerítések, kapuk kialakítására több ajánlást mutat az anyag, ami kedvező. Azonban a 34. oldalon szereplő fotót úgy mutatja be, mint egységes utcaképet, bár az ott ábrázolt beépítések igencsak eltérők mind épületek formája, elhelyezése, valamint a kerítések kialakítása tekintetében. A fotókhoz az azokhoz illő szöveget kellene illeszteni, mert így zavaró. Foglalkozik a telekhasználattal és a homlokzatképzéssel, tornácok kialakításával, azok anyaghasználatával is, ami kedvező. A kertek és egyéb zöldterületek, térburkolatok kialakításának ismertetése jó, de ilyen részletes tárgyalása felesleges. A közterületek közműhálózatait ismertető részben különböző közlekedési területet is bemutat, köztük a vasutat, bár a kézikönyv nem beszél arról, hogy a települést érintené a vasúti közlekedési hálózat.

Válasz: A kézikönyv valóban támaszkodik a Lechner Tudásközpont által előkészített segédanyagokra a jogszabályi lehetőségeknek megfelelően. Ugyanakkor a jogalkotó megfogalmazott céljának megfelelően nem konkrét megoldásokat igyekszik kiemelni, hanem törekszik a szemléletformálásra a környezetteremtő- környezetalakító gondolkodásmód fejlesztésére.

A 34. oldalon említett fotót kicseréltük, de mégis megjegyezzük, hogy a képek több esetben az általános településképet is illusztrálják, a helyi sajátosságok mellett ezért ezek szerepeltetését akkor is fontosnak tartjuk, ha nem pont a szövegben szereplő információkat illusztrálják.

A kertek és egyéb zöldfelületek, térburkolatok részletes tárgyalása a korábban is említett szakmai indokok miatt került be a kézikönyvbe ilyen arányban.

Jó példák bemutatásával kapcsolatos szakmai vélemény:

Tekintettel arra, hogy a kézikönyv a jó példákat más településekről (Pápadereske, Kékkút, Ajkarendek) hozza, melyek közül talán a Pápadereskéről hozott minta lehet hasonló Mihályháza kialakult beépítéséhez. Azonban a többi ajánlás is sikerrel alkalmazható lehet az átalakuló falusias területeken, a helyi jelleghez való átalakításával. A sajátos építményfajták, reklámhordozók és egyéb műszaki berendezések esetében a jó példák bemutatására csak szóban került sor. Kivéve az új elektromos vagy távközlési hálózatok vonatkozásában, ahol közöl egy utcaképet annak alátámasztására, hogy a terepszint alatti kiépítést javasolja, a kedvező településképp érdekében.

Válasz: Ahogyan a Kézikönyvben is leírtuk, az elmúlt években településen tapasztalt korlátozott építési tevékenység miatt a kézikönyvben megjelenő jó példák egy része környező, hasonló településképpel bíró településekről származik, melynek célja a példamutatás mellett a tájegységi rokonságok tudatosítása is. A kézikönyvet kiegészítettük a sajátos építményfajtákra vonatkozó ajánlásokkal, melyeket a „Sajátos építményfajták: egyéb műszaki berendezések” és a „Sajátos építményfajták: hirdetések, reklámtáblák” fejezetek tartalmazznak.

Egyéb szakmai vélemény:

**Nemesszalók KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVHÖZ ÉS A
RENDELETHEZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA ÉS VÁLASZADÁS 2017.12.02.**

a Képviselő-testületi előterjesztés melléklete

A kézikönyv elején csak címében szereplő polgármesteri köszöntőt javaslom elkészíteni. Az anyagnak mindenképpen vannak olyan részei, amelyek a település lakóinak, az építkezőknek, illetve az érdeklődőknek megadják a kezdeti segítséget a település építészeti örökségét és a modern kor igényeit összehangoló szemlélet kialakítására.

Válasz: Köszönjük. A Polgármesteri köszönő elkészült.

Balaton-felvidéki Nemzeti Park

Észrevétel

Igazgatóságunk részletes adatszolgáltatást küldött, a település védett természeti és táji értékeire vonatkozóan, valamint javaslatokat adott a kézikönyv és a későbbiekben készülő helyi településképi rendelet tartalmára; a védett táji, természeti értékeknek a településképi szempontból meghatározó területbe sorolására; a majdani településképi követelmények megfogalmazására. Az említett dokumentumok a település teljes közigazgatási területére (belterület és külterület egyaránt) terjed ki. A TAK nem tartalmazza a településképet meghatározó külterületek minőségi formálására vonatkozó építészeti ajánlásokat sem.

Válasz Észrevételeiket köszönjük, a Településképi Arculati Kézikönyvet a természeti védelmekkel kapcsolatos területi adatszolgáltatásukkal és az érintett területekre vonatkozó ajánlásokkal kiegészítettük, melyeket az „Egyéb, jellemzően külterületi beépítésre nem szánt területek” és az „Egyéb, jellemzően külterületi beépítésre nem szánt területek – ajánlások” fejezetek tartalmazzák.

Észrevétel

Igazgatóságunk álláspontja szerint a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek – azok természeti értékei, illetve a természetközeli jelleg által meghatározott tájkarakter miatt, vagy a jellegzetes tájhasználatra tekintettel – a településképet meghatározó településkarakternek tekinthetők.

Válasz Amint azt a kézikönyvben írjuk: a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetét „településképi szempontból meghatározó területként” szükséges lehatárolni és kezelni. A kézikönyv tartalmazza az érintett terület lehatárolását (22. oldal) de a településképi szempontból meghatározó területek végső lehatárolásáról a településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet rendelkezik.

Észrevétel

A kézikönyvben megjelenő fényképekről nem derül ki, hogy melyek készültek a településen, illetve mely képek más településről hozott példák.

Válasz: A Kézikönyvben a helyi-nem helyi fotók megkülönböztetésre kerültek.

Nádai Brigitta

okleveles táj- és kertépítész mérnök
településrendezési vezető tervező
Jogosultság: K/1, TK, TT/1 01-5049
2017. november 30.

Szabó Árpád
építész

A válaszokat a Képviselő-testület megtárgyalta!

Dr. Szabadics Zsuzsanna jegyző

Nemesszalók Község

Értékmérés – értékleltár

Kivonat a Kulturális Örökségvédelmi Hatástanulmányból
Készítette: Pintér László régész 2006.

Kivonatolta és aktualizálta: Bujdosó Judit főépítész 2017.

I. Vizsgálat. (Értékelmérés - értéklétár).

I. a.) Történeti leírás, és régészeti örökség.

Nemesszalók községre vonatkozóan nem készült eddig részletes falumonográfia, így a település történetének és régészeti örökségének értékelésekor csak a szórványosan rendelkezésre álló adatok számbavételén túl, a helyszíni szemléken, azaz a terepbejárásokon tapasztaltakra, támaszkodhatunk.

Történeti leírás.

Elhelyezkedése:

Nemesszalók Pápától 15 km-re délnyugatra a celldömölki úton fekszik. A Marcal-medence községe; talajadottsága gyenge, a terület inkább az állattenyésztésnek kedvez.

A település etimológiája:

A község nevének eredete: a Szalók ősi, magyar személynév, Anonymus szerint Ösbő fiának nevéből ered. Másik szómagyarázat szerint török eredetű szó, "balogot", balkezest jelent. Eredetileg a település két részből állt. Az északi részen a nemesek éltek, ők voltak többségben. A másik részen a szegények éltek, ezt *Pórszalóknak* nevezték. 1271-től említik először a község nevét (Zloukfedele), 1337-ben Zolowk-, 1495-ben Egyházasszalók-, 1609-ben Por Szalok formájában jelenik meg az okiratokban. Sokat sanyargatta a török 1567 és 1592 között. A 17. század közepén lett a Batthyány családé. *Nemesszalók* neve legkorábban, 1544-ben tűnik fel az okiratokban (Fewlsew Zalok), általánossá azonban csak a 17. században válik. Addig inkább csak a puszta "Szalók" található a korabeli oklevelekben. Eredetileg a Szalók nem birtoka volt, később egytelkes nemesek lakták. Az 1696. évi összeírás szerint a szalóki nemesek királyi vadászok.

Településtörténet:

Az eredeti Szalókföldje területe a középkorban két részre vált, az egyikben paraszti, a másikban nemesi rendű családok éltek. Az előbbin állt a templom, erről nyerte ez a rész az „Egyházás” (későbbi Nemesszalók) megkülönböztető jelzőjét, mely a 15. század végén jelentkezett.

A mai Nemesszalók település Pórszalókkal 1926-ban történt egyesülése után alakult meg.

A két községben a nemesi és a paraszti község a 17. század előtt azonos nagyságú volt, a hadak is mindkettőt egyformán sarcolták. Pórszalók a viszontagságok hatására a 16. században többször elnéptelenedik.

Nemesszalók nemesi jellege mindvégig megmaradt. Az 1696. évi összeírás szerint a szalóki nemesek prédiálisták, más szóval király vadászok. Bár a 18. századtól egyre több nem nemes telepedett le, de ők is nemesi telkeken éltek. A nem nemesek főleg házatlan zsellérek. Számuk 1828-ra eléri a lakosság felét. Közülük

került ki 11 vásározó, akik üveggel, sóval, bőrökkel kereskedtek. 10 kézművest is számon tartottak, akik a falu szükségleteit látták el. Ez a réteg már sokkal gazdagabb volt, mint a csak földjét művelő nemes.

1773-ban magyar falu, katolikus, református, evangélikus és zsidó lakossággal. Temploma 1784-ben a reformátusoknak van. A vallásilag egyre megosztottabb lakosság között gyakori a felekezeti torzszalkodás. Az első három felekezet külön iskolát tart fenn.

Az 1785-ös népszámláláskor lakosainak száma 631 fő, 1869-ben 723 fő. A lakosság többsége nincstelen zsellér, gazdasági cseléd. A határ túlnyomó része ugyanis Batthyány-Strattman László körmendi herceg és még öt középbirtokos tulajdonában volt.

Pór- és Nemesszalók községeknek a rendi állapot szerinti különállása 1926-ban, a két község egyesítésével szűnt meg. Ekkor lakosainak száma 1208 fő. A község népessége elsősorban agrártermeléssel foglalkozik. (1910-ben 73,2%, 1941-ben 76%).

1960-ban 1110 lelkes község. A lakosság túlnyomó többsége ekkor a helyi Egyetértés Termelőség Szövetkezetben, kisebb része az Ajka környéki üzemekben, bányákban és Pá-pán dolgozott.

A termelőség Szövetkezetben a gyenge talajadottságok miatt az állattenyésztést fejlesztették, szarvasmarha-, sertés- és baromfitelepet alakítottak ki. Jól jövedelmeztek a kiegészítő üzemágak is; a szalóki varroda, a cérnázó és a fafeldolgozó üzem, a pápasalamoni kötélgyártó üzem és a tsz építőrészlege.

Az 1960-as évektől folyamatosan több intézménnyel gyarapodott a község. Tanács-háza, orvosi rendelő, óvoda, fogorvosi lakás és rendelő, vízmű, fodrászat, irodaházak, vegyes- és italbolt, valamint utak, járdák épültek. Diákjai helyben tanulnak, egy korszerű iskolában. A községben nyilván-tartott magánvállalkozók száma 63, kft. 2, bt. 1 van Ipari tevékenységet 11, mezőgazdasági-élelmiszeripari vállalkozást 3, kereskedelmi tevékenységet 18 vállalkozó végez. A szolgáltatásban 31-en dolgoznak.

KÖZSZOLGÁLATI ADATTÁR:

Napközi Otthonos Óvoda. Rákóczi u. 11.
Általános Iskola. Szabadság tér 16.
Művelődési Ház. Szabadság tér 14.
Községi Könyvtár. Szabadság tér 14.
Orvosi Rendelő. Fő u. 35.
Védőnői Szolgálat. Rákóczi tér 13.
Körzeti Megbízotti Hivatal. Rákóczi tér 36.

NONPROFIT ADATTÁR:

Római Katolikus Plébániahivatal.
Rákóczi u. 8.
Nemesszalók Községért Alapítvány.
Rákóczi u. 13.
Nyugdíjas Klub. Rákóczi u. 13.
Egyetértés Sportegyesület. Rákóczi u. 43.

GAZDASÁGI ADATTÁR:

Fiókgyógyszertár. Szabadság tér 14.
Élelmiszerbolt. Rákóczi u. 19.
ÁFÉSZ TÜZÉP. Rákóczi u. 46.
Marica Büfé. Rákóczi u. 21.
Pepsi Vendéglő. Fő u. 55.
Italbolt. Rákóczi u. 42.
Vegyesbolt. Fő u. 55.
Vegyesbolt. Rákóczi u. 21.
Egyetértés Mezőgazdasági Szövetkezet.
Rákóczi u. 34.
Növénytermesztés, szarvasmarhatartás.
Rákóczi u. 73.
Nemesszalóki Faipari Szövetkezet. Ady E. u. 10.
Pápa és Vidéke ÁFÉSZ 129. sz.
Vegyesbolt. Rákóczi u. 31.
Pápa és Vidéke ÁFÉSZ 131. sz.
Élelmiszerbolt. Fő u. 53.
Nemesszalóki Posta. Rákóczi u. 34.

Nemesszalók. Történet szerkezeti leírás.

Örökségvédelem.

1. Régészet:

* Nemesszalók község régészeti öröksége 8 (nyolc) lelőhelyet számlál. Ezek a lelőhelyek közül egy a település belterületén, a többi a külterületen található.

* A mai település belterületére eső régészeti lelet a református templom környezetében azonosított középkori település részét jelenti. Külterületén a jelentősebb régészeti lelőhelyek a középkori eredetű, majd a török korban elpusztult Pórszalók, illetve Antfa egykori települések leletanyagát jelentik.

2. Faluszerkezet, falukép.

* A koraközépkori eredetű Nemesszalók, részben az ősi telepet is magában foglalva, a 18. század közepe táján települt újra mai helyére. A mai település 1926-ban alakult ki Pórszalók és Nemesszalók (Egyházasszalók) egyesítésével.

* A település máig megőrizte nyugodt, falusias jellegét. Utcaképe a mai dunántúli falusi utcaképnek megfelelő, túlnyomórészt az utcafrontra épített, földszintes családi házakból áll össze.

* Többutcás település, melynek magját a 18. században jelzett 3-4 utcavonal képezi, többi utcái a 20. század elejétől kezdődően épült ki. Nagyméretű (elsősorban református és evangélikus) temetője a település központi részében alakult ki, közvetlen szomszédságában van a zsidó temető. Az egykori Pórszalók temetője a település 3-ik, máig használt temetkezési helye, ide elsősorban a katolikus vallású lakosság temetkezik. A temetők területe rendezett, tiszta, újabb keletű sírjelei jellegtelenebbek, régi, 19. századi eredetű sírjelei közül mintegy 25 vörösmészke sírjel helyi védelemre javasolt. Köztéri, világi jellegű alkotásai újabb eredetűek, közülük az 1929-ben felállított I. világháborús emlékművet helyi védelemre javasoljuk. Egyházi jellegű köztéri alkotásai átlagos minőségűek.

* A településkép egy- és kétszintes beépítést, s ez által egységes, rendezett képet mutat, ahol az utcavonalas, előkertes és fűrészfogas beépítésű lakóházakkal is találkozunk. A foghíjtelkek változó számban jelennek meg a településszerkezetben. A telkeknél jellemző a szalagtelkes elrendezés, ahol az egymás mellett fekvő keskeny, hosszú belső telkei hosszanti oldalukkal érintkeznek, így alkotnak többszöri sorozatot.

* Nemesszalók legmarkánsabb épületei közzé tartoznak a templomok, melyek uralják a faluképet. Nem védettek, helyi védelemre javasoltak.

3. Építészeti hagyaték.

* Nemesszalókon országos védelem alatt álló műemlék egy van, a (szalóki) köztemetőben álló Szakonyi sírbolt, melyet 1868-ban emeltek, s nemrég példásan felújítottak. A településen Helyi Védelmi Rendelet nincsen.

* Hagományos építésze a dunántúli örökség értékeit őrzi. Egymenetes ház a jellemző, s ezen belül régebben a többlakásos-, napjainkban az egylakásos soros udvarok a leggyakoribbak

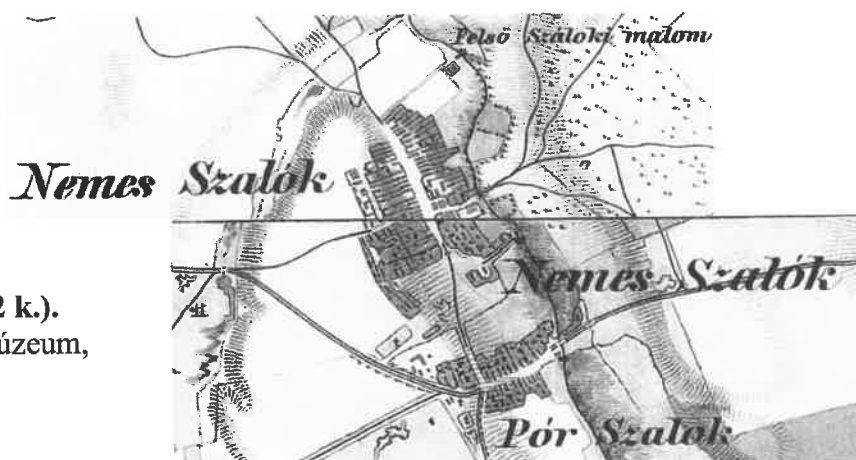
* A településen még néhány macskalépcsős, homlokzati megjelenésükben barokk, illetve klasszicista vonásokat tükröző épület található. Építészeti emlékei az elmúlt évszázadokban átépültek, napjainkban a legrégebbiről datálható épületek az 1800-as évek legvégéről származnak. Az átépült házak egy része is őrzi még egy-egy elemében az egykor jellemző építészeti stílust.

* A régi épületek általános a kőépítkezés, amely rangos utcaképet eredményez. A házak egymenetesek, az udvari fronton árkádok tornácok. Mai utcaképében a 19. és a 20. század elejéről alaptevéően két hagyományos lakóháztípus különböztethető meg: az utcára merőleges gerinccel elhelyezett egymenetes, oromfalas, illetve a városiasodó, az utcavonallal párhuzamosan beforduló, sokszor kapuáthajtóval, 4-5 tengelyese homlokzattal kialakított épület. A második világháború után utcasornyi régi ház tűnt el a településen, a hagyományos fésűs beépítést felváltotta, illetve az új utcák mentén kialakult a sátoztetős kockaházás beépítés, míg az 1980-1990-es évektől kezdődően a helyi hagyományoktól teljes mértékben eltávolodott „palotaszerű”, aránytalan méretű, színű és tömegű épületek megjelenése a jellemző.

Nemesszalók. Történeti térképek.

Első katonai felmérés (1766-1785).

Forrás: Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Budapest. Térképtár.

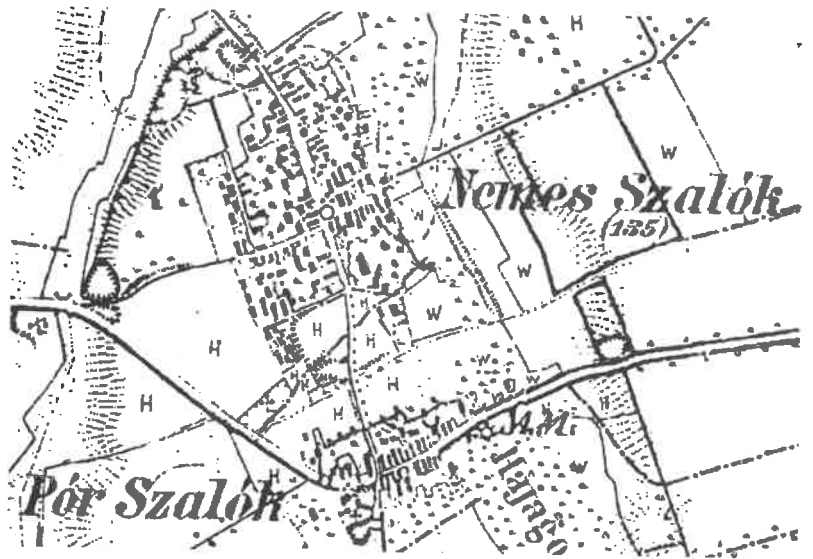

Második katonai felmérés (1852 k.).

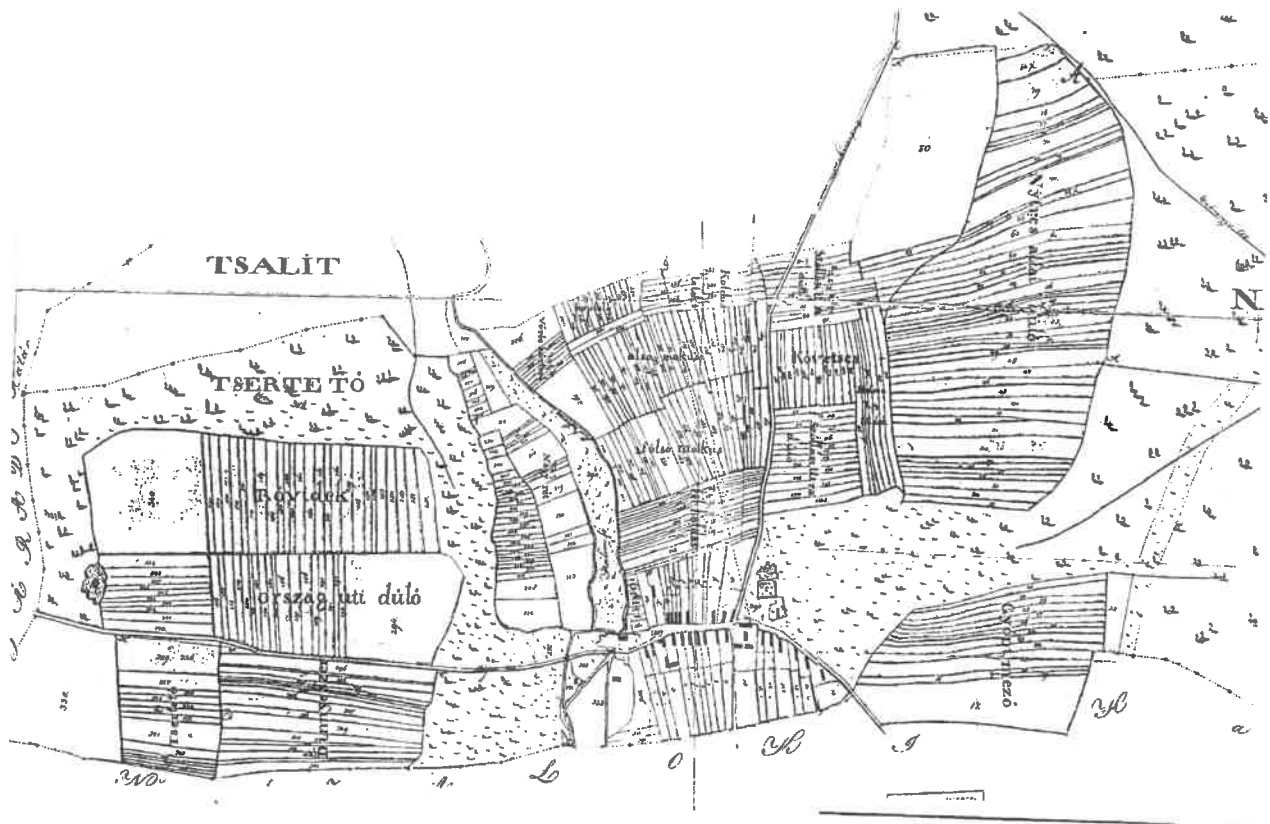
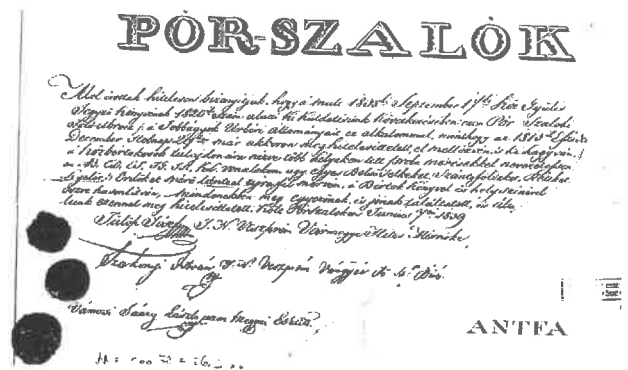
Forrás: Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Budapest. Térképtár.

Harmadik katonai felmérés. (1890 k.)

Forrás: Hadtörténelmi Intézet és Múzeum, Budapest. Térképtár

Pórszalók. „Földabrosz” 1839-ből.

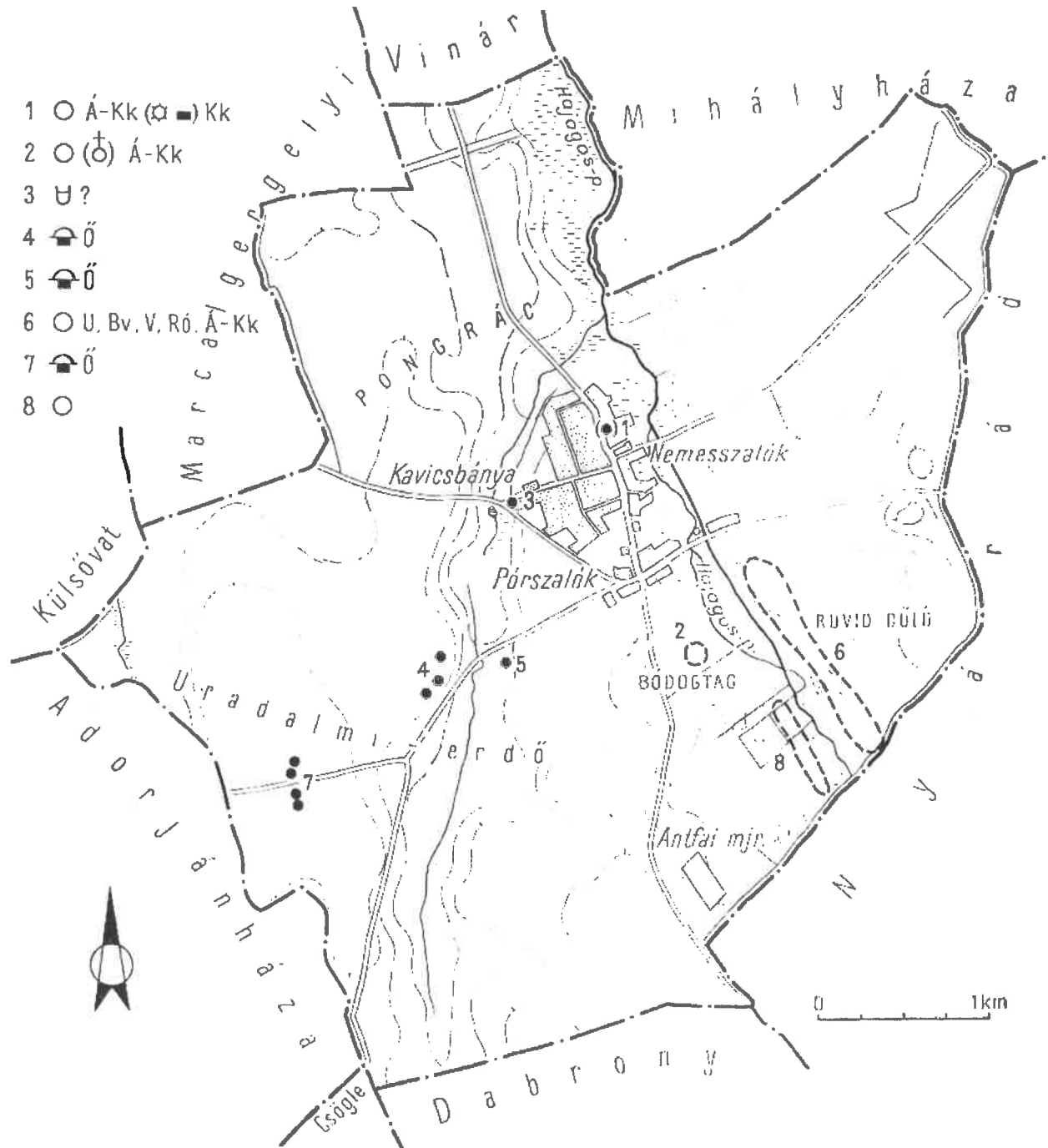

Nemesszalók. Kataszteri térkép 1857.

Régészeti örökség.
(Régészeti lelőhelyek).

A két, többtűcs településből egybeolvadásából kialakult falu a Marcal mellékpatakjai által kiépített észak-déli irányú kavicsos hátságon, 135 m magasan fekszik. A szántóföldek mellett a Hajagos völgyében nagy rétek vannak. A határ dél-nyugati részében pedig régebbi tölgyes, cseres erdő akáccsal és nyárfákkal társult maradványait látjuk.

A település közigazgatási területéről az alábbi régészeti lelőhelyek ismertek:

A középkori Szalókfölde – Nemesszalók néven, továbbá Felsőszalók formában is előforduló – falu¹ a jelenlegi település északi részével azonos helyen állott. A Szalók nemzetség ősi szállásterülete. Mindvégig e nemzetség leszármazottai, egytelkes nemesek lakták. Első említésekor, 1271-ben a nemzetség tagjai még a később különvált Pórszalókkal (2. sz. lelőhely) együtt osztoznak határán.² Közös maradt az 1271-ben már szintén említett nemzetségi templom és Szalók vásárjogának haszna.³ 1488-ban lakói 1 Ft-tal adóznak.⁴ 1549-ben 3, 1550-ben 7 nemesi családot írnak itt össze.⁵ Hosszabb időre nem néptelenedik el, 1680-ban egy itteni nemesi kúria eladásáról van adatunk.⁶

Irodalom: 1. CSÁNKI 1897. 251.; ILA-KOVACSICS 1964. 290-291. – 2. HO I. 51-52. Említésre méltó, hogy az 1271-es oklevélben szereplő Pongrác-erdő („Silva Pungurach” – HO I. 53) helynévként máig fennmaradt. – 3. HO I. 53. „...ecclesia beati Martini de terra Zolouk”... „Lucrum autem seu utilitatem fori eorum... quod stat et stare debet in Zlojuk...” 1337-ben harmadrésze az egyik ágnek jut: HO I. 171. A templom 1307-ben is közös: HO I. 103. – 4. CSÁNKI 1897. 251. (tévesen Gic mellé lokalizálja). – 5. OL Dic. Veszpr. P. 133. 154. – 6. VÁL Veszpr. kápt. Bev. jkv. 4. nr. 111.

2. PÓRSZALÓK – BÓDOGTAG. Hrsz: 062/3.

Az alacsony, kavicsos-homokos teraszon sok Árpád-kori, hullámvonal-, spirálvonal és beböködéses díszű fazéktöredéket,¹ cserépbogrács-töredéket² és későközépkori cserepeket gyűjtöttek. (Dax-Mithay-Palágyi-Torma, 1968.)

Ugyaninnen a Boldog Tamás szőlőjének forgatása közben évtizedekkel ezelőtt talált sok edényt a pápai ref. kollégium gyűjteményébe adták be.³

A lelőhely a középkori Pórszalók déli részével azonosnak. A Nemesszalókkal közvetlenül határos településre vonatkozó adataink a 15. századig nem választhatók el egymástól (1. sz. lelőhely). Nagy valószínűséggel azonosítható azonban e faluval az 1435-ben, majd 1437-ben szereplő Veszprém megyei Gebártfalvaszalók, alio nomine Gebárháza, melyet Zsigmond vitézségéért az ugyanide való Péternek és testvéreinek adományozott.⁴ (Az egyes közlésekben⁵ ide lokalizált, a 13-14. században szereplő Szalók földje és Szalók vára helye viszont nem itt, hanem Vas megyében keresendő.⁶) 1488-ban, mint a Széchyek birtoka, 4 Ft rovásadót fizetett.⁷ 1531-ben 10 portájából 2 pusztá, 1548 – 1552 között, mivel a török felgyújtotta, néptelen.⁸ A század végén ismét elnéptelenedik, majd a 17. század első felében gyéren lakott, 1678-tól 1745-ig ismét pusztá.⁹

Szt. Márton tiszteletére szentelt templomát 1271-ben már említik.¹⁰ A falu neve a 15. század végétől Egyházasszalók formában ismeretes a 16. század végéig.¹¹ A templomról 1752-ben feljegyzik, hogy régi, elhagyott, falaiban szép kövek vannak.¹² Maradványait nem ismerjük. Nemes- és Pórszalók lakosai 1758-ban még e régi templom köré temetkeztek.¹³

Irodalom: 1. PHM 68.99.2-11. – 2. PHM 68.99.1. – 3. Régi kat. 212. – 4. HO II. 257-258. 273-274.; CSÁNKI 1897. 231. old. Nem lokalizálja; A helyi hagyomány „Gibárt falva” falunévről tud: PESTY 1864 / 1114, 160 / 328. – 5. RÁTH 1863. 305-306.; REISZIG 1898. 546. – 6. Lásd erre: CSÁNKI 1894. 809-810. – 7. CSÁNKI 1897. 251. – 8. PÁKAY 1942. 136-137. – 9. ILA-KOVACSICS 1964. 335. – 10. HO I. 53. – 11. ILA-KOVACSICS 1964. 335. – 12. VBM Helytörténeti Adattára 3909. – 13. PFEIFFER 1947. 187.: „Sepelintur... ad antiquam ecclesiam adhuc facile reparabileum”.

3. KAVICSBÁNYA. Hrsz: 66., 67., 68., 136/4.

Laczkó D. feljegyezte, hogy Szalóky T. szerint a szőlőhegy D-i sarkában és a vele szomszédos kavicsgödörökben urnák kerültek elő.¹ Sem Laczkó D. helyszíni szemléje, sem a terepbejárás nem eredményezett leleteket. (Mithay-Torma, 1968.).

Irodalom: 1. VBM Adattára 9169.

4. URADALMI ERDŐ I. Hrsz: 0110/1

Az igen alacsony homokháton három, egyenként 20 m átmérőjű, 0,8 – 1 m magas halom áll. A két szélső halmon kisebb bolygatás látszik.

Erre és az 5., 7. sz. lelőhelyre Gyarmati G. helyi lakos hívta fel a figyelmet. (Mithay-Torma, 1968.).

5. URADALMI ERDŐ II. Hrsz: 0107/3.

A Nyárfás nevű részen egy 20 – 25 m átmérőjű, 1 m magas halom áll. (Mithay-Torma, 1968.).

6. ORSZÁGÚTI-, RÖVID- ÉS CSALITOS-DÚLŐ.

Hrsz: 043/1., 043/2., 043/3., 047. árok, 052., 057/4., 057/5., 059.

A kavicsos-agyagos talajú dombháton sötétszürke foltokat, paticsdarabokat figyeltünk meg. A rendkívül hosszan elnyúló lelőhelyen a neolitikumot egy vonaldíszes oldaltöredék képviseli.¹ A síkozott perem- és a négyszög, illetve ötszög keresztmetszetű fültöredékek a későbronzkorra utalnak.² Több koravaskori cserepet is gyűjtöttek.³ Az őskori leletek sorát egy kőbalta töredéke⁴ és egy kovapenge⁵ egészíti ki. A II-III. századi, vízszintes peremű fazéktöredékek a római kori megtelepülésre utalnak.⁶ A lelőhely északi és déli végén Árpád-kori bográcsperemeket, fazékperemeket, hullámvonalas díszítésű oldaltöredéket és későközépkori fazékperemeket találtak.⁷ (Dax-Palágyi, 1968.).

Irodalom: 1. PHM 68.100.1. – 2. PHM 68.101.1. – 3. PHM 68.100.2. 101.5-11. – 4. PHM 68.100.3. – 5. PHM 68.100.4. – 6. PHM 68.101.14.16. – 7. PHM 68.100.5-9. 68.101.17-21.

7. URADALMI ERDŐ III. Hrsz: 099/1., 0101/4.

A lapos területen észak-kelet – dél-nyugati vonalba rendeződve négy halom helyezkedik el. Három halom átmérője 25 – 30 m, a negyediké 15 m. Magasságuk 0,5 m-re becsülhető. (Mithay-Torma, 1968.).

8. ANTFA. Hrsz: 061/1. patak, 064/1., 067. árok, 069/7., 069/8.

Az ártérből 1 – 2 m magasra kiemelkedő, kavicsos-homokos teraszon, a felszínen és a vízelvező árok falában sok Árpád-kori, de főleg későközépkori edénytöredéket találtak.¹ (Torma, 1968.) A lelőhely a középkori Antfa (Ondfalva) településsel azonosítható. A Szalók nemzetség tagjainak 1271-es osztozásánál szerepel Ontfia Ont, aki a felosztandó terület déli részét, feltehetően Antfát kapja.² Az osztozkodásnál Ont malmáról és nemesi kúriájáról is említés esik.³ A település nevét 1393-ban olvassuk először, ekkor még ugyanez család birtokában van.⁴ Az 1488-as adóösszeírásban nem szerepel, de 1489-ben említik.⁵ 1531-ben 5 portájából csak 1 adófizető. 1536-tól a Choron család devecseri uradalmához számítják.⁶ A kicsiny falucska egy-két portával 1559-ig még megtalálható az összeírásokban. Ettől kezdve azonban már puszta, mely nem is népesedik be újra.⁷

Irodalom: 1. PHM 68.98.1-6. – 2. HO I. 52. – 3. Uo. 52. – 4. III. 248. – 5. CSÁNKI 1897. 219. – 6. PÁKAY 1942. 71. – 7. ILA-KOVACSICS 1964. 100-101.

9. VEGYES LELETEK.

* Gyarmati J. egy későbronzkori bronztűt ajándékozott az adorjánházi falumúzeumnak. A körbefutó vonalakkal díszített tűt állítólag halomsírban találta.

* 1923-ban Nemesszalók közelebről meg nem határozott helyén éremlelet került elő.¹ A 75 db magyar, osztrák tartományokbeli és német ezüstpénz 17-18. századi volt.²

* 1959-ben a Hajagos-patak szabályozásakor, a pápa-celldömölki vasúttól K-re, a mederben „egy kardot vagy inkább szablyát” találtak; találója magával vitte. A meder fenekén állítólag egy nagyobb fémtárgyat is láttak, de ezt nem vették ki.³

Irodalom: 1. MNM Adattára 138. N. II. – 2. HUSZÁR 1963. 156. – 3. VMB Kp. 1962. Régészeti Adattár 11.147.

I. b.) Természet, táj, tájhasználat. Településhálózat és településszerkezeti összefüggések.

Nemesszalók község Veszprém megye északnyugati részén, Pápától 15 kilométerre délnyugatra, a Pápa-devecseri-sík kistájban helyezkedik el. A település a Pápát Celldömölkkel összekötő közút mentén fekszik.

A két többtűcsés település egybeolvadásából kialakult falu a Marcal mellékpatakjai által kiépített észak-déli irányú kavicsos hátság, 135 m magasan fekszik. A szántóföldek mellett a Hajagos völgyében nagy rétek vannak. A határ dél-nyugati részében, pedig régebbi tölgyes, cseres erdő akáccsal és nyárfákkal társult maradványait láthatjuk.

Belterület:

A zöldfelületi adottságok nagyon változók. Előfordulnak olyan részek, ahol nincs lehetőség zöldfelület kialakítására. Ilyen a Nyárád felőli bevezető szakasz, ahol szinte csak évelőkiültetéseknek van hely. A Rákóczi és Fő utcákban közepes szélességű közterületi sáv áll rendelkezésre az ültetéshez, de vannak kiszélesedő részek is, amelyek nagyon jó adottságúak. Ilyen például a római katolikus templom környezete, a település új beépítésű (a Béke-, a Lehel utca) részei.

A zöldfelületi adottságok rosszul kihasználtak. A kisebb szakaszon ültetett alacsony termetű gyümölcsfán (Rákóczi utca északi részének keleti oldala), és néhány idősebb fából álló fasorszakaszon, ligetes telepítésen (Fő utca 51. előtt, Rákóczi utca 17. előtt, Ady Endre utca, Dabrony utca keleti oldala, Hajagos-patak melletti részt) kívül a településen nincs egységes fasor, és ez nagyon hiányzik a közterületekről. Fontos megemlíteni a településen található potenciális zöldfelületek jelentős számát. Ezek olyan térré kiszélesedő közterületek, amelyekről hiányzik a zöldfelület.

A településen jelenleg kiépített közpark a 3458, 346, 347 hrsz-ú ingatlanon található, mely magába foglalja a kultúrház épületét is. További zöldterületeket találunk a Táncsics Mihály utcában a temető mellett, a Szabadság tér keleti végében a Hajagos patak mellett, illetve annak az út túloldalán tervezett bővítésénél. Közösségi célú zöldterület a községben a 0113 hrsz-ú, külterületi ingatlanon található sportpálya.

A belterületi településkapuk képét Nyárád és Dabrony felől jelentősen meghatározza a mezőgazdasági épületek környezetének állapota. Vinár felől érkeve nagyon szépek az idős nyárfák a híd előtt, a Marcalgergelyi felőli településkapuban szükség lenne intenzívebb növénytelepítésre.

A település egyik központja a római katolikus templom és környezete.. A templomkert, mint közkert növényei között főként a tuják szerepelnek. A templomot körbeölelik a 2-4 méter magas tuják, a déli oldalon hársakból álló telepítés is található. A település másik központi területe a II. világháborús és a Felszabadulási emlékmű körül elterülő park. Ehhez a területhez kapcsolódik a művelődési ház előkertje is, ahol kiritkult tuják, ezüstfenyők és rózsaaágak találhatók.

Az evangélikus, illetve a református templom kertje a mostaninál nagyobb figyelmet érdemel. Bár egyik templomhoz sem tartozik nagy kert, dekoratív, hangulatos kiültetésekkel méltó keretet lehet adni ezeknek a település életében jelentős épületeknek.

Az óvodakertben fontos szerepe van az idős növényzetnek, mint a kerítés menti idős lucfenyőknek, a bevezető út menti tujáknak, illetve a közönséges nyír szép példányának. A polgármesteri hivatal kertje hasonló az óvodáéhoz. Koros luc- és ezüstfenyők, közönséges nyírek és nyírt cserjesávok alkotják a növényzetet. A kert rendezett, ápoltságát kelti.

Külterület:

Nemesszalók *mezőgazdasági* művelésű területeinek jellemző művelési ága elsősorban a szántó, továbbá legelő rét és gyep is található. Összefüggő, homogén szántóföldek a közigazgatási terület keleti és északnyugati részét foglalják el. A gyep művelési ágú területek főként a belterülettől keletre a Hajagos-patak mentén találhatók.

A település meghatározó részét borítja *erdőség*. Az erdőterületek nagysága 549,2 ha, ami az 1945 ha-os külterület 28,24 %-a. Az erdőterületek nagyobb aránya, 527,4 ha gazdasági rendeltetésű, 20,7 ha egyéb részlet. Az erdőterületek 8% a rendezetlen tulajdonviszonyú, 32%-án a Pápai Erdészeti Gazdasági Üzem gazdálkodik, 60%-án magán erdőgazdálkodás folyik. A település délnyugati területein nagyobb egybefüggő erdő található. A kisebb erdőfoltok a gazdasági- és belterület mellett, valamint a vízfolyások partjainál elsődleges rendeltetésük szerint védett vagy védő erdők. A védelmi erdők területe 1,1 ha-t tesz ki a településen.

I. c.) Településkép és utcaképek.

A mai község mintegy 360 lakóházból álló, többutcsás falu, amely egykoron két önálló település (Nemesszalók és Pórszalók) egyesüléséből keletkezett. Utcaképe a mai dunántúli falusi utcaképeknek megfelelő, túlnyomórészt az utcafrontra épített, földszintes családi házakból áll össze. A foghíjtelkek ritkák, és beépíthetőek

A település utcái vegyes képet tükröznek. Csak elvétve található már a múlt században épült, megjelenésében barokk stílust idéző épület. A házak jelentős része átépült, a település gerincét alkotó Rákóczi, valamint Fő utcában a beépítés nagy része egyszintes, de számos kétszintes ház is előfordul. A település más részein dominál a kétszintes beépítés. Az új beépítések nem egységesek, a házak homlokzat- és tetőkialakítása valamint színe egyaránt nagyon változó. A településen váltakozva jelenik meg az előkertes és az utcavonalas beépítés, a járófelületek járdalappal, vagy betonnal burkoltak. Gyakran láthatók tömör falas kerítések, fadeszkázatos kapuzattal. Utcái rendezettek, tiszták, a három felekezeti által használt temetője rendezett.

A településen nagymértékben zavarók a légvezetékek, villany- és telefonoszlopok, ami egyrészt hátrányosan befolyásolja a településképet, másrészt a nagyobb méretű fák ültetését is akadályozza. Sajnos, szinte minden nagyobb fát csonkolni kell a légvezetékek miatt.

I. d.) Településkarakter.

Nemesszalók többbutcás, falusias jellegű település. Belterületét túlnyomórészt lakó-, külterületét mezőgazdasági célra hasznosítják. A 18. század derekán kiadott I. katonai térképen Pórszalók egyutcás (ma Fő-, korábban Pápai-, majd Vörös Hadsereg utca) település ez a jellegét máig megtartotta. Nemesszalók ekkor három-négy utcából (Rákóczi-, Táncsics-, Petőfi- utcák) álló település képét mutatja. Az 1850-es években megjelent első kataszteri térképen is nagyjából ez a faluszerkezet azonosítható. Főutcája a Rákóczi (Főszeg-, Ószeg-, Pórszalóki-, Fő) utca, jelenleg Szabadság (Halagos-, Mágánás fertály) nevet viselő központi tere ennek közepe táján alakult ki. Régi utcája a Petőfi Sándor (Alsó-dombi-, Kecse-dombi-, Kastély-dombi) utca nevét onnan kapta, hogy egyik oldalán a „kastély” (Szakonyi-ház) kertje húzódott, a másik oldalán szegényebb zsellérek laktak. A Jókai Mór (Alsóhegyi út) utca is a régebbi utcái közé tartozik. Újabb utcái a József Attila (Hegy-, Templom) utca, régebbi nevét az ide emelt református templomtól kapta; az Ady Endre (Konkoli-gyöp). A település karakterének formálódásában fontos szereppel bírt a három felekezet (evangélikus, református, katolikus) templomai, e mellett egykor jelentős számú zsidó lakosság is élt a településen, akiknek az egykoron a Kossuth Lajos (Felső dombi-, Csinos-domb-, Dombi-) utcában álló templomát 1945-ben a németek rombolták le. A néhai zsidó lakosság régi sírköveket is őrző temetőjét az elmúlt években hozták rendbe az önkormányzat kezdeményezésére.

A házak többsége utcavonalas, illetve előkertes beépítésűek. Jellemző a szalagtelkek soros beépítés, de téglatelek is előfordul. Az 1900-as évek első felében megjelenik a településen az ún. városi háztípus, mely szép számban látni ma is a faluban. Új lakóépületek főleg a Lehel-, a Kossuth és a József Attila utcákban jelentek meg. Ezek közül többet olyant látni, amelyek a

helyi hagyományok teljes mellőzésével épültek. Utcái rendezettek, tiszták, temetői rendezettek. Zavaróan hat az utcaképben a transzformátorházak, illetve a légvezetékek sokasága, azok beton- és fa oszlopainak jelenléte.

I. e.) Védettségek. (Régészeti és építészeti műemléki).

A település közigazgatási területén kiemelt régészeti védettséget élvező lelőhely nincs, de megjegyzendő, hogy a nyilvántartott régészeti lelőhelyek a 2001. évi LIV tv. 11. §-a által meghatározott általános törvényi oltalommal bírnak. Az országos műemléki jegyzék szerint, a

településen védelem alatt álló építmény egy van: a községi temetőben, az 1868-ban emelt Szakonyi-sírbolt. E mellett a településen számos olyan örökségi érték található (téri épületek, temetői sírjelek, köztéri alkotások, stb.), amelyek kiemelt odafigyelést, védelmet érdemelnek. A településen helyi védelemről szóló rendelet nincsen.

I.f.) Az örökségi érték és vélettségük viszonya.

A település közigazgatási területén 8 nyilvántartott régészeti lelőhely található, amelyeket az 1. a. pontban felsoroltunk. Ezek között kiemelt fontosságú lelőhely nincsen. A településen egyetlen műemlék található, az 1868-ban épített Szakonyi-család sírboltja, amelyet az elmúlt években példásan helyreállítottak. E mellett a településen három templom,

I.f.1.) Régészeti lelőhelyek:

Nemesszalók területén az MTA Régészeti Intézete irányításával a Magyarország Régészeti Topográfiája keretén belül készült szisztematikus régészeti topográfia (Magyarország Régészeti Topográfiája 4. A Pápai és Zirci járás. Budapest, 1972. 162-165; a továbbiakban Topográfia). A hatástanulmány a tervezési terület régészeti örökségének vizsgálatokor alapvetően erre támaszkodott.

A település közigazgatási területén 8 nyilvántartott régészeti lelőhely található, (amelyeket az 1. a) pontban felsoroltunk. Ezek közül egy a belterület északi részén található (1. sz. lelőhely), ahol a kutatás az ősi Szalóki nemzetség legkorábban, 1271-ben említett szálláshelyét azonosítja. A mai Pórszalóktól délre „Bódatag” nevű helyen (2. sz. lelőhely) a kutatás az egykori Pórszalók település helyét határozza meg. A településtől nyugatra, a „Kavicsbánya” területén (3. sz. lelőhely), Laczkó Dezső, a veszprémi múzeum alapító-igazgatója a lakosok által itt jelzett urnasírok után kutatott kevés eredménnyel. Az „Uradalmi erdő”-ben (4. 5, 7. sz. lelőhelyek) több halomsír áll, kutatásuk még várat magára. A Hojagos patak jobb partján, a „Csalitos-dűlő”-ben (6. sz. lelőhely) őskori-, és Árpád kori leletanyag került elő, míg ezzel szemben a patak ball partján „Antfa” nevű helyen (8. sz. lelőhely) a felszínre került leletanyag alapján a koraközépkortól (13. századtól) említett Ondfalva helyét azonosították, mely település a török korban néptelenedett el véglegesen.

I.f.2.) Építészet, köztéri alkotások:

Egyházi épületek:

Koraközépkori egyházi építészetéről kevés adattal rendelkezünk. Szt. Márton tiszteletére szentelt templomát 1271-ben már említik. A falu neve a 15. század végétől Egyházasszalók formában ismeretes a 16. század végéig. A templomról 1752-ben feljegyzik, hogy régi, elhagyott, falaiban szép kövek vannak. Maradványait nem ismerjük. Nemes- és Pórszalók lakosai 1758-ban még e régi templom köré temetkeztek. 1945-ig a mai Kossuth Lajos utcában a szalóki zsidó lakosságnak temploma is állt, melyet a németek robbantottak fel 1945-ben. Jelenleg a településen három felekezet, a római katolikusok (pórszalóki falurészben), a reformátusok és az

evangélikusok (nemesszalóki falurészben) önálló templommal bírnak.

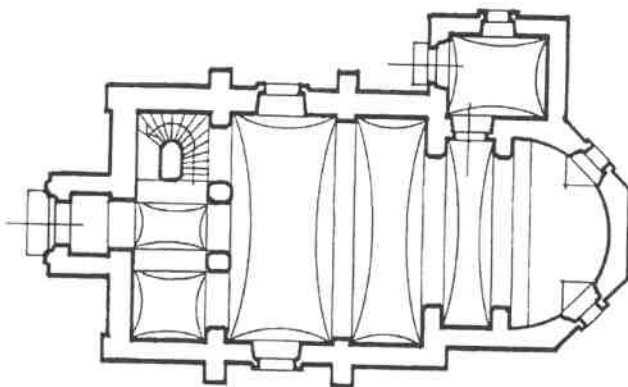
1. Római katolikus templom.

Címe: Fő u.

Hrsz: 503.

Története:

1271-ben Szt. Márton tiszteletére szentelt templom állt Egyházás, vagy Felsőszalók faluban, úgy-ahogy a törökidőket is átvészelte. A protestantizmus itt is erős gyökereket vert, a kálvinisták és a lutheránusok egyházközséget szerveztek, a katolikusok pedig szinte eltűntek a faluból. Bél Mátyás az 1700-as évek elején csak 1-2 katolikus lakost említ. Az 1758. évi visitacio megállapítja, hogy Nemes- és Pór Szalók egyház nélkül vannak, a középkori templom elhagyott, bár még könnyen reparálható lenne. A kálvinistáknak és a lutheránusoknak külön-külön prédikátoruk, a reformátusoknak fa oratóriumuk is van. Az 1773. évi összeírás katolikus, református és evangélikus lakosokat talál. A reformátusoknak 1778-ban anyaegyházuk van. Az 1783. évi 1. katonai térkép és országleírás Nemes Szalókon templomot jelöl, de nem tudni, milyen felekezetűt. Pór Szalókon pedig a temetőben "alte kirch" felirattal nyilván a középkori templom romjait. Egybevig ezzel Korabinszky lexikona: "hier befindet sich eine alte, wüste kirche" szövegével. Az 1841. évi egyházmegyei térkép egyik faluban sem jelöl katolikus templomot. Az 1857. évi kataszteri térképen látható a református és az evangélikus templom, valamint a falu központi terén egy kereszttel jelzett kis (katolikus?) imaház, melyről azonban semmi egyéb adatunk nincs. Ugyanez a térkép a pórszalóki temetőben romokat jelöl, ott, ahol a jozefinista katonai térkép is jelezte. Ellentmond ennek az 1855. évi sematizmus, ez ref. ev. templomot és zsinagógát említ. Jelenlegi temploma 1866-ban épült. Akkor még Külsővat filiája, 1944 óta önálló lelkészség.

Jellege:

Község átmenő főútján, kis domboldalban áll a neogótikus templom, jó elhelyezéssel. Nem védett.

Külsője:

Tömegformálása és részletképzése határozottan neogót, de jelenlegi állapotában lesematizálnak tünik, a teljes felületet borító dörzsölt vakolat a legutóbbi homlokzattatarozás eredménye.

Előálló középtornya a hajótető gerincmagasságában lapokkal fedett. A bejáratot magasra szökő, csúcsívben végződő, tagozott, bélletszerű keret övezi, benne új kapu és magas felülvilágító. A toronytest 3 oldalán, magasan, csúcsíves, tagozatlan keretezésű slicc-ablakok.

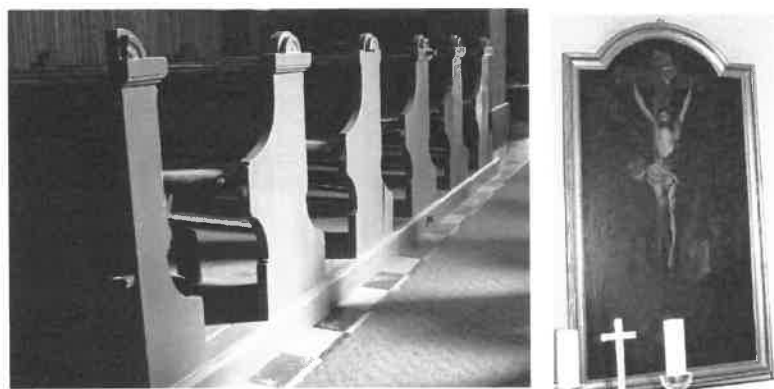
A toronytest az első szint után erősen visszalép és átmeneti tömbbel nyolcszögűre vált. Itt 4 oldalán 1-1 keskeny, csúcsíves, keretezett, zsalus harangablak, majd oldalanként hegyes, e stílusra jellemző zárópárkány fedi, csörlötető-szerűen. Nyolcszögű "kő" sisak, csúcsán párnatag és kereszt.

A hajó oromfala (most) csupasz, csak sarkain fogja 1-1 tagozatlan pillérféle, melyet a romantikára jellemző, de már ékítményét veszített tagozat koronáz. A hajó oldalfalait támpillérek támasztják. Közöttük 1-1 csúcsíves, egyszerűen keretezett vasablak. Hurkatozott főpárkány. A szentély két záróoldalán 1-1 csúcsíves ablak. A sekrestye u.a. stílusban tartott.

B e l s e j e:

Egyhajós, kétboltmezős, melyek nem azonos méretűek. A boltmezőket egymástól és a szentélytől lesarkított élű pillérekre támaszkodó hevederívek választják el, azokon csehsüveg boltozat feszül. A lizénákon súlytalan kis fejezet. Nálunk szokatlan

módon a szentély előtt egy keskeny boltmező, mintegy előteret képez, onnan nyílik a sekrestye. A szentély belül félköríves záródású. A kórus pillérekre támaszkodik, a kórusalj hevederek között csehsüveg boltozattal fedett. A kórusmellvéd előredomborodó, íves alaprajzú, tömör, csak az orgona játszóasztala szakítja meg. Szabadon álló íves falépcső vezet fel rá. A nagyobbik hajómezőben 1-1, szentélyben 2 csúcsíves vasablak. Bejárati kapuja belül eredeti váz-táblázatos, kívül új lécezéssel. Eredeti padok.

Oltára szürke márványból épült, újabb. Alkalmazkodni igyekszik a térhez, de inkább romanizáló stílusjegyeket hordoz. Fölötte Janzenista Krisztus oltárkép sima keretben, középszerű kvalitású, a pápai Esterházy kastély kápolnájából való, (helyi szóbeli közlés), feltehetően a 18. századból. Belül a kapu ívén felirat: „Szt. Fülöp apostol és vértanú tiszteletére. 1866.”

2. Evangélikus templom.
Címe: Nemesszalók, Lehel utca.
Hrsz: 271.

Története:

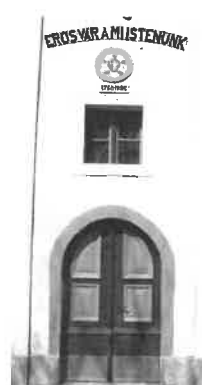
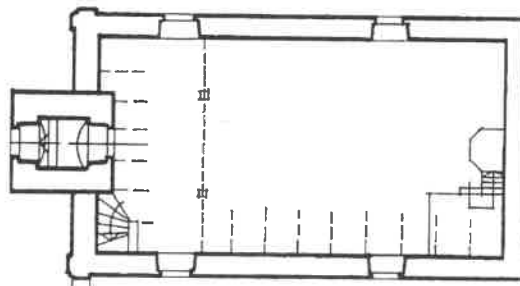
A községnek már a középkorban temploma van - természetesen katolikus. Ez a templom - bár megtépázva - átvészelte a törökdúlást és az 1700-as évek végén is állt. Mégis nincs adatunk, hogy bármelyik felekezet is használta volna.

A protestantizmus erősen teret hódított e vidéken a 17. században. Az 1758. évi katolikus visitacio megállapítja, hogy Nemes- és Pórszalók (katolikus) egyház nélkül áll, viszont a kálvinistáknak és a lutheránusoknak saját rektoruk van, sőt a kálvinistáknak oratóriumuk is. Következik viszont ebből, hogy a lutheránusoknak nincs. Egy 1695. évi jegyzőkönyv írja, hogy az itteni egyház „emberemlékezet óta” Dabrony filiája. Bél Mátyás szerint (az 1700-as évek elején) alig akad itt 1-2 katolikus, a többi mind evangélikus és református. Az 1700-as évek közepén még mindig csak a kálvinisták fatemplomáról esik említés. Az 1773. évi összeírás római katolikus, református és evangélikus magyar lakosokat talál, és református anyaegyházat.

1789-ben épül fel a templom - még torony nélkül. Feltételezhető, hogy ez ideig csak valami lakóházban működő kis imahelyük volt, amit az összeírások, térképek nem tartottak érdemesnek feljegyezni. Az 1815. évi canonoca visitacio a templomot megfelelőnek írja. Fényes 1851-ben evangélikus anyaegyházat említ. Az 1857. évi kataszteri térkép jelenlegi helyén ábrázolja, de torony nélkül.

Jellege:

Község belsejében, a Külsővatra menő úton, lakóházak közé beépítve áll a tornyos, egyszerű megjelenésű épület. Nem védett.

Külseje:

Tömegéből kiemelkedik a vaskos torony méreteivel és architektúrájával. Hajója, mely későbarokk kori építmény, mára már elvesztette stílusjegyeit. Vegyes fallal épült, sarkain az

ekkorra jellemző falsávokat viselte, ezek most csak nyomokban fedezhetők fel. A magas, csúcsíves hajóablakok a korai eklektika korában történt átépítésre utalnak. Széles, záróköves, vakolt keretezésük van. Párkánya egyszerű ív, a barokk lakóházak legegyszerűbb párkányformája. Hátsó tűzfala íves vonalával az építés korát idézi. Cserépfedés. A hajó bejárati végfalán a tagozott osztópárkány átvészelte a tatarozást, de nem megoldott kapcsolata a hajó párkányával. Dísztelen, téglával fedett oromfal.

Az utólag épült torony előálló, de valamelyest beépült a hajótérbe is. Sarkain lizénák, ezeken kis fejezet-féleség, majd fölötte többtagú klasszicista húzott párkány zárja. Félköríves kapubejárat, benne múlt századi váz-táblázatos, szakszerűtlenül javított kapu. Szögletes kórus - és padlásablak, félkörös zsalus harangablakok. Az összes toronyablak tagolatlan vakolatkeretezéssel. Toronysisak palával fedve, csúcsán nagy bádogg gömb, rajta kettős kereszt.

B e l s e j e:

Egyszerű, sima falak. A magas ablakok bőséges bevilágítást biztosítanak. Mennyezete borított gerendafödém, váltós átfedésű deszkázással. A toronyalj dongaboltozatos. A belső ajtó eklektikus, váz-táblázatos. A külső kapu klasszicista, újabb vasalással.

A karzat faoszlopokon áll, födéme gerendákon palló, falépcső vezet fel rá. A karzat mellvéd váz-táblázatos asztalos szerkezet, kissé nehézkes látvány. Téglapadló, a padok között föld. Puhafa padok, egyszerű fűrészelt mintával.

Váz-táblázatos szószékoltár, klasszicizáló stílusú, tisztességes asztalosmunka, fölötte dísztelen hangvető. Az oltárasztalon két empir és két újabb gyertyatartó.

Kötőgerendás, ollós fedélszék fogópárral. Az 1916-ban elvitt nagyharang helyett 1927-ben szereznek újat. Orgonaharmóniuma 1917-ből való.

3. Református templom.

Címe: Nemesszalók, Rákóczi Ferenc u.

Hrsz: 329.

T ö r t é n e t e:

Részben fonódik a középkori katolikus templomhoz, melyről 1271. óta van írásos emlék, és melyről tudjuk, hogy az 1700-as évek második felében elhagyott. Az 1758. évi katolikus visitacio megállapítja, hogy mind Nemes- mind Pár Szalók (katolikus) egyház nélkül van, viszont a kálvinistáknak saját fából épült oratóriumuk van. Ezt az épületet a Nemes Szalóki Pál és Péterfi Anna 1686-ban ajándékozott templom- és iskolafundus révén valósult meg, melyre rövidesen templomot is és iskolát is építettek. Bél Mátyás említi, hogy az 1700-as évek elején a reformátusoknak lelkipásztoruk van. Az 1721. évi vallásügyi bizottság előtt vallomást tevők

szerint az egész falu evangélikus és református vallású, akiknek akkor az evangélikus tanító tartott istentiszteleteket. Az 1748. évi katolikus visitacio csak református prédikátort talál. Református istentisztelet minden harmadik vasárnap volt a mihályházi lelkész szolgálatával mindaddig, amíg 1752-ben el nem tiltották attól, de azután is szabad volt neki keresztelni, házasokat esketni. A szalókiak átjártak istentiszteletre Mihályházára. 1773-ban magyar falu. 1775-ben megtiltották, hogy a predikátor átjárjon hozzájuk, de ők ezzel mit sem törődtek, a maguk felelősségére és jótállására tíz szalóki nemes ember kérte a prédikátort, hogy tovább is szolgáljon nekik. A Türelmi Rendelet megjelenése után újra megkezdték vallásgyakorlatukat, mint Mihályháza leányegyháza. Az 1783. évi 1. katonai térkép templomot említ, de hogy kié, nem mondja. A jelenlegi kőtemplom 1787-ben épült, a 17 m torony 1839-ben épült a templom délnyugati homlokzata elé. Az 1841. évi Kopácsy-féle (katolikus) egyházmegyei térkép Nemesszalókon református anyaegyházat jelöl, parókiával. Az 1857. évi kataszteri térkép már jelenlegi helyén ábrázolja, toronnyal (ezeknél a térképeknél szokatlanul aránytalanul). A torony 1839-ben épült, ezt örökítették meg centenáriumán táblával a bejárat fölött.

Lelkészei: 1652-78 között lásd a mihályháziakkal tartanak közösen lelkészt. - Beládi Mihály 1699-ben csak helyben. - 1700-1943-ig lásd a mihályháziakat. - Szántó Emil 1943-60. - Bábás Tibor 1960-69. - Bátky Miklós 1969-72. - Pöör József 1972-73. - Kovács Sándor 1973-80. - Gavallér Pál 1980. - Pápai Szabó György 1980-84. - Péntek Lajos 1984-90. - Kövecsi Imre sl.1990-91. - Nemes Kálmán h.1991-92. - Pátkai Gyula Sándor 1991-96. - Kovács Elemér 1996-97. - Ettől kezdve táregyházközség Mihályházával: Pátkai Gyula Sándor 1997-től mind e mai napig. Itt van eltemetve Löke Sándor kisigmándi lp. t 26. é. 1926. nov. 23.

J e l l e g e:

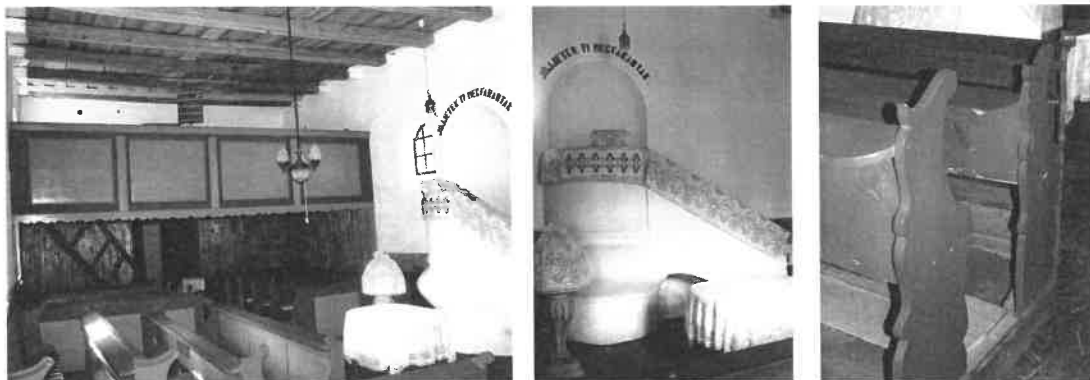
Községbelsőben, a Vinár felé menő úton, a lakóházak sorába épült későbarokk eredetű épület. Nem védett.

K ü l s e j e:

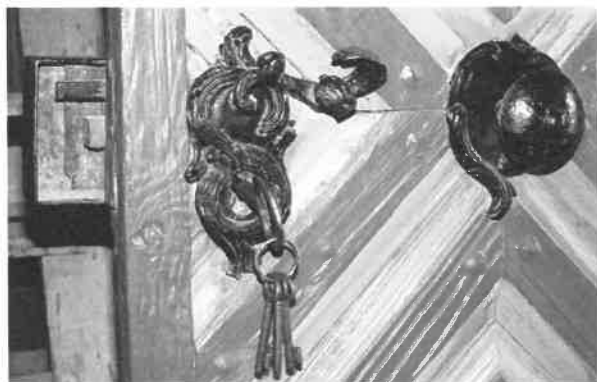
Az előálló torony határozza meg tömegét, jellegét, stílusát. A hajó semmitmondó, feltehetően sematizált. Sima falak, meglehetősen kicsi, félköríves ablakok a déli oldalon, az északon csak egy még kisebb. Zárópárkánya jellegtelen, csatlakozása az oromfal dúsabb párkányához megoldatlan. Hátsó oromfalának csúcsán vaskakas. Cserépfedés. A torony későbarokk motívumokkal épült utólag, tömegében, formájában, részletképzéseiben minőségi váltást jelent az alépitményhez képest, bár ez a karakter 1839-ben már némileg archaizáló. Húzott párkányok és széles keretezés határozottan emeletekre és mezőkre bontják. Sarkain barokkos legömbölyítés. Bejáratát széles sima sáv keretezi, a kapu századvégi váz-táblázatos, szokásos, érdektelen. Fölötte tábla: „Isten dicsőségére 1839-1939.” Félkör alakú karzatablak, négyzetes padlásablak, félköríves harangablakok (csak lyuk). Jól tagozott órapárkány zárja. Bádog

toronysisakja nyolcszögletű, középtájt egy kidudorodó tagozat igyekszik talán a hagymasisakokra utalni - sikertelenül. Csúcsán széphormájú gömb és csillag.

Belseje:

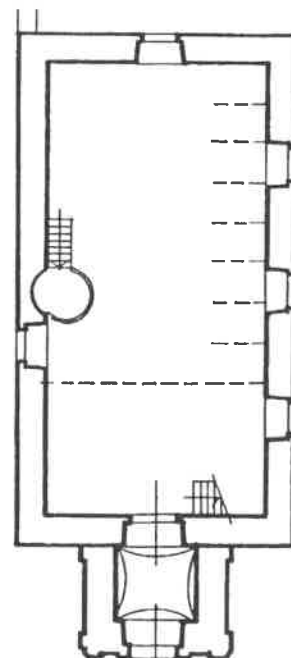
Sima falak, félköríves, gerébtokos faszerkezetű ablakok a 19. század végéről. Rusztikus hatású gerendafödém bárdolt gerendákkal, szabálytalan, váltósoros pallózással. A falazott, fehérre meszelt, végtelenül egyszerű eszközökkel formált szószék - bár részleteiben megoldatlan - igen sokatmondó: valami nyugodt maga-biztosságot, nyakas keménységet áraszt. Az ugyancsak falazott, súlyos lépcső és a félkörös falfülke csak fokozzák ezt a hatást. A faszerkezetű karzat mellvédje primitív asztalos munka, rosszul megválasztott ará-nyaival rontja a különben ízes térhatást. Fenyőpa dok, falusi kismes-teri munka. A toronyalj csehsüveg boltozattal fedett. A belső ajtó (hajdan bejárati kapu) eredeti falusi barokk, eredeti vasalással.

A keresztelőkútát „Ajándékozták Burján Dénesné, Nagy Károlyné, Bándics Kálmánné, Szalókay Zsigmondné 1913. évben.” A bejárat fölött emléktábla:

„Isten dicsőségére 1839-1939.” Anyaegyház 1943-97 között, azóta társegyház.

Mindkét harangját Seltenhofer Frigyes öntötte Sopronban, a 232 kg-osat 1928-ban, felirata: „Az 1914-18 világháborúba elvitt harangjai helyett, elesett hős fiainak emlékére öntette a nemesszalóki ref gyülekezet.” A 134 kg-osat 1879-ben, felirata: „Öntetett a nemesszalóki ref gyülekezet által...”

Lakóházak, gazdasági épületek:

Nemesszalók településformája többutcás, szalagtelkes úti falu. Hagyomány, hogy egy-egy telken több család is élt. Ilyen a Rákóczi utcai „Hosszi udvar”, ahol öt család élt egy udvarban.

Az évszázadok folyamán korai épületállománya teljeseb kicserélődött, ma álló legrégebbi épületeit is a 19. század végén emelték. Ezek a régi épületeket részben kőből, részben már korszerű anyagok (égetett téglá- és cserép) felhasználásával emelték, ahol magas mesterségbeli tudásról árulkodó fejlett szerkezetek használata volt a jellemző. Mai utcaképében a 19. és a 20. század elejéről alaptevően két hagyományos lakóháztípus különböztethető meg: az utcára merőleges gerinccel elhelyezett egymenetes, oromfalas, cseréppel fedett, esetenként téglából falazott tornáccal épített lakóépület, illetve a városiasodó, az utcavonallal párhuzamosan beforduló, sokszor kapuáthajtóval, 4-5 tengelyese homlokzattal kialakított épület. A második világháború után utcasornyi régi ház tűnt el a településen, a hagyományos fésűs beépítést felváltotta, illetve az új utcák mentén kialakult a sátortetős kockaházás beépítés, míg az 1980-1990-es évektől kezdődően a helyi hagyományoktól teljes mértékben eltávolodott „palotaszerű”, aránytalan méretű, színű és tömegű épületek megjelenése a jellemző. Legszembetűnőbb új elemként jelenik meg a faluhelyen funkcionálisan is megkérdőjelezhető nagyméretű erkélyek alkalmazása. A téészesítéssel megkezdődött az egyéni gazdaságok hanyatlása: a falu hagyományos épületei (elsősorban a gazdasági épületek) funkciójukat veszítették és fokozatosan eltűntek. Szerencsére, hogy ezen a vidéken a gazdasági épületek sok esetben a lakóházzal kapcsolódóan, tartós anyagból épültek, így még ma is sok ilyen épület áll a faluban.

Még az 1900-as évek első felében is három malom működött a faluban. A Felső Malom (Rossz-malom) a település északi végén állt, a Középső- vagy Löke-, majd Bucsi-malom, tulajdonosaitól kapta nevét, míg az Alsó malom a Pórszalóki- nevet viselte, melyről a falu úgy tudja, hogy e már a török időkben is állt.

*** Nemesszalók lakóházainak számának alakulása:**

1869-ben: Nemesszalók 101, Pórszalók 31; 1870-ben Nemesszalók 127, Pórszalók36; 1910-ben Nemesszalók 165, Pórszalók49; 1930-ban 255; 1941-ben 267; 1949-ben 263 lakóház volt a településen.

Megjegyzés: 1926-ban egyesítették Nemesszalók és Pórszalók településrészeket, így az adatok ettől kezdve Nemesszalók-név alatt vannak feltüntetve.

* Nyilvántartásban vett épületek

1. Lakóépület.

Címe: Lehel u. 1.

Hrsz: 209.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült lakóház. Falazata vakolt, fehérre meszelt. Falazatának lábazata sötétebb, szürkés színű. Alaprajzát tekintve eredetileg egysoros, háromosztatú (szoba, konyha, kamra) épület, vagy több családnak is otthont adó hosszúház lehetett. Egy központi bejárata volt, vagy minden helyisége külön bejárattal rendelkezett. A födém szerkezet feltehetően a falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenes. Tetőformája nyeregtes, héjazata valószínűleg tetőcserép. Utcafrontján két ablak. Homlokzata klasszicista jellegű, keretes rendszerű. Oromzata háromszög alakú, téglalapítású, meszelt, dísztelen, kb. a torokgerenda magasságában két négyszögletes szellőzőnyílással. Kapuját közvetlenül az épülethez illesztett, fedeles, négyszögletes keresztmetszetű oszlop, és magas falazatú téglakerítés veszi körül. Az utcakép utcavonalas beépítésű.

2. Lakóépület.

Címe: Lehel u. 34.

Hrsz: 75.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült lakóház. Falazata vakolt. Alaprajzát tekintve egysoros, eredetileg háromosztatú (szoba, konyha, kamra) lehetett, egy központi bejárattal. A födém szerkezet feltehetően a falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenes. Tetőformája nyeregtes, héjazata tetőcserép. Utcafrontján két ablak. Ablakai feltehetően kapcsolt gerébtokosak, kétrétegűek, egyharmad-kétharmad arányban osztottak, két, felső harmadukban egy nyílászárnyasak. Homlokzata vakolatdíszes, klasszicista jellegű. Oromzata háromszög alakú, téglalapítású, szögletes csúcsban végződő, rajta két keretbe foglalt hosszúkás szellőzőnyílás. Oromzatának két felső szélén farkasfogszerű mintázat. Jobb oldali oldalfalának középső és hátsó részén ablak, mely később lett kialakítva. Az épület előtt keskeny előkert, mely a régebbi hagyományokat őrző előkertes utcaképre utal. Ilyenkor az utcaképet nem annyira az épületek, mint inkább a kerítések, a növényzet határozza meg. Az utcakép utcavonalas beépítésű. Az épület homlokzata felújításra szorul.

3. Lakóépület.

Címe: Lehel u. 48.

Hrsz: 72.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült lakóház. Falazata vakolt, fehérre meszelt. Falazatának lábazata sötétebb, szürkés színű. A

födémszerkezet feltehetően a falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenés. Tetőformája kontyos tető, héjazata feltehetően tetőcserép. Utcafrontján két szalagkeretes ablak. Az ablakok felett a tájra jellemző vakolt szemöldökpárkány. Homlokzata eredetileg klasszicista jellegű, keretes rendszerű, vakolatdíszes, mely azonban nagymértékben tönkrement, leromlott állapotú. Az épület előtt előkert, mely a régebbi hagyományokat őrző előkertes utcaképre utal. Ilyenkor az utcaképet nem annyira az épületek, mint inkább a kerítések, a növényzet határozza meg. Az utcakép utcavonalas beépítésű. Az épület felújításra szorul.

4. Lakóépület 1922-ből.

Címe: Sallai u. 9.

Hrsz: 258.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült átalakított lakóház. Falazata vakolt, fehérre meszelt. Alaprajzát tekintve egysoros, eredetileg háromosztatú (szoba, konyha, kamra) lehetett, egy központi bejárattal. Az épület hátsó

oromfalához hasonló szerkezetű és formájú épületet építettek, az udvar felőli oldalfalát pedig veranda-szerű építménnyel egészítették ki. A födémszerkezet feltehetően a falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenés. Tetőformája nyeregteretű, héjazata tetőcserép, rajta négy padláslyukkal. Utcafrontján négy szalagkeretes ablak. Ablakai kapcsolt gerébtokosak, kétrétegűek, egyharmad-kétharmad arányban osztottak, két, felső harmadukban egy nyílászárnyasak. Az ablakok felett a tájra jellemző vakolt szemöldökpárkány. Oromzata téglalapítványú, dísztelen, rajta keretbe foglalt négyszögletes szellőzőnyílások, melyek kb. a torokgerenda magasságában helyezkednek el. Háromszög alakú oromfala szögletes csúcsban végződik. Utcára néző oromfala előtt előkert, mely a régebbi hagyományokat őrző előkertes utcaképre utal. Ilyenkor az utcaképet nem annyira az épületek, mint inkább a kerítések, a növényzet határozza meg. Utcaajtaja téglából épített, négyszögletes keresztmetszetű oszlopos, fedeles vaskapu, néhány fokos lépcsővel. Fa és vas kerítése középmagas falazatra támaszkodik. Az utcakép előkertes, utcavonalas beépítésű. Az épület homlokzata leromlott állapotú, felújításra szorul.

5. Lakóépület.

Címe: Rákóczi út 53.

Hrsz: 306.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült lakóház. Falazata vakolt, fehérre meszelt. Falazatának lábazata vörösesbarna színű. Alaprajzát tekintve eredetileg egysoros, háromosztatú (szoba, konyha, kamra) épület, melynek minden helyisége külön bejárattal rendelkezett. A födémszerkezet feltehetően a

falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenés. Tetőformája nyeregteretű, héjazata valószínűleg tetőcserép. Utcafrontján két ablak és egy ajtó. Az ablakok felett lévő vakolt szemöldökpárkány és az ablakpárkányok egy-egy összefüggő párkányzatot alkotnak. Oromzata háromszög alakú, téglalapítványú, meszelt, kb. a torokgerenda magasságában

két hosszúkás szellőzőnyílással. Az oromfal két felső oldalán csipkeszerű vakolt mintázat. Az oromzat alsó széle vörösesbarnára festett. Az épület udvar felőli bejárati homlokzatát csak egy széles ereszt védi, amely vagy csak az utcai homlokzaton és az épület végén oszloppal, pillérrel van alátámasztva, vagy a ház hosszában egy-két helyen kereszt-boltívvvel. Az ilyen típusú lakóházak többnyire a múlt század középső harmadában épültek, és eredetileg füstöskonyhával rendelkeztek. A Balaton-felvidék, a Bakony, és Pápa környékének jellegzetessége. Az utcakép utcavonalas beépítésű.

6. Lakóépület 1953-ból.

Címe: Rákóczi út 59.

Hrsz: 294.

L e í r á s a: Feltehetően téglából épült lakóház. Falazata vakolt, részben vörösesbarnára festett. Alaprajzát tekintve eredetileg egysoros, háromosztatú (szoba, konyha, kamra) épület lehetett, egy központi bejáratral, vagy különbejártatú helyiségekkel. A fűdémszerkezet feltehetően a falra fektetett gerendákra támaszkodik. Tetőszerkezete valószínűleg szelemenés.

Tetőformája nyeregtetős, héjazata tetőcserép. Utcafrontján három szalagkeretes ablak, melyek közül az egyik elfalazott. Az ablakok felett lévő vakolt szemöldökpárkány és az ablakpárkányok egy-egy összefüggő párkányzatot alkotnak. Oromzata háromszög alakú, téglalepítésű, szögletes csúcsban végződő, rajta két vakolt keretbe foglalt hosszúkás szellőzőnyílás. A szellőzőnyílások között 1963-as évszám. Az épület mellett közvetlenül hozzáépített téglalepítésű, illetve vaskerítés. Az utcakép utcavonalas beépítésű.

Térplasztika:

A. Egyházi és világi jellegű kisplasztika (Kőkeresztek, köztéri szobrok):

A településen három egyházi jellegű térplasztika található: a pórszalóki rész keleti végében, dűlőút torkolatában 1910-ben felállított, nemrégiben példásan felújított útszéli kereszt (Felirata: Isten dicsőségére emeltették / a vallásos buzgóság adományából / 1910), Kondor nevű Celldömölki kőfaragó munkája; a római katolikus temetőben álló homokkő kereszt a 20. század elejéről (felirata: ÉN VAGYOK A FELTÁMADÁS ÉS AZ ÉLET), illetve a római katolikus templom északi oldalán álló egyszerű fakereszt, rajta öntöttvas korpusz, amelyet Útsz. kereszt 1910. Temető. 1900 k.

egy korábbi fakeresztől helyezhették át a mai új helyére. Ezek az emlékek közepes minőségűnek mondhatók.

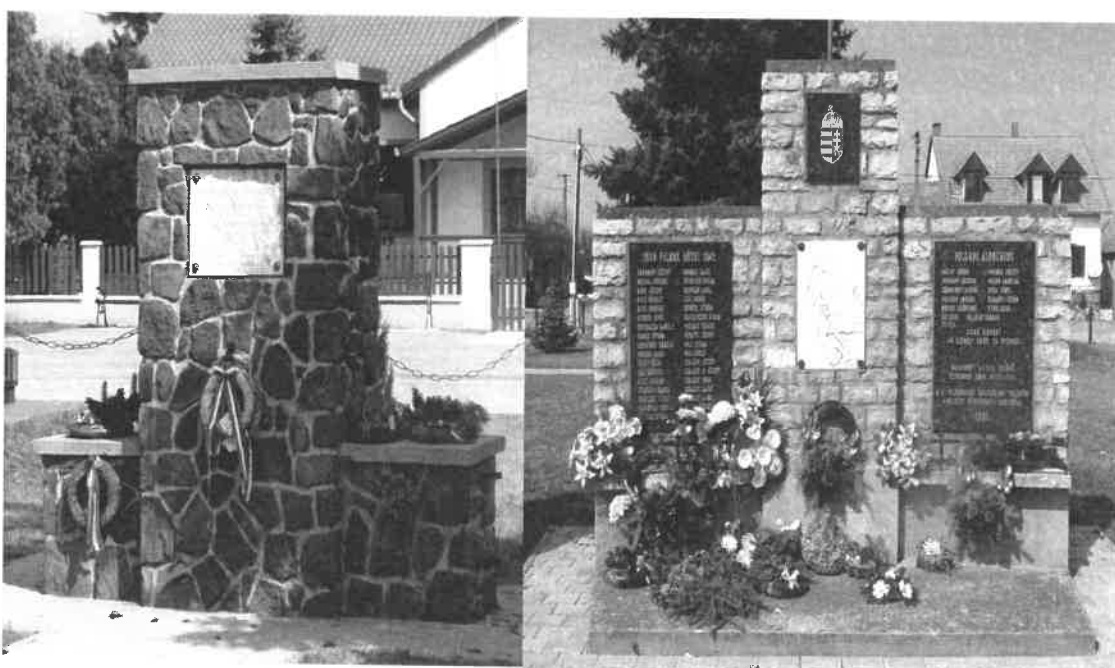
A világi jellegű térplasztikái között a polgármesteri hivatal előtti parkban álló, fehér márványból faragott I. világháborús emlékmű, Schneider Géza pápai kőfaragó munkája 1927-ből, helyi védelemre javasoljuk.

Felirata: A világháborúban elesett hős fiai emlékére állította Nemesszalók és Pórszalók közönsége. Ács Vendel, Badics Lajos, Bíró István, Bolla György, Bószén Lajos, Csöngői Károly, Farkas Gyula, Friebert Ignác, Gógös Károly, Gyenge Imre, Horváth Sándor, Józsa Sándor, Tóth Károly, Czirók József, Reider Antal, Kovács Gyula, Kocsi Imre, Lőke Pál, Lőke Gyula, Mester István, Mészáros V. Kálmán, Molnár I. Sándor, Molnár Sándor, Molnár Ferenc, Németh József, Nyulasi Károly, Tóth T. Sándor, Kovács Gyula, Szalóky Gyula, Páli Imre, Reichardt Lajos, Sömjén Sándor, Stark Dezső, Szalóky Antal, Szalóky B. Gábor, Szalóky I. Gyula, Szalóky Imre, Szalóky J. István, Talabér Gyula, Tóth N. Károly, Bálint Sándor, Kovács Lajos.

Leírása: Falazott-vakolt, kanellurás pillaszterekkel keretelt alsó része fölött ugyancsak kanellurázott pillaszterek tartotta, középen íves párkány. Alatta műkö tábla, közepén íves tükörben buzogányos ősmagyar vitéz domborművel, kétoldalt Nemesszalók és Pórszalók hősi halottainak nevével.

E mellett a Főtéren áll a II. világ-háborúban elesettek emlékműve, melyet 1990-ben állítottak.

B. Temető és sírjelei:

A településen három temető van: a szalóki-, a pórszalóki, illetve a zsidó temető.

a. A szalóki köztemető. (Hrsz: 416.)

A mai Nemesszalók egykori szalóki községrészben, a Pórszalókot elválasztó határárok mellett, az országút északi oldalán elterülő, vegyes (túlnyomórészt református és evangélikus) felekezetű temető; nyugati sávjában temetkeznek a reformátusok és evangélikusok, a keletiben a katolikusok. A temetőben található legkorábbi sírkő 1791-es halálozási évszámú. A temető déli részén három nagyobb kriptá áll, a Szakonyi családé 1868-ból (műemléki védelem alatt), illetve a Szalóky családé 1886-ból és 1923-ból, ez utóbbi két sírbolt helyi

védelem alá helyezése javasolt. Körülöttük jórészt elhagyott temetőrész, mintegy féltucatnyi vörös márvány sírtáblával az 1870-1880-as évekből. Mesternevek: Márvány: Krausz Pápa (1889, 1898, 1909, 1914, 1929); Szalóky, Celldömölk (1911); gránit: Krausz, Pápa (1912, 1925).

Északabbra, a mai használt temetőrészben sok jellegtelen új sírkő között közel negyedszáz régi, vörösmárvány tábla az 1807-1890-es évekből. Ezek közül 12 sírkő Panteon-szerű elrendezésben és másodlagos felállításban, a műemléki védelem alatt álló Szakonyi sírbolt mellett látható. Javasoljuk a nemesszalóki köztemető

régi sírköveinek szakszerű felmérését, az értékes emlékek helyi védelem alá helyezését.

A régi sírjeleken a következő nevek és halálozási évszámok olvashatók: Németh Mária 1807-ből; Ns. Szalóky Imre 1848-ból és Szalóky Mária 1859-ből; Szalóky Sámuel 1848/49-es honvéd 1949-ből, Ns. Lőke János 1854-ből, Nagy Anna 1854-ből, Szalóki Sándor 1862-ből, Oszvald Sándor 1873-ból, Balassa Gábor 1874-ből, Gyarmathy Pál 1875-ből, Vermes Lajos 1878-ből, Szalóky B. Dániel 1882-ből, Szalóky Imréné 1882-ből, Szalóky Imre 1890 k., Borbély Sándor 1891-ből, Horváth Mihály 1894-ből, Tóth István 1894-ből, Major család 1901-ből, Bodor Györgyné 1904-ből, Csizmadia Károlyné 1907-ből, Krusenszky József 1910-ből stb.

1. Szalóky-kripta 1886-ból.

Leírása:

Félig a földbe ástott, két végiben felfalazott építmény, bejárati oldalának falán díszesen faragott vörösmárvány tábla felirat tal: E SÍRBOLT TAKARJA / SZALÓKY MIKLÓSNE / szül SZALÓKY RÓZA hamvait / öt megelőző kedvesei körében / élt 42 évet / meghalt 1886 július hó 19-én” A bejárat két oldalán egy-egy szürke márvány obeliszk a 16 éves korában elhunyt Nagy Kálmán (+1883), illetve a 21 éves korában elhunyt Nagy Matild (+1883) neveivel.

2. Szalóky-kripta 1923-ból.

Leírása:

Téglalap alapterületű építmény, sarkain kannelúrozott pillaszterekkel. A hosszabb homlokzati oldalak közepén ugyancsak kannelúrozott pillaszterektől tartott háromszögű timpanonnal lezárt középrizalitok. Mindkét timpanonban domborművű kőtábla a családi címer 15. századi jelleget utánzó heraldikai megfogalmazásával. Az északi oldalon középen nyíló, vasajtós bejárat fölött felirat: SZALÓKY DÁNIEL CSALÁDI SÍRBOLTJA és a címer két oldalán az 1923-as évszám. Ugyanezen homlokzat két oldalsó falmezőjén egy-egy fekete gránit tábla a kriptába temettek adataival.

26

b. Pórszalóki temető. (Hrsz: 499).

A község keleti, pórszalóki részének déli végén, az országút nyugati oldalán elterülő, kis területű temető. Déli fele katolikus, az északi jórészt református. Legkorábbi, mívesen faragott, lant alakú sírkövén az 1808-as halálozási évszám olvasható. Keresztjét mintegy harminc-negyven évvel ezelőtt régebbi fakereszt helyén állították. Elszórta néhány hagyományos, kereszttel koronázott katolikus, illetve oromzatos református sírtábla márványból és vörös mészkőből. Mesternevek: márvány: Réthy, Győr (1875); Felner, Pápa (1900); Krausz, Pápa (1906, 1922); gránit: Krausz (1936, 1942).

c. Zsidó temető. (Hrsz: 411 és 419).

A Rákóczi út 14. kertjében nyíló, a szalóki temetőhöz észak felől csatlakozó, terméskő kerítéssel övezett, gondozatlan zsidó temető. Dr. Lövei Pál művészettörténész kutatásaiból tudjuk, hogy a zömmel héber feliratos sírköveken talált legkorábbi halálozási évszám 1815/16, s több az 1820-1850 között felállított sírjel is van a temetőben. Még a II. világháború utáni években is temetkeztek ide.

A temetőben közel 200 sírkő van még. A soros rendszer jól felismerhető. A legrégebbi, mintegy féltucatnyi tábla mészkőből és homokkőből, a többség vörös mészkőből faragott hagyományos tábla, a legújabb néhány márvány és gránit obeliszk. Mesternevek: vörös mészkő: főleg Krausz pápai kőfaragó héber betűs, jiddis szignója fordul elő (1875, 1922, 1923); Singer, Celldömölk (1928).

A temetőt az elmúlt években állították helyre, minek kiegészítették annak elkerítését, kitisztították és rendezték a temető területét. A bejárati kapu mellett emléktábla a felújítás körülményeivel és annak elkészítőinek neveivel. A temető egészének helyi védelem alá helyezése javasolt.

I. g.) Védelem alatt álló, illetve védelemre javasolt örökségi értékek.

MŰEMLEKEK. Védelem alatt álló műemlékei:

1. Szakonyi sírbolt.

Címe: Nemesszalók, községi temető.

Hrsz: 416.

Műemléki védettségének száma: 10957.

Leírása:

1868-ban építette a községben akkor birtokos Szakonyi család. Vakolt homlokzatú, cserépfedésű, romantikus jellegű épület téglalap alaprajzú kriptával, külső sarkain karcsúsított alsó, és kiugró, hasáb alakú felső részből álló sarokpillérekkel. A keleti (fő)homlokzat közepén erősen előreugró rizalit, lépcsőzetes, romantikus jellegű oromzattal – az oromzat tetején vas kettős kereszt – és a kriptatérbe vezető, kőkeretes bejárat. A kereszt fölött az oromzatban vörös márványtábla, felirata: „Az Élet Örömmek s bának Változása / csak itt van egyedül a béke Hazája / NS SZAKONYI NEMZETSÉG / SIRBOLTJA / Építette / SZAKONYI ISTVÁN / és Hitvese / M: NAGY ESZTER / Maguk és utodaik számára. / 1868.”

A bejárati vas ajtóablát külső oldalán három, kovácsoltvas levéldíszben végződő pánt tartja, két mezőre osztott belső oldalán egy-egy vas rozetta. Hajlított kilincse is eredeti. A lefelé vezető lépcső félig földbe mélyedő, kosárféle dongájú, kétoldalt fekvő téglalap alakú szellőző

ablakkal ellátott kriptarészbe vezet. A kripta nyugati, temetkezésre használt részét fal választja le, középen kétoldalt hullámíves faragott vörösmárvány tábla: „E Sírbolt alatt nyugosznak hamvai / Idősb. SZÁKONYI JÁNOSNAK + 1791 / SZÁKONYI ANNA + 1812 / és JÁNOS testvérének + 1844 / SZÁKONYI / FERENCZNEK + 1831 / és hitvesének / BERZSENYI TERÉZIÁNAK + 1840”.

MŰEMLÉK

KRIPTA ÉPÜLT 1868-BAN,
ROMANTIKUS STÍLUSBAN.
HELYREÁLLÍTTATTA
A SZÁKONYI CSALÁD
2000-BEN.

A falon oldalt egy további, vörös-gránit tábla Vitéz Szakonyi István (1911-1974) sírfeliratával. A kriptatérben három újabb temetkezés fa koporsója.

Az építmény keleti homlokzati fala előtt, a bejáratától jobbra, félköríves oromzattal lezárt, finom keretsávval tagolt, vörös márványból faragott sírtábla, vésett, kissé szabálytalan betűfaragású sírfelirattal: „Néhai Tek N. és N. / SZÁKONYI JÁNOS / Fő Bíró Úr / testének hamva itt várja / az igaz Ítéző-Bírót. / Született 1747 E Aug. 16. N. / Meg-holt 1791 E Nov. 16. N.

HELYI VÉDELEMre javasolt örökségi értékek.

1. Egyházi emlékek.	R. katolikus templom.	Fő u.	Hrsz: 503.
2. Egyházi emlékek.	Református templom.	Rákóczi u.	Hrsz: 329.
3. Egyházi emlékek.	Evangelikus templom.	Lehel u.	Hrsz: 271.
4. Lakóépület.	Lehel u. 1.		Hrsz: 209.
5. Lakóépület.	Lehel u. 34.		Hrsz: 75.
6. Lakóépület.	Lehel u. 48.		Hrsz: 72.
7. Lakóépület.	Sallai u. 9.		Hrsz: 258.
8. Lakóépület.	Rákóczi u. 53.		Hrsz: 306.
9. Lakóépület.	Rákóczi i. 59.		Hrsz: 294.
10. Községi temető.	Szalóky kripta 1886-ból.		Hrsz: 416.
11. Községi temető.	Szalóky kripta 1923-ból.		Hrsz: 416.
12. Községi temető.	Régi sírkövek a temetőben (1807-1900).		Hrsz: 416.
13. Zsidó temető területe.			Hrsz: 411 és 419.
14. I. Világháborús emlékmű.	A Polgm. Hivatal kertjében.		Hrsz:

Ih.) Természeti örökség emlékei:

Nemesszalókon országos, vagy helyi jelentőségű védett természeti terület nem található. Védendő külterületi részek a közigazgatási terület belterületétől déli irányban elterülő természeti területek. Természeti területek övezetébe a 8411-es számú összekötő úttól nyugatra, meglévő erdőterületek („Uradalmi erdő”) egy része került. Érzékeny természeti terület Nemesszalókon nem található.

A védett és védendő értékeken kívül fontos szerepet játszanak az ún. ökológiai kiegyenlítő felületek, melyek a nagy kiterjedésű szántók között a növény- és állatfajok számára szolgáló élőhely fragmentumok. Ide tartoznak a külterület gyep- és a belterülettől délre fekvő nagy erdőterületek. Az ökológiai kiegyenlítő felületek közé tartoznak a mezőgazdasági területek szegélyén, és azok belsejében, árkok mentén húzódó fasorok, cserjesávok. Ezek fő fajtái a fehér akác, a nyarok, az enyves éger, a kökény, az egybibés galagonya, a fekete bodza, a gyepűrózsa. Ide tartozik a külterület keleti oldalán húzódó telepített nyaras és akácos is. E területek fajainak természetvédelmi értéke nem magas, de ökológiai szempontból annál fontosabbak. Részben búvó- és táplálkozóhelyet, részben vándorlási lehetőséget biztosítanak a Marcal, mint ökológiai folyosó irányába.

Ökológiai hálózat magterület és pufferterület övezetének lehatárolása a településképvédelmi rendeletben található.

A természeti területek nemcsak a ritka fajok megőrzésének szempontjából, hanem ökológiai szempontból is jelentősek, a Hajagos-patak, illetve mellékága a part menti kísérő sávval fontos ökológiai folyosó is egyben. A mezőgazdasági területeken a vízfolyások mentén nagyon kevés helyen jelenik meg fás növényzet, a mellékágot néhol közvetlenül szántók érintik. Egy-egy cserjecsoporton, ritkás fasoron kívül nincs fás állomány, s ez ökológiai és tájképi szempontból is kedvezőtlen.

Az értékes, védendő természeti értékek a következők:

- Idős kocsányos tölgy az Ady és a Fő utca találkozásánál
- Idős nehézszagú borókák és puszpángok a déli temetőben
- Idős nehézszagú borókák és puszpángok az északi temetőben

I. i.) Területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggés-rendszerében:

Nemesszalók nyolc régészeti lelőhelyei közül, egy kivételével, külterületen található, ezért a belterületi rendezés nincs rájuk hatással.

A régészeti lelőhelyek túlnyomó többségén mezőgazdasági művelés folyik. Ez közvetlenül nem semmisíti meg ugyan a lelőhelyeket, de hosszú távon észrevehető és visszafordíthatatlan károsodást okoz bennük.

A település kialakult településszerkezetét, úthálózatát, telkek beépítését a településrendezési tervek készítésénél megtartották a tervezők.

A helyi értékvédelem figyelembevételével a jellegzetes falukép megőrzését úgy szándékszanak biztosítani, hogy a meglévő utcarendszer nem kerül szabályozás alá, az épületek kialakításánál előírják a hagyományos (természetes) építőanyagok alkalmazását, az épületek külső megjelenésének (utcai homlokzat, díszítő motívumok) megtartását. A községet a rendezési terv falusias lakóövezetbe sorolja.

Az épített örökség emlékei és környezetük általában megfelelő állapotban vannak. Református temploma jó karban, régebbi lakóépületei közül több felújított állapotban van, látni egy-két szépen megőrzött, illetve felújított lakóházat a faluban, de vannak olyan régi épületek is, amely felújítást igényel(ne). Községi temetője rendezett, ápolt.

ZZZZ

Nemesszalók nyilvántartásba vett értékek (összefoglaló táblázat)

A jelölt objektumok:

M * Országos védelem alatt állnak

H * Helyi: védelem alatt állnak (illetve javaslatok)

	Megnevezése	Címe	Kategória	Datálása	Állapot	Kód	Hrsz
A. MŰEMLÉKEK							
1	Szakonyi sírbolt	Köztemető	egyházi		jó	M 10957	416.
B. NYILVÁNTARTÁSBAN VETT OBJEKTUMOK							
ssz	Megnevezése	Címe	Tulajdon	Datálása	Állapot	Helyi védelemre javasolt	Hrsz.
1. ÉPÜLETEK							
2.	Református templom	Rákóczi u.	egyházi		Jó	H	329
3.	R. k. templom	Fő u.	egyházi		Jó	H	503
4.	Evang. templom	Lehel u.	egyházi		jó	H	271
5.	Lakóház	Fő u. 13.	magán	1903	közepes		460
6.	Lakóház	Fő u. 22.	magán		közepes		486
7.	Lakóház	Fő u. 27.	magán		jó		445
8.	Lakóház	Lehel u. 1.	magán		Jó	H	209
9.	Lakóház	Lehel u. 22.	magán		Jó		81
10.	Lakóház	Lehel u. 34.	magán		Jó	H	75
11.	Lakóház	Lehel u. 36.	magán		Jó		74
12.	Lakóház	Lehel u. 48.	magán		Közepes	H	72
13.	Lakóház	Petőfi u. 9.	magán		Közepes		230
14.	Lakóház	Rákóczi u. 37.	magán		Jó		324/1
15.	Lakóház	Rákóczi u. 53.	magán		Jó	H	306
16.	Lakóház	Rákóczi u. 59.	magán	1953	Jó	H	294
17.	Lakóház	Rákóczi u. 64.	magán		közepes		185
18.	Lakóház	Sallai u. 9.	magán	1922	jó	H	258
2. SÍREMLÉKEK. Római katolikus temető.							
19.	Temető területe	Zsidó temető	egyházi		jó	H	411 és 419
20.	Szalóky sírbolt	Köztemető	Egyházi	1886	közepes	H	416
21.	Szalóky sírbolt	Köztemető	Egyházi	1923	közepes	H	416
22.	Régi sírkövet (25 db.)	Köztemető (Nemesszalók)	Egyházi		jók	H	416
3. KÖZTÉRI ALKOTÁSOK. Egyházi és világi.							
23.	Emlékmű (I. vh.)	Polgármesteri Hivatal kertje	Önkormányzati	1929		H	

4. RÉGÉSZETI LELETEK.

24.	Régészeti lelőhely	BELTERÜLET.	325.
25.	Régészeti lelőhely	PÓRSZALÓK – BÓDOGTAG.	062/3.
26.	Régészeti lelőhely	KAVICSBÁNYA.	66., 67., 68., 136/4.
27.	Régészeti lelőhely	URADALMI ERDŐ I.	0110/1
28.	Régészeti lelőhely	URADALMI ERDŐ II.	0107/3.
29.	Régészeti lelőhely	ORSZÁGÚTI-, RÖVID- ÉS CSALITOS-DŰLŐ.	043/1., 043/2., 043/3., 047. árok, 052., 057/4., 057/5., 059.
30.	Régészeti lelőhely	URADALMI ERDŐ III.	099/1., 0101/4.
31.	Régészeti lelőhely	ANTFA.	061/1. patak, 064/1., 067. árok, 069/7., 069/8.
32.	Vegyese leletek		Lásd a I/1. Régészeti címszó alatt.

Nemesszalók Község Önkormányzata
9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15.
Tel: 89/400-200; 30/278-1096
Fax.: 89/342-642
e-mail: hivatal@nemesszalok.hu

ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület 2017. december 15-i nyilvános ülésére

Tárgy: Szociális étkeztetés térítési díjának módosítása

Előadó: Varga Jenő polgármester

Tisztelt Képviselő-testület!

I. Az Önkormányzat a NA-SZE Kft-től vásárolt szolgáltatás útján biztosítja a **szociális étkeztetést Nemesszalók községben. A szolgáltató közölte, hogy 2018. január 1-től emeli az ebéd árát, emiatt az **intézményi térítési díj** összegét felül kell vizsgálni.**

Nemesszalók Község Önkormányzat Képviselő-testületének jelenleg két rendelete szabályozza az étkeztetés igénybevételét és a térítési díj összegét:

1. Az egyes szociális ellátási formák szabályozásáról szóló 3/2015.(II.23.) önkormányzati rendelet
2. A gyermekétkeztetés és szociális ellátás térítési díjáról szóló 19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993.(II.17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdése szerint a fenntartó a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátásért térítési díjat (a továbbiakban: intézményi térítési díj) állapít meg, amelyet az Szt.-ben, a R.-ben, a helyi önkormányzatok rendeletében, valamint az Szt. 94/C. §-a, 94/B §-a vagy 94/D. §-a szerinti megállapodásban foglaltak szerint kell megfizetni.

Az Szt. 115. §-ának (1) bekezdése szerinti az intézményi térítési díj a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások ellenértékeként megállapított díj (a továbbiakban: intézményi térítési díj). Az intézményi térítési díjat a fenntartó tárgyév április 1-jéig állapítja meg. Az intézményi térítési díj összege nem haladhatja meg a szolgáltatási önköltséget.

Az önkormányzat sajnos nem tudta alacsonyabb áron megállapítani az intézményi térítési díjat, mint az önköltség és az állami támogatás különbsége.

Az R. 3. § (1) bekezdés a) pontja szerint az intézményi térítési díjat és a személyi térítési díjat étkeztetés esetén ellátási napra vetítve kell meghatározni.

Az R. 3. § (4) bekezdése szerint az intézményi térítési díjat és a személyi térítési díjat az 1 és 2 forintos címletű érmék bevonása következtében szükséges kerekítés szabályairól szóló 2008. évi III. törvény 2. §-ának megfelelő módon kerekítve kell meghatározni.

Az R. szerint, ha az önkormányzat rendelete, illetve a megállapodás eltérően nem rendelkezik, a személyi térítési díjat az étkeztetés esetén havonta utólag kell megfizetni.

Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről szóló 2017. évi C. törvény alapján a szociális étkeztetés állami támogatása 2018. évben 55.360,- Ft/fő/év, mely az előző évhez

képeket nem változott. Az 55.360,- Ft-os állami támogatást figyelembe véve az egy napra jutó állami támogatás összege 221,- Ft.

2018. évben 45 főre igényeltük az állami támogatást a 2017. évben étkeztést igénybevevő ellátottak száma alapján.

II. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások intézményi térítési díját a fenntartó önkormányzat állapítja meg.

A Közös Fenntartású Nemesszalóki Napköziotthonos Óvoda fenntartásáról szóló társulási megállapodás tartalmazza az intézményi térítési díj megállapítására vonatkozó rendelkezést. A térítési díjat a társulási tanács határozatban fogadja el. A társulási tanács által elfogadott díjat a társulás tag önkormányzatok illetékességi területére kiterjedően Nemesszalók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete rendeletben állapítja meg.

Fentiekre tekintettel a Nemesszalóki Napköziotthonos Óvodában és a hozzá tartozó tagóvodákban a gyermekétkeztetés intézményi térítési díját Nemesszalók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete állapítja meg a 15/2017.(XII.13.) társulási tanács határozatban foglaltak alapján.

A külsővati óvoda részére Pető Gábor egyéni vállalkozótól vásárolja a társulás az ebédet, tízórait és uzsonnát. A vállalkozó benyújtotta a 2018. január 1-től hatályos áremelésre vonatkozó igényét.

A díj megállapítására vonatkozó jogszabályok:

A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjjal kapcsolatos rendelkezéseket a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) szabályozza az alábbiak szerint:

„146. § (1) Ha e törvény másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért és gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított utógondozói ellátásért, valamint a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni.”

„151. § (3) A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagkötségének egy ellátottra jutó napi összege.

(3a) Ha a fenntartó vagy a települési önkormányzat a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja, az intézményi térítési díj megállapítása érdekében az étkeztetést biztosító szolgáltató köteles elkülönítetten kimutatni a gyermekétkeztetéssel összefüggésben felmerülő nyersanyagköltséget.”

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, az előterjesztést tárgyalja meg, és a javasolt térítési díj módosítást fogadja el.

Nemesszalók, 2018. december 6.

dr. Szabadics Zsuzsanna
jegyző

Előzetes hatásvizsgálat

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 17. §-a szerint a jogszabály előkészítője előzetes hatásvizsgálat elvégzésével felméri a szabályozás várható következményeit. A hatásvizsgálat során vizsgálni kell

- a tervezet jogszabály társadalmi, gazdasági, költségvetési hatásait,
- környezeti, egészségi következményeit,
- adminisztratív terheket befolyásoló hatásait,
- a jogszabály megalkotásának szükségességét, a jogalkotás elmaradásának várható következményeit,
- a jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételeket.

Az előzetes hatásvizsgálat megállapításai a rendelet-tervezet esetében a következők:

Társadalmi, gazdasági, költségvetési hatásai:

A rendelet-módosítás következtében a szolgáltatást igénybe vevők terhei az eddigi díjhoz képest mérsékelten növekednek. A módosítás az önkormányzat költségvetését nem érinti.

Környezeti, egészségügyi következmények:

A szabályozásnak környezeti és egészségügyi hatása nincs.

Adminisztratív terheket befolyásoló hatásai:

A szabályozásnak adminisztratív terheket befolyásoló hatása nincs.

A jogszabály megalkotásának szükségessége, a jogalkotás elmaradásának várható következményei:

A rendelet megalkotása jogszabály rendelkezése miatt szükséges.

A jogszabály alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek:

Fenti feltételek rendelkezésre állnak.

Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének ../2017.(...) önkormányzati rendelete a gyermekétkeztetés és a szociális ellátás térítési díjáról szóló 19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet módosításáról

Nemesszalók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A gyermekétkeztetés és a szociális ellátás térítési díjáról szóló 19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. Külsővati Napköziotthonos Óvodában napi háromszori étkezés díja: 345 Ft

- a) tízórai: 70 Ft/adag
- b) ebéd: 205 Ft/adag
- c) uzsonna: 70 Ft/adag.”

2. § Az R. 2. § (1)-(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„2. § (1) A szociális étkeztetés intézményi térítési díja: 420 Ft/fő/nap.
(2) A szociális étkeztetés intézményi térítési díja kiszállítás esetén: 540 Ft/fő/nap.”

3. § Ez a rendelet 2018. január 1-jén lép hatályba.

Varga Jenő sk.
polgármester

dr. Szabadics Zsuzsanna sk.
jegyző

ÖNKÖLTSÉGSZÁMÍTÁS A 2018. ÉVI TÉRÍTÉSI DÍJ MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 115. §. (1) bekezdés alapján a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások térítési díja (a továbbiakban intézményi térítési díj) a szolgáltatási önköltség és a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás egy főre jutó összegének a különbözete.

Az állami támogatás 2018. évben 55.360,- Ft/fő/év

A támogatás napi összege 221,- Ft (55.360,- Ft / 251 nap).

NA-SZE Kft részére fizetendő:

norma 270,-Ft

rezsi 234,-Ft

áfa 136,-Ft

össz: 640,-Ft

Az intézményi térítési díj meghatározása az önköltség és a támogatás különbözetének figyelembevételével: $640,- \text{ Ft} - 221,- \text{ Ft} = 419,- \text{ Ft}$ kerekítve 420,- Ft/fő/nap.

A személyi térítési díj megállapításánál az 1993. évi III. törvény 116. §-a alapján kell eljárni, amely kimondja, hogy a személyi térítési díj összege nem haladhatja meg a szolgáltatást igénybe vevő személy rendszeres havi jövedelmének 30%-át.

A személyi térítési díj összege önkormányzati intézmény esetén a fenntartó rendeletében foglaltak szerint, egyéb esetben a fenntartó döntése alapján csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötelezett jövedelmi és vagyoni viszonyai ezt indokoltá teszik.

Nemesszalók Község Önkormányzata

Tisztelt Polgármester úr

Tisztelt Képviselők

Ezúton kérném Önöket, hogy beadott kérelmemet szíveskedjenek elfogadni.

A nyersanyagok, az energiaköltségek, a bér- és járulékos költségek emelkedése miatt ezen az áron nem tudjuk biztosítani az étkeztetést.

2018. január 01.-től az alábbiak szerint módosulna:

Felnőtt

nettó	áfa	bruttó	
régi ár:	465 Ft	125 Ft	590 Ft
új ár:	504 Ft	136 Ft	640 Ft

Hozzájárulásukat köszönöm.

Tisztelettel:

NEMESSZALÓKI FŐZŐKÖNYHA
"A-SZE" Kft.
Székhely: 5533 Nemesszalók, Rákóczi u. 33.
Adószám: 23018836-2-19
Cgj.: 19-09-113475

Nemesszalók 2017.12.06.

Mellékletként csatolom bontásban a nyersanyag illetve rezsiköltség megosztását:

Régi:

	Nyersanyag költség	Rezsiköltség	Összesen
Ebéd	250 Ft	216 Ft	465 Ft
Áfa			125 Ft
Összesen			590 Ft

Új:

Ebéd	270 Ft	234 Ft	504 Ft
Áfa			136 Ft
Összesen			640 Ft

NEMESSZALÓN FŐZOKONYHA
"NEMESSZALÓN"
Székhely: 9533 Nemeszsalón, A. Kőrösi u. 33.
Adószám: 23088836-2-19
Cgj.: 19-09-513475

**Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének
11/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelete
a gyermekétkeztetés és a szociális ellátás térítési díjáról szóló
19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet módosításáról**

Elfogadva: A Képviselő-testület 2017. december 15-i ülésén.
Kihirdetve: 2017. december 27-én

dr. Szabadics Zsuzsanna
jegyző

**Nemesszalók Község Önkormányzata Képviselő-testületének
11/2017.(XII.27.) önkormányzati rendelete
a gyermekétkeztetés és a szociális ellátás térítési díjáról szóló
19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet módosításáról**

Nemesszalók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A gyermekétkeztetés és a szociális ellátás térítési díjáról szóló 19/2015.(XII.28.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § 4. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

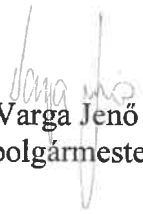
„4. Külsővati Napköziotthonos Óvodában napi háromszori étkezés díja: 345 Ft
a) tízórai: 70 Ft/adag
b) ebéd: 205 Ft/adag
c) uzsonna: 70 Ft/adag.”

2. § Az R. 2. § (1)-(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„2. § (1) A szociális étkeztetés intézményi térítési díja: 420 Ft/fő/nap.

(2) A szociális étkeztetés intézményi térítési díja kiszállítás esetén: 540 Ft/fő/nap.”

3. § Ez a rendelet 2018. január 1-jén lép hatályba.

Varga Jenő
polgármester

dr. Szabadics Zsuzsanna
jegyző

Feladat-ellátási szerződés

amely létrejött a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 97.§-a alapján

Nemesszalók Község Önkormányzata, mint a Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal székhelye (9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15. adószám:15428141-1-19) képviseli: Varga Jenő polgármester (a továbbiakban: Nemesszalók Község Önkormányzata)

másrészről Közjóléti Alapítvány a Vidéki Családokért (8513 Mihályháza, Jókai u. 2., adószám:18944242-1-19) képviseli Mészáros Géza kuratórium elnöke (a továbbiakban KAVICS Alapítvány)

együttesen, mint Felek között, a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások biztosítása és működtetése tárgyában az alulírott helyen és napon az alábbi feltételekkel:

1. Szerződő felek előzményként rögzítik, hogy a Nemesszalók Község Önkormányzata, mint feladatellátásra kötelezett székhely döntött arról, hogy a családsegítés-és a gyermekjóléti szolgáltatás alapszolgáltatást a KAVICS Alapítvány által kívánja elláttatni.
2. Jelen feladat-ellátási szerződést a Felek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 90. § (4) bekezdésében, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján kötik meg.
3. A Felek megállapodnak abban, hogy a feladat-ellátási szerződésben meghatározott szolgáltatást a KAVICS Alapítvány által működtetett Család-és Gyermekjóléti Szolgálat (8513 Mihályháza, Jókai u. 2.) útján látja el.
4. Nemesszalók Község Önkormányzata vállalja, hogy a szolgáltatások igénybevételének lehetőségéről és feltételeiről a lakosságot tájékoztatja a 15/1998. (IV.30) NM rendelet 5. § (2) bekezdése szerint.
5. A Felek rögzítik, hogy a szolgáltatások ellátása a Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal kötelezően ellátandó közigazgatási területére (Nemesszalók, Mihályháza, Marcalgergelyi, Vinár, Külsővat) terjed ki. Családsegítő-és gyermekjóléti szolgáltatás esetén a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó valamennyi települési önkormányzat a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat részére térítésmentesen az ellátottak ügyfélfogadására helyiséget biztosít.
6. A KAVICS Alapítvány nyilatkozik arról, hogy a Család-és Gyermekjóléti szolgáltatás vonatkozásában a jogszabályokban meghatározott szakmai követelményeknek megfelel, továbbá betartja az előírt adatkezelést és adatvédelmi szabályokat, adatszolgáltatási, nyilvántartási kötelezettségeket.
7. Nemesszalók Község Önkormányzata jelen ellátási szerződés alapján megbízza a KAVICS Alapítványt, hogy Nemesszalók, Mihályháza, Marcalgergelyi, Vinár,

- Külsővat lakosságára kiterjedően a hatályos jogszabályok alapján biztosítsa a szociális- és gyermekjóléti alapszolgáltatást.
8. A Felek rögzítik, hogy a család-és gyerekjóléti szolgáltatás általános, mindenki számára hozzáférhető, életkorhoz, jövedelemhez nem kötött, térítésmentesen igénybe vehető alapszolgáltatás.
 9. A szolgáltatás nyújtásával kapcsolatosan felmerülő esetleges panaszokat a szolgáltatás vezetője – távolléte esetén a helyettesítési joggal felruházott személy köteles kivizsgálni és az ellátást igénybe vevő részére az írásos választ megküldeni. Amennyiben a panaszt az ellátott az önkormányzathoz nyújtja be, azt haladéktalanul továbbítani kell a szolgáltatóhoz, amely gondoskodik a panasz kivizsgálásáról.
 10. Nemesszalók Község Önkormányzata tudomásul veszi, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatás állami normatívájának lehívására a közös önkormányzati hivatal székhely települése, Nemesszalók Község Önkormányzata jogosult.
„A támogatásra a feladat ellátására kötelezett önkormányzat, azaz az önálló polgármesteri hivatalt működtető, illetve a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti önkormányzat jogosult. Ez utóbbi esetben a támogatás igénylője a támogatásból a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó valamennyi település feladat-ellátását biztosítja.”(2017. évi C. tv.)
A kötelezett önkormányzat a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott és lehívott normatívát, mely a feladat-ellátási szerződés útján megvalósuló család-és gyermekjóléti szolgáltatás működéséhez szükséges, biztosítja a KAVICS Alapítvány részére.
 11. Az önkormányzatok tudomásul veszik, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatások vonatkozásában az állami normatíván kívül – amennyiben szükséges - hozzájárulási díjat kötelesek fizetni. A hozzájárulási díjszámítás alapját a KAVICS Alapítvány család-és gyermekjóléti alapszolgáltatásai működtetéséhez szükséges tárgyévi költségvetés határozza meg. A Felek megállapodnak abban, hogy az alapítvány a költségvetés összeállításánál a települések lakosságszámát veszi figyelembe.
 12. Az önkormányzatok elismerik, hogy a KAVICS Alapítvány Család-és gyermekjóléti alapszolgáltatás feladatait ellátó szolgáltató székhelye Mihályháza Község Önkormányzata, mely a feladatellátás infrastrukturális háttérét szívességi használóként, térítésmentesen biztosítja. Ennek fejében mentesül a kiegészítő hozzájárulási díj megfizetése alól.
 13. Az önkormányzatok tudomásul veszik, hogy az állami normatíva lehívását követően a működéshez szükséges összeget 1 munkanapon belül átutalják a KAVICS Alapítvány 73200196-16109768 számlájára.
 14. Az önkormányzatok a normatíván felül fizetendő kiegészítő hozzájárulásról külön megállapodásban állapodnak meg.
 15. A települési önkormányzatok tudomásul veszik, hogy amennyiben a fizetési kötelezettségüket nem teljesítik, úgy vele szemben a szolgáltatást nyújtó KAVICS Alapítvány azonnali beszedési megbízást (inkasszó) alkalmaz.
 16. A KAVICS Alapítvány tudomásul veszi, hogy az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényben rögzített beszámolási szabályok szerint a *civil szervezetek, illetve*

jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységei a működésükről, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről az adott üzleti év utolsó napjával kötelesek beszámolót készíteni a 224/2000. (XII.19.) Korm. rendelet alapján.

A jogszabályoknak megfelelően teljesített beszámoló nyilvános, bárki számára megtekinthető. A család-és gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében a feladat-ellátási szerződéssel ellátott önkormányzatok felé elkészíti szakmai beszámolóját minden év május 10-ig.

17. A szerződő felek jelen feladat-ellátási szerződés teljesítése során egymással kötelesek együttműködni. Ha bármelyik szerződő fél jelen feladat-ellátási szerződésben rögzített bármely kötelezettségét nem, vagy nem megfelelően teljesíti, a másik fél erre vonatkozó írásbeli jelzése alapján köteles a szerződésszegő magatartását haladéktalanul megszüntetni. Az ennek elmulasztásából származó mindennemű kárt köteles a másik félnek megtéríteni. Amennyiben az írásbeli felszólítás alapján a szerződésszegő magatartást nem szünteti meg, a másik fél jogosult a szerződést 30 napos felmondási idővel egyoldalúan, indoklás nélkül felmondani.
18. A megállapodást a Felek 2018. január 1. napjától határozatlan időre kötik. A Felek egymásnak 6 hónapos felmondási idővel tárgyév utolsó napjával, indokolási kötelezettséggel mondhatnak fel.
19. A Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy jelen megállapodást a felek – különösen szolgáltatást érintő jogszabályváltozás esetén – kizárólag írásban módosíthatják.
20. Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy jogszabályi változás esetén mind két felet megilleti a felmondás joga, amennyiben a jogszabály a feladatellátás módját – különösen a feladatellátás kötelezettjére vonatkozóan – a szerződéskötés időpontjában hatályos jogszabályoktól eltérő módon határozza meg.
21. Jelen ellátási szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. és az egyéb hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

A szerződő felek jelen megállapodást elolvasás és értelmezés után – mint akaratukkal minden megegyezőt – jóváhagyólag aláírtak.

Varga Jenő

Nemesszalók Község Önkormányzat

Polgármestere

Mészáros Géza

Kavics Alapítvány

kuratórium elnöke

Záradék:

A megállapodást Nemesszalók Község Önkormányzat Képviselő testülete 94/2017.(XII.15.) számú határozatával hagyta jóvá.

Jelen szerződést kapják:

- KAVICS Alapítvány
- Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal
- Nemesszalók Község Önkormányzata

Megállapodás

amely létrejött a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 97.§ alapján

Nemesszalók Község Önkormányzata (9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15., adószám: 15428141-1-19) képviseli: Varga Jenő polgármester (a továbbiakban: Önkormányzat)

másrészről Közzjóléti Alapítvány a Vidéki Családokért (8513 Mihályháza, Jókai u. 2., adószám: 18944242-1-19) képviseli Mészáros Géza kuratórium elnöke (a továbbiakban KAVICS Alapítvány)

együttesen, mint felek között, a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások biztosítása és működtetése tárgyában az alulírott helyen és napon az alábbi feltételekkel:

1. A megállapodást kötő felek előzményként rögzítik, hogy Nemesszalók Község Önkormányzata, mint a feladatellátásra kötelezett önkormányzat 2017.napján aszámú határozatával döntött arról, hogy a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás alapszolgáltatást a KAVICS Alapítvány által kívánja elláttatni.
2. A feladat-ellátási szerződést a Felek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 90. § (4) bekezdésében, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazásában kötötték meg.
3. A Felek megállapodtak abban, hogy a feladat-ellátási szerződésben meghatározott szolgáltatást a KAVICS Alapítvány által működtetett Család-és Gyermekjóléti Szolgálat (8513 Mihályháza, Jókai u. 2.) útján látja el.
4. A Felek rögzítették, hogy a szolgáltatások ellátása a Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal kötelezően ellátandó közigazgatási területére (Nemesszalók, Mihályháza, Marcalgergelyi, Vinár, Külsővat) terjed ki.
5. A KAVICS Alapítvány nyilatkozik arról, hogy a Család-és Gyermekjóléti szolgáltatás vonatkozásában a jogszabályokban meghatározott szakmai követelményeknek megfelel, továbbá betartja az előírt adatkezelést és adatvédelmi szabályokat, adatszolgáltatási, nyilvántartási kötelezettségeket.
6. Nemesszalók Község Önkormányzata az ellátási szerződés alapján megbízta a KAVICS Alapítványt, hogy Nemesszalók, Mihályháza, Marcalgergelyi, Vinár, Külsővat lakosságára kiterjedően a hatályos jogszabályok alapján biztosítsa a szociális- és gyermekjóléti alapszolgáltatást.
7. Családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás esetén a közös önkormányzathoz tartozó valamennyi települési önkormányzat a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat részére térítésmentesen az ellátottak ügyfélfogadására helyiséget biztosít.

8. A felek rögzítik, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatás általános, mindenki számára hozzáférhető, életkorhoz, jövedelemhez nem kötött, térítésmentesen igénybe vehető alapszolgáltatás.
9. A szolgáltatás nyújtásával kapcsolatosan felmerülő esetleges panaszokat a szolgáltatás vezetője – távolléte esetén a helyettesítési joggal felruházott személy köteles kivizsgálni és az ellátást igénybe vevő részére az írásos választ megküldeni. Amennyiben a panaszt az ellátott az önkormányzathoz nyújtja be, azt haladéktalanul továbbítani kell a szolgáltatóhoz, amely gondoskodik a panasz kivizsgálásáról.
10. Az önkormányzat tudomásul veszi, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatás állami normatívájának lehívására a közös önkormányzati hivatal székhely települése, Nemesszalók Község Önkormányzata jogosult.
A kötelezett önkormányzat a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott és lehívott normatívát, mely a feladat-ellátási szerződés útján megvalósuló család-és gyermekjóléti szolgáltatás működéséhez szükséges, biztosítja a KAVICS Alapítvány részére.
11. Az Önkormányzat jelen megállapodásban tudomásul veszi, hogy a család-és gyermekjóléti szolgáltatások vonatkozásában az állami normatíván kívül hozzájárulási díjat köteles fizetni. A hozzájárulási díjszámítás alapját a KAVICS Alapítvány család-és gyermekjóléti alapszolgáltatásai működtetéséhez szükséges tárgyévi költségvetés határozza meg. A Felek megállapodnak abban, hogy az alapítvány a költségvetés összeállításánál a települések lakosságszámát veszi figyelembe.
12. Az Önkormányzat elismeri, hogy a KAVICS Alapítvány Család-és gyermekjóléti alapszolgáltatás feladatait ellátó szolgáltató székhelye Mihályháza Község Önkormányzata, mely a feladatellátás infrastrukturális háttérét szívességi használóként, térítésmentesen biztosítja. Ennek fejében mentesül a kiegészítő hozzájárulási díj megfizetése alól.
13. Az önkormányzat jelen megállapodásban tudomásul veszi, hogy a normatíván felüli hozzájárulási díjat a KAVICS Alapítvány számlájára minden évben két részletben elutalja. KINIZSI BANK 73200196-16109768
 - I. részlet határideje: tárgyév január 20.
 - II. részlet határideje: tárgyév július 20.
14. Az Önkormányzat tudomásul veszi, hogy amennyiben a fizetési kötelezettségét nem teljesíti, úgy vele szemben a szolgáltatást nyújtó KAVICS Alapítvány azonnali beszedési megbízást (inkasszó) alkalmaz.
15. A KAVICS Alapítvány tudomásul veszi, hogy Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvényben (a továbbiakban Ectv.) rögzített beszámolási szabályok szerint *a civil szervezetek, illetve jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységei* a működésükről, a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről az adott üzleti év utolsó napjával *kötelesek beszámolót készíteni* a 224/2000. (XII.19.) Korm. rendelet alapján. A jogszabályoknak megfelelően teljesített beszámoló nyilvános, bárki számára megtekinthető. A család-és gyermekjóléti szolgáltatás tekintetében a feladat-ellátási szerződéssel ellátott önkormányzatok felé elkészíti szakmai beszámolóját minden év május 10-ig.

16. A felek jelen megállapodás teljesítése során egymással kötelesek együttműködni. Ha bármelyik fél jelen megállapodásban rögzített bármely kötelezettségét nem, vagy nem megfelelően teljesíti, a másik fél erre vonatkozó írásbeli jelzése alapján köteles a szerződésszegő magatartását haladéktalanul megszüntetni. Az ennek elmulasztásából származó mindennemű kárt köteles a másik félnek megtéríteni.
17. A megállapodást a Felek 2018. január 1. napjától határozatlan időre kötik.
18. Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Ptk. és az egyéb hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

A felek jelen megállapodást elolvasás és értelmezés után – mint akaratukkal minden megegyezőt – jóváhagyólag aláírtak.

Varga Jenő

Nemesszalók Polgármestere

Mészáros Géza

Kavics Alapítvány

kuratórium elnöke

Záradék:

A megállapodást Nemesszalók Község Önkormányzat Képviselő testülete
.....számú határozatával hagyta jóvá.

Jelen szerződést kapják:

- KAVICS Alapítvány
- Nemesszalóki Közös Önkormányzati Hivatal
- Nemesszalók Község Önkormányzata

KÖLTSÉGVETÉS-TERVEZET

KIADÁSOK 2018

Törvény szerinti illetmények,munkabérek		
4 fő 8 órás		9.794.400
Vezetői pótlék	240.000	
Ágazati pótlék	3.804.120	
Foglalkoztatottak személyi juttatásai		13.838.520
Külső személyi juttatás		480.000
Szociális hozzájárulási adó		2.863.704
Járulékok összesen		2.863.704
<u>Üzemeltetési anyagok beszerzése</u>		
(nyomtatványok, irodai célt szolgáló anyag, festékpapír bélyegzőkészítés)		250.000
<u>Informatikai szolgáltatások igénybevétele</u>		
(informatikai eszközök karbantartása, szoftverekhez kapcsolódó szolgáltatás)		210.000

Egyéb kommunikációs szolgáltatások

(telefon, mobil) 350.000

Egyéb szolgáltatások

Egyéb üzemeltetési, fenntartási szolgáltatások,
felelősségbiztosítás a szolgáltatásra

150.000

Belföldi kiküldetés (útnyilvántartás alapján) 1.840.000

Kötelező továbbképzések, vezetőképzés, oktatások (munkavédelem, tűzvédelem)

300.000

Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó

340.200

Dologi kiadások összesen

3.440.200

Informatikai eszközök beszerzése, létesítése

(2 db laptop, irodai programok – iktató, bérszámfejtő, könyvelő) idei 1X

600.000

Beruházási előzetesen felszámított általános forgalmi adó

162.000

Beruházások összesen

762.000

KIADÁSOK MINDÖSSZESEN

21.384.424

BEVÉTELEK 2018

Önkormányzatoktól átvett állami támogatás	15.000.000
Ágazati pótlék visszaigénylés (járulékkal)	4.564.944
Önkormányzatok által adott támogatás	1.819.480

BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN

21.384.424

Tervezett fizetendő összeg faluként

Helység megnevezése	Lakosságszám	Összeg: Ft/év
Bakonybél	1189	196.199
Bakonynána	998	164.684
Bakonyoszlop	458	75.584
Bakonyszentkirály	839	138.449
Csesznek	532	87.794
Dudar	1668	275.232
Külsővat	737	121.618
Marcalgergelyi	406	67.004
Nagyesztergár	1195	197.187
Nemesszalók	895	147.688
Olaszfalu	1061	175.079
Pénzesgyőr	342	56.444
Porva	464	76.574
Vinár	242	39.944
Összesen:	11026	1.819.480

M E G Á L L A P O D Á S
vásárolt élelem biztosítására
3. számú módosítás

amely létrejött *egyrésztől*

Nemesszalóki Község Önkormányzata 9533 Nemesszalók, Rákóczi u. 15., képviseli: Varga Jenő polgármester, mint megbízó (a továbbiakban: Megbízó),

másrészről

NA-SZE Kft. Nemesszalók, Rákóczi u. 33. képviseli: Nagy Sándor ügyvezető, adószáma: 23088836-2-19, bankszámla száma: B+ Takarékszövetkezet 73600125-16208427-00000000 mint megbízott (a továbbiakban: Megbízott)

között, vásárolt élelem biztosítására 2014. 07.07. napján létrejött Megállapodás módosításáról.

Megbízó és Megbízott a Megállapodást a következők szerint módosítják:

1./ A Megállapodás 7. a) pontja szerinti melléklet helyébe a következő melléklet lép:

„Vásárolt élelem költsége 2018. január 1-től:

2. Szociális ebéd: 504 Ft + áfa”

2./ Jelen megállapodás módosítás 2018. január 1-jén lép hatályba.

Nemesszalók, 2017. december ...

.....

Megbízó

.....

Megbízott

Jelen Megállapodást Nemesszalók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete
../2017.(XII.15.) határozatával jóváhagyta.

Pápakörnyéki Önkormányzatok Feladatellátó Társulás
Elnökétől
8542 Vaszar, Fő u. 29.

**Adásztevel, Bakonyjákó, Bakonypölöske, Bakonyság,
Bakonyszentiván, Bakonyszűcs, Bakonytamási, Béb, Békás,
Csót, Dáka, Döbrönte, Farkasgyepű, Gecse, Ganna, Kup, Külsővat,
Magyargencs, Marcalgergelyi, Mezőlak, Naggyimót, Nemesgörzsöny,
Nemesszalók, Nóráp, Pápakovácsi, Pápasalamon, Vaszar, Vinár
Község Önkormányzata
Polgármestere/Jegyzője
részére**

Székhelyükön

Tisztelt Polgármester Asszony/ Úr!
Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

Mellékelten megküldöm a 2018. évben belső ellenőrzésben érintett önkormányzatok számára a belső ellenőrzési vezető által készített ellenőrzési tervet.

A belső ellenőrzési tervet a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján a belső ellenőrzési vezető készíti el, s küldi meg a Társulás elnökének.

Kérem, szíveskedjék az önkormányzat belső ellenőrzési tervét jóváhagyásra 2017. december 31-ig a Képviselő-testület elé terjeszteni, s az azt elfogadó határozatot a Feladatellátó Társulás 8500 Pápa, Csáky László u. 12. címére megküldeni.

Vaszar, 2017. 11. 28.

Üdvözlettel:

Varga Péter
elnök

.....ÖNKORMÁNYZAT2018. ÉVI BELSŐ ELLENŐRZÉSI TERV

Az éves ellenőrzési terv tartalmi elemeit a 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet, valamint az államháztartási belső kontroll standardok és gyakorlati útmutató (NGM 2017. szeptember 18.) határozza meg.

Ellenőrzési tervet megalapozó elemzés címe, időpontja
Kockázatelemzés (lista, mátrix) 2017.

Ellenőrzendő folyamatok és szervezettek	Az ellenőrzésre vonatkozó stratégia(ellenőrzés célja, tárgya, terjedelme, ellenőrzött időszak)	Azonosított kockázati tényezők	Az ellenőrzés típusa	Az ellenőrzés ütemezése	Erőforrás szükségletek
Pénzkezelés, pénzgazdálkodás ellenőrzése	Cél: Szabályozottság, szabályszerűség ellenőrzése Tárgya: Bank, pénztár, szabályzat Időszak: 2017. év	A közpénz hiányosan, vagy nem teljes körűen alátámasztott felhasználása Nem a helyi szabályzatnak megfelelő pénzkezelés	Szabályszerűségi, és pénzügyi ellenőrzés	2018. I.– III. hó Jelentés: 2018. április 30.	5 szakértői nap (1 vizsgálatvezető, 2 ellenőr)

<p>Államháztartáson kívüli, vagy államháztartáson belüli szervezetnek, személynek vagyont-kezelésbe, bérbe adott eszközök számviteli nyilvántartásának vizsgálata</p>	<p><u>Cél:</u> számviteli szabályok betartása <u>Tárgya:</u> a vagyonkezelésbe, bérbe adott eszközök <u>Terjedelme:</u> Önkormányzat <u>Időszak:</u> 2017.</p>	<p>Az eltérő, speciális számviteli kezelésből adódó hibaforrások</p>	<p>Szabályszerűségi ellenőrzés</p>	<p>2018. IV. 1 – VI.30. Jelentés: 2018. július 31.</p>	<p>4 szakértői nap (1 vizsgálatvezető, 2 ellenőr)</p>
<p>A folyamatosteljesítésvi zsgálataa be és kimenőszámlaforgalomban. Az Áfatörvény módosítása, utániszámlázásigyakorlatellenőrzése</p>	<p><u>Cél:</u> jogszabályi előírások betartása <u>Tárgya:</u> Kimenő, és bejövő számlák <u>Terjedelme:</u> Önkormányzat <u>Időszak:</u> 2017.</p>	<p>A teljesítési idő hibás rögzítése, hibás áfa bevallást eredményezhet</p>	<p>Szabályszerűségi ellenőrzés</p>	<p>2018. IX. 1 – X.31. Jelentés: 2018. november 20.</p>	<p>4 szakértői nap (1 vizsgálatvezető, 2 ellenőr)</p>
<p>Tartalék időkeret</p>		<p>Rendkívüli igények teljesítése</p>		<p>2018. év</p>	<p>2 szakértői nap (1 vizsgálatvezető, 1 ellenőr)</p>
<p>Összefoglaló jelentés a 2018. évi belső ellenőrzésről</p>		<p>Kitűzött célok, a terv hatékony megvalósítása</p>		<p>2019. január</p>	<p>1 szakértői nap (Belső ellenőrzési vezető)</p>

Kockázatelemzésünk alapján a legfontosabb cél a bevételek hatékony, és ellenőrizhető felhasználása. A beszámoló teljes körű vizsgálata több éve fix téma volt, ezért idén speciálisabb, de a törvényes működéshez szükséges feladatokra koncentrálnunk.

A bizonylati fegyelem, folyamatba épített kontrollok ellenőrzésére, és a pénzeszközök szabályos felhasználásának vizsgálata során a pénzügyi, és banki bizonylatokat ellenőriztük, illetve a hozzájuk kapcsolódó kiegészítő dokumentációt.

2018. évben a speciális számviteli-adózási területet ellenőrzése során a folyamatos teljesítés ÁFA törvény szerinti szabályozottságának gyakorlati alkalmazást kívánjuk ellenőrizni.

További, nagyon aktuális speciális számviteli területet is ellenőrzés alá kívánunk vonni, ezért tartalmazza programunk a vagyionkezelésbe, bérbe adott eszközök számviteli nyilvántartásának kontrollját. Itt speciális szabályok érvényesek, melyek alkalmazására az elmúlt években nagy szükség volt, és a jövőben is szükség lesz.

Ellenőrzéseink megállapításai alapján úgy véljük továbbra is, jól felmérhető és értékelhető, egy folyamatosan kiemelt kockázattal bíró terület, a megfelelően képzett, és megfelelő volumenű szakember gárda megléte.

Dátum: 2017.november24.

Készítette: Kiss Mária belső ellenőrzési vezető

belső ellenőrzési vezető

VÁLLALKOZÁSI SZERZŐDÉS

önkormányzati beruházás megvalósítására

amely létrejött egyrészről Nemesszalók Önkormányzat 9533 Nemesszalók, Rákóczi u.15. képviseli Varga Jenő polgármester, mint megrendelő (a továbbiakban: megrendelő), másrészről a Szignál-Sat Bt (adószám:20165905-2-19) 9533 Nemesszalók Rákóczi u. 29 képviseli Mógor Attila ügyvezető (a továbbiakban: vállalkozó) között az alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint:

1. Megrendelő az Önkormányzat Képviselő-testülete nevében megrendeli, vállalkozó pedig elvállalja a nemesszalóki Önkormányzat tulajdonában lévő tornaterem öltöző cserepeş lemez fedés építés munkálatait.
Szerződő felek megállapítják, hogy a fenti tevékenység nem esik a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. tv. hatálya alá.
2. Az 1. pontban körülírt munkák elvégzése a megvalósításáról szóló árajánlat szerint történik, mely a szerződés mellékletét képezi.
3. Szerződő felek a vállalkozói díj összegét bruttó 548.640 Ft, azaz bruttó Ötszáznegyvennyolcezer-hatszáznegyven forint összegben állapítják meg. Szerződő felek által megállapított ár fix árnak minősül. A vállalkozói díj számítását, alapadatait és műszaki paramétereit jelen szerződés elválaszthatatlan részét képező 2. pontban jelzett árajánlat képezi. A kivitelezési munkálatok során felmerülő műszaki problémák (esetleges eltérések) megoldása külön egyeztetés tárgyát képezi mind anyag, mind díj tekintetében.
4. Szerződő felek jelen szerződés teljesítési határidejét 2017.december 31. napjában határozzák meg.
5. A vállalkozási díj elszámolása az alábbiak szerint történik:
Végzámla benyújtására jogosult a kivitelező a műszaki átadás-átvételi eljárást követően
6. A megrendelő számlák benyújtásától számított 8 napon belül köteles teljesíteni. Megrendelő fizetési késedelme esetére felek a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot kötnék ki.
7. A munkaterület átadását követően munkavédelmi és tűzrendészeti előírások betartásáért a kivitelezés befejezéséig a kivitelező felel.
A kivitelezés időtartamára megrendelő vállalkozó részére víz- és energiavételi lehetőséget biztosít, biztosítja továbbá a munkahelyi anyagok és szerszámok tárolására alkalmas, zárható helyiséget.
8. Felek kötelezettséget vállalnak jelen szerződés alapján történő együttműködésre, egymás folyamatos és kölcsönös tájékoztatására. Szerződő felek kötelesek a másik felet minden olyan körülményről haladéktalanul, írásban értesíteni, amely a vállalkozás eredményességét vagy kellő időre történő elvégzését veszélyezteti vagy gátolja.

Kapcsolattartó:

Megrendelő részéről: Varga Jenő
Cím: Nemesszalók, Rákóczi u.15.

Vállalkozó részéről: Mógor Atilla
Cím: 9533Nemesszalók Rákóczi u. 29

9. A kivitelező kötelezettséget vállal arra, hogy ha az átadás neki felróható okból késedelmesen történik, megrendelő részére a késedelem idejére napi 20.000 Ft összegű kötbért fizet.
10. A költségvetésben szereplő termékek, anyagok helyett a vállalkozó más anyagot csak a megrendelő előzetes írásbeli hozzájárulásával építhet be.
11. Amennyiben jelen szerződés megkötését követően műszaki kérdések tekintetében viták merülnek fel, úgy felek elsősorban személyes tárgyalás útján kísérlik meg annak rendezését.
12. Szerződő felek az esetleges peres eljárásoknál hatáskörtől függően a Pápai Járásbíróság kizárólagos illetékességét ismerik el.
13. E szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. vonatkozó rendelkezései az irányadók.

Felek a szerződést, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, helybenhagyólag aláírják.

Kelt: Nemesszalók, 2017. november 28.

.....
Megrendelő

.....
Vállalkozó

VÁLLALKOZÁSI SZERZŐDÉS

önkormányzati beruházás megvalósítására

amely létrejött egyrészről Nemesszalók Önkormányzat 9533 Nemesszalók, Rákóczi u.15. képviseli Varga Jenő polgármester, mint megrendelő (a továbbiakban: megrendelő), másrészről a Szignál-Sat Bt (adószám:20165905-2-19) 9533 Nemesszalók Rákóczi u. 29 képviseli Mógor Attila ügyvezető (a továbbiakban: vállalkozó) között az alulírott helyen és napon, az alábbi feltételek szerint:

1. Megrendelő az Önkormányzat Képviselő-testülete nevében megrendeli, vállalkozó pedig elvállalja a nemesszalóki Önkormányzat tulajdonában lévő tornaterem rámpa építés munkálatait.
Szerződő felek megállapítják, hogy a fenti tevékenység nem esik a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. tv. hatálya alá.
2. Az 1. pontban körülírt munkák elvégzése a megvalósításáról szóló árajánlat szerint történik, mely a szerződés mellékletét képezi.
3. Szerződő felek a vállalkozói díj összegét bruttó 768.160 Ft, azaz bruttó Hétszázhatvannyolcezer-egyszázhatvan forint összegben állapítják meg. Szerződő felek által megállapított ár fix árnak minősül. A vállalkozói díj számítását, alapadatait és műszaki paramétereit jelen szerződés elválaszthatatlan részét képező 2. pontban jelzett árajánlat képezi. A kivitelezési munkálatok során felmerülő műszaki problémák (esetleges eltérések) megoldása külön egyeztetés tárgyát képezi mind anyag, mind díj tekintetében.
4. Szerződő felek jelen szerződés teljesítési határidejét 2017.december 15. napjában határozzák meg.
5. A vállalkozási díj elszámolása az alábbiak szerint történik:

Végszámla benyújtására jogosult a kivitelező a műszaki átadás-átvételi eljárást követően
6. A megrendelő számlák benyújtásától számított 8 napon belül köteles teljesíteni. Megrendelő fizetési késedelme esetére felek a jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot kötnek ki.
7. A munkaterület átadását követően munkavédelmi és tűzrendészeti előírások betartásáért a kivitelezés befejezéséig a kivitelező felel.
A kivitelezés időtartamára megrendelő vállalkozó részére víz- és energiavételi lehetőséget biztosít, biztosítja továbbá a munkahelyi anyagok és szerszámok tárolására alkalmas, zárható helyiséget.
8. Felek kötelezettséget vállalnak jelen szerződés alapján történő együttműködésre, egymás folyamatos és kölcsönös tájékoztatására. Szerződő felek kötelesek a másik felet minden olyan körülményről haladéktalanul, írásban értesíteni, amely a vállalkozás eredményességét vagy kellő időre történő elvégzését veszélyezteti vagy gátolja.

Kapcsolattartó:

Megrendelő részéről: Varga Jenő
Cím: Nemesszalók, Rákóczi u.15.

Vállalkozó részéről: Mógor Atilla
Cím: 9533Nemesszalók Rákóczi u. 29

9. A kivitelező kötelezettséget vállal arra, hogy ha az átadás neki felróható okból késedelmesen történik, megrendelő részére a késedelem idejére napi 20.000 Ft összegű kötbért fizet.
10. A költségvetésben szereplő termékek, anyagok helyett a vállalkozó más anyagot csak a megrendelő előzetes írásbeli hozzájárulásával építhet be.
11. Amennyiben jelen szerződés megkötését követően műszaki kérdések tekintetében viták merülnek fel, úgy felek elsősorban személyes tárgyalás útján kísérlik meg annak rendezését.
12. Szerződő felek az esetleges peres eljárásoknál hatáskörtől függően a Pápai Járásbíróság kizárólagos illetékességét ismerik el.
13. E szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. vonatkozó rendelkezései az irányadók.

Felek a szerződést, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, helybenhagyólag aláírják.

Kelt: Nemesszalók, 2017.nóvember 17.

.....
Megrendelő

.....
Vállalkozó